ĐƠN VỊ TỔ CHỨC

USAID TỪ NHÂN DÂN MỸ

VIAC TRUNG TÂM TRỌNG TÀI QUỐC TẾ VIỆT NAM

NHÀ TÀI TRỢ KIM CƯƠNG

DZUNGSRT & ASSOCIATES

NHÀ TÀI TRỢ BẠC

BIZLINK LAWYERS

Scientia

VIAC SYMPOSIUM 2024

THƯƠNG MẠI & ĐẦU TƯ XUYÊN BIÊN GIỚI TRONG BỐI CẢNH KINH TẾ BIẾN ĐỘNG: TRANH CHẤP & TRỌNG TÀI

26 Tháng 06

27 Tháng 06

Phòng Ballroom 1 & 2, Khách sạn Meliá Hà Nội
44 Lý Thường Kiệt, Hoàn Kiếm, Hà Nội

Trực tiếp tại chỗ & Trực tuyến

Song ngữ Tiếng Việt & Tiếng Anh

Quét QR Code để xem thông tin

ĐƠN VỊ HỖ TRỢ

vmc Trung tâm Hoà giải Việt Nam

VIART

HỌC VIỆN TƯ PHÁP

TRƯỜNG ĐẠI HỌC NGOẠI THƯƠNG Foreign Trade University

HOP DANG'S CHAMBERS ARBITRATION & LEGAL EDUCATION

Giới thiệu

VIAC SYMPOSIUM 2024

Trong những năm gần đây, đầu tư trực tiếp nước ngoài (FDI) được coi là điểm sáng và là một trong những động lực quan trọng của nền kinh tế, giúp Việt Nam ngày càng nâng cao vị thế trong chuỗi giá trị toàn cầu. Bên cạnh nỗ lực đẩy mạnh thu hút đầu tư từ nước ngoài, Chính phủ Việt Nam cũng đã có nhiều chính sách, chiến lược phát triển nhằm tạo điều kiện và đồng hành cùng các doanh nghiệp Việt Nam vươn ra thị trường quốc. Lũy kế đến 20/04/2024, Việt Nam đã có 1.733 dự án đầu tư ra nước ngoài còn hiệu lực với tổng vốn đầu tư hơn 22,22 tỷ USD; trong đó, vốn đầu tư tập trung nhiều nhất vào các ngành bán buôn, bán lẻ (chiếm 39,4%), hoạt động kinh doanh bất động sản (chiếm 21,5%) và xây dựng (chiếm 20%)[1]. Việc tăng cường dòng vốn đầu tư ra nước ngoài đã góp phần khẳng định Việt Nam là khu vực kinh tế năng động, tích cực và chủ động hội nhập kinh tế sâu rộng, đồng thời thúc đẩy quan hệ kinh tế nói riêng cũng như quan hệ chính trị, xã hội và ngoại giao giữa Việt Nam với các quốc gia tiếp nhận đầu tư nói chung.

Theo đó, với mong muốn mở ra một diễn đàn trao đổi thông tin bổ ích, tập trung thảo luận và giải quyết những mối lo ngại của nhà đầu tư và doanh nghiệp Việt Nam khi mở rộng hoạt động ra thị trường nước ngoài, thúc đẩy việc sử dụng trọng tài trong việc giải quyết tranh chấp nhằm góp phần tạo điều kiện thuận lợi cho thương mại và đầu tư xuyên biên giới, Trung tâm Trọng tài Quốc tế Việt Nam (VIAC), với sự hỗ trợ kỹ thuật của Cơ quan Phát triển Quốc tế Hoa Kỳ (USAID), tổ chức sự kiện mang tên **VIAC SYMPOSIUM 2024**. **VIAC SYMPOSIUM 2024** sẽ xoay quanh chủ đề ***"Thương mại và đầu tư xuyên biên giới trong thời kỳ kinh tế bất ổn: Tranh chấp và Trọng tài"***, theo đó các phiên thảo luận sẽ tập trung xem xét, đánh giá về những biến động kinh tế hiện nay cũng như trao đổi về các biện pháp thích hợp để vượt qua những trở ngại đó. Diễn đàn hướng tới quy tụ nhiều chuyên gia, luật sư, nhà nghiên cứu, cộng đồng người thực hành nghề luật, cũng như các nhà đầu tư, doanh nghiệp trong và ngoài nước quan tâm và đang triển khai các hoạt động đầu tư quốc tế.

04
Sự kiện

30+
Diễn giả trong nước và quốc tế

20+
Đơn vị đồng hành

50+
Đơn vị truyền thông

1.000+
Lượt tham dự trực tiếp và trực tuyến

50.000+
Đối tượng tiếp cận

Theo Số liệu thống kê Cục Đầu tư nước ngoài, Bộ Kế hoạch và Đầu tư <https://ipcs.mpi.gov.vn/tinh-hinh-thu-hut-dau-tu-nuoc-ngoai-4-thang-nam-2024/#:~:text=T%E1%BB%95ng%20v%E1%BB%91n%20%C4%91%E1%BA%A7u%20t%C6%B0%20c%E1%BB%A7a,K%E1%BB%B3%2C%20New%20Zealand%20v%C3%A0%20Singapore%E2%80%A6> truy cập ngày 15/05/2024

VIAC

Trung tâm Trọng tài Quốc tế Việt Nam (VIAC)

Trung tâm Trọng tài Quốc tế Việt Nam (tiếng Anh: Vietnam International Arbitration Centre, viết tắt là VIAC) được thành lập vào năm 1993 theo Quyết định của Thủ tướng Chính phủ nước Cộng hòa Xã hội Chủ nghĩa Việt Nam, trên cơ sở hợp nhất Hội đồng Trọng tài Ngoại thương (thành lập năm 1963) và Hội đồng Trọng tài Hàng hải (thành lập năm 1964). Theo quy định của Pháp lệnh Trọng tài thương mại năm 2003, Luật Trọng tài thương mại năm 2010 và Điều lệ hiện hành, VIAC là tổ chức độc lập. Phán quyết của các Hội đồng Trọng tài thuộc VIAC là chung thẩm và được công nhận, thi hành tại Việt Nam và trên 170 quốc gia, vùng lãnh thổ trên thế giới theo Công ước về Công nhận và thi hành các quyết định trọng tài nước ngoài (Công ước New York 1958).

Là tổ chức trọng tài, hòa giải hàng đầu tại Việt Nam và có uy tín quốc tế, những năm gần đây, VIAC đã giải quyết hàng nghìn vụ tranh chấp trong nước và quốc tế liên quan đến tất cả lĩnh vực như mua bán hàng hóa, vận tải, bảo hiểm, xây dựng, tài chính, ngân hàng, đầu tư và các lĩnh vực khác với các bên tranh chấp đến từ hầu hết các tỉnh thành tại Việt Nam và các quốc gia, vùng lãnh thổ là đối tác kinh tế thương mại hàng đầu của Việt Nam. Trải qua gần ba thập kỷ hình thành và phát triển, VIAC đã không ngừng lớn mạnh, đem lại niềm tin và là chỗ dựa về công lý của cộng đồng doanh nghiệp trong nước và quốc tế.

USAID
TỪ NHÂN DÂN MỸ

Cơ quan Phát triển Quốc tế Hoa Kỳ (USAID)

Cơ quan Phát triển Quốc tế Mỹ trong tiếng Anh là United States Agency for International Development (USAID). USAID là một cơ quan phát triển quốc tế do chính phủ Liên bang Mỹ điều hành được cho là cơ quan phát triển hàng đầu thế giới. Mục đích thúc đẩy sự phát triển ở nước ngoài được kết hợp với các lợi ích xa hơn của Mỹ ở nước ngoài.

Cơ quan Phát triển Quốc tế Mỹ (USAID) được thành lập theo sắc lệnh hành pháp của Tổng thống John F. Kennedy vào năm 1961. Với nền kinh tế toàn cầu vẫn còn tương đối mong manh trong giai đoạn sau khi Chiến tranh thế giới thứ hai kết thúc, thúc đẩy tăng trưởng ở các nước đang phát triển được coi là công việc thiết yếu cho sự thịnh vượng của chính Mỹ. USAID gúp các quốc gia duy trì độc lập và tự do cũng được nêu bật như một lí do căn bản.

ĐƠN VỊ ĐỒNG HÀNH

Đơn vị tài trợ Kim cương

DZUNGSRT & ASSOCIATES

Đơn vị tài trợ Bạc

BIZLINK LAWYERS

Scientia

Đơn vị Hỗ trợ

vmc Trung tâm Hoà giải Việt Nam

VIART VIỆN NGHIÊN CỨU VÀ ĐÀO TẠO TRỌNG TÀI QUỐC TẾ VIỆT NAM

HỌC VIỆN TƯ PHÁP

1996 TRƯỜNG ĐẠI HỌC LUẬT TP. HỒ CHÍ MINH

TRƯỜNG ĐẠI HỌC NGOẠI THƯƠNG Foreign Trade University

SOCIETY OF CONSTRUCTION LAW VIET NAM

ADR VIETNAM CHAMBERS LLC

HOP DANG'S CHAMBERS ARBITRATION & LEGAL EDUCATION

DZUNGSRT & ASSOCIATES

Expert lawyers.
Tailored approach.
Luật sư chuyên nghiệp.
Phương pháp tiếp cận phù hợp.

ABOUT US / *VỀ CHÚNG TÔI*

At DZUNGSRT & ASSOCIATES, we provide specialized legal services to our clients in all complex matters related to our areas of practice maintaining the highest professional standards and help clients navigate beyond the intricacies of Shipping, Insurance, Corporate & Commercial through all effective Dispute Resolution alternatives.

Tại DZUNGSRT & ASSOCIATES, chúng tôi cung cấp cho khách hàng các dịch vụ pháp lý chuyên biệt đối với các vấn đề phức tạp liên quan đến các lĩnh vực hành nghề của công ty với tiêu chuẩn chuyên môn cao nhất và giúp khách hàng định hướng giải quyết các vấn đề phức tạp trong lĩnh vực Hàng hải, Bảo hiểm, Doanh nghiệp & Thương mại thông qua các phương thức giải quyết tranh chấp thay thế một cách hiệu quả.

An independent boutique Law firm Established in 1994
By senior partner Manh Dzung Nguyen
Công ty luật chuyên biệt và độc lập Thành lập năm 1994
Người sáng lập: Ls. Nguyễn Mạnh Dũng

OUR LOCATIONS / *VĂN PHÒNG CỦA CHÚNG TÔI*

HANOI OFFICE
6-11th fl, HAREC Bld,
4A Lang Ha, Ba Dinh Dist, Hanoi, Vietnam
VĂN PHÒNG HÀ NỘI
Phòng 6, Tầng 11, Tòa nhà HAREC
4A Láng Hạ, Q. Ba Đình, Hà Nội
+(84.24) 3772 6970

SAIGON OFFICE
1605-16th fl, Saigon Riverside,
2A-4A Ton Duc Thang, D1, HCMc, Vietnam
CHI NHÁNH TẠI TP. HỒ CHÍ MINH
Phòng 1605, tầng 16, Toà nhà VP Saigon Riverside
2A – 4A đường Tôn Đức Thắng., P. Bến Nghé, Q. 1
Tp. Hồ Chí Minh
+(84.28) 3822 0076

MARKET ACHIEVEMENTS / *THÀNH TỰU TRONG NGÀNH*

Benchmark Litigation Asia-Pacific
Vietnam Firm of the Year 2024
Công ty luật hàng đầu tại Việt Nam năm 2024

asialaw
Outstanding | Dispute Resolution
Vượt trội | Giải quyết Tranh chấp

The Legal 500
Tier 1 | Dispute Resolution & Arbitration
Tier 1 | Shipping & Aviation
Hạng 1 | Giải quyết Tranh chấp & Trọng tài
Hạng 1 | Hàng hải & Hàng không

Chambers and Partners
Band 2 | Dispute Resolution
Hạng 2 | Giải quyết Tranh chấp

www.dzungsrt.com

CORE AREAS OF EXPERTISE
LĨNH VỰC HÀNH NGHỀ CHỦ CHỐT

SHIPPING
HÀNG HẢI
wet works & dry works
tại hiện trường & hỗ trợ từ xa

DISPUTE RESOLUTION
GIẢI QUYẾT TRANH CHẤP
(pre) arbitration, (pre) litigation, ADR, recovery
(tiền) trọng tài, (tiền) tố tụng, ADR

INSURANCE & RE-INSURANCE
BẢO HIỂM & TÁI BẢO HIỂM
marine & non marine insurance
bảo hiểm hàng hải & phi hàng hải

CORPORATE & COMMERCIAL
DOANH NGHIỆP & THƯƠNG MẠI
Investment, labor, tax, restructuring & insolvency, contracts & transactions, logistics
đầu tư, lao động, thuế, tái cấu trúc & phá sản doanh nghiệp, hợp đồng & ngoại thương, logistics

OUR PARTNERS
LUẬT SƯ THÀNH VIÊN CỦA CHÚNG TÔI

NGUYEN MANH DZUNG
Senior Partner
LS. NGUYỄN MẠNH DŨNG
Giám đốc
+84 (0) 903 807 376
dzung.nguyen@dzungsrt.com

NGUYEN NGOC MINH
Partner
LS. NGUYỄN NGỌC MINH
Phó giám đốc
+84 (0) 963 130 096
minh.nguyen@dzungsrt.com

VU PHUONG TRANG
Partner
LS. VŨ PHƯƠNG TRANG
Phó giám đốc
+84 (0) 989 771 780
trang.vu@dzungsrt.com

TRAN HA HAN
Partner
LS. TRẦN HÀ HÂN
Trưởng phòng Hàng hải & Tranh Tụng
+84 (0) 986 414 702
han.tran@dzungsrt.com

NGUYEN THI THU TRANG
Special Arbitration Counsel
TS. NGUYỄN THỊ THU TRANG
Trưởng phòng Trọng tài
+84 (0) 345 480 795
trang.nguyen@dzungsrt.com

DANG VU MINH HA
Partner
LS. ĐẶNG VŨ MINH HÀ
Trưởng phòng ADR
+84 (0) 904 804 494
ha.dang@dzungsrt.com

Giới thiệu

Đơn vị đồng hành

Bizlink là hãng luật chuyên nghiệp cung cấp đầy đủ các dịch vụ pháp lý doanh nghiệp cho khách hàng. Công ty được thành lập vào năm 2007 bởi luật sư chính uy tín Đỗ Trọng Hải cùng với nhóm luật sư cấp cao từng làm việc cho các công ty luật lớn tại Việt Nam.

Chúng tôi có chuyên môn đặc biệt và chủ yếu cung cấp tư vấn tiêu chuẩn cao về doanh nghiệp & thương mại, đầu tư nước ngoài, ngân hàng & tài chính, bất động sản & xây dựng, giải quyết tranh chấp & kiện tụng, sáp nhập & mua lại, thị trường vốn, lao động & việc làm, thuế & bảo hiểm , hàng không & viễn thông, sở hữu trí tuệ.

Chúng tôi đại diện cho các doanh nghiệp nước ngoài và Việt Nam hàng đầu đang đầu tư và/hoặc kinh doanh tại Việt Nam. Chúng tôi đặt mình vào sứ mệnh đạt được và duy trì sự tin cậy, sự tự tin và lòng trung thành của khách hàng, đồng thời mang một triết lý trong hoạt động của mình, theo đó khách hàng tin cậy vào Bizlink không chỉ với tư cách là luật sư mà còn với tư cách là bạn bè của họ.

Công ty luật Tri Thức (Scientia) được thành lập bởi các luật sư giàu kinh nghiệm với sự hiểu biết sâu sắc về hệ thống pháp luật qua gần 30 năm hành nghề và làm việc trong cả lĩnh vực tư và lĩnh vực công. Đội ngũ của chúng tôi sở hữu kiến thức chuyên sâu về nghề luật sư, đúc kết qua thời gian phục vụ đa dạng các khách hàng trong các giao dịch phức tạp cùng kinh nghiệm làm việc lâu năm tại các công ty luật quốc tế có uy tín tại Việt Nam. Tại Scientia, giá trị cốt lõi của chúng tôi là mang lại niềm vui và sự hài lòng cho khách hàng thông qua những sản phẩm pháp lý chất lượng cao được cung cấp bởi đội ngũ luật sư chuyên nghiệp, tận tâm, tài năng và có trách nhiệm.

USAID
TỪ NHÂN DÂN MỸ

VIAC
TRUNG TÂM TRỌNG TÀI
QUỐC TẾ VIỆT NAM

VIAC SYMPOSIUM 2024

PHIÊN A – Buổi sáng

LỄ RA MẮT NỀN TẢNG NỘP ĐƠN ĐIỆN TỬ VÀ QUẢN LÝ VỤ TRANH CHẤP TRỰC TUYẾN CỦA TRUNG TÂM TRỌNG TÀI QUỐC TẾ VIỆT NAM

Quét QR Code hoặc truy cập
https://viacsymposium.vn
để xem thêm thông tin

8h00 – 11h30, Thứ Tư, ngày 26/06/2024

Phòng Ballroom 1 & 2, Khách sạn Meliá Hà Nội, 44 Lý Thường Kiệt, Hoàn Kiếm, Hà Nội

Song ngữ Tiếng Việt & Tiếng Anh

Trực tiếp tại chỗ & Trực tuyến

Ngày 01 (26/06/2024) – Sáng

PHIÊN A

LỄ RA MẮT NỀN TẢNG NỘP ĐƠN ĐIỆN TỬ & QUẢN LÝ VỤ TRANH CHẤP TRỰC TUYẾN CỦA TRUNG TÂM TRỌNG TÀI QUỐC TẾ VIỆT NAM (VIAC)

Hiện nay, giải quyết tranh chấp trực tuyến hay ứng dụng công nghệ vào một phần hoặc toàn bộ quá trình giải quyết tranh chấp đã và đang tiếp tục là xu hướng được áp dụng tại nhiều quốc gia trên thế giới. Tại Việt Nam, "Ứng dụng tiến bộ khoa học và công nghệ, đổi mới sáng tạo, nhất là những thành tựu của cuộc cách mạng công nghiệp lần thứ tư, thực hiện chuyển đổi số quốc gia" là chủ trương được Nhà nước thúc đẩy mạnh mẽ. Trong lĩnh vực tư pháp, hệ thống Tòa án hiện đang là đơn vị tiên phong trong việc thực hiện chủ trương trên và bước đầu đã tạo dựng được những nền tảng quan trọng trong quá trình xây dựng Tòa án điện tử.

Là tổ chức cung cấp các phương thức bổ trợ tư pháp – giải quyết tranh chấp thông qua trọng tài, hòa giải và các phương thức khác theo quy định pháp luật, VIAC luôn đặt trọng tâm và dành nguồn lực cho hoạt động nghiên cứu cải tiến quy trình giải quyết tranh chấp tại Trung tâm. Ngay từ đầu năm 2018, VIAC đã thực hiện nghiên cứu, tham khảo kinh nghiệm từ hoạt động chuyển đổi số của Tòa án cũng như kinh nghiệm từ quốc tế và bước đầu hình thành rõ nét ý tưởng về việc xây dựng một nền tảng trực tuyến giúp Hội đồng trọng tài, ban thư ký, các bên tranh chấp và chủ thể liên quan trong một thủ tục trọng tài có thể quản lý một cách hệ thống và hiệu quả các vụ tranh chấp.

Theo đó, với những nỗ lực không ngừng nghỉ và sự đồng hành, hỗ trợ kỹ thuật từ Cơ quan Phát triển Quốc tế Hoa Kỳ (USAID), VIAC đã phát triển **Nền tảng Nộp đơn điện tử và Quản lý Vụ tranh chấp trực tuyến** – một nền tảng với nhiều cải tiến nhằm giúp trải nghiệm tố tụng trọng tài trở nên linh hoạt và thuận lợi hơn nữa, tiết kiệm thời gian và chi phí cho các bên tranh chấp đồng thời nâng cao tính hiệu quả của một phương thức hỗ trợ cho hoạt động thương mại và đầu tư xuyên biên giới. Việc cung cấp thêm cách thức tham gia tố tụng trọng tài trực tuyến bên cạnh cách thức truyền thống cũng được kỳ vọng sẽ góp phần hưởng ứng các chiến dịch phát triển xanh và bền vững, giảm thiểu ảnh hưởng của carbon đối với môi trường thông qua việc giảm thiểu nhu cầu sử dụng giấy trong quá trình giải quyết tranh chấp; từ đó, góp phần bảo vệ tài nguyên rừng và giảm thiểu rác thải giấy và hạn chế tác động của khí thải nhà kính.

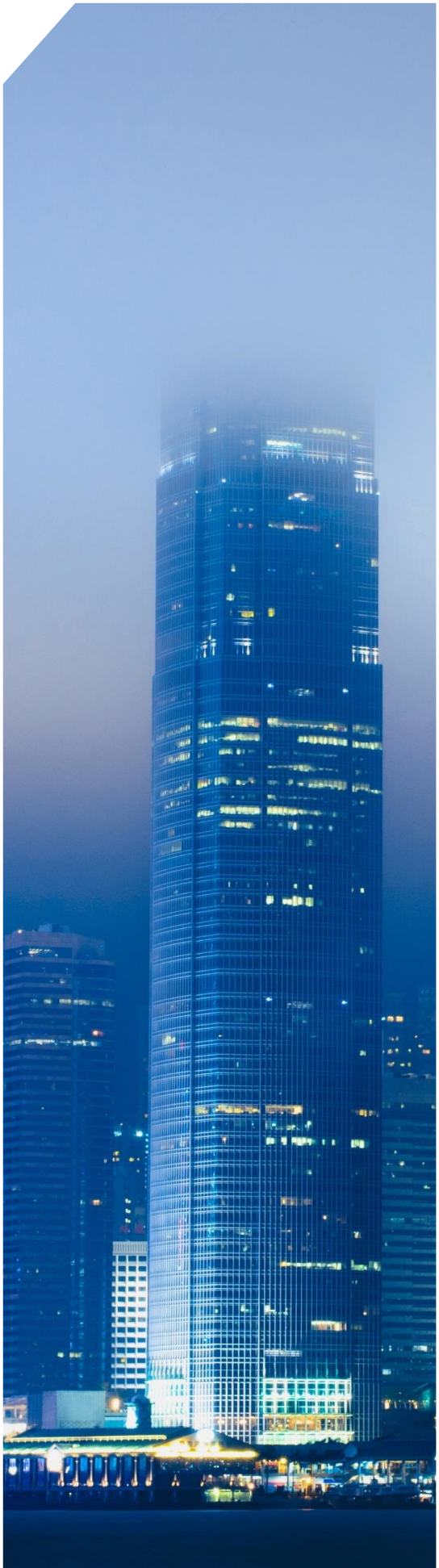

Nghị quyết Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII của Đảng Cộng sản Việt Nam họp từ ngày 25/01/2021-01/02/2021

Ngày 01 (26/06/2024) – Buổi Sáng

PHIÊN A

LỄ RA MẮT NỀN TẢNG NỘP ĐƠN ĐIỆN TỬ & QUẢN LÝ VỤ TRANH CHẤP TRỰC TUYẾN CỦA TRUNG TÂM TRỌNG TÀI QUỐC TẾ VIỆT NAM

THỜI GIAN	NỘI DUNG	
08:00 – 08:30	**Đăng ký**	
08:30 – 08:40	**Giới thiệu về VIAC SYMPOSIUM 2024**	
08:40 – 09:10	**Phát biểu khai mạc** **TS. Vũ Tiến Lộc** – *Chủ tịch Trung tâm Trọng tài Quốc tế Việt Nam (VIAC), Đại biểu Quốc hội, Ủy viên Ủy ban Kinh tế của Quốc hội* **Bà Nguyễn Khánh Cẩm Châu** - *Trưởng nhóm Phát triển Kinh tế, Cố vấn về hợp tác với khối tư nhân, USAID/Vietnam* **Phát biểu chia sẻ của đại diện Cơ quan Nhà nước** **Ông Phạm Quốc Hưng** – *Phó Chánh án Tòa án Nhân dân tối cao*	
09:10 – 09:20	**Video giới thiệu Nền tảng Nộp đơn điện tử và Quản lý vụ tranh chấp trực tuyến của Trung tâm Trọng tài Quốc tế Việt Nam**	
09:20 – 09:50	**Giới thiệu về Nền tảng Nộp đơn điện tử và Quản lý vụ tranh chấp trực tuyến của Trung tâm Trọng tài Quốc tế Việt Nam** **Ông Vũ Ánh Dương** – *Phó Chủ tịch thường trực kiêm Tổng Thư ký Trung tâm Trọng tài Quốc tế Việt Nam (VIAC)* **Ông Nguyễn Ngọc Hoàng** – *Giám đốc, Khối Digital Lighthouse, KPMG Việt Nam*	
09:50 – 10:00	**Lễ Ra mắt Nền tảng nền tảng Nộp đơn điện tử và Quản lý vụ tranh chấp trực tuyến của Trung tâm Trọng tài Quốc tế Việt Nam**	
10:00 – 10:15	**Nghỉ giữa giờ**	
10:15– 11:30	**Thảo luận bàn tròn** **ỨNG DỤNG CÔNG NGHỆ TRONG GIẢI QUYẾT TRANH CHẤP: CON ĐƯỜNG PHÍA TRƯỚC**	
	Điều phối viên	**TS. Hà Công Anh Bảo** – *Trưởng Khoa Luật Trường Đại học Ngoại thương, Trọng tài viên VIAC*
	Chuyên gia	**Ông Lê Văn Tuấn** – *Phó Cục trưởng Cục Bổ trợ Tư pháp, Bộ Tư pháp*
		Ls. Nguyễn Trung Nam – *Luật sư thành viên cao cấp, Dentons Luật Việt, Phó Giám đốc Trung tâm Hòa giải Việt Nam (VMC) thuộc VIAC*
		Bà Nguyễn Thị Mai – *Tổng Thư ký Liên đoàn Luật sư Việt Nam, Trọng tài viên VIAC, Hoà giải viên VMC*
11:30	**Kết thúc Phiên A**	

THÔNG TIN DIỄN GIẢ

TS. VŨ TIẾN LỘC

Chủ tịch Trung tâm Trọng tài Quốc tế Việt Nam,
Đại biểu Quốc hội, Ủy viên Ủy ban Kinh tế của Quốc hội

Trước khi đảm nhiệm chức vụ Chủ tịch Trung tâm Trọng tài Quốc tế Việt Nam (VIAC), TS. Lộc được biết đến là một chuyên gia kinh tế và diễn giả có uy tín hàng đầu Việt Nam, một chính khách có tư duy đổi mới với những góc nhìn mang tầm vĩ mô, tổng thể và cách tiếp cận thực tiễn, sáng tạo. TS. Lộc đã có nhiều đóng góp to lớn giúp thúc đẩy công cuộc cải cách thể chế, hội nhập và cải thiện môi trường kinh doanh, đầu tư tại Việt Nam. Đồng thời, ông cũng tham gia trực tiếp vào việc thúc đẩy các hiệp định thương mại tự do, các hoạt động xúc tiến thương mại, đầu tư lớn ở tầm quốc gia, góp phần đưa nhiều dự án đầu tư của nước ngoài vào Việt Nam và thúc đẩy xuất khẩu của Việt Nam ra nước ngoài, hướng dẫn và hỗ trợ các doanh nghiệp và hiệp hội doanh nghiệp Việt Nam hội nhập quốc tế. Bên cạnh đó, TS. Lộc cũng tham gia chủ trì nhiều diễn đàn, đối thoại chính sách giữa Chính phủ và doanh nghiệp, các hội nghị thượng đỉnh và diễn đàn kinh doanh lớn ở Việt Nam và ở nước ngoài có sự tham gia của các nguyên thủ quốc gia, các nhà khoa học và các CEO hàng đầu. Ông là Chủ tịch Hội nghị thượng đỉnh các nhà lãnh đạo doanh nghiệp APEC (APEC CEO Summit) năm 2006, 2017.

Ông VŨ ÁNH DƯƠNG

Phó Chủ tịch thường trực kiêm Tổng Thư ký Trung tâm
Trọng tài Quốc tế Việt Nam (VIAC)

Luật sư Vũ Ánh Dương có trên 25 năm công tác tại Trung tâm Trọng tài Quốc tế Việt Nam (VIAC) và có nhiều kinh nghiệm hoạt động trong lĩnh vực trọng tài thương mại, pháp luật hợp đồng và pháp luật thương mại quốc tế. LS Dương đã tham gia tích cực vào các hoạt động nghiên cứu, góp ý, xây dựng pháp luật, cụ thể là thành viên Ban soạn thảo và Tổ biên tập của nhiều dự án luật quan trọng như: Pháp lệnh Trọng tài Thương mại 2003, Luật Trọng tài Thương mại 2010, Bộ luật dân sự 2015, Nghị định hướng dẫn thi hành Luật Trọng tài thương mại 2010, Nghị định Hòa giải thương mại; Thành viên Ban soạn thảo Quy tắc VIAC phiên bản 2004, 2012 & 2017, Quy tắc Hòa giải VMC; Quy tắc đạo đức Trọng tài viên. Bên cạnh đó, LS Dương cũng tham gia giảng dạy về trọng tài thương mại và hợp đồng tại một số cơ sở đào tạo luật của Việt Nam, Học viện Tư pháp, Liên đoàn Luật sư Việt Nam, VCCI v.v.

Với vai trò là Trọng tài viên, LS Dương đã tham gia giải quyết nhiều vụ tranh chấp liên quan đến các lĩnh vực mua bán hàng hóa quốc tế, bảo hiểm, xây dựng, thuê v.v. với tư cách là đồng Trọng tài viên, Trọng tài viên duy nhất và Chủ tịch Hội đồng Trọng tài.

TS. HÀ CÔNG ANH BẢO

Trưởng Khoa Luật Trường Đại học Ngoại thương,
Trọng tài viên VIAC

Ông Hà Công Anh Bảo là Trưởng khoa Luật của Trường Đại học Ngoại thương với hơn 18 năm kinh nghiệm. Là người được đào tạo bài bản trong lĩnh vực luật và kinh doanh từ bậc cử nhân cho đến sau đại học, ông Bảo rất am hiểu về hoạt động của doanh nghiệp. Lĩnh vực thực hành và nghiên cứu chuyên sâu của ông Bảo là về hợp đồng thương mại và kinh doanh quốc tế, luật thương mại điện tử và tài chính, ngân hàng. Ông đã xuất bản rất nhiều công trình liên quan về các lĩnh vực trên.

Ông Bảo đang tham gia giảng dạy tại nhiều trường đại học ở Hà Nội như Đại học Vin University, Đại học Hà Nội, Đại học Luật hà Nội, Học viện Ngoại giao, Đại học quốc gia Hà Nội, Đại học Kinh tế quốc dân. Ông cũng là giảng viên đào tạo cho chứng chỉ quốc tế CFAB của Viện Kế toán Công chứng Anh & xứ Wales tại Việt Nam. Ngoài ra, Ông Bảo thường xuyên tham gia đào tạo và tư vấn cho nhiều tập đoàn, công ty tại Việt Nam về hợp đồng thương mại và kinh doanh quốc tế. Ông Bảo cũng là hòa giải viên tại Việt Nam.

THÔNG TIN DIỄN GIẢ

Bà NGUYỄN THỊ MAI

Tổng Thư ký Liên đoàn Luật sư Việt Nam,
Trọng tài viên VIAC, Hoà giải viên VMC

Bà Mai đã làm việc cho Bộ Tư pháp hơn 28 năm trong đó có 9 năm giữ chức vụ Phó Cục trưởng Cục Bổ trợ tư pháp. Bà đã trực tiếp tham gia xây dựng các văn bản pháp luật như Luật Đấu giá tài sản, Luật Luật sư, Luật Trọng tài thương mại, Luật Công chứng và các văn bản pháp luật thuộc thẩm quyền của Bộ Tư pháp trình và ban hành.

Bà Mai có kinh nghiệm trong việc đàm phán và quản lý các dự án ODA như dự án DANIDA, dự án JPP và các dự án do USAID tài trợ. Bà cũng là tác giả một số bài viết về pháp luật lao động. Trong quá trình công tác của mình, bà Mai đã tham gia viết và trình bày về trọng tài, hoà giải, đấu giá, luật sư tại Việt Nam. Bà cũng chủ trì và tham gia các hội nghị, toạ đàm quốc tế và trong nước về trọng tài, hoà giải thương mại.

Ls. NGUYỄN TRUNG NAM

Luật sư thành viên cao cấp, Dentons Luật Việt,
Phó Giám đốc Trung tâm Hòa giải Việt Nam (VMC) thuộc VIAC

Ông Nguyễn Trung Nam là một trong số ít các luật sư năng lượng và dự án hàng đầu tại Việt Nam được Chambers, Legal500, IFLR1000, Asialaw Profiles và các ấn phẩm quốc tế khác đánh giá cao và xếp hạng luật sư tiêu biểu trong khu vực. Ông được cấp phép hành nghề tại Việt Nam, Anh và Xứ Wales.

Ông có hơn 20 năm kinh nghiệm hành nghề trong lĩnh vực dầu khí và điện lực. Ông còn có nhiều kinh nghiệm trong hợp đồng phân chia sản phẩm (dầu khí), hợp đồng năng lượng và xây dựng cơ sở hạ tầng cũng như các vấn đề liên quan đến giải quyết tranh chấp, bao gồm các hoạt động của cơ sở khai thác dầu khí trên và xa bờ, các nhà máy thuỷ điện, các nhà máy nhiệt điện, nhà máy hoá dầu, nhà máy lọc dầu và lắp đặt năng lượng mặt trời, đóng tàu. Ông Nam cũng là cố vấn hàng đầu tại Việt Nam tư vấn về các giao dịch cũng như giải quyết tranh chấp thương mại, liên quan đến hoạt động khai thác than, khoáng sản, hàng hoá nông nghiệp, mua bán và sáp nhập, mua bán cổ phần và hợp đồng quyền chọn. Ông còn có kinh nghiệm chuyên sâu về các tranh chấp liên quan đến các bên đến từ Vương Quốc Anh, Mỹ, Singapore, Ấn Độ, Trung Quốc, Hồng Kông, Hàn Quốc, Thái Lan, Việt Nam, In-đô-nê-xi-a, Ma-lay-xi-a và Ả Rập Xê-út. Ông Nam cũng được công nhận là một chuyên gia CISG với nhiều ấn phẩm và những chức vụ có liên quan.

THƯƠNG MẠI VÀ ĐẦU TƯ XUYÊN BIÊN GIỚI
TRONG BỐI CẢNH KINH TẾ BIẾN ĐỘNG: TRANH CHẤP & TRỌNG TÀI

PHIÊN A: LỄ RA MẮT NỀN TẢNG NỘP ĐƠN ĐIỆN TỬ VÀ QUẢN LÝ
VỤ TRANH CHẤP TRỰC TUYẾN CỦA TRUNG TÂM TRỌNG TÀI QUỐC TẾ VIỆT NAM

PHÁT BIỂU KHAI MẠC

TS. VŨ TIẾN LỘC – Chủ tịch Trung tâm Trọng tài Quốc tế Việt Nam (VIAC)

Đại biểu Quốc hội, Ủy viên Ủy ban Kinh tế của Quốc hội

Kính thưa ông Phạm Quốc Hưng, Phó Chánh Án, TAND tối cao

Thưa Bà Nguyễn Khánh Cẩm Châu, Đại diện Cơ quan Phát triển Quốc tế Hoa Kỳ tại Việt Nam,

Thưa các quý vị đại biểu đến từ các CQNN, các HHDN, các tổ chức quốc tế, các doanh nghiệp và luật sư,

Thay mặt Trung tâm Trọng tài quốc tế Việt Nam, tôi hân hạnh chào đón tất cả quý vị tới Chuỗi sự kiện **VIAC SYMPOSIUM 2024** với chủ đề **"Thương mại và Đầu tư xuyên biên giới trong bối cảnh kinh tế biến động: Tranh chấp và Trọng tài".**

Thưa quý vị, theo báo cáo "Tình hình Kinh tế Thế giới và Triển vọng 2024" của Liên Hợp Quốc giữa năm 2024[1], kinh tế toàn cầu được dự báo sẽ tăng trưởng 2,7% trong năm 2024 và 2,8% trong năm 2025. Tuy nhiên, chính trong báo cáo này, Ủy ban Kinh tế và Xã hội của Liên Hợp Quốc cũng chỉ ra rằng sự tăng trưởng này cần phải được xem xét một cách thận trọng vì những yếu tố đe dọa làm giảm triển vọng tăng trưởng, bao gồm lãi suất chính sách cao hơn trong thời gian dài hơn ở các nền kinh tế phát triển lớn, và đặc biệt là những căng thẳng địa chính trị leo thang và rủi ro khí hậu ngày càng tăng. Thị trường Việt Nam dù được đánh giá là một trong những nền kinh tế phục hồi tốt sau đại dịch COVID-19, vẫn bị ảnh hưởng trực tiếp hay gián tiếp của những yếu tố trên. Bên cạnh đó, chuyển đổi số, kinh tế số đã thực sự bước vào giai đoạn bùng nổ ở mọi quốc gia đặt ra cùng lúc những áp lực, thách thức mới và cả những cơ hội mới chưa từng có.

Với sứ mệnh của tổ chức trọng tài đại diện cho nền tài phán trọng tài của Việt Nam, Trung tâm Trọng tài Quốc tế Việt Nam trong suốt 30 năm qua, dù nguồn lực còn nhiều hạn chế,

---

[1] https://www.un.org/development/desa/dpad/publication/world-economic-situation-and-prospects-as-of-mid-2024/

đã luôn miệt mài đóng góp vào việc tạo ra nhiều diễn đàn lớn ở quy mô quốc gia và khu vực, về phòng ngừa rủi ro pháp lý, quản lý và giải quyết các tranh chấp hợp đồng trong hoạt động kinh doanh, đặc biệt đối với các giao dịch thương mại và đầu tư có yếu tố quốc tế. VIAC luôn nỗ lực theo đuổi mục tiêu giúp thúc đẩy sự phát triển năng lực của DN Việt Nam trong phòng ngừa rủi ro và giải quyết tranh chấp thông qua các phương thức GQTC lựa chọn, đóng góp cho quá trình hội nhập kinh tế quốc tế của kinh tế đất nước.

Và **VIAC SYMPOSIUM 2024** ngày hôm nay, là một trong các nỗ lực như vậy của chúng tôi.

Khác với các Tuần lễ Trọng tài và Hòa giải Việt Nam – sự kiện đại diện cho nền tài phán Trọng tài mà chúng tôi đã tổ chức trước đây, VIAC Symposium 2024 với chủ đề chính: **"Thương mại & Đầu tư xuyên biên giới trong bối cảnh kinh tế biến động: Tranh chấp và Trọng tài",** là chuỗi sự kiện tập trung nhiều về các lĩnh vực, ngành kinh doanh cụ thể, mong muốn thảo luận sâu và chi tiết về những xu hướng, những biến động, những rủi ro của DN, Nhà đầu tư ở bối cảnh kinh tế hiện tại, để cùng gợi mở cho những hướng đi sắp tới. **VIAC SYMPOSIUM 2024** sẽ gồm 04 Phiên:

- **Phiên A** với sự ra mắt của nền tảng nộp đơn điện tử và quản lý vụ kiện trực tuyến mới của VIAC, phản ánh xu hướng chuyển đổi số rõ rệt của thị trường và sự thích nghi của VIAC phát triển cùng nhịp với sự vận động chung của trọng tài quốc tế;
- **Phiên B** tập trung vào hoạt động xuất khẩu của các sản phẩm Make in Việt Nam và đầu tư ra nước ngoài của Việt Nam trong khát vọng đưa thương hiệu Việt Nam ra thế giới;
- **Phiên C** là những góc nhìn đa chiều từ phía nhiều giác độ đối với hoạt động xây dựng – lĩnh vực đã gặp phải nhiều khó khăn những cũng đồng thời đóng vai trò quan trọng trong các nỗ lực phục hồi tăng trưởng kinh tế hiện nay.
- Ở tất cả các diễn đàn VIAC tổ chức, chúng tôi luôn ưu ái dành thời gian để nói tới vấn đề nguồn nhân lực – "hiền tài thực sự sẽ là nguyên khí" của bất cứ ngành nghề hay lĩnh vực nào, bao gồm cả lĩnh vực giải quyết tranh chấp. **Phiên D**, điểm cuối của hành trình **VIAC SYMPOSIUM 2024**, chúng tôi muốn tất cả chúng ta cùng ngồi lại và nhìn về nguồn nhân lực của tương lai trong bối cảnh kỷ nguyên số.

Thưa quý vị, với sự kiện mở màn ngày hôm nay, tôi có rất nhiều tâm tư muốn chia sẻ với quý vị.

Ở góc nhìn vĩ mô, Kinh tế số hiện là một trong ba trụ cột của chuyển đổi số quốc gia. Kinh tế số được triển khai từ nền tảng là các giao dịch thực hiện trên không gian số - Giao dịch điện tử (các Hợp đồng điện tử). Các yếu tố về khung pháp lý để giúp thúc đẩy Hợp đồng điện tử có thể kể đến như Luật Giao dịch điện tử, Định danh điện tử (xác minh nhân thân các bên trên môi trường số), Chữ ký điện tử (là công cụ chính thể hiện ý chí của các bên trên môi trường số), chứng thực giao dịch điện tử, đang được các Bộ, Ngành cho triển khai mạnh mẽ. Các chỉ số thương mại điện tử cũng cho thấy những tiềm năng của nền kinh tế số ở Việt Nam: Quy mô thị trường thương mại điện tử Việt Nam ước đạt 14,7 tỷ USD trong năm 2024 và dự kiến sẽ đạt 23,77 tỷ USD vào năm 2029. Mua sắm hàng hóa

qua TMĐT hiện đã trở thành phương thức phân phối chủ yếu, phát huy hiệu quả, góp phần duy trì chuỗi cung ứng và chuỗi lưu thông.

Nhìn sâu hơn ở góc nhìn vi mô, hợp đồng điện tử cũng như các hợp đồng thông thường, muốn được các chủ thể dân sự sử dụng thì cần có các yếu tố đảm bảo cho việc giao kết, việc thực hiện và nếu trong quá trình thực hiện gặp trục trặc thì phải có cơ chế bảo đảm thực thi hợp đồng hiệu quả. Hiện nay, Bộ Công Thương đã được Chính phủ giao nhiệm vụ rất quan trọng là thúc đẩy việc sử dụng hợp đồng điện tử và tôi tin tưởng rằng nền tảng mà VIAC ra mắt ngày hôm nay sẽ là cơ chế bảo đảm thực thi hợp đồng phù hợp cho các hợp đồng điện tử, góp phần vào mục tiêu hướng tới Kinh tế số của đất nước.

Thưa quý vị, Chúng tôi đã bắt đầu chuẩn bị cho việc tổ chức **VIAC SYMPOSIUM 2024** hôm nay từ gần một năm trước với sự hỗ trợ quý báu và chúng tôi hết sức trân trọng từ Cơ quan Phát triển Quốc tế Hoa Kỳ tại Việt Nam. Chúng tôi tin tưởng rằng đây mới chỉ là khởi đầu cho những hợp tác lớn hơn, toàn diện hơn giữa hai bên để cùng đóng góp cho quá trình hội nhập kinh tế của Việt Nam. Tôi cũng xin gửi lời cảm ơn tới các đối tác, KPMG, các đơn vị tài trợ và đặc biệt là toàn bộ nhân viên của VIAC – tập thể đã luôn đoàn kết làm việc hết mình cho công việc chung.

Tôi tin tưởng rằng những kiến thức, kinh nghiệm chuyên môn được chia sẻ tại **VIAC SYMPOSIUM 2024** sẽ có giá trị lâu dài trong các hoạt động nghề nghiệp của quý vị.

Chúc chúng ta thành công!

THƯƠNG MẠI VÀ ĐẦU TƯ XUYÊN BIÊN GIỚI
TRONG BỐI CẢNH KINH TẾ BIẾN ĐỘNG: TRANH CHẤP & TRỌNG TÀI

PHIÊN A: LỄ RA MẮT NỀN TẢNG NỘP ĐƠN ĐIỆN TỬ VÀ QUẢN LÝ
VỤ TRANH CHẤP TRỰC TUYẾN CỦA TRUNG TÂM TRỌNG TÀI QUỐC TẾ VIỆT NAM

PHÁT BIỂU KHAI MẠC

Bà NGUYỄN KHÁNH CẨM CHÂU – Trưởng nhóm Phát triển Kinh tế, Cố vấn về Hợp tác với khối tư nhân của Cơ quan phát triển quốc tế Hoa Kỳ tại Việt Nam (USAID)

Kính thưa TS. Vũ Tiến Lộc, Chủ tịch Trung tâm Trọng tài Quốc tế Việt Nam (VIAC), Đại biểu Quốc hội, Uỷ viên Uỷ ban Kinh tế của Quốc hội,

Kính thưa Ông Phạm Quốc Hưng, Phó Chánh án Toà án Nhân dân tối cao,

Thưa toàn thể các quý vị,

Tôi rất hân hạnh được có mặt ở đây ngày hôm nay để tham dự Hội nghị chuyên đề **VIAC SYMPOSIUM 2024** với chủ đề **"Thương mại và Đầu tư xuyên biên giới trong bối cảnh kinh tế biến động: Tranh chấp và Trọng tài".** Thay mặt cho Cơ quan phát triển quốc tế Hoa Kỳ tại Việt Nam (USAID), tôi xin chào mừng các quý vị đã đến tham dự với chúng tôi tại Hà Nội ngày hôm nay cũng như các quý vị tham dự trực tuyến trong Hội nghị này.

Giải quyết tranh chấp theo hình thức thay thế thông qua các hình thức như trọng tài, hoà giải, đóng vai trò hết sức quan trọng trong phát triển môi trường kinh doanh thuận lợi và hỗ trợ tăng trưởng kinh tế. Vì vậy, giải quyết tranh chấp thay thế, hay còn gọi tắt là ADR, đã có những bước tiến quan trọng vượt bậc tại Việt Nam và được các nhà đầu tư trong và ngoài nước ngày càng lựa chọn. Khi thị trường toàn cầu biến động, rủi ro kinh doanh gia tăng, đặc biệt là rủi ro về tranh chấp thương mại và đầu tư, nhu cầu nâng cao chất lượng và hiệu quả của các cơ chế giải quyết tranh chấp tư nhân như trọng tài và hoà giải trở nên cấp bách hơn bao giờ hết. Những biện pháp giải quyết tranh chấp này đóng vai trò quan trọng trong quan hệ thương mại và đầu tư, nhờ vào khả năng đáp ứng linh hoạt với các nhu cầu và ưu tiên của các bên liên quan. ADR mang lại nhiều lợi ích cho doanh nghiệp và nhà đầu tư nhờ vào thời gian giải quyết nhanh chóng, tính bảo mật, tính hiệu quả chi phí, tính trung lập, chuyên môn sâu và tính thực thi. Các hình thức giải quyết tranh chấp này cũng có thể làm giảm lượng hồ sơ tồn đọng tại Toà án, tăng cường tính pháp quyền và tăng cường khả năng tiếp cận tư pháp của các bên trong hoạt động thương mại và đầu

tư. Chính vì tầm quan trọng như vậy mà USAID đã hợp tác với VIAC trong 02 năm qua nhằm thúc đẩy hoạt động ADR tại Việt Nam.

Với sự hợp tác của Trung tâm Trọng tài Quốc tế Việt Nam (VIAC), chúng tôi đã và đang cung cấp các hỗ trợ kỹ thuật, các khoá đào tạo chuyên sâu để thúc đẩy hoạt động ADR tại Việt Nam. Nằm trong chuỗi sự kiện hợp tác với VIAC, hôm nay chúng tôi rất vinh dự được cùng tổ chức với VIAC chuỗi sự kiện chuyên đề **VIAC SYMPOSIUM 2024**. Hội nghị sẽ tập trung phân tích những biến động kinh tế và hy vọng qua các Phiên thảo luận này thì sẽ cùng nhau tìm ra các biện pháp để tháo gỡ. Với sự kiện này, chúng tôi rất vinh dự được cùng với VIAC cho ra mắt nền tảng nộp đơn điện tử, quản lý vụ tranh chấp trực tuyến VIAC e-Case. VIAC e-Case là một nền tảng chúng tôi đã hợp tác rất chặt chẽ với VIAC trong 02 năm qua và chúng tôi hy vọng là nền tảng này sẽ giúp thúc đẩy sự phát triển của ADR tại Việt Nam vì nền tảng sẽ quy tụ tất cả các chuyên gia ADR giàu kinh nghiệm, cũng như là các nhà đầu tư, các doanh nghiệp trong và ngoài nước, những bên liên quan và đang tích cực tham gia vào thị trường đầu tư và thương mại năng động tại Việt Nam.

Chúng tôi rất mong quý vị trong hai ngày hội thảo này sẽ tích cực tham gia thảo luận, trao đổi. Đồng thời. chúng tôi cũng hy vọng Hội nghị không chỉ là nơi chúng ta trao đổi các kiến thức mà còn là nơi để các quý vị nâng cao và phát triển mạng lưới nghề nghiệp, góc phần vào tầm nhìn chung của môi trường kinh doanh sôi động và hấp dẫn tại Việt Nam.

Một lần nữa, xin chào mừng quý vị đã đến với Hội nghị chuyên đề **VIAC SYMPOSIUM 2024**. Cùng nhau, chúng ta hãy cùng tạo dựng một Việt Nam phát triển bền vững, cạnh tranh, thân thiện với doanh nghiệp và nhà đầu tư.

Xin cảm ơn rất nhiều và chúc Hội nghị thành công tốt đẹp!

THƯƠNG MẠI VÀ ĐẦU TƯ XUYÊN BIÊN GIỚI
TRONG BỐI CẢNH KINH TẾ BIẾN ĐỘNG: TRANH CHẤP & TRỌNG TÀI

PHIÊN A: LỄ RA MẮT NỀN TẢNG NỘP ĐƠN ĐIỆN TỬ VÀ QUẢN LÝ
VỤ TRANH CHẤP TRỰC TUYẾN CỦA TRUNG TÂM TRỌNG TÀI QUỐC TẾ VIỆT NAM

PHÁT BIỂU KHAI MẠC

Ông PHẠM QUỐC HƯNG – Phó Chánh án, Toà án Nhân dân tối cao

Kính thưa Ông Vũ Tiến Lộc, Chủ tịch Trung tâm Trọng tài Quốc tế Việt Nam (VIAC)

Kính thưa Bà Nguyễn Khánh Cẩm Châu, Đại diện Cơ quan Phát triển Quốc tế Hoa Kỳ (USAID) tại Việt Nam,

Kính thưa các vị đại biểu, khách quý, cùng toàn thể các quý vị,

Hôm nay tôi rất được vinh dự được tham dự buổi lễ ra mắt Nền tảng Nộp đơn điện tử và quản lý các vụ việc tranh chấp trực tuyến của Trung tâm Trọng tài Quốc tế Việt Nam.

Lời đầu tiên, thay mặt lãnh đạo Toà án Nhân dân tối cao, tôi xin được gửi tới Ngài Chủ tịch của Trung tâm Trọng tài Quốc tế Việt Nam, các chuyên gia quốc tế cũng như trong nước, cùng toàn thể quý vị lời chào buổi sáng tốt đẹp và xin chúc mừng VIAC đã có một phương thức thụ lý, quản lý và giải quyết các vụ việc trên nền tảng số.

Kính thưa quý vị, các phương thức giải quyết tranh chấp tài phán công và tài phán tư đối với các tranh chấp về thương mại, có thể nói, trong thời gian vừa qua giữa Toà án Nhân dân tối cao và Trung tâm Trọng tài Quốc tế Việt Nam, chúng tôi cũng đã có rất nhiều hoạt động phối hợp. Thứ nhất là phối hợp trong hoàn thiện thể chế, các quy định của pháp luật liên quan tới hoạt động của tọng tài, cũng như mối quan hệ giữa Toà án với trọng tài trong lĩnh vực này. Thứ hai là phối hợp trong hướng dẫn, đảm bảo áp dụng thống nhất các quy định của pháp luật hiện hành. Và chúng tôi cũng phối hợp trong việc xem xét, giải quyết những vụ việc cụ thể mà trên thực tế vẫn còn vướng mắc. Hôm nay, tham dự lễ ra mắt Nền tảng Nộp đơn điện tử và quản lý vụ việc trực tuyến thì chúng tôi thấy gợi mở thêm một lĩnh vực hợp tác giữa Toà án tối cao và Trung tâm Trọng tài Quốc tế Việt Nam.

Thưa các quý vị, như chúng ta đã biết, Cuộc cách mạng công nghiệp 4.0 đang diễn ra mạnh mẽ trên toàn thế giới, tác động sâu rộng tới mọi mặt của đời sống xã hội. Sự phát triển rất nhanh của công nghệ số đã mang lại rất nhiều cơ hội trong việc nâng cao hiệu quả hoạt động quản trị quốc gia, cũng như là thực thi công lý trên thế giới. Và nắm bắt xu thế này,

Đảng và Nhà nước Việt Nam đã có nhiều chủ trương đề cao ứng dụng khoa học – công nghệ, đổi mới sáng tạo. Đặc biệt trong những năm gần đây, do tác động của đại dịch COVID-19, đã thôi thúc các quốc gia đẩy mạnh chuyển đổi số, trong đó có hoạt động tài phán để đáp ứng yêu cầu của nhân dân, cũng như là phát triển đất nước. Trên thực tế, công nghệ thông tin cũng đã đóng vai trò quan trọng, đảm bảo sự thông suốt của hoạt động của các cơ quan Nhà nước trong bối cảnh dịch bệnh, cũng như trong hoạt động tài phán. Và thực tiễn quốc tế cũng cho thấy, đối với những quốc gia quan tâm ứng dụng công nghệ thông tin, thực hiện chuyển đổi số trong những lĩnh vực tài phán, kể cả tài phán công và tư, thì cũng đã đạt được nhiều hiệu quả tích cực, cụ thể như một số quốc gia như Mỹ, Thuỵ Điển, Singapore, hay Thái Lan.

Chúng tôi cho rằng mục tiêu của Toà án cũng như các trung tâm trọng tài đều hướng đến, bên cạnh việc giải quyết đúng pháp luật các tranh chấp, thì yêu cầu đặt ra là chúng ta cũng cần phải tạo điều kiện thuận lợi nhất, hạn chế thấp nhất những chi phí cho người dân và doanh nghiệp khi tham gia giải quyết vụ việc.

Một điểm đặc biệt nữa của tài phán đó là đảm bảo công khai minh bạch trong thủ tục giải quyết. Và một yêu cầu tôi cho rằng rất quan trọng đó chính là xem xét, giải quyết vụ việc trong thời hạn ngắn nhất có thể. Tôi nhớ đến một câu nói của một luật gia người Anh: "**Công lý chậm trễ là công lý không hiệu quả**". Chúng tôi cho rằng chuyển đổi số sẽ là công cụ để giúp cho chúng ta có thể đạt được những mục tiêu như đã phân tích ở trên. Với việc đưa vào vận hành nền tảng nộp đơn điện tử và quản lý vụ việc tranh chấp trực tuyến thì sẽ tạo điều kiện thuận lợi rất nhiều cho người dân và doanh nghiệp. Như các đồng chí đã biết, nếu như thông thường, để yêu cầu trọng tài giải quyết một vụ việc thì các đương sự phải đến trung tâm hoặc đến bưu điện để gửi đơn. Tuy nhiên việc ứng dụng nền tảng này, các doanh nghiệp có thể tạo đơn tại nhà mình hoặc công ty để có thể gửi đơn yêu cầu các trung tâm giải quyết yêu cầu của mình thông qua một số thiết bị công nghệ, như máy tính, iPad, thậm chí là điện thoại thông minh hiện nay. Việc chúng ta áp dụng nền tảng này, như vậy, cũng sẽ tiết kiệm chi phí cho người dân và doanh nghiệp, như chi phí đi lại và tránh những rủi ro tham gia giao thông và nhiều tác động xã hội tiêu cực khác.

Còn riêng đối với Trung tâm Trọng tài Quốc tế Việt Nam, khi triển khai phần mềm này thì sẽ giúp các đồng chí quản lý chính xác những thông tin về các vụ việc đang diễn ra. Và quan trọng hơn, điều này sẽ tạo ra cơ sở để chúng ta xây dựng cơ sở dữ liệu của trọng tài. Đây sẽ là dữ liệu rất quan trọng để VIAC có thể triển khai chuyển đổi số mạnh mẽ trong thời gian tới.

Kính thưa các quý vị, đối với hệ thống toà án của chúng tôi, chuyển đổi số và xây dựng Toà án điện tử có thể nói là một nhiệm vụ trọng tâm của việc cải cách tư pháp trong Toà án và trong những năm qua, với sự cố gắng nỗ lực thì chúng tôi cũng đã đạt được một số kết quả nhất định trong lĩnh vực này. Hiện nay, chúng tôi đã có thể quản lý các hoạt động dịch vụ, quản trị công tác chuyên môn, quản lý về nhân sự, cơ sở vật chất trên nền tảng số và chúng tôi cũng kết nối với cổng dịch vụ công quốc gia một số dịch vụ để phục vụ người dân, ví dụ như nộp đơn trực tuyến như nền tảng đây, hay đề nghị đăng ký cấp bản sao bản án, quyết

định của Toà án, hay vấn đề tạm ứng án phí, lệ phí Toà án – Những nội dung này chúng tôi đang làm kết hợp với Bộ Tư pháp. Chúng tôi cũng đã triển khai xét xử trực tuyến và ứng dụng công nghệ AI để hỗ trợ thẩm phán trong quá trình giải quyết các vụ án thông qua hoạt động hỗ trợ về tra cứu các văn bản quy phạm pháp luật, các án lệ, hay các vụ án tương tự. Đồng thời, AI cũng giúp các thẩm phán của chúng tôi quản lý công việc và hỗ trợ cho thẩm phán trong quá trình rà soát các văn bản trước khi phát hành hay công khai trên cổng thông tin điện tử. Đặc biệt, chúng tôi cũng triển khai phần mềm quản lý các loại vụ án, tương ứng với nền tảng sẽ được giới thiệu ở đây. Chúng tôi quản lý từng vụ án cụ thể đối với từng thẩm phán và trên cơ sở quản lý đó, chúng tôi xây dựng một trung tâm về giám sát, quản lý điều hành hoạt động của Toà án. Có thể nói, đây là một 'bộ não số' để giúp cho lãnh đạo Toà án Nhân dân tối cao điều hành toàn bộ hoạt động của hệ thống.

Có thể nói, với những kinh nghiệm ban đầu của mình trong lĩnh vực chuyển đổi số, chúng tôi đánh giá rất cao nỗ lực của VIAC trong việc đổi mới sáng tạo, ứng dụng công nghệ tiên tiến trong hoạt động giải quyết tranh chấp và tin tưởng rằng việc đưa vào ứng dụng nền tảng nộp đơn điện tử và quản lý các vụ việc tranh chấp trực tuyến hứa hẹn sẽ trở thành công cụ hỗ trợ đắc lực cho các bên trong quá trình giải quyết tranh chấp một cách nhanh chóng, hiệu quả, tiết kiệm. Và việc triển khai nền tảng này sẽ góp phần nâng cao hiệu quả hoạt động, từ đó nâng cao vị thế và uy tín của VIAC trong quá trình giải quyết các tranh chấp thương mại. Chúng tôi cũng cho rằng, đây cũng là cơ hội mở ra sự hợp tác giữa Toà án Nhân dân tối cao và VIAC trong việc chia sẻ kinh nghiệm về chuyển đổi số, trong phối hợp để đề xuất xây dựng và hoàn thiện các quy định của pháp luật liên quan tới tố tụng tư pháp, tố tụng trọng tài điện tử, chia sẻ dữ liệu và nhiều hoạt động khác trên nền tảng số để giúp cho mỗi cơ quan hoàn thành tốt chức năng, nhiệm vụ của mình.

Một lần nữa, thay mặt lãnh đạo Toà án tối cao, xin chúc mừng VIAC và kính chúc ông Vũ Tiến Lộc – Chủ tịch Trung tâm Trọng tài Quốc tế Việt Nam, cùng các vị đại biểu, khách quý luôn dồi dào sức khoẻ, hạnh phúc và thành công.

Xin trân trọng cảm ơn!

USAID TỪ NHÂN DÂN MỸ

VIAC TRUNG TÂM TRỌNG TÀI QUỐC TẾ VIỆT NAM

eCase

NỀN TẢNG NỘP ĐƠN ĐIỆN TỬ & QUẢN LÝ VỤ TRANH CHẤP TRỰC TUYẾN CỦA TRUNG TÂM TRỌNG TÀI QUỐC TẾ VIỆT NAM

VŨ ÁNH DƯƠNG

PHÓ CHỦ TỊCH KIÊM TỔNG THƯ KÝ
TRUNG TÂM TRỌNG TÀI QUỐC TẾ VIỆT NAM (VIAC)

"Everything
Everywhere
All at Once

2020

COVID-19

Xu thế chuyển đổi số

2021

COVID-19

Lockdown

Áp lực chuyển đổi số

2022-nay

Căng thẳng địa chính trị

Khủng hoảng kinh tế

Nền tảng **nhận đơn điện tử** và **quản lý** vụ tranh chấp **trực tuyến**

eCase

Doanh nghiệp Việt Nam
(Xuất khẩu)
CONTRACT
Doanh nghiệp Nhật Bản
(Nhập khẩu)

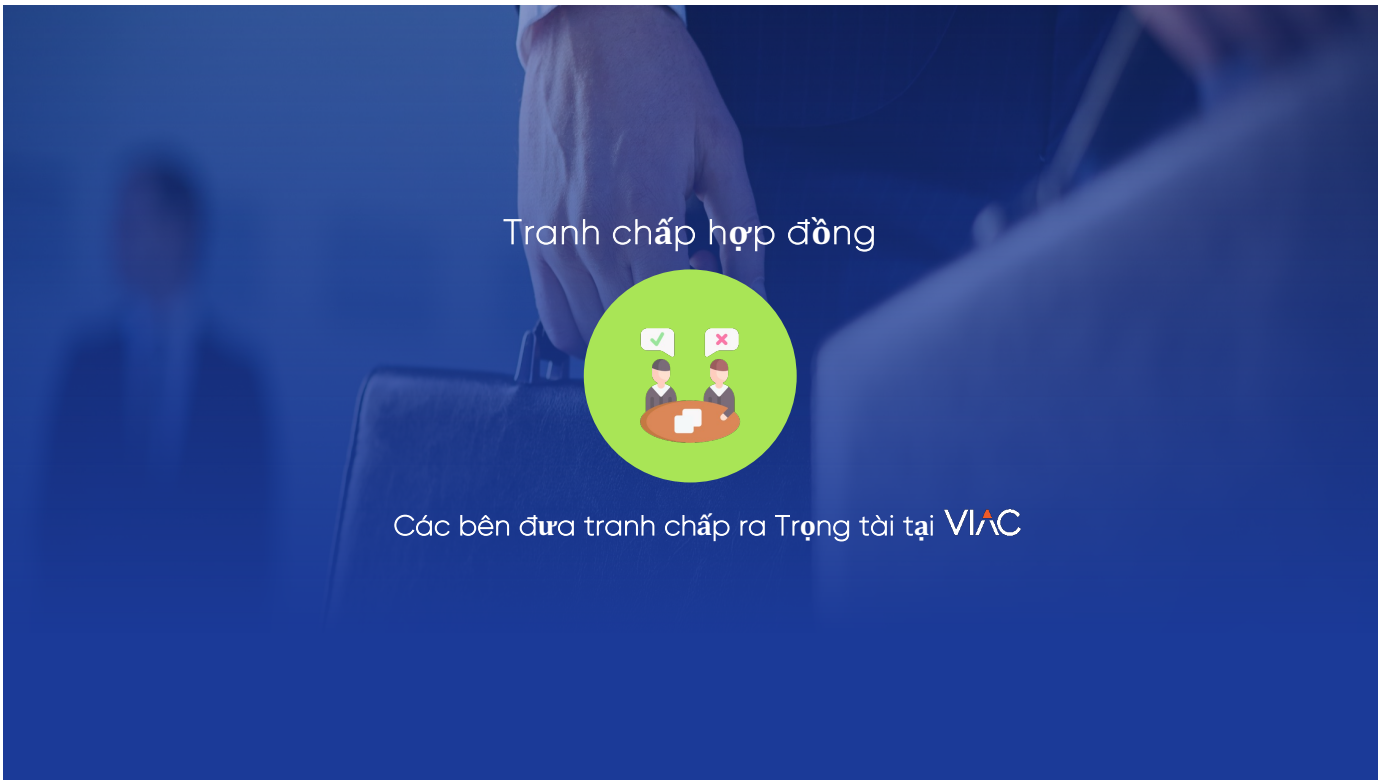
Tranh chấp hợp đồng
Các bên đưa tranh chấp ra Trọng tài tại VIAC

có thể mang lại giá trị gì
cho việc giải quyết tranh chấp giữa các bên?

Truy cập Nền tảng
Nộp đơn điện tử và
Quản lý Vụ tranh chấp trực
tuyến tại:

viacecase.vn

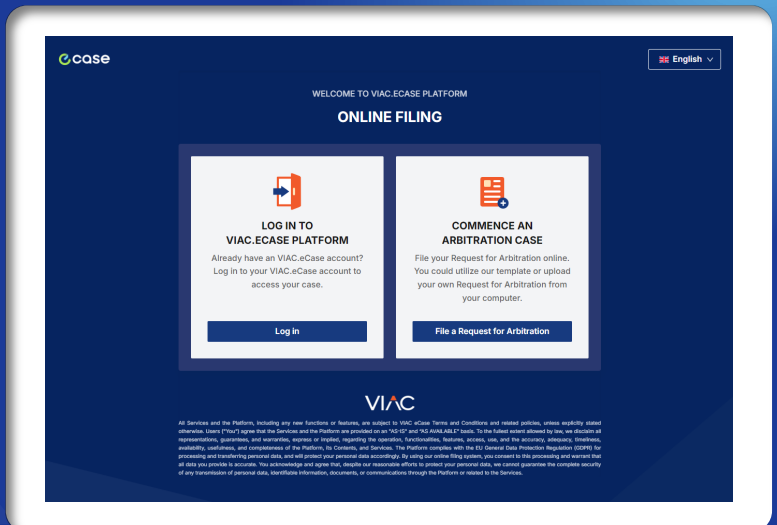

Tiến hành Nộp đơn, tài liệu điện tử

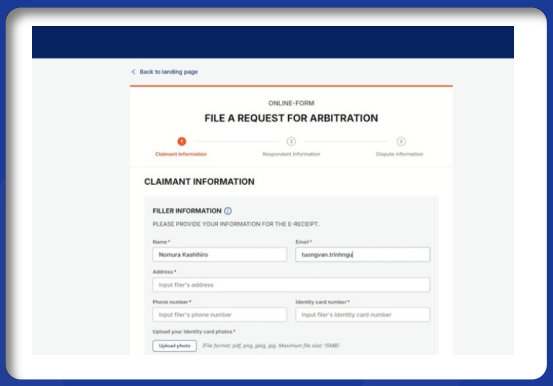

Ghi nhận việc Nộp đơn, tài liệu điện tử

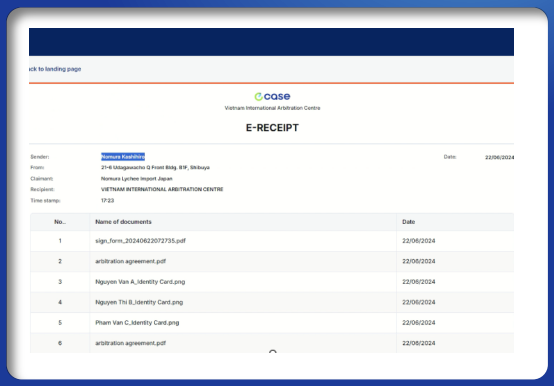

MY PROFILE

- Trang quản lý chung một bên đối với các thủ tục tại VIAC;
- Quản lý riêng các vụ tham gia với tư cách Nguyên đơn; các vụ tham gia với tư cách Bị đơn.

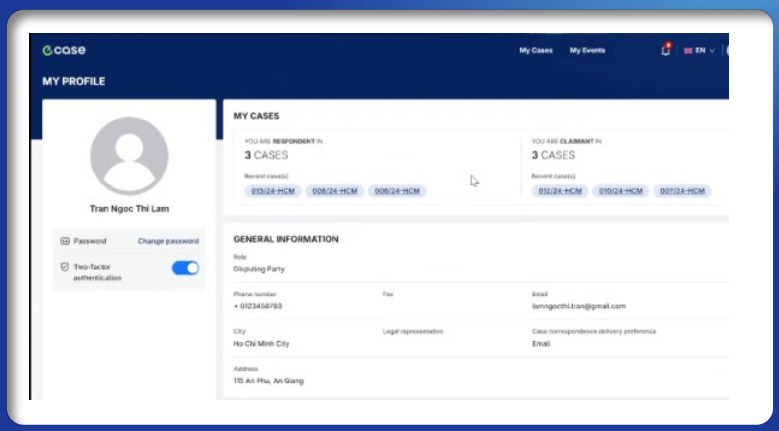

Giao diện của NGUYÊN ĐƠN – Màu xanh

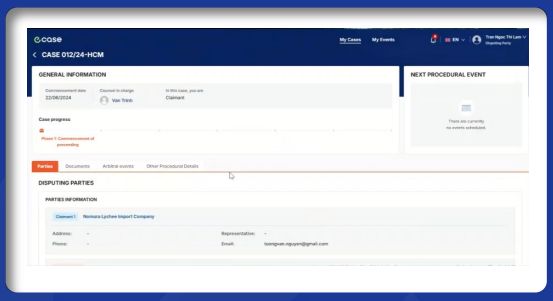

Giao diện của BỊ ĐƠN – Màu cam

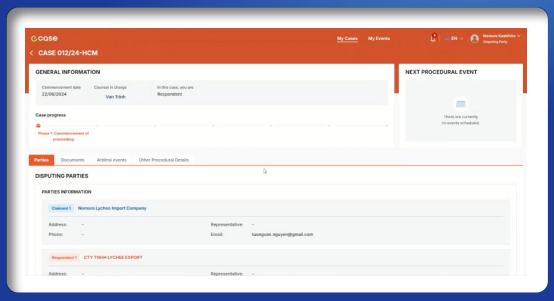

Giao diện phân biệt về màu sắc để tránh nhầm lẫn (đặc biệt khi một người dung đang tham gia nhiều vụ kiện cùng lúc)

QUẢN LÝ VỤ TRANH CHẤP

Quản lý vụ tranh chấp, theo dõi quá trình giải quyết trên cùng một trang thông tin về vụ tranh chấp.

- Thông tin chung
- Tiến trình tố tụng trọng tài
- Thông tin các bên
- Hồ sơ vụ kiện
- Lịch biểu tố tụng, ghim thông báo về lịch biểu tố tụng sắp tới
- Thông tin khác về thủ tục tố tụng.

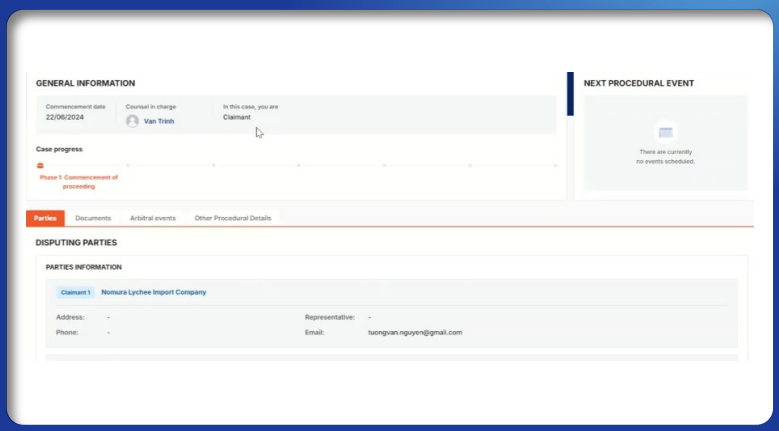

HỒ SƠ VỤ TRANH CHẤP

- Tài liệu được nộp bởi Nguyên đơn/Bị đơn sẽ được lưu tại thư mục tương ứng;
- Văn bản/Chỉ thị/Quyết định của VIAC và Hội đồng trọng tài được quản lý ở thư mục riêng;
- Toàn bộ hồ sơ được sắp xếp theo thời gian tải lên và có cách đặt tên thống nhất để tiện tra cứu.

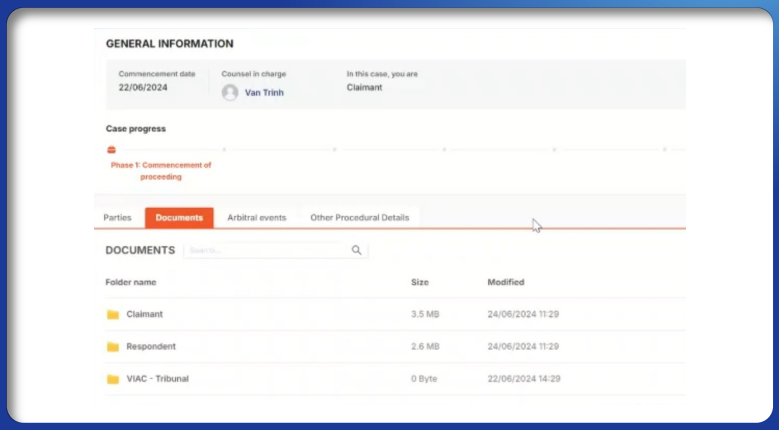

LỊCH BIỂU TỐ TỤNG

- Cập nhật các lịch tổ chức các cuộc họp, các phiên họp giải quyết tranh chấp và các lịch quan trọng khác;
- Các bên có thể xem thông tin chi tiết, trạng thái của các lịch công việc, thực hiện truy cập tham gia họp trực tuyến trực tiếp từ nền tảng,

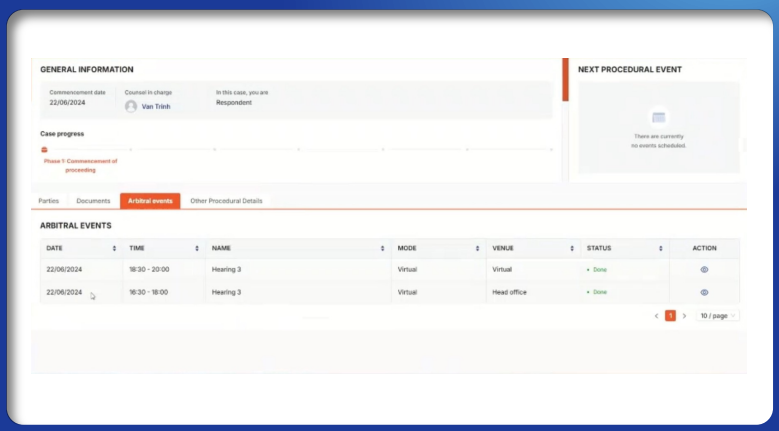

TÍNH NĂNG THÔNG BÁO

Các thông báo về cập nhật mới nhất, các lịch sự kiện mới/nhắc lịch sắp tới liên quan đến vụ tranh chấp được VIAC eCase tự động gửi tới email của các bên tranh chấp, bên cạnh hiển thị trực tiếp trên nền tảng.

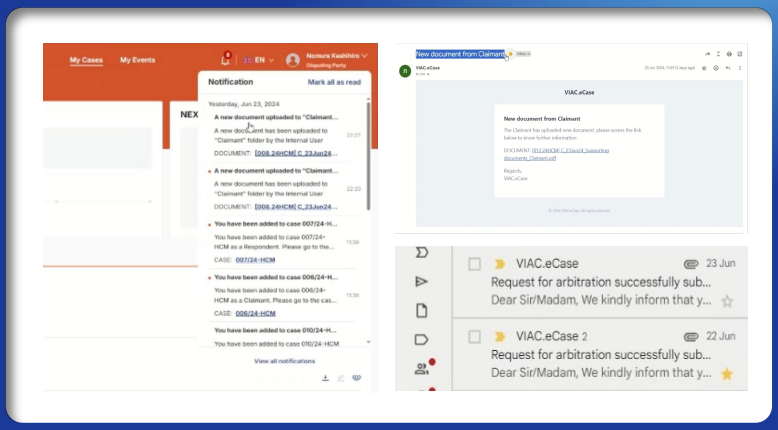

Bảo mật và bảo vệ an toàn trên **VIAC eCase**

Nguyễn Ngọc Hoàng

Giám Đốc Dự Án
Giám Đốc Digital Lighthouse
KPMG Vietnam & Campuchia

Mạo danh tài khoản người dùng

Khai thác các lỗ hổng
ứng dụng web và code bị lỗi

Tấn công từ chối dịch vụ (DDoS)
làm sập hệ thống máy chủ

- MFA kết hợp với xác thực OTP
- Mã hóa khóa truy cập và khóa riêng tư trong tệp cấu hình
- Tường lửa ứng dụng Web AWS
- Phù hợp với yêu cầu của thông lệ tiên tiến, như là: GDPR

Điều khoản và Điều kiện

“As-is” và “As available”

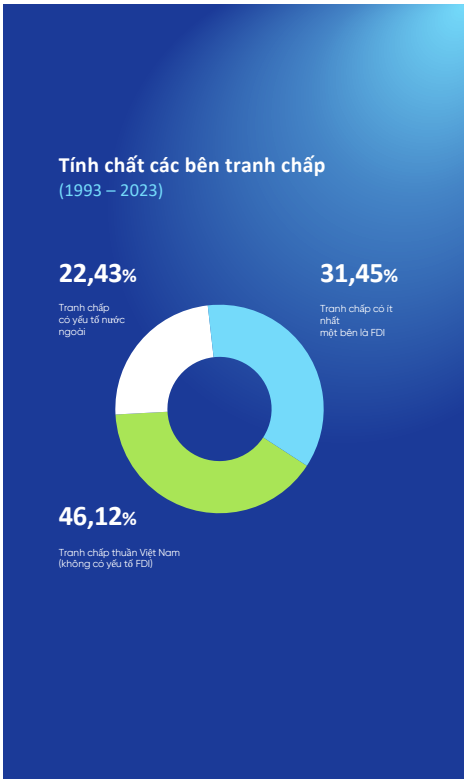

TOP 10 Quốc tịch các bên tham gia giải quyết tranh chấp tại VIAC (1993 – 2023)

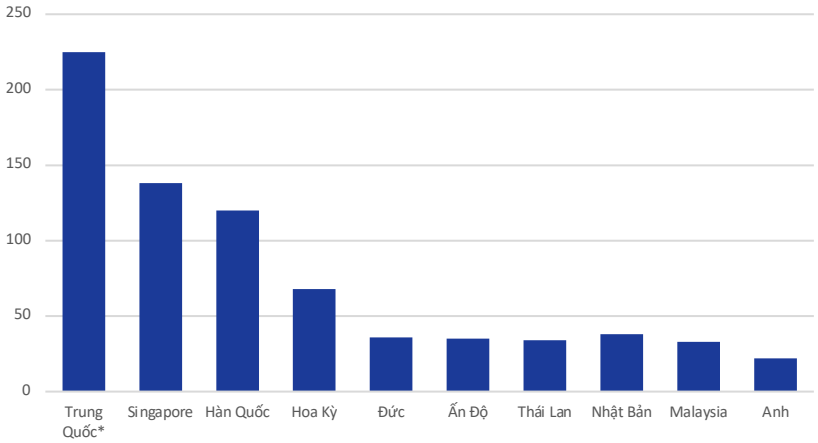

*Đã bao gồm Hong Kong, Đài Loan

GIAO DIỆN SONG NGỮ ANH – VIỆT

Tuân thủ nghiêm ngặt Luật TTTM 2010

Duy trì phương thức tố tụng vật lý

Trải nghiệm trực tuyến hóa và số hóa an toàn

LỜI CẢM ƠN TRÂN TRỌNG

eCase

VIAC eCase đặt mục tiêu trở thành nền tảng tích hợp tất cả trong một cho hoạt động nộp đơn điện tử và quản lý vụ tranh chấp trực tuyến, giúp nâng cao hiệu quả về thời gian và chi phí của thủ tục trọng tài và mang tới trải nghiệm tốt hơn cho người sử dụng dịch vụ trọng tài.

VIAC eCase được phát triển và vận hành bởi Trung tâm Trọng tài Quốc tế Việt Nam (VIAC), thể hiện quyết tâm của VIAC trong thích ứng với quá trình chuyển đổi sang nền kinh tế số của Việt Nam thông qua cung cấp cơ chế giải quyết tranh chấp phù hợp để đảm bảo thực thi hợp đồng điện tử - một trong các cốt lõi của nền kinh tế số.

VIAC eCase là một bước tiến của VIAC nhằm giảm dấu chân carbon và thực hành hoạt động trọng tài không dùng hồ sơ bản in.

Nền tảng VIAC eCase được phát triển bởi Trung tâm Trọng tài Quốc tế Việt Nam (VIAC), với sự hỗ trợ kỹ thuật của Cơ quan Phát triển Quốc tế Hoa Kỳ (USAID)

TÍNH NĂNG CHÍNH

Nộp hồ sơ điện tử và Quản lý tài liệu an toàn

Tải lên và đặt lịch nộp tài liệu tố tụng, lưu trữ an toàn, sắp xếp và tải về tất cả các tài liệu tố tụng một cách đơn giản.

Theo dõi vụ việc

Theo dõi các vụ việc trọng tài trong thời gian thực thông qua việc tra cứu các sự kiện quan trọng (các cuộc họp, các phiên xét xử hay các hạn nộp tài liệu), và được thông báo ngay khi có các bước tố tụng mới diễn ra trong toàn bộ thủ tục trọng tài. Tất cả được tích hợp vào tính năng Lịch làm việc của Người dùng.

Thông báo và Nhắc nhở

Nhận các thông báo trong Nền tảng và thông qua email để luôn được cập nhật các diễn biến quan trọng trong các vụ tranh chấp, bao gồm nhắc lịch đối với các hạn nộp tài liệu, các cuộc họp và phiên xét xử, các tài liệu mới được tải lên, các thay đổi trong lịch cuộc họp và phiên xét xử.

Hỗ trợ song ngữ

Giao diện của Nền tảng có thể dễ dàng chuyển đổi giữa tiếng Anh và tiếng Việt để đáp ứng nhu cầu của các bên và trọng tài viên trong cả các thủ tục trọng tài trong nước và quốc tế.

Tại sao chọn VIAC eCase?

Khả năng truy cập

Dễ dàng truy cập Nền tảng dù Người dùng ở bất cứ múi giờ nào chỉ với kết nối internet cơ bản và các thiết bị điện tử thông minh.

Bảo mật và Bảo vệ Dữ liệu

Đăng nhập vào tài khoản của bạn một cách an toàn qua hai bước xác thực; Thông tin và Dữ liệu trên Nền tảng được bảo vệ theo quy chuẩn tuân thủ quy định trong nước và quốc tế bao gồm GDPE của Châu Âu.

Minh bạch

Bảo vệ tính minh bạch thông qua duy trì lưu trữ rõ ràng và toàn diện tất cả các hoạt động trên Nền tảng.

Tiết kiệm chi phí và thời gian

Tối ưu hóa quy định và chi phí chung thông qua việc nộp hồ sơ điện tử và quản lý vụ việc trực tuyến, đồng thời giảm thiểu chi phí đi lại, ở và các chi phí khác liên quan đến các cuộc họp và phiên xét xử trực tiếp.

THƯƠNG MẠI VÀ ĐẦU TƯ XUYÊN BIÊN GIỚI
TRONG BỐI CẢNH KINH TẾ BIẾN ĐỘNG: TRANH CHẤP & TRỌNG TÀI

PHIÊN A: LỄ RA MẮT NỀN TẢNG NỘP ĐƠN ĐIỆN TỬ VÀ QUẢN LÝ
VỤ TRANH CHẤP TRỰC TUYẾN CỦA TRUNG TÂM TRỌNG TÀI QUỐC TẾ VIỆT NAM

GIỚI THIỆU VỀ NỀN TẢNG NỘP ĐƠN ĐIỆN TỬ VÀ QUẢN LÝ VỤ TRANH CHẤP TRỰC TUYẾN CỦA TRUNG TÂM TRỌNG TÀI QUỐC TẾ VIỆT NAM – VIAC eCase

Ông Vũ Ánh Dương – *Phó Chủ tịch thường trực kiêm Tổng Thư ký Trung tâm Trọng tài Quốc tế Việt Nam (VIAC)*

Kính thưa quý vị,

Tôi là Vũ Anh Dương, Tổng Thư ký Trung tâm trọng tài quốc tế Việt nam – VIAC. Ngày hôm nay, tôi rất hân hạnh được đại diện VIAC để giới thiệu đến quý vị thành quả của chúng tôi sau thời gian ấp ủ và làm việc chăm chỉ của toàn thể đội ngũ cán bộ tại VIAC: **Nền tảng VIAC eCase.**

NỀN TẢNG NỘP ĐƠN ĐIỆN TỬ & QUẢN LÝ VỤ TRANH CHẤP TRỰC TUYẾN

"**Everything, Everywhere, All at Once – Mọi thứ, mọi nơi, cùng một lúc**" là tên của một bộ phim thắng giải Oscar và trong thời đại của chuyển đổi số mạnh mẽ hiện nay đã không chỉ còn là một câu khẩu hiệu, mà đã trở thành một trong những tiêu chí định hướng cho quá trình đổi mới và sáng tạo của không chỉ của VIAC nói riêng mà là của hầu hết các tổ chức, các doanh nghiệp tại Việt Nam và thế giới nói chung.

Đặc biệt, từ năm 2020 đến 2023, đại dịch COVID-19 đã khiến cho cách thức vận hành đời sống kinh tế, xã hội phải chuyển dịch theo hướng số hóa, điện tử hóa một cách triệt để hơn, bao gồm cách các chủ thể giao kết các giao dịch, thực hiện các giao dịch và cả trong giai đoạn giải quyết các tranh chấp. Phương thức giải quyết tranh chấp bằng trọng tài – với lợi thế từ bản chất tài phán tư linh hoạt, đã nhanh chóng thích nghi với thực tế mới này, và việc đưa các bước thủ tục tố tụng trọng tài lên thực hiện trực tuyến, trên không gian của mạng Internet đã được triển khai ở nhiều nền tài phán trên thế giới.

Ngày hôm nay, với tất cả sự khiêm tốn của một tổ chức trọng tài đại diện cho nền tài phán trọng tài còn đang ở những giai đoạn đầu phát triển như Việt Nam, tôi xin tự hào giới thiệu **VIAC eCase – Nền tảng Nộp đơn điện tử và Quản lý vụ tranh chấp trực tuyến** được phát triển bởi VIAC, với mong muốn nâng cao hiệu quả về thời gian và chi phí cũng như tính minh bạch và thân thiện của thủ tục trọng tài tại VIAC, đồng thời mang lại cho các bên sử dụng những trải nghiệm tốt với thủ tục trọng tài tại VIAC.

NỀN TẢNG MỚI CỦA VIAC CÓ THỂ MANG LẠI GIÁ TRỊ GÌ CHO VIỆC GIẢI QUYẾT TRANH CHẤP GIỮA CÁC BÊN

Thưa quý vị, hãy tưởng tượng cùng với tôi một tình huống như sau: một doanh nghiệp Việt Nam giao kết hợp đồng với đối tác là doanh nghiệp Nhật Bản để xuất khẩu quả vải thiều của Việt Nam sang thị trường Nhật Bản. Thực ra phía Việt Nam đã thực hiện ký hợp đồng xuất khẩu vải thiều với các đối tác ở một số thị trường khác như Mỹ hay EU rồi, tuy nhiên, rất không may, tranh chấp lần này phát sinh vì hai bên có những tranh cãi về việc cung cấp thư tín dụng đúng thời hạn và quyết định đưa tranh chấp ra trọng tài tại VIAC.

Vậy, với vai trò tổ chức trọng tài được các bên đưa tranh chấp tới để giải quyết, nền tảng VIAC eCase của VIAC sẽ đem lại giá trị gì cho việc giải quyết tranh chấp giữa các bên?

1. Để bắt đầu việc giải quyết tranh chấp tại VIAC, Doanh nghiệp Nhật Bản không cần bay sang Việt Nam và tới văn phòng trực tiếp của VIAC để nộp Đơn khởi kiện; Luật sư của DN Nhật Bản cũng không cần phải di chuyển tới VIAC nhiều lần để nộp các tài liệu trong quá trình giải quyết tranh chấp mà hoàn toàn có thể thực hiện trực tuyến trên VIAC eCase.

Các doanh nghiệp và luật sư thực hiện truy cập vào nền tảng VIAC eCase thông qua cổng vào từ Website VIAC hoặc trực tiếp trên tên miền của VIAC eCase (viacecase.vn), ở đây Nền tảng cho phép người dùng có thể trực tiếp tạo Đơn khởi kiện theo form có sẵn hoặc có thể tải một Đơn khởi kiện đã có sẵn lên nền tảng. Những thông tin cơ bản của người trực tiếp thực hiện thao tác nộp Đơn được hệ thống lưu lại để đảm bảo tính trung thực của việc nộp Đơn.

2. Như vậy, trong quá trình tố tụng trọng tài, các bên tranh chấp – cả doanh nghiệp Nhật Bản (Nguyên đơn), doanh nghiệp Việt Nam (Bị đơn) và các luật sư của họ – đều có thể đệ trình các tài liệu, chứng cứ tới VIAC và Hội đồng Trọng tài thông qua việc tải các tài liệu lên VIAC eCase thông qua các tài khoản được cấp. Chỉ cần truy cập vào VIAC eCase, dù họ đang ở đâu, múi giờ nào mà không phụ thuộc giờ làm việc của các văn phòng của VIAC.

3. VIAC eCase tự động tạo Biên nhận điện tử để xác nhận việc tài liệu đã được tải thành công lên hệ thống

4. Trong suốt quá trình diễn ra các bước của thủ tục giải quyết tranh chấp tại VIAC, VIAC eCase giúp các bên, các luật sư và các trọng tài viên quản lý cùng lúc các vụ tranh chấp mà họ đang tham gia tại VIAC. Bao gồm việc tra cứu tài liệu, quản lý lịch biểu tố tụng, trong suốt quá trình tố tụng trọng tài.

TÍNH NĂNG CHÍNH CỦA NỀN TẢNG VIAC ECASE

MY PROFILE

Trên màn hình là giao diện của VIAC eCase cho các bên tranh chấp và luật sư, ở đây, các bên tranh chấp sẽ nắm được thông tin họ đang tham gia bao nhiêu vụ tranh chấp tại VIAC, các vụ họ là Nguyên đơn và các vụ họ là Bị đơn.

MY CASES

Để giúp các bên quản lý tốt các vụ tranh chấp của mình mà không nhầm lẫn, Nền tảng sẽ hiển thị màu khác nhau với các vài trò này: bên trái là màn hình của Nguyên đơn – Màu xanh và bên phải là màn hình của Bị đơn – Màu cam.

Các bên đều có thể thực hiện việc truy cập hồ sơ vụ tranh chấp cụ thể của mình. Các tài liệu của Nguyên đơn nằm ở thư mục của Nguyên đơn và tương tự với Bị đơn; các văn bản/chỉ thị/quyết định của VIAC và Hội đồng Trọng tài cũng được quản lý riêng ở một thư mục. Toàn bộ các hồ sơ tài liệu được sắp xếp theo thời gian tải lên Thư mục Vụ kiện (Case Folder) và có cách đặt tên thống nhất để tiện tra cứu.

MY EVENTS

Các lịch tổ chức các cuộc họp, các phiên họp giải quyết tranh chấp và các lịch quan trọng khác (như các thời hạn thực hiện việc đệ trình của các bên) được cập nhật trên Lịch công việc. Thông qua các lịch phiên họp các bên có thể dễ dàng tham gia các cuộc họp và phiên họp trực tuyến trong Vụ tranh chấp của mình.

THÔNG BÁO

Các thông báo được VIAC eCase tự động gửi tới email của các bên tranh chấp, các luật sư và các trọng tài viên ngay khi có tài liệu mới (các tài liệu do các bên đệ trình hoặc các văn bản quyết định/chỉ thị/thông báo của VIAC hoặc Hội đồng Trọng tài), các lịch sự kiện mới được đưa vào Vụ tranh chấp.

Các nhắc lịch cũng được VIAC eCase tự động gửi qua email khi tới gần thời điểm các thời hạn tố tụng; thời điểm tổ chức các cuộc họp, phiên họp.

Khi thực hiện các hoạt động trên môi trường Internet, vấn đề bảo mật luôn là nội dung quan trọng, và để thông tin tới quý vị chi tiết hơn về nội dung này, tôi xin kính mời lên sân khấu cùng với tôi, ông Nguyễn Ngọc Hoàng đến từ KPMG, đại diện liên danh Nhà thầu đã cùng với VIAC thực hiện xây dựng VIAC eCase.

Ông Nguyễn Ngọc Hoàng – *Giám đốc, Khối Digital Lighthouse, KPMG Việt Nam và Campuchia*

Xin chào tất cả quý vị. Tôi rất hân hạnh được tham dự vào sự kiện ra mắt nền tảng eCase của VIAC ngày hôm nay. Qua phần trình bày của anh Dương, quý vị đã có thể hình dung eCase tiện lợi, thân thiện và hiệu quả như thế nào. Tuy nhiên, một nền tảng trực tuyến như eCase sẽ không thật sự hoàn thiện nếu thiếu đi yếu tố an toàn bảo mật. Với phần trình bày của mình, tôi sẽ giúp quý vị hình dung cách mà nền tảng eCase đảm bảo an toàn

bảo mật cho các trọng tài, cho các bên tranh chấp và các bên có liên quan xuyên suốt quá trình tiếp nhận, quản lý và phân xử tranh chấp trên nền tảng eCase.

CYBERSECURITY IS NOT AN OPTION BUT A FOUNDATION

Trong bối cảnh công nghệ kỹ thuật số rất năng động hiện nay, kết nối vào mạng thông tin toàn cầu internet đã trở thành một yếu tố không thể thiếu đối với các tổ chức doanh nghiệp, mang đến những cơ hội phát triển và đổi mới không ngừng. Tuy nhiên, thế giới liên kết này cũng mang lại rất nhiều mối hiểm họa, đe dọa về an ninh mạng, có thể gây ra những hậu quả nghiêm trọng cho tổ chức doanh nghiệp. Chính vì lẽ đó, việc ưu tiên chú trọng các tính năng an toàn bảo mật không phải là một sự lựa chọn, mà là một yếu tố nền tảng có tính bắt buộc khi thiết kế và phát triển nền tảng eCase, nhằm ngăn chặn, giảm thiểu các mối đe dọa và bảo vệ người dùng bằng những biện pháp kỹ thuật mạnh mẽ về an toàn bảo mật.

CÁC CÂN NHẮC QUAN TRỌNG VỀ BẢO MẬT

Để có thể áp dụng đúng các biện pháp an toàn bảo mật vào thiết kế và phát triển nền tảng eCase, việc đầu tiên mà chúng tôi thực hiện là nhận diện và phân tích các mối đe dọa trên không gian mạng. Sau khi nhận diện và phân tích các mối đe doạ dựa trên khả năng rủi ro xuất hiện và mức độ nghiêm trọng khi xảy ra sự cố, chúng tôi ưu tiên tập trung vào top ba mối đe dọa chính sau đây:

Thứ nhất, mạo danh người dùng truy cập trái phép vào hệ thống. Kẻ xấu thường sử dụng kỹ thuật lừa đảo (phishing), theo đó sử dụng email gian lận hoặc các trang web giả mạo để lừa người dùng tiết lộ thông tin nhạy cảm như thông tin đăng nhập và mật khẩu, từ đó chiếm quyền truy cập trái phép vào hệ thống.

Thứ hai, dữ liệu bị rò rỉ, truy cập trái phép và chiếm đoạt. Các vụ vi phạm, chiếm đoạt dữ liệu vẫn luôn mang lại rủi ro lớn. Đây là khi các bên không được ủy quyền tiếp cận vào thông tin nhạy cảm của tổ chức. Dù là qua các nỗ lực tấn công độc hại hoặc sự vô tình tiết lộ, việc phá vỡ dữ liệu có thể tiết lộ thông tin khách hàng, gây thiệt hại tài chính và phạt theo quy định pháp luật.

Và thứ ba, nền tảng online bị tấn công. Các cuộc tấn công từ chối dịch vụ phân tán, hay DdoS, là mối đe dọa với sự áp đảo các dịch vụ trực tuyến bằng lưu lượng ngầm độc hại. Những cuộc tấn công này nhằm vào việc phá vỡ hoạt động bình thường, gây ra thời gian ngừng hoạt động và có thể dẫn đến mất dữ liệu hoặc gián đoạn dịch vụ.

Khi đã nhận diện được và ưu tiên tập trung ba mối đe dọa hàng đầu này, chúng tôi tiến hành phân tích, lựa chọn và triển khai những biện pháp an toàn bảo mật mạnh mẽ khi thiết kế và phát triển nền tảng eCase. Bây giờ, tôi sẽ giới thiệu đến quý vị cách mà eCase ứng phó với những mối đe dọa này với những tính năng an toàn bảo mật tiên tiến của nó.

CÁC GIẢI PHÁP TĂNG CƯỜNG BẢO MẬT VÀ GIẢM THIỂU TỐI ĐA RỦI RO

Thứ nhất, tính năng Xác thực Đa yếu tố. eCase áp dụng các cơ chế xác thực người dùng bằng mật khẩu (yếu tố người dùng biết) kết hợp mã OTP gửi đến ứng dụng Authenticator cài trên điện thoại của người dùng (yếu tố người dùng sở hữu). Biện pháp này ngăn chặn nguy cơ kẻ xấu truy cập trái phép vào hệ thống, ngay cả khi đã chiếm đoạt được mật khẩu của người dùng.

Thứ hai, Tất cả dữ liệu, đặc biệt là dữ liệu cá nhân, dữ liệu nhạy cảm trong lưu trữ trong hệ cơ sở dữ liệu của eCase đều được mã hóa bằng các tiêu chuẩn mã hóa tiên tiến. Biện pháp này đảm bảo rằng kẻ xấu mặc dù đã xâm nhập, nghe trộm và đánh cắp dữ liệu, nhưng kẻ xấu không thể đọc được những dữ liệu đó.

Thứ ba, nền tảng eCase cũng ứng dụng Công nghệ Tường lửa mới nhất của Amazon là AWS Web Application Firewall (WAF) để bảo vệ nền tảng khỏi các cuộc tấn công trên mạng, đe dọa đến an ninh bảo mật của toàn bộ nền tảng. Tường lửa Amazon sẽ chặn, đọc và lọc tất cả dòng lưu lượng mạng độc hại và chặn các cuộc tấn công trước khi chúng có thể tác động đến tầng ứng dụng của nền tảng eCase.

Điều quan trọng là các tính năng bảo mật của eCase được chúng tôi thiết kế và ứng dụng phù hợp với các yêu cầu và thông lệ bảo mật tiên tiến nhất hiện nay, ví dụ như luật GDPR, để đảm bảo rằng dữ liệu của khách hàng và người dùng được xử lý với các tiêu chuẩn bảo mật và quyền riêng tư cao nhất.

VIAC ECASE – NỀN TẢNG ĐƯỢC THIẾT KẾ VÀ XÂY DỰNG THEO CÁC TIÊU CHUẨN HÀNG ĐẦU VỀ AN TOÀN VÀ BẢO MẬT

Tổng kết lại, chúng tôi không chỉ đơn giản là ra mắt, giới thiệu eCase như một nền tảng trực tuyến hiện đại, tiện lợi, thân thiện và hiệu quả, mà chúng tôi còn mang đến cho quý vị một nền tảng online an toàn và bảo mật. Nền tảng eCase được thiết kế và xây dựng kỹ lưỡng theo các tiêu chuẩn hàng đầu về an ninh mạng, với yếu tố cốt lõi là phù hợp với các yêu cầu khắc khe của những luật an toàn bảo mật như GDPR. Cùng với VIAC, chúng tôi tự tin rằng eCase sẽ không chỉ tối ưu hóa hoạt động mà còn cung cấp một môi trường quản lý vụ việc tranh chấp trực tuyến an toàn và bảo mật cho các luật sư, các bên tranh chấp, các bên có liên quan và người dùng.

Cảm ơn quý vị đã dành thời gian lắng nghe phần chia sẻ của tôi. Và tôi xin nhường lại sân khấu cho anh Dương.

Ông Vũ Ánh Dương – *Phó Chủ tịch thường trực kiêm Tổng Thư ký Trung tâm Trọng tài Quốc tế Việt Nam (VIAC)*

ĐIỀU KHOẢN VÀ ĐIỀU KIỆN (AS-IS & AS AVAILABLE)

Vâng, với phần chia sẻ của Liên danh KPMG – TMA Solutions về các giải pháp bảo mật và bảo vệ dự liệu cá nhân đã được tích hợp, cũng như việc Các Điều kiện và Điều khoản của VIAC eCase được xây dựng trên cơ sở học hỏi các tiêu chuẩn chung, các thực tiễn chung đang áp dụng của các nên tảng tương tự, cá nhân tôi, một người có đôi khi vẫn e ngại với

an toàn trên mạng Internet, thì thấy yên tâm hơn rất nhiều khi thực hiện các công việc trên VIAC eCase rồi.

GIAO DIỆN SONG NGỮ TIẾNG VIỆT & TIẾNG ANH

Thưa quý vị, một trong những tiêu chí quan trọng trong hoạt động của VIAC xuyên suốt ngay từ khi thành lập là thủ tục trọng tài tại VIAC cần luôn thân thiện với cả các doanh nghiệp nội địa và cả các doanh nghiệp FDI, các doanh nghiệp, nhà đầu tư nước ngoài, phục vụ mục tiêu thúc đẩy hội nhập kinh tế, tăng cường giao thương quốc tế của nước ta.

VIAC eCase do đó hiện xuất hiện với giao diện tiếng Việt và tiếng Anh – ngôn ngữ thường được sử dụng trong trọng tài quốc tế.

Tuy nhiên, việc này không ảnh hưởng tới việc các tố tụng trọng tài tại VIAC thì có thể thực hiện theo ngôn ngữ mà các bên thỏa thuận: ngoài tiếng Anh, đã có tiếng Trung, tiếng Pháp, tiếng Hàn và hiện nay chúng tôi đang có vụ tranh chấp đầu tiên được tiến hành bằng tiếng Nhật.

VIAC ECASE – TUÂN THỦ NGHIÊM NGẶT LUẬT TRỌNG TÀI THƯƠNG MẠI 2010

Với các tố tụng trọng tài có địa điểm tại Việt Nam, do Luật trọng tài thương mại mới chỉ đang trong giai đoạn rà soát để đề xuất sửa đổi, thủ tục thực hiện trên VIAC eCase vẫn sẽ tuân thủ nghiêm ngặt các quy định bắt buộc của Luật TTTM 2010.

Các văn bản tố tụng quan trọng như Thông báo Vụ tranh chấp, Thông báo thành lập HĐTT, Giấy triệu tập và Phán quyết Trọng tài sẽ luôn được thực hiện song song bằng phương thức truyền thống.

Chuyển đổi theo hướng số hóa, trực tuyến hóa; đặc biệt trong hoạt động giải quyết tranh chấp bằng trọng tài tại VIAC; sẽ được thực hiện một cách cẩn trọng. VIAC và các bên tranh chấp, các luật sư, các trọng tài viên sẽ cùng chuyển đổi dần cách thức quản lý vụ việc để đảm bảo người dùng được làm quen và hiểu rõ các bước thủ tục trực tuyến và có trải nghiệm an tâm với VIAC eCase.

Cùng với anh Hoàng đồng nghiệp của chúng tôi, tôi cũng xin thay mặt VIAC gửi lời cảm ơn chân thành tới USAID Việt Nam, INVEST DAI vì những hỗ trợ kỹ thuật quý báu dành cho VIAC, chúng tôi xin tưởng vào sự bền vững của các hỗ trợ này.

Xin gửi lời cảm ơn tới KPMG và TMA Solutions cho tất cả sự chuyên nghiệp và nỗ lực của các bạn đã dành cho chúng tôi trong hợp tác lần này.

Thưa quý vị, VIAC eCase là thành quả của chúng tôi sau gần 5 năm miệt mài nghiên cứu, đánh giá, quan sát và tìm hiểu các xu hướng trên thế giới, sự vận động của thị trường tại Việt Nam cũng như các yếu tố cơ sở hạ tầng số tại Việt Nam. Những tính năng hiện tại sẽ là bước đầu, là giai đoạn 1 của định hướng chuyển đổi số của VIAC.

VIAC sẽ tiếp tục lắng nghe và tiếp thu các phản hồi của thị trường, của người dùng trọng tài và sẽ tiếp tục phát triển VIAC eCase trong thời gian tới và tôi rất mong trong những bước đi của VIAC, cụ thể là những giai đoạn phát triển tiếp theo của VIAC eCase, chúng tôi sẽ luôn nhận được:

(i) sự ủng hộ, hướng dẫn, chia sẻ kinh nghiệm của hệ thống Tòa án điện tử;

(ii) sự quan tâm, ủng hộ của các CQNN đang thúc đẩy chuyển đổi số trong giải quyết tranh chấp và lĩnh vực hợp đồng như là Bộ Công Thương, Bộ Tư pháp, Bộ Thông Tin Truyền Thông.

(iii) sự ủng hộ của các Hiệp hội doanh nghiệp – những tổ chức hội cũng đang có nhiều hoạt động hỗ trợ hội viên trong chuyển đổi số;

(iv) sự ủng hộ và góp ý của các doanh nghiệp sử dụng trọng tài, các luật sư, các trọng tài viên – những người dùng trực tiếp của VIAC eCase.

Một lần nữa trân trọng cảm ơn!!

THƯƠNG MẠI VÀ ĐẦU TƯ XUYÊN BIÊN GIỚI
TRONG BỐI CẢNH KINH TẾ BIẾN ĐỘNG: TRANH CHẤP & TRỌNG TÀI

PHIÊN A: THẢO LUẬN BÀN TRÒN VỀ ỨNG DỤNG CÔNG NGHỆ
TRONG GIẢI QUYẾT TRANH CHẤP: CON ĐƯỜNG PHÍA TRƯỚC

Phiên thảo luận được diễn ra với sự điều phối của TS. Hà Công Anh Bảo – Trưởng Khoa Luật Trường Đại học Ngoại thương, với sự tham gia chia sẻ của các chuyên gia gồm:

Ông Lê Văn Tuấn – *Phó Cục trưởng Cục Bổ trợ Tư pháp, Bộ Tư pháp*

Bà Nguyễn Thị Mai – *Tổng Thư ký Liên đoàn Luật sư Việt Nam, Trọng tài viên Trung tâm Trọng tài Quốc tế Việt Nam (VIAC), Hòa giải viên Trung tâm Hòa giải Việt Nam (VMC)*

Ls. Nguyễn Trung Nam – *Luật sư thành viên cao cấp, Dentons Luật Việt, Phó Giám đốc Trung tâm Hòa giải Việt Nam (VMC) thuộc VIAC*

Hiện nay, giải quyết tranh chấp trực tuyến hay ứng dụng công nghệ vào một phần hoặc toàn bộ quá trình giải quyết tranh chấp đã và đang tiếp tục là xu hướng được áp dụng tại nhiều quốc gia trên thế giới. Tại Việt Nam, "Ứng dụng tiến bộ khoa học và công nghệ, đổi mới sáng tạo, nhất là những thành tựu của cuộc cách mạng công nghiệp lần thứ tư, thực hiện chuyển đổi số quốc gia" là chủ trương được Nhà nước thúc đẩy mạnh mẽ. Trong lĩnh vực tư pháp, hệ thống Tòa án hiện đang là đơn vị tiên phong trong việc thực hiện chủ trương trên và bước đầu đã tạo dựng được những nền tảng quan trọng trong quá trình xây dựng Tòa án điện tử.

Là tổ chức cung cấp các phương thức bổ trợ tư pháp – giải quyết tranh chấp thông qua trọng tài, hòa giải và các phương thức khác theo quy định pháp luật, VIAC đã đặt trọng tâm nghiên cứu, đầu tư nguồn lực để phát triển và chính thức ra mắt Nền tảng Nộp đơn điện tử và Quản lý Vụ tranh chấp trực tuyến – VIAC eCase. Việc cung cấp thêm cách thức tham gia tố tụng trọng tài trực tuyến bên cạnh cách thức truyền thống cũng được kỳ vọng sẽ góp phần hưởng ứng các chiến dịch phát triển xanh và bền vững, giảm thiểu ảnh hưởng của carbon đối với môi trường thông qua việc giảm thiểu nhu cầu sử dụng giấy trong quá trình giải quyết tranh chấp; từ đó, góp phần bảo vệ tài nguyên rừng và giảm thiểu rác thải giấy và hạn chế tác động của khí thải nhà kính.

TS. Hà Công Anh Bảo: *Thưa bà Mai, với việc triển khai cung cấp nền tảng giải quyết tranh chấp theo hình thức trực tuyến (một phần hoặc toàn bộ quá trình giải quyết tranh chấp) thì một điểm cốt lõi mà đơn vị cung cấp nền tảng cũng như doanh nghiệp, luật sư quan tâm là hiện nay tại Việt Nam đã có cơ sở pháp lý và thực tiễn nào cho việc ứng dụng công nghệ thông tin, các tiến bộ khoa học kỹ thuật trong giải quyết tranh chấp hay không?*

Bà Nguyễn Thị Mai: Đây là vấn đề đã được đặt ra trong thời gian gần đây từ thời điểm tòa án bắt đầu công cuộc chuyển đổi số. Luật Trọng tài Thương mại (TTTM) 2010 cũng không có một câu từ nào nhắc tới công nghệ hay giải quyết tranh chấp trực tuyến đối với các tranh chấp thương mại được đưa ra giải quyết tại trọng tài. Tuy nhiên, trong bối cảnh Chính phủ đang thúc đẩy các hoạt động chuyển đổi số cùng với công nghệ thông tin phát triển như vũ bão hiện nay thì một số quy định của Luật TTTM 2010 đã trở nên bất cập. Tuy nhiên, ngoài luật TTTM 2010 thì chúng ta còn những văn bản quy phạm pháp luật khác đề cập đến ứng dụng công nghệ số và công nghệ thông tin trong giải quyết tranh chấp.

Cụ thể ở đây là Khoản 3 Điều 54 của Luật Bảo vệ quyền lợi người tiêu dùng năm 2023 – có hiệu lực từ ngày 01/7/2024, trong đó nói rất rõ tranh chấp phát sinh trong các hoạt động của người tiêu dùng thì sẽ được giải quyết trực tiếp, trực tuyến và các phương thức khác.

Văn bản thứ hai là Quyết định số 645 ngày 15/05/2020 của Thủ tướng Chính phủ v/v phê duyệt đề án thương mại điện tử quốc gia giai đoạn từ 2021 đến 2025. Quyết định này có đề cập đến ứng dụng thông tin và chuyển đổi số vào việc giải quyết tranh chấp, xây dựng các tổ chức trọng tài một cách độc lập và Việt Nam sẽ tham gia vào các phương thức giải quyết tranh chấp trực tuyến trong khu vực và quốc tế. Đồng thời, Thủ tướng Chính phủ trong quyết định đó cũng đặt ra vấn đề xây dựng nền tảng giải quyết tranh chấp trực tuyến.

Luật giao dịch điện tử có hiệu lực từ ngày 01/7/2024. Trước đây, Điều 1 của Luật giao dịch điện tử năm 2015 có quy định là đối với các giao dịch liên quan đến cấp giấy chứng nhận quyền sử dụng đất, cấp giấy đăng ký kết hôn v.v. thì không áp dụng quy đinh của Luật này, Tuy nhiên, theo Điều 1 của Luật Giao dịch điện tử 2023 thì không còn quy định này. Theo đó, tất cả những giao dịch điện tử hiện nay không còn giới hạn với bất kỳ điều gì. Đây là một chính sách pháp luật tương đối đầy đủ và đồng bộ. Trọng tài hay các phương thức giải quyết tranh chấp thay thế khác cũng không ngoại trừ trong chiến lược và các quy định trong đó.

Theo quan điểm cá nhân tôi, việc ứng dụng công nghệ số trong quá trình giải quyết tranh chấp chỉ là cách thức để thực hiện dịch vụ chứ không phải là một loại dịch vụ mà trung tâm trọng tài thực hiện, do vậy sẽ không thể bị cấm bởi Luật TTTM 2010 và không thể vì lý do Luật TTTM 2010 không có quy định mà không thể thực hiện được.

TS. Hà Công Anh Bảo: *Thưa anh Lê Văn Tuấn, trên cơ sở pháp lý cũng như chính sách mà chị Mai vừa đề cập, liệu rằng các căn cứ này đã đủ để hỗ trợ việc triển khai công nghệ mới trong việc giải quyết tranh chấp trực tuyến (Online Dispute Resolution – ODR) hay chưa? Với vai trò là cơ quan quản lý nhà nước, đối với hoạt động trọng tài thương mại thì hiện nay bộ Tư*

Pháp có dự định nào để hoàn thiện khung pháp lý về trọng tài và thúc đẩy quá trình số hóa trong lĩnh vực giải quyết tranh chấp bằng trọng tài hay không?

Ông Lê Văn Tuấn: Ở góc độ cơ quan quản lý nhà nước, chúng tôi quan sát được xu hướng bùng nổ các giao dịch thương mại điện tử và do đó nhu cầu giải quyết các tranh chấp thương mại điện tử đó cũng là tất yếu. Trong quá trình chúng ta thực hiện cải cách tư pháp thì nhu cầu hoàn thiện pháp luật của về giao dịch thương mại điện tử và cơ chế giải quyết tranh chấp về giao dịch điện tử cũng là nhu cầu chúng ta phải làm và cần thiết. Trong thời gian qua, Đảng và Nhà nước đã ban hành rất nhiều chính sách và pháp luật để chúng ta thể chế hóa cái điều đấy, để ứng dụng công nghệ thông tin vào chuyển đổi số như Văn kiện Đại hội Đảng lần thứ 13 và Nghị quyết của Ban chấp hành Trung ương Đảng khóa 13 và Nghị quyết 52. Chúng ta cũng đẩy mạnh đến ứng đụng thông tin chuyển đổi số, ứng dụng thương mại điện tử hướng đến Chính phủ số, hoàn thiện pháp luật về thương mại dịch vụ đầu tư để hỗ trợ cho hoạt động chuyển đổi số. Xét ở khía cạnh giải quyết tranh chấp bằng trọng tài điện tử thì những quy định pháp luật hiện đang nằm rải rác và chưa có một văn bản pháp luật nào quy định một cách chính thức, đầy đủ.

Bên cạnh đó, Luật TTTM 2010 vẫn còn nhiều quy định ràng buộc chúng ta trong bối cảnh chuyển đổi số thông tin như hiện nay. Tôi đồng quan điểm với chị Mai rằng Luật TTTM 2010 nên quy định theo hướng mở và cách thức sẽ do các trung tâm trọng tài thực hiện. Tuy nhiên điều này cũng đặt ra một số vấn đề pháp lý cần nghiên cứu và làm rõ để tránh vi phạm thủ tục tố tụng trọng tài, dẫn tới hủy phán quyết và không công nhận phán quyết.

Thứ nhất, xác định giá trị pháp lý của thỏa thuận trọng tài trực tuyến như thế nào. Trong Luật TTTM 2010 thì quy định thỏa thuận trọng tài phải được lập thành văn bản, nằm trong hợp đồng và thỏa thuận riêng. Nếu thỏa thuận trọng tài trực tuyến thì công nhận như thế nào?

Thứ hai, địa điểm giải quyết tranh chấp. Hiện nay, một số nước như Anh thì địa điểm giải quyết tranh chấp là địa điểm pháp lý chứ không phải là địa điểm địa lý/vật lý. Tuy nhiên Luật TTTM 2010 lại quy định địa điểm giải quyết tranh chấp phải là địa điểm địa lý/vật lý.

Liên quan đến thủ tục trọng tài và phán quyết trọng tài cũng vậy, rồi là vấn đề các chứng cứ điện tử có được công nhận hay không? Các yếu tố này đều phải được xem xét để làm sao khi ứng dụng công nghệ thông tin vào thì các yếu tố trên phải đảm bảo được quy trình, quy chuẩn theo luật trọng tài của chúng ta, để không rơi vào các cơ sở, căn cứ để hủy phán quyết.

Về thể chế, chính sách thì Bộ Tư pháp cũng đang phối hợp với Hội Luật gia Việt Nam để sửa đổi và bổ sung Luật TTTM 2010. Trong đấy, chúng tôi cũng kiến nghị nhiều nội dung, có bao gồm quy định về trọng tài trực tuyến vì đây có thể coi là một cơ hội để chúng ta quy định trọng tài trực tuyến trong một văn bản pháp luật. Và sau đấy các tổ chức trọng tài có thể điều chỉnh quy tắc, thủ tục tố tụng của mình phù hợp với các quy định này.

Bên cạnh đó, chúng tôi cũng đang tiến hành rà soát lại tất cả các văn bản pháp luật có quy định về giao dịch thương mại điện tử và tranh chấp để chúng ta tìm ra rào cản cho chuyển

đổi số trong lĩnh vực giải quyết tranh chấp, rồi từ đó kiến nghị sửa đổi bổ sung. Chúng tôi cũng mong muốn thực hiện các hoạt động truyền thông với các trung tâm trọng tài để có cách tiếp cận phù hợp đối với vấn đề này từ cơ quan nhà nước, doanh nghiệp và người dân. Để từ đó hỗ trợ và đẩy mạnh hoạt động trọng tài trực tuyến phát triển.

TS. Hà Công Anh Bảo: *Thưa Luật sư Nguyễn Trung Nam, anh có thể đánh giá được những tác động của việc áp dụng công nghệ trong giải quyết tranh chấp đối với các luật sư? Bên cạnh đó, Luật sư cũng có thể chia sẻ góc nhìn của mình đối với việc áp dụng công nghệ trong giải quyết tranh chấp ở những nước phát triển, và có gì khác biệt so với Việt Nam hay không, để từ đó chúng ta tự tin hơn rằng chúng ta đang đi trên đúng con đường của mình?*

Ls. Nguyễn Trung Nam: Đã có rất nhiều nghiên cứu chỉ ra những tác động của việc áp dụng công nghệ thông tin vào trong công tác giải quyết tranh chấp và xét xử. Tôi lấy ví dụ hai báo cáo rất ngắn gọn của tổ chức White and Case và Trường Đại học Queens Mary vào năm 2018 thì hơn 60% những người tham gia vào trong quá trình giải quyết tranh chấp bao gồm các trọng tài viên, các luật sư tranh tụng thì họ đều có khẳng định việc áp dụng và ứng dụng công nghệ thông tin là yếu tố đem lại sự thay đổi lớn nhất trong việc đẩy nhanh quá trình giải quyết tranh chấp cũng như là gia tăng hiệu quả. Vào năm 2022, trong Task force của mình, ICC cũng đac có nghiên cứu và đưa ra các dữ kiện rất rõ ràng về việc ứng dụng công nghệ thông tin sẽ đảm bảo được việc giải quyết tranh chấp an toàn và công bằng và hiệu quả hơn cho tất cả các bên.

Trên thực tế, bản thân tôi đã trải nghiệm cái việc này rất nhiều và không phải chỉ ở nước ngoài mà ngay cả ở Việt Nam, cho đến thời điểm hiện tại tôi cũng đang xử lý xấp xỉ 10 vụ trọng tài tại VIAC thì tôi thấy tất cả các trao đổi của các bạn thư ký đều thông qua các hình thức ứng dụng công nghệ thông tin.

Tóm lại, vai trò của công nghệ thông tin trong việc giải quyết tranh chấp thể hiện ở ba khía cạnh sau đây:

Thứ nhất, giúp cải thiện một cách đáng kể sự thuận tiện trong quá trình bao gồm E-Filling, tức là nộp đơn điện tử, xử lý các thông tin trong quá trình xét xử và quá trình của phiên họp trực tuyến. Trong quá trình diễn ra vụ việc trọng tài, có ít nhất hai lần các bên và hội đồng trọng tài sẽ phải ngồi lại với nhau, gồm phiên họp sơ bộ (CMC) và phiên xét xử chính. Cho đến hiện nay rôi rất vui mừng và nhận thấy rằng VIAC đối với phần nộp điện tử thì vừa rồi chúng ta được trải nhiệm VIAC eCase, đây là cái mà ở trên thế giới chúng ta đã nhìn thấy nay ở Việt Nam cũng đã có. VIAC đã giới thiệu và chia sẻ những trải nhiệm của việc nộp trực tuyến mà các bên không cần phải dành nhiều thời gian đi đến nơi nộp tài liệu hoặc nộp qua chuyển phát, việc này giúp giảm thời gian của các bên rất nhiều.

Thứ hai, là việc xử lý khối lượng thông tin, hiệu quả của việc xử lý bằng công nghệ thông tin phải nói là vô cùng hiệu quả. Cho đến hiện nay trên thế giới thì chúng ta đã biết là ít nhất không dưới 10 công ty công nghệ cung cấp nhiều cái hệ thống khác nhau cho hoạt động giải quyết tranh chấp bằng trọng tài, trong đó ở Việt Nam hai đơn vị mà mọi người cũng rất hay

nhắc đến là Opus 2 và Epic, là các đơn vị mà họ có thể làm trọn gói tất cả các loại dịch vụ liên quan đến E-bundle, liên quan đến discloure – việc chia sẻ các dữ liệu mà các bên sẽ sử dụng trong quá trình đem trình cho Hội đồng cho hội động trọng tài cũng như trong phiên Hearing.

Về sự khác biệt giữa Việt Nam và quốc tế trong việc tận dụng công nghệ này, tôi có đánh giá rằng Việt Nam chúng ta còn tương đối mới. Việc ứng dụng công nghệ IT trong quá trình quản lý vụ kiện vẫn chưa được nhiều như ở trên thế giới. Trong các vụ tranh chấp quốc tế thì việc sử dụng e-bundle và tìm kiếm dữ kiện trong quá trình công khai thông tin (disclosure) được sử dụng rất nhiều. Ở Việt Nam thì thông thường chúng ta vẫn thấy rằng là các bên chỉ nộp. Tôi có tham gia ở VIAC thì có hai vụ có thấy rằng là một số bên có yêu cầu thu thập chứng cứ (Document production), bên kia cung cấp dữ liệu theo hình thức tìm kiếm tài liệu. Nếu như không có công nghệ thông tin thì không thể thực hiện được điều này. Trên thực tế cũng chưa gặp nhiều lắm trong các vụ kiện ở Việt Nam, tuy nhiên trên quốc tế thì hoạt động thu thập này rất phổ biến theo nguyên tắc IBA về thu thập chứng cứ. Tại Việt Nam thì nguyên tắc IBA cũng được sử dụng trong một số vụ kiện. Và dù vẫn còn một số quan điểm khác nhau về việc có được áp dụng nguyên tắc IBA này trong thủ tục tố tụng trọng tài tại Việt Nam hay không nhưng tôi cho là việc từ chối áp dụng sẽ không phù hợp khi các quy tắc của IBA về thu thập chứng cứ đã quá phổ biến trong quá trình giải quyết tranh chấp bằng trọng tài quốc tế. Như vậy, Việt Nam vẫn còn rất nhiều cơ hội để ứng dụng khoa học kỹ thuật và công nghệ vào quá trình xét xử, quản trị vụ kiện và nộp đơn trực tuyến để hoàn thiện hóa quy trình mà không cần phải sử dụng đến văn bản giấy, từ đó tăng hiệu quả trong hoạt động trọng tài của chúng ta.

Hiện nay, sự phát triển chúng ta nhìn thấy trong các quá trình xử lý các vụ kiện tại VIAC thể hiện sự phát triển rõ nét của ứng dụng khoa học công nghệ và khoảng 5 – 10 năm nữa thì bức tranh hoạt động thực tiễn giải quyết tranh chấp bằng trọng tài và những phương thức khác sẽ là một xu hướng làm thay đổi cơ bản tính hiệu quả và tính tương tác trong thời gian thực (“Real time”) đối với hoạt động giải quyết tranh chấp tại Việt Nam.

TS. Hà Công Anh Bảo: Trong câu trả lời của anh Nam có một từ Keyword đó là *“xu hướng không thể nào thay đổi”*. Điều này có nghĩa rằng là việc ứng dụng công nghệ thông tin vào trong tất cả các lĩnh vực đặc biệt trong ngành nghề luật sư thì như anh Nam cũng phát biểu là không thể nào thay đổi. Điều đấy đòi hỏi chúng ta sẽ phải đi theo xu hướng và theo hướng phải bồi đắp. Vậy trên cơ sở đó thì ngày hôm nay có chị Mai thì tôi cũng muốn hỏi chị với góc nhìn của đại diện đến từ Liên đoàn Luật sư Việt Nam (LĐLSVN) – cơ quan đại diện cho cộng đồng luật sư cả nước. Việc áp dụng công nghệ thông tin thực tế có rất nhiều thách thức, ta sẽ thấy rằng tầm tuổi tiếp cận công nghệ thông tin trên 40 tuổi đã không còn dễ dàng nữa. *Vậy thì để chuẩn bị cho việc đưa vào những công cụ công nghệ thông tin vào thì không biết rằng LĐLSVN chúng ta có hoặc có dự định có những chương trình nào để có thể đào tạo hay hỗ trợ các luật sư của chúng ta có thể cập nhật hoặc làm quen với các công nghệ mới này không?*

Bà Nguyễn Thị Mai: Trước hết, không cần phải chờ đến bây giờ khi chúng ta ngồi ở đây thì giới luật sư, đội ngũ luật sư của Việt Nam mới nghĩ đến chuyện áp dụng hay ứng dụng công nghệ thông tin trong hoạt động ngành nghề của mình. Ở đây chúng ta có Ls. Nguyễn Mạnh Dũng (ADR Vietnam Chambers LLC), Ls. TTV Đặng Xuân Hợp (Hop Dang's Chambers, Ls. Nguyễn Quốc Vinh (Công ty Luật Scientia) rồi các luật sư đang hành nghề trong lĩnh vực thương mại quốc tế, những công ty luật hàng đầu thì tôi nghĩ rằng họ đã đi trước, đón đầu một thời gian rất dài và họ tận dụng mọi cơ hội có thể và mọi ứng dụng có thể để ứng dụng trong ngành nghề của mình và nó đã phát huy hiệu quả trong thời gian rất dài.

Có thể nói, họ là đội ngũ tiên phong trong việc ứng dụng công nghệ thông tin trong hoạt động ngành nghề của mình. Rõ ràng là chúng ta thấy ảnh hưởng uy tín, chất lượng rồi chi phí, tất cả những vấn đề đó đã tồn tại trong bối cảnh cạnh tranh rất khốc liệt với các công ty luật nước ngoài và bây giờ với các tổ chức hành nghề luật sư Việt Nam dường như đang tỏ ra thắng thế hơn trên thị trường cung cấp dịch vụ pháp lý của Việt Nam. Nó cho chúng ta thấy rằng việc ứng dụng công nghệ thông tin, tính nhạy bén với tất cả những xu thế mới mà như luật sư Nguyễn Trung Nam có nói là không thể quay ngược lại được nữa và nó đã được ứng dụng như vậy rồi. Cho nên là đấy là một tín hiệu rất là đáng mừng. Các tổ chức hành nghề luật sư, các luật sư, các trọng tài viên này sẽ là những con chim đầu đàn dẫn dắt. Chúng tôi hy vọng là họ dẫn dắt thị trường dịch vụ pháp lý, cũng như là đội ngũ luật sư của Việt Nam. Về phía LĐLSVN về câu hỏi mang tính rất cụ thể của TS. Hà Công Anh Bảo thì tôi có thể chia sẻ như sau:

Trước hết, LĐLSVN hiện nay cũng đang nghiên cứu một đề án chuyển đổi số trong nội bộ Liên đoàn. Mục tiêu là ngoài việc cung cấp dịch vụ thuận tiện hơn, tiết kiệm hơn và phù hợp với xu thế không thể đảo ngược lại trên thế giới thì LĐLSVN cũng mong muốn hình thành nên một thói quen, thông lệ sử dụng công nghệ thông tin trong các hoạt động từ việc cung cấp các dịch vụ hành chính như là cấp thẻ, nộp hồ sơ, thanh toán tiền lệ phí cho Liên đoàn hay giải quyết các vấn đề hoặc liên quan đến khiếu nại hoặc tố cáo đối với các tổ chức cá nhân. Tôi nghĩ đây là tiền đề để đặt nền móng cho tư duy cũng như là một phương thức làm việc mới đối với đội ngũ luật sư trên toàn quốc.

Việc thứ hai mà tôi nghĩ cũng rất là quan trọng là Liên đoàn thì có chức năng bồi dưỡng và đào tạo các luật sư. Trong quá trình bồi dưỡng đào tạo như vậy thì Liên đoàn đã mời các chuyên gia và luật sư như anh Dũng, anh Hợp, anh Vinh ở đây và tất cả các luật sư đang hành nghề trong nhiều lĩnh vực khác nhau và những luật sư đã hành nghề và ứng dụng tất cả những sự tiên tiến của công nghệ vào trong quá trình đó. Tôi nghĩ rằng trong các buổi bồi dưỡng, đào tạo bắt buộc đó thì chủ đề về ứng dụng công nghệ thông tin, thương mại điện tử, chữ ký số, hợp đồng điện tử, hợp đồng có tích xanh v.v. Tôi nghĩ các chủ đề đó đều được truyền tải trong các nội dung bồi dưỡng bắt buộc và được các đội ngũ luật sư, đặc biệt là các đội ngũ luật sư trẻ đang hào hứng và tiếp nhận rất tích cực. Đó là một trong những điều mà Liên đoàn có thể làm để phổ biến và truyền tải được thông điệp rằng chúng ta không thể đi qua và cũng không

nên bỏ qua những cơ hội mà công nghệ thông tin sẽ đem lại cho các luật sư trong quá trình hành nghề của mình.

Tuy nhiên, nói vậy thì cũng phải nhìn nhận rằng trong lĩnh vực hành nghề luật sư hiện nay, đúng như luật sư nói, bên cạnh lớp luật sư trẻ năng động và rất dễ tiếp cận với công nghệ thông tin thì vẫn còn những luật sư ở những vùng rất là xa, nơi mà những nền tảng, điều kiện về cơ sở hạ tầng chưa cho phép họ được tiếp xúc với công nghệ thông tin như vậy. Ngoài ra, cũng còn những vướng mắc hoặc chồng chéo về yếu tố pháp luật. Thể chế về ứng dụng các phương tiện điện tử cũng chưa phải đồng bộ và cũng ảnh hưởng tới việc tiếp nhận và áp dụng công nghệ thông tin trong hoạt động của luật sư. Bên cạnh khó khăn và vướng mắc về thể chế như vậy thì đối với hoạt động luật sư hay là cá biệt với luật sư hoạt động trọng tài thì nhận thức về ứng dụng công nghệ thông tin là một trong những trở ngại rất là lớn. Chúng ta cũng biết rằng ngoài câu chuyện, khó khăn, vướng mắc về công nghệ thông tin hay về pháp luật thì nhận thức về ứng dụng công nghệ thông tin, nhận thức về vị trí vai trò của trọng tài phải nằm ở đầu tiên để xác định xem có lựa chọn hay có tiếp tục sử dụng không. Chúng ta thường nói: Muốn thì tìm cách và không muốn thì tìm lí do. Tôi cho rằng nghề luật sư nó có một cái tác động, vai trò giống tương tự với nghề giáo ở một chừng mực nào đó. Lý do là vì một luật sư được đào tạo, một luật sư được ứng dụng công nghệ thông tin, cái tác động lan tỏa và truyền đạt lại cho cộng đồng, cho xã hội, doanh nghiệp và cho khách hàng của mình phủ sóng rất là rộng.

Nếu chúng ta đặt mục tiêu là sẽ đào tạo và nâng cao nhận thức về ứng dụng công nghệ số trong các hoạt động ngành nghề, trong đó có hoạt động hành nghề luật sư và trọng tài, thì bước đầu chúng ta bắt đầu bằng luật sư là một việc vô cùng đúng. Từ đây thì nó sẽ đặt nền tảng và truyền tải, phủ sóng cho rất nhiều thế hệ doanh nghiệp, cho doanh nghiệp và cho cộng đồng dân cư, và nó sẽ lan tỏa và đem lại lợi ích chung cho cả xã hội. Thì tôi nghĩ, về vấn đề này LĐLSVN cũng như tất cả các cơ quan nhà nước, các tổ chức hiệp hội nghề nghiệp, các công ty luật, trung tâm trọng tài và bản thân các luật sư và cá nhân của trọng tài viên vẫn còn phải làm rất là nhiều để có thể đem được cái thông tin, truyền tải được thông tin, nhận thức đầy đủ và đúng. Quan trọng nhất là ứng dụng việc sử dụng công nghệ thông tin trong hoạt động của mình.

TS. Hà Công Anh Bảo: *Theo ông Lê Văn Tuấn thì sự ra đời của eCase của VIAC sẽ đóng vai trò như thế nào trong các việc mà áp dụng việc công nghệ thông tin trong việc giải quyết tranh chấp bằng trọng tài tại Việt Nam?*

Ông Lê Văn Tuấn: Trước hết, cá nhân tôi xin chúc mừng VIAC đã có buổi lễ ra mắt eCase ngày hôm nay. Trước bối cảnh hiện nay như chị Mai đã nói thì đã chúng ta đã ứng dụng công nghệ thông tin từ lâu rồi. Tuy nhiên thì trong cái lĩnh vực trọng tài và hòa giải thì chúng ta đã có những bước tiến lớn. Sau dịch Covid-19 thì chúng ta đã có những trung tâm trọng tài, trung tâm hòa giải ứng dụng công nghệ thông tin và đưa ra những nền tảng hạ tầng trực tuyến bên cạnh phương thức truyền thống.

Chúng tôi thấy hiện nay thì bên cạnh các phương thức xét xử truyền thống thì các trung tâm trọng tài cũng có quy tắc để áp dụng hình thức xét xử trực tuyến. Tuy nhiên thì qua theo dõi chúng tôi cũng thấy rằng là các vụ án đã và đang được xét xử bằng hình thức trọng tài trực tuyến rất là hạn chế. Bước đầu, tuy số lượng vẫn còn hạn chế, nhưng xu hướng – như LS. Nguyễn Trung Nam vừa chia sẻ, là không thể không quay đầu nữa rồi, và vì vậy chúng ta phải hướng tới cái công nghệ này để chúng ta áp dụng trong quá trình giải quyết tranh chấp bằng trọng tài.

Ngày hôm nay, tôi nghĩ là việc VIAC đưa ra nền tảng eCase này là bước tiền đề cho giai đoạn tiếp theo, cùng với sự hoàn thiện khung khổ pháp lý, VIAC có thể ứng dụng công nghệ thông tin cho toàn bộ thủ tục tố tụng trọng tài. Và tôi mong VIAC cũng có thể đồng hành trong việc:

Thứ nhất là liên quan đến các quy tắc mà xét xử trực tuyến, chúng ta cần tiếp tục rà soát, nghiên cứu, tham khảo các thiết chế trọng tài quốc tế hiện hành đã có rồi. Rồi các nước mà đã có hệ thống trọng tài trực tuyến phát triển chúng ta cũng hoàn thiện thêm theo quy tắc này.

Thứ hai, chúng tôi nghĩ là VIAC cũng phải đầu tư hạ tầng, nhất là an toàn an ninh mạng như đại diện của công ty công nghệ phát triển hệ thống eCase chia sẻ – an toàn, an ninh cho người sử dụng, người truy cập và dữ liệu nằm trong đấy theo luật an toàn thông tin. Thì chúng tôi nghĩ là với những bước tiền đề như thế này thì sắp tới tôi có mong muốn và hi vọng VIAC sẽ tiếp tục phát triển, xây dựng hệ thống xét xử trực tuyến sâu hơn, xa hơn và tạo nền tảng tốt cho hoạt động trọng tài của Việt Nam chúng ta.

TS. Hà Công Anh Bảo: *Vâng cảm ơn anh Tuấn. Liên quan về nền tảng ngày hôm này thì tôi muốn đặt câu hỏi cho LS. Nguyễn Trung Nam bởi luật sư đã trải nghiệm rất nhiều nền tảng và áp dụng rất nhiều nền tảng. Tôi muốn hỏi ông rằng quan điểm của ông thế nào về thời điểm và bối cảnh hiện nay của VIAC khi cho ra mắt nền tảng này như thế nào?*

LS. Nguyễn Trung Nam: Trước hết tôi cảm thấy rất đáng mừng và cũng xin chúc mừng VIAC khi mà có một nền tảng giải quyết tranh chấp trực tuyến mà – chúng ta hay gọi là State of the art – cập nhật với công nghệ trên thế giới. Nền tảng trực tuyến này là một nước đi mang tính nhảy vọt so với việc chúng ta cứ phải nộp email và văn bản giấy. Một điều rất đáng chúc mừng nữa là hệ thống này VIAC đã có sự dự trù và tính toán rất là cẩn thận trong việc lựa chọn công nghệ để áp dụng, vì công nghệ nào để đưa vào quá trình thì rất dễ, không khó để chọn được một đối tác làm việc này. Tuy nhiên để đảm bảo được nó đáp ứng được cái yêu cầu rất cao việc quy trình giải quyết tranh chấp bằng trọng tài thì không dễ. Cụ thể là Cypersecurity – đảm bảo sự an toàn và bảo mật trong quá trình giải quyết tranh chấp. Đây là một yêu cầu gây ra sự tốn kém và khó khăn rất lớn nhưng VIAC đã cố gắng vượt qua được điều đó và lấy đó làm nền tảng.

Tuy nhiên để nói rộng ra và nói về tương lai thì nền tảng mà chúng ta được giới thiệu ngày hôm nay là một phần trong cả một chu trình. Và phần này phải được kết hợp và phối hợp với các bộ phận khác. Tôi lấy ví dụ vấn đề E – Bundle và Production. E – Bundle trong tiếng Việt có

nghĩa là bộ hồ sơ để cho các trọng tại viên tham gia vào quá trình giải quyết tranh chấp, và nó được các bên thỏa thuận với nhau và đem nộp. Tại Việt Nam thì E – Bundle chưa được phổ biến và trong thời gian tới thì tôi nghĩ là sẽ ngày càng được yêu cầu nhiều hơn bởi những Trọng tài viên như chúng tôi và các bên cũng sẽ làm quen hơn, đặc biệt là khi có sự tham gia của các luật sư quốc tế. Theo đó, việc xử lý E – Bundle này rất quan trọng, và đây sẽ là một hợp phần để cấu thành việc trình nộp chứng cứ và đưa ra chứng cứ theo yêu cầu của các bên với quá trình nộp trực tuyến. Các yếu tố này phải được có một cách thức kết hợp tốt nhất để đảm bảo rằng trên cùng một hệ thống nền tảng thì người sử dụng, bao gồm cả các luật sư, các khách hàng của luật sư, luật sư nội bộ (in-house) họ cũng có thể đăng nhập và sử dụng, cũng như là các thành viên trong Hội đồng trọng tài có thể sử dụng được một cách hiệu quả. Tôi đang nhìn thấy một cơ hội rất lớn đó là chúng ta có thể kết hợp hệ thống các dữ kiện và chứng cứ điện tử vào hệ thống nộp trực tuyến thì hầu hết các tranh chấp mà không quá lớn đều có thể được xử lý trên cùng một nền tảng hạ tầng. Nếu có thể làm được như vậy cùng với việc đảm bảo về tính bảo mật, thì hệ thống của VIAC sẽ trở nên rất hiệu quả, sẽ trở thành một cái công cụ mang tính nhảy vọt về cách thức xử lý các vụ kiện.

Cuối cùng, về vấn đề xét xử trực tuyến thì tôi cho rằng nếu như hệ thống online của VIAC có thể kết hợp cái hệ thống hearing bằng một ứng dụng phiên họp trực tuyến như Zoom chẳng hạn, như vậy thì VIAC có thể làm được cả ba bước của quá trình tố tụng. Nếu tất cả các yếu tố đó đều được tích hợp vào một nền tảng hay All–in–one thì nó sẽ là kết quả tuyệt vời và có lẽ sẽ là một ví dụ rất hay để trong khu vực họ sẽ học hỏi chúng ta về việc này. Đây là tầm nhìn mà tôi nghĩ VIAC nên phát huy và tiếp tục phát triển hệ thống VIAC eCase chúng ta đã phát triển ngày hôm nay.

TS. Hà Công Anh Bảo: Cảm ơn Ls. Nam. Trong câu trả lời của Luật sư Nam cũng đã có một số gợi ý cho chúng ta phát triển thêm nữa phần mềm VIAC eCase. Trao đổi của ba diễn giả của đã giúp chúng ta hình dung ra một bức tranh toàn cảnh trên cơ sở pháp lý, trên thực tiễn và cụ thể ngày hôm nay sự ra mắt của eCase khiến chúng ta thấy rằng tương lai áp dụng và hi vọng sự lan tỏa và áp dụng thông tin từ sự kiện này không ở các quý vị ở hội trường mà tôi nghĩ rằng nó sẽ lan tỏa rất là nhiều, và đặc biệt là tôi thấy ở đây rất nhiều đại diện trường đại học. Trong đào tạo đại học thì ADR, ODR đã bắt đầu được đưa vào, và rất mong muốn rằng là cái thông tin ngày hôm nay sẽ được chúng ta đưa tới các bạn sinh viên. Điều này sẽ tạo nền tảng giúp chúng ta có một cái tư duy mới, một cách làm mới đối với việc giải quyết tranh chấp.

Trong phiên này tôi cũng muốn xin hỏi một câu hỏi nhanh cho các diễn giả là các Ông/Bà có thể dự đoán thế nào về tương lai việc sử dụng công nghệ của chúng ta trong việc giải quyết tranh chấp tại Việt Nam? Bởi vì năm 2017 thì tôi có tham gia một hội nghị hòa giải tại Ấn Độ. Họ đã đưa ra một mô hình sử dụng AI trong quá trình giải quyết tranh chấp trong ly hôn. Theo đó, họ sẽ nhập thông tin vào hai đầu và sử dụng thuật toán để đưa ra các phương thức để các bên có thể khớp lại được. Tại thời điểm đó tôi coi điều đó là một giấc mơ và ngày hôm

nay giấc mơ đó đã được triển khai với sự ra mắt nền tảng eCase. Không biết ý kiến của chị Mai như thế nào ạ.

Bà Nguyễn Thị Mai: Thực ra tôi nghĩ chắc chắn là tất cả các quý vị ngồi trong khán phòng này đều có thể đoán được về tương lai ứng dụng công nghệ thông tin trong quá trình của mình nói chung và trong hoạt động giải quyết tranh chấp bằng trọng tài. Bởi vì mới chỉ cách đây vài năm khi Chat GPT chưa ra đời thì chúng ta cũng không thể tưởng tượng được một hệ thống có thể đưa ra được câu trả lời nhanh và chính xác, và cái độ phủ sóng trên toàn bộ các lĩnh vực như vậy. Bây giờ chúng ta đã có nền tảng, bao gồm thể chế pháp luật, hoạt động, và những thông lệ hiện nay về ứng dụng công nghệ thông tin trong quá trình giải quyết tranh chấp của ICC của CIETAC.

Với việc ra đời nền tảng VIAC eCase như hôm nay thì chúng ta lại càng chắc chắn hơn về việc là nó sẽ phát triển rất là nhanh. Đối với công nghệ thì những gì chúng ta có thể dự đoán được luôn luôn lạc hậu. Không có lý do gì những cái chúng ta nỗ lực trong thời gian qua lại không được ứng dụng và tiếp thu. Bởi vì chúng ta đã nhìn thấy lợi ích của nó về mặt thời gian, chi phí, tiện lợi. Mà không chỉ những trọng tài viên VIAC được hưởng mà quan trọng nhất là khách hàng, luật sư cho khách hàng và cộng đồng doanh nghiệp nói chung. Cái gì đã có ích cho cả xã hội, cho toàn bộ cá nhân thì không có lý do gì nó lại không được ứng dụng và phát triển, còn tốc độ phát triển đến đâu thì tôi không thể dự đoán được.

Ông Lê Văn Tuấn: Tôi xin được đồng tình với ý kiến của chị Mai bởi xu hướng phát triển công nghệ càng ngày càng cao. Với lộ trình mà VIAC vừa chia sẻ, tôi cho rằng VIAC eCase sẽ tiếp tục được nâng cấp và hoàn thiện không chỉ trong dư địa phát triển đối với nền tảng này trong bối cảnh hiện tại mà còn bám sát sự thay đổi và cập nhật của khung pháp lý cũng như sự phát triển và các thành tự công nghệ trong tương lai.

TS. Hà Công Anh Bảo: Trong phiên này thì ba diễn giả của chúng ta đều thống nhất rằng là chúng ta có nền tảng VIAC eCase ở một thời điểm rất phù hợp. Bản thân cá nhân tôi rất mong muốn rằng VIAC eCase có thể hỗ trợ và sẽ được áp dụng hiệu quả đối với các chủ thể liên quan đến hoạt động giải quyết tranh chấp bằng phương thức trọng tài.

Giới thiệu VIAC eCase

VIAC eCase đặt mục tiêu trở thành nền tảng tích hợp tất cả trong một cho hoạt động nộp đơn điện tử và quản lý vụ tranh chấp trực tuyến, giúp nâng cao hiệu quả về thời gian và chi phí của thủ tục trọng tài và mang tới trải nghiệm tốt hơn cho người sử dụng dịch vụ trọng tài.

VIAC eCase được phát triển và vận hành bởi Trung tâm Trọng tài Quốc tế Việt Nam (VIAC), thể hiện quyết tâm của VIAC trong thích ứng với quá trình chuyển đổi sang nền kinh tế số của Việt Nam thông qua cung cấp cơ chế GQTC phù hợp để đảm bảo thực thi hợp đồng điện tử - một trong các cốt lõi của nền kinh tế số.

VIAC eCase là một bước tiến của VIAC nhằm giảm dấu chân carbon và thực hành hoạt động trọng tài không dùng hồ sơ bản in.

Tính năng chính

Nộp hồ sơ điện tử và Quản lý tài liệu an toàn

Tải lên và đặt lịch nộp tài liệu tố tụng, lưu trữ an toàn, sắp xếp và tải về tất cả các tài liệu tố tụng một cách đơn giản.

Theo dõi vụ việc

Theo dõi các vụ việc trọng tài trong thời gian thực thông qua việc tra cứu các sự kiện quan trọng (các cuộc họp, các phiên xét xử hay các hạn nộp tài liệu), và được thông báo ngay khi có các bước tố tụng mới diễn ra trong toàn bộ thủ tục trọng tài. Tất cả được tích hợp vào tính năng Lịch làm việc của Người dùng.

Thông báo và Nhắc nhở

Nhận các thông báo trong Nền tảng và thông qua email để luôn được cập nhật các diễn biến quan trọng trong các vụ tranh chấp, bao gồm nhắc lịch đối với các hạn nộp tài liệu, các cuộc họp và phiên xét xử, các tài liệu mới được tải lên, các thay đổi trong lịch cuộc họp và phiên xét xử.

Hỗ trợ song ngữ

Giao diện của Nền tảng có thể dễ dàng chuyển đổi giữa tiếng Anh và tiếng Việt để đáp ứng nhu cầu của các bên và trọng tài viên trong cả các thủ tục trọng tài trong nước và quốc tế.

Tại sao chọn VIAC eCase?

Khả năng truy cập

Dễ dàng truy cập Nền tảng dù Người dùng ở bất cứ múi giờ nào chỉ với kết nối internet cơ bản và các thiết bị điện tử thông minh.

Bảo mật và Bảo vệ Dữ liệu

Đăng nhập vào tài khoản của bạn một cách an toàn qua hai bước xác thực; Thông tin và Dữ liệu trên Nền tảng được bảo vệ theo quy chuẩn tuân thủ quy định trong nước và quốc tế bao gồm GDPE của Châu Âu.

Minh bạch

Bảo vệ tính minh bạch thông qua duy trì lưu trữ rõ ràng và toàn diện tất cả các hoạt động trên Nền tảng.

Tiết kiệm chi phí và thời gian

Tối ưu hóa quy định và chi phí chung thông qua việc nộp hồ sơ điện tử và quản lý vụ việc trực tuyến, đồng thời giảm thiểu chi phí đi lại, ở và các chi phí khác liên quan đến các cuộc họp và phiên xét xử trực tiếp.

Nền tảng VIAC eCase được phát triển bởi Trung tâm Trọng tài Quốc tế Việt Nam (VIAC), với sự hỗ trợ kỹ thuật của Cơ quan Phát triển Quốc tế Hoa Kỳ (USAID)

USAID
TỪ NHÂN DÂN MỸ

VIAC
TRUNG TÂM TRỌNG TÀI
QUỐC TẾ VIỆT NAM

VIAC
SYMPOSIUM
2024

PHIÊN B – Buổi chiều

DOANH NGHIỆP VIỆT NAM VƯƠN RA QUỐC TẾ TRONG BỐI CẢNH KINH TẾ BIẾN ĐỘNG

Quét QR Code hoặc truy cập
https://viacsymposium.vn
để xem thêm thông tin

13h10 – 17h00, Thứ Tư, ngày 26/06/2024

Phòng Ballroom 1 & 2, Khách sạn Meliá Hà Nội, 44 Lý Thường Kiệt, Hoàn Kiếm, Hà Nội

Song ngữ Tiếng Việt & Tiếng Anh

Trực tiếp tại chỗ & Trực tuyến

Ngày 01 (26/06/2024) – Chiều

PHIÊN B

DOANH NGHIỆP VIỆT NAM VƯƠN RA QUỐC TẾ TRONG BỐI CẢNH KINH TẾ BIẾN ĐỘNG

Thị trường toàn cầu đã và đang trải qua giai đoạn biến động chưa từng có với nhiều thách thức đối với hoạt động đầu tư và kinh doanh quốc tế. Theo Báo cáo Tình hình và triển vọng kinh tế thế giới 2024 của Liên Hợp Quốc, triển vọng kinh tế ngắn hạn hiện vẫn còn ở mức thận trọng do những điểm hạn chế của nền kinh tế vẫn tồn tại, trong bối cảnh lãi suất tiếp tục ở mức cao, căng thẳng địa chính trị kéo dài và các rủi ro về biến đổi khí hậu gia tăng. Điều này đặt ra nhiều thách thức cho các doanh nghiệp nói chung trong việc định hình chiến lược đầu tư ra thị trường quốc tế. Tuy vậy, sự dịch chuyển chuỗi cung ứng, xu hướng đa dạng hóa nguồn cung, hay nhu cầu tiêu dùng mới đang mở ra cánh cửa cho các doanh nghiệp Việt Nam vươn ra thị trường quốc tế. Việc nắm bắt và tận dụng những cơ hội này đòi hỏi các doanh nghiệp phải có sự chuẩn bị kỹ lưỡng về mặt pháp lý, cũng như chiến lược linh hoạt và khả năng thích ứng nhanh chóng với các thay đổi của thị trường.

Trong khuôn khổ **VIAC SYMPOSIUM 2024**, với chủ đề "Thương mại và Đầu tư Xuyên biên giới trong Bối cảnh Kinh tế Biến Động: Tranh chấp và Trọng tài", Trung tâm Trọng tài Quốc tế Việt Nam (VIAC) sẽ dành Phiên nội dung thứ 2 để thảo luận về **"Doanh nghiệp Việt Nam vươn ra quốc tế trong bối cảnh kinh tế biến động".** Phiên nội dung được kỳ vọng mở ra diễn đàn để các doanh nghiệp, chuyên gia, và các bên liên quan cùng trao đổi, thảo luận về những rủi ro trong việc xuất khẩu hàng hóa và đầu tư ra nước ngoài, đồng thời đề ra giải pháp giúp doanh nghiệp Việt Nam vượt qua thách thức, nắm bắt cơ hội, bứt phá trên thị trường quốc tế.

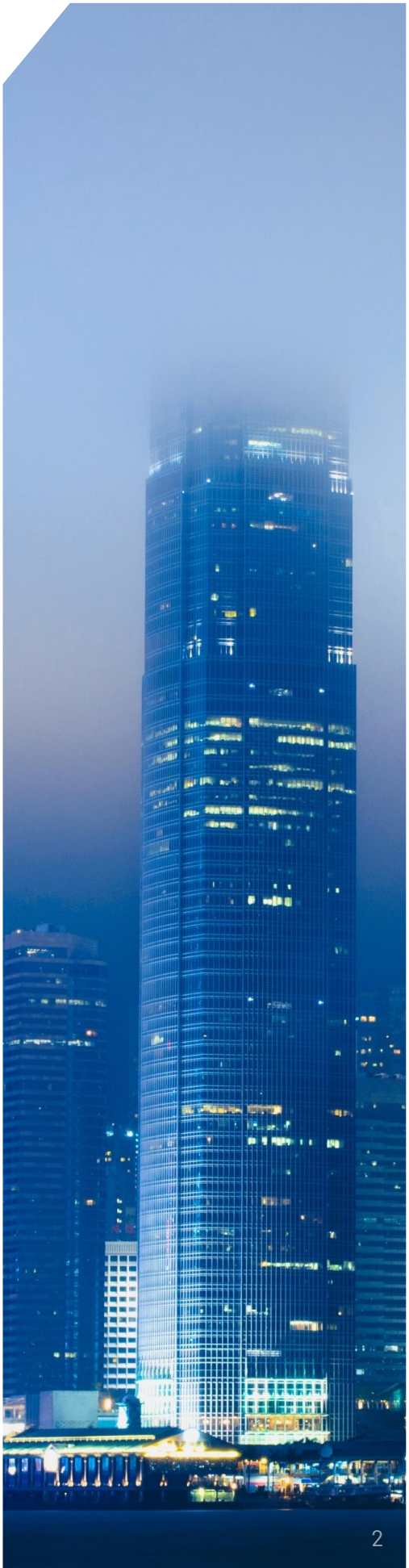

Liên Hiệp Quốc (2024), Báo cáo Tình hình và Triển vọng của nền kinh tế toàn cầu giữa năm 2024. E/2024/56

Ngày 01 (26/06/2024) – Buổi Chiều

PHIÊN B

DOANH NGHIỆP VIỆT NAM VƯƠN RA QUỐC TẾ TRONG BỐI CẢNH KINH TẾ BIẾN ĐỘNG

THỜI GIAN		NỘI DUNG
13:10 – 13:30		**Đăng ký**
13:30 – 13:45		**Phát biểu khai mạc**
13:45 – 14:00		**Lễ ký kết thỏa thuận hợp tác giữa VIAC và các Hiệp hội doanh nghiệp**
		Phần 01: SẢN PHẨM VIỆT NAM VƯƠN RA QUỐC TẾ – NHỮNG CHẶNG ĐƯỜNG GẬP GHỀNH VÀ NHỮNG THỊ TRƯỜNG TIỀM NĂNG
14:00 – 15:15		**Phần 1.1 : Tóm lược tình hình xuất khẩu hàng hóa Việt Nam sang một số thị trường tiềm năng**
	Diễn giả	**Ông Đậu Anh Tuấn** – *Phó Tổng Thư ký, Trưởng Ban Pháp chế Liên đoàn Thương mại và Công nghiệp Việt Nam (VCCI), Trọng tài viên VIAC*
14:15 – 15:15		**Phần 1.2: Thách thức từ thực tiễn và rủi ro pháp lý khi xuất khẩu hàng hóa, sản phẩm của Việt Nam sang các thị trường chủ lực**
	Điều phối viên	**Ông Đậu Anh Tuấn** – *Phó Tổng Thư ký, Trưởng Ban Pháp chế Liên đoàn Thương mại và Công nghiệp Việt Nam (VCCI), Trọng tài viên VIAC*
	Chuyên gia khách mời	**Ông Trương Văn Cẩm** – *Phó Chủ tịch Hiệp hội Dệt may Việt Nam (VITAS)*
		Ông Nguyễn Hoài Nam – *Phó Tổng Thư ký Hiệp hội Thủy sản Việt Nam (VASEP)*
		Bà Quách Thuý An – *Phó Giám đốc Công ty CP Headway Việt Nam*
15:15 – 15:30		**Nghỉ giữa giờ**
		Phần 02: HÀNH TRÌNH DÒNG VỐN ĐẦU TƯ CỦA VIỆT NAM – XÂM NHẬP VÀ PHÁT TRIỂN THỊNH VƯỢNG Ở NHỮNG MIỀN ĐẤT MỚI
15:30 – 16:20	**Diễn giả**	**Chính sách hỗ trợ của Chính phủ cho Nhà đầu tư Việt Nam tham gia thị trường quốc tế trong bối cảnh kinh tế biến động** (tham luận dẫn đề) **Ông Vũ Văn Chung** – Phó Cục trưởng Cục Đầu tư nước ngoài, Bộ Kế hoạch và Đầu tư
		PGS. TS. Phạm Duy Nghĩa – *Giám đốc Chương trình chính sách công, Đại học Fulbright Việt Nam, Viện trưởng Viện Nghiên cứu và Đào tạo Trọng tài Quốc tế Việt Nam (VIART) trực thuộc VIAC*
		Ls. Trương Nhật Quang – *Luật sư Điều hành Công ty Luật YKVN, Trọng tài viên VIAC*
		Ông Vũ Ánh Dương – *Phó Chủ tịch thường trực kiêm Tổng Thư ký VIAC*
16:20 – 17:00		**Phần thảo luận: Phòng ngừa và quản trị rủi ro pháp lý để bảo vệ dòng vốn Việt Nam ở những điểm đến đầu tư**
17:00		**Kết thúc Phiên B**

THÔNG TIN DIỄN GIẢ

TS. VŨ TIẾN LỘC

Chủ tịch Trung tâm Trọng tài Quốc tế Việt Nam,
Đại biểu Quốc hội, Ủy viên Ủy ban Kinh tế của Quốc hội

Trước khi đảm nhiệm chức vụ Chủ tịch Trung tâm Trọng tài Quốc tế Việt Nam (VIAC), TS. Lộc được biết đến là một chuyên gia kinh tế và diễn giả có uy tín hàng đầu Việt Nam, một chính khách có tư duy đổi mới với những góc nhìn mang tầm vĩ mô, tổng thể và cách tiếp cận thực tiễn, sáng tạo. TS. Lộc đã có nhiều đóng góp to lớn giúp thúc đẩy công cuộc cải cách thể chế, hội nhập và cải thận môi trường kinh doanh, đầu tư tại Việt Nam. Đồng thời, ông cũng tham gia trực tiếp vào việc thúc đẩy các hiệp định thương mại tự do, các hoạt động xúc tiến thương mại, đầu tư lớn ở tầm quốc gia, góp phần đưa nhiều dự án đầu tư của nước ngoài vào Việt Nam và thúc đẩy xuất khẩu của Việt Nam ra nước ngoài, hướng dẫn và hỗ trợ các doanh nghiệp và hiệp hội doanh nghiệp Việt Nam hội nhập quốc tế. Bên cạnh đó, TS. Lộc cũng tham gia chủ trì nhiều diễn đàn, đối thoại chính sách giữa Chính phủ và doanh nghiệp, các hội nghị thượng đỉnh và diễn đàn kinh doanh lớn ở Việt Nam và ở nước ngoài có sự tham gia của các nguyên thủ quốc gia, các nhà khoa học và các CEO hàng đầu. Ông là Chủ tịch Hội nghị thượng đỉnh các nhà lãnh đạo doanh nghiệp APEC (APEC CEO Summit) năm 2006, 2017.

Ông VŨ ÁNH DƯƠNG

Phó Chủ tịch thường trực kiêm Tổng Thư ký
Trung tâm Trọng tài Quốc tế Việt Nam (VIAC)

Luật sư Vũ Ánh Dương có trên 25 năm công tác tại Trung tâm Trọng tài Quốc tế Việt Nam (VIAC) và có nhiều kinh nghiệm hoạt động trong lĩnh vực trọng tài thương mại, pháp luật hợp đồng và pháp luật thương mại quốc tế. LS Dương đã tham gia tích cực vào các hoạt động nghiên cứu, góp ý, xây dựng pháp luật, cụ thể là thành viên Ban soạn thảo và Tổ biên tập của nhiều dự án luật quan trọng như: Pháp lệnh Trọng tài Thương mại 2003, Luật Trọng tài Thương mại 2010, Bộ luật dân sự 2015, Nghị định hướng dẫn thi hành Luật Trọng tài thương mại 2010, Nghị định Hòa giải thương mại; Thành viên Ban soạn thảo Quy tắc VIAC phiên bản 2004, 2012 & 2017, Quy tắc Hòa giải VMC; Quy tắc đạo đức Trọng tài viên. Bên cạnh đó, LS Dương cũng tham gia giảng dạy về trọng tài thương mại và hợp đồng tại một số cơ sở đào tạo luật của Việt Nam, Học viện Tư pháp, Liên đoàn Luật sư Việt Nam, VCCI v.v.

Với vai trò là Trọng tài viên, LS Dương đã tham gia giải quyết nhiều vụ tranh chấp liên quan đến các lĩnh vực mua bán hàng hóa quốc tế, bảo hiểm, xây dựng, thuê v.v. với tư cách là đồng Trọng tài viên, Trọng tài viên duy nhất và Chủ tịch Hội đồng Trọng tài.

PGS. TS. PHẠM DUY NGHĨA

Giám đốc Chương trình chính sách công, Đại học Fulbright Việt Nam, Viện trưởng Viện Nghiên cứu và Đào tạo Trọng tài Quốc tế Việt Nam (VIART) trực thuộc VIAC

PGS. TS. Phạm Duy Nghĩa là học giả hàng đầu về luật và quản trị nhà nước ở Việt Nam. Ông tham gia giảng dạy môn Pháp luật và Quản trị Nhà nước, Chính sách công và Phương pháp Nghiên cứu Chính sách công. Ông là tác giả của nhiều sách giáo khoa và ấn phẩm khoa học về các vấn đề pháp lý và quản trị. Một trong những nghiên cứu của ông tập trung vào quản trị hiệu quả, bao gồm các kiến giải làm thế nào để tăng cường sự tham gia của người dân vào quy trình hoạch định chính sách cũng như làm thế nào để nâng cao hiệu quả, tính minh bạch và trách nhiệm giải trình của chính phủ.

Ông Phạm Duy Nghĩa có bằng cử nhân và Tiến sĩ Luật Đại học Leipzig (CHDC Đức). Ông cũng là học giả Fulbright tại trường Luật, Đại học Harvard và nghiên cứu viên tại Đại học Stanford. Ông Phạm Duy Nghĩa cũng đã có nhiều năm hành nghề trong lĩnh vực trọng tài với nhiều cương vị như Trọng tài viên, Giảng viên, Nhà Nghiên cứu. Trước khi trở thành Viện trưởng Viện Nghiên cứu và Đào tạo Trọng tài Quốc tế Việt Nam (VIART), Ông đã có nhiều năm là Trọng tài viên Trung tâm Trọng tài Quốc tế Việt Nam, tham gia giải quyết nhiều vụ tranh chấp kinh doanh thương mại, bao gồm cả các vụ phức tạp, có giá trị lớn hay có yếu tố nước ngoài.

THÔNG TIN DIỄN GIẢ

Ông NGUYỄN HOÀI NAM

Phó Tổng Thư ký Hiệp hội Thủy sản Việt Nam (VASEP)

Ông Nguyễn Hoài Nam giữ chức vụ Phó Tổng Thư ký Hiệp hội Thủy sản Việt Nam từ năm 2007, đồng thời ông cũng giữ chức vụ Trưởng VPDD Hiệp hội tại Hà Nội kiêm Giám đốc Trung tâm đào tạo & Xúc tiến thương mại VASEP.

Ông Nam đã có gần 20 năm công tác trong lĩnh vực xuất nhập khẩu nói chung và chế biến, xuất khẩu thủy sản nói riêng. Ông có kinh nghiệm trong tổ chức và thực hiện các hoạt động tham vấn chính sách, quản lý và điều phối các dự án trong và ngoài nước. Ông còn có kinh nghiệm trong huấn luyện, tư vấn, đanh giá và hướng dẫn áp dụng quản lý chất lượng theo HACCP tại các nhà máy chế biến thủy sản; thực hiện tư vấn đầu tư xây dựng nhà máy chế biến thủy sản xuất khẩu và nâng cấp nhà xưởng; và, kinh nghiệm trong lĩnh vực tư vấn lựa chọn và đấu thầu mua sắm, lắp đặt trang thiết bị cho nhà máy chế biến thủy sản.

Ông cùng với VASEP đã đồng hành cùng doanh nghiệp Việt Nam với nhiều hoạt động kết nối, liên kết hoạt động của doanh nghiệp, hướng tới nâng cao giá trị, chất lượng và khả năng cạnh tranh của sản phẩm thủy sản Việt Nam không chỉ trong nước mà còn vươn ra thị trường quốc tế.

Ls. TRƯƠNG NHẬT QUANG

Luật sư Điều hành Công ty Luật YKVN, Trọng tài viên VIAC

Luật sư Trương Nhật Quang, Luật Sư Điều Hành của YKVN, được công nhận là luật sư hàng đầu trong các giao dịch công ty, tập trung vào các giao dịch ngân hàng, thị trường vốn và mua bán sáp nhập.Ông đã đã tư vấn thành công cho các giao dịch mang tính bước ngoặt tại Việt Nam, thường xuyên tư vấn các vấn đề phức tạp về vay và cho vay cũng như đại diện cho các cơ quan chính phủ và các tổ chức đa quốc gia trong các dự án công nghiệp mang tầm cỡ quốc gia.

Luật sư Quang là tác giả của nhiều ấn phẩm về môi trường pháp lý của Việt Nam, và là đồng tác giả nhiều bài báo đặc biệt về ngân hàng và tài trợ dự án tại Việt Nam, như chương về Việt Nam trong cuốn Niên Giám Ngân Hàng 2004 (Banking Yearbook 2004) (Tạp Chí Luật Tài Chính Quốc Tế, 2004), "Tài Trợ Dự Án BOT Ở Việt Nam" (Asia Law, 2003), và chương về Việt Nam của "Giao Dịch Bảo Đảm Ở Các Thị Trường Đang Nổi Ở Châu Á" (Asia Law, 1997). Đặc biệt, luật sư Quang là tác giả của chuyên luận Pháp Luật Về Doanh Nghiệp – Các Vấn Đề Pháp Lý Cơ Bản và sách Kỹ Năng Hành Nghề Luật Sư Tư Vấn – Chia Sẻ Kinh Nghiệm Hành Nghề Thực Tế Tại Việt Nam.

Luật sư Quang được Tạp chí Legal 500 vinh danh tại Sảnh Danh Vọng (Hall of Fame) và được trao danh hiệu "Luật Sư Điều Hành của Năm" tại Giải Thưởng Legal 500 Đông Nam Á 2023.

Ông ĐẬU ANH TUẤN

Phó Tổng Thư ký, Trưởng Ban Pháp chế Liên đoàn Thương mại và Công nghiệp Việt Nam (VCCI), Trọng tài viên VIAC

Ông Đậu Anh Tuấn là Uỷ viên Ban Thường trực, Phó Tổng thư ký của Liên đoàn Thương Mại và Công nghiệp Việt Nam (VCCI), tổ chức quốc gia lớn nhất đại diện cho cộng đồng doanh nghiệp Việt Nam. Ông Tuấn đồng thời cũng là Trưởng Ban Pháp chế, phụ trách đơn vị chuyên về chính sách, pháp luật và cải cách môi trường kinh doanh của VCCI từ năm 2012 đến nay.

Hơn 20 năm công tác tại Ban Pháp chế VCCI và 10 năm phụ trách đơn vị này ông Tuấn là người có nhiều kinh nghiệm trong các vấn đề chính sách, pháp luật liên quan đến doanh nghiệp. Ông Tuấn trực tiếp tham gia ban soạn thảo, tổ biên tập và tổ công tác thi hành nhiều đạo luật quan trọng liên quan đến doanh nghiệp như Luật Doanh nghiệp, Luật Đầu tư, Luật Đất đai, Luật Chứng khoán v.v. cùng hàng trăm đạo luật, nghị định và thông tư liên quan đến doanh nghiệp và hoạt động kinh doanh khác. Ông Tuấn là người trực tiếp tư vấn, giải quyết các tranh chấp, bảo vệ quyền lợi của ngành hàng, của các doanh nghiệp trong và ngoài nước, nhiều vụ việc đặc biệt phức tạp và nhạy cảm.

THÔNG TIN DIỄN GIẢ

Bà QUÁCH THUÝ AN

Phó Giám đốc Công ty CP Headway Vietnam

Bà Quách Thúy An (Alissa Quach) hiện đang giữ chức vụ Phó Giám đốc Công ty cổ phần Headway Việt Nam.

Quan điểm của bà trong việc đáp ứng yêu cầu phát triển liên tục luôn đề cao yếu tố con người với trí thông minh, sự sáng tạo và tư duy định hướng đưa ra giải pháp cho những vấn đề đầy thách thức, khó khăn. Bà đã có hơn 15 năm trong lĩnh vực xuất nhập khẩu và đã đồng hành cùng nhiều cá nhân đồng nghiệp và các tổ chức cùng ngành đạt được mục tiêu và phát triển lên một tầm cao mới.

Bà tốt nghiệp cử nhân trong lĩnh vực Quản trị Kinh doanh Quốc tế và có bằng Thạc sĩ Khoa học về Vận tải và Logistics từ Đại học Must với sự hỗ trợ của Viện Công nghệ Massachusetts (MIT) tại Hoa Kỳ.

Bên cạnh các hoạt động chuyên môn, bà luôn đồng hành cùng Công ty Headway để tổ chức các hoạt động xã hội như từ thiện, các chương trình đồng hành, và trao giải cho các cuộc thi nhằm tìm kiếm tài năng mới trong ngành logistics.

Ông TRƯƠNG VĂN CẨM

Phó Chủ tịch Hiệp hội Dệt may Việt Nam (VITAS)

TS. Trương Văn Cẩm tốt nghiệp Đại học ngành Kinh tế lao động tại Đại học Leipzig Đức năm 1978, là Tiến sỹ kinh tế tại Đức năm 1994. Trước khi công tác tại Hiệp hội Dệt May Việt Nam, ông đã làm việc tại Nhà máy Dệt 8/3 Hà Nội, Liên Hiệp các Xí nghiệp Dệt, giữ chức Trưởng Ban kế hoạch Tổng Công ty Dệt May Việt Nam, Phó chủ tịch Công đoàn Dệt May Việt Nam.

TS. Trương Văn Cẩm đã có trên 20 bài viết đăng trên một số Tạp chí chuyên ngành trong nước và quốc tế với các chủ đề về quá trình chuyển đổi kinh tế tại Việt Nam và các nước Đông Âu, về quản lý nguồn nhân lực, thỏa ước lao động tập thể ngành, quan hệ lao động, tiền lương tối thiểu v.v.

Ông VŨ VĂN CHUNG

Phó Cục trưởng Cục Đầu tư nước ngoài, Bộ Kế hoạch và Đầu tư

Ông Vũ Văn Chung là Phó Cục trưởng Cục Đầu tư nước ngoài, Bộ Kế hoạch và Đầu tư. Ngoài ra, ông còn giữ chức Giám đốc Ban quản lý Dự án Nâng cấp và phát triển hệ thống thông tin quốc gia về đầu tư. Ông đã có nhiều đóng góp cho sự phát triển đầu tư nước ngoài tại Việt Nam thông qua các lớp tập huấn kiến thức đầu tư và việc tham gia các diễn đàn hợp tác đầu tư trong khu vực và thế giới.

USAID TỪ NHÂN DÂN MỸ

VIAC TRUNG TÂM TRỌNG TÀI QUỐC TẾ VIỆT NAM

TÌNH HÌNH XUẤT, NHẬP KHẨU CỦA HÀNG HÓA VIỆT NAM TỚI MỘT SỐ THỊ TRƯỜNG QUAN TRỌNG

ÔNG ĐẬU ANH TUẤN

Phó Tổng thư ký, Trưởng Ban Pháp chế
Liên đoàn Thương mại và Công nghiệp Việt Nam

VIAC SYMPOSIUM 2024

TÌNH HÌNH XUẤT NHẬP KHẨU

Tổng trị giá xuất nhập khẩu hàng hóa tăng liên tục trong giai đoạn 2013-2022 và giảm nhẹ năm 2023. Xuất siêu Việt Nam tăng trở lại sau đại dịch COVID-19

Tổng trị giá xuất nhập khẩu của Việt Nam giai đoạn 2013-2023

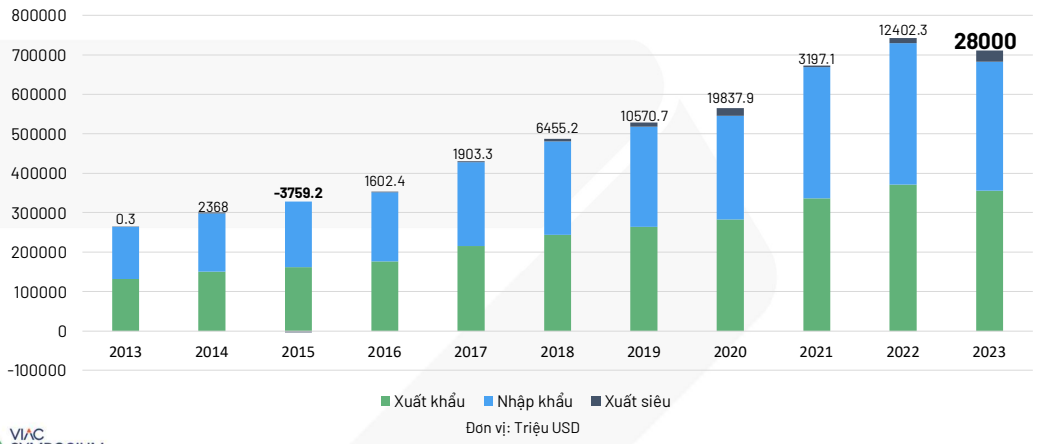

Đơn vị: Triệu USD

VIAC SYMPOSIUM 2024

TÌNH HÌNH XUẤT NHẬP KHẨU

Kim ngạch xuất khẩu hàng hóa tăng liên tục trong giai đoạn 2013-2022 và giảm 4,4% năm 2023.
Xuất khẩu hàng hóa từ khu vực có vốn đầu tư nước ngoài luôn chiếm hơn 2/3 tổng trị giá xuất khẩu

Trị giá xuất khẩu hàng hóa giai đoạn 2013-2023

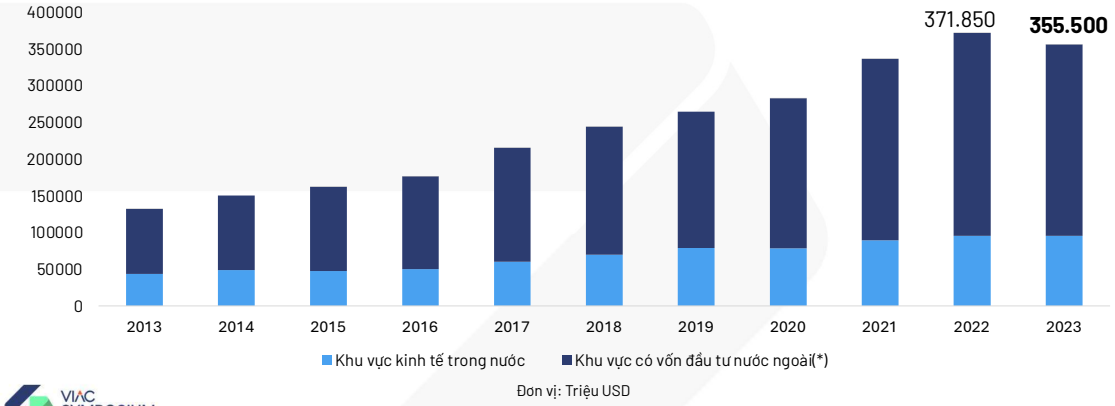

Đơn vị: Triệu USD

VIAC SYMPOSIUM 2024

HOA KỲ VÀ TRUNG QUỐC LÀ THỊ TRƯỜNG NHẬP KHẨU NHIỀU HÀNG HÓA TỪ VIỆT NAM NHẤT

Trị giá xuất khẩu của Việt Nam tới một số thị trường lớn

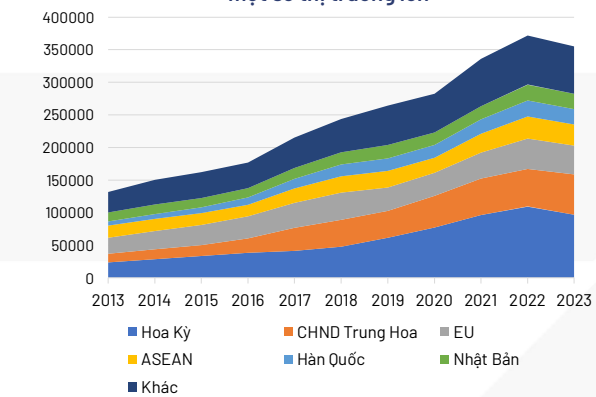

Cơ cấu xuất khẩu theo một số quốc gia và khu vực năm 2023

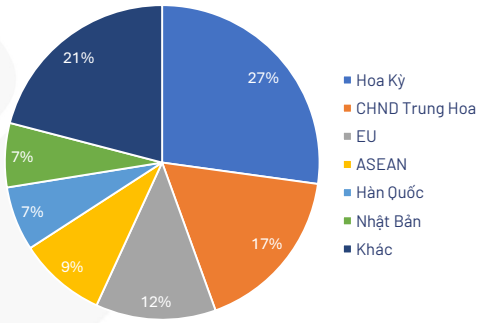

Đơn vị: Triệu USD

VIAC SYMPOSIUM 2024

XUẤT KHẨU VIỆT NAM VÀO THỊ TRƯỜNG HOA KỲ

Trị giá xuất khẩu hàng hóa vào Hoa Kỳ giai đoạn 2013-2023

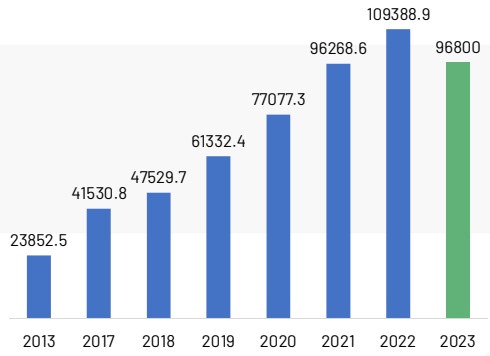

Cơ cấu xuất khẩu hàng hóa đến Hoa Kỳ năm 2023

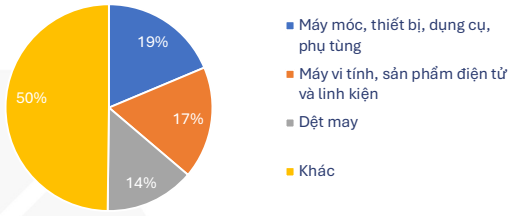

Hoa Kỳ là thị trường xuất khẩu lớn nhất của Việt Nam, chiếm 27% trị giá xuất khẩu năm 2023 và Việt Nam chiếm 3% mức nhập khẩu của Hoa Kỳ.

Các sản phẩm xuất khẩu chủ lực bao gồm Dệt may, Giày dép, Điện tử và linh kiện, Đồ gỗ và nội thất, Thủy sản. Năm 2023, hầu hết các mặt hàng xuất khẩu chủ lực của Việt Nam đều có tốc độ tăng trưởng âm, có 12 nhóm hàng đạt kim ngạch từ 1 tỷ USD trở lên.

VIAC SYMPOSIUM 2024

CƠ HỘI VÀ THÁCH THỨC CỦA VIỆT NAM KHI XUẤT KHẨU SANG THỊ TRƯỜNG HOA KỲ

Cơ hội

- Thị trường lớn và ổn định
- Tác động tốt từ Hiệp định thương mại song phương và đa phương
- Nâng cao chất lượng sản phẩm
- Thúc đẩy dòng vốn đầu tư nước ngoài vào Việt Nam

Thách thức

- Tiêu chuẩn chất lượng cao
- Cạnh tranh mạnh mẽ đến từ nội tại quốc gia và các quốc gia khác
- Thay đổi chính sách thương mại, xu hướng bảo hộ Thương mại xuất hiện nhiều
- Chi phí logistics gia tăng

VIAC SYMPOSIUM 2024

XUẤT KHẨU VIỆT NAM VÀO THỊ TRƯỜNG TRUNG QUỐC

6.4%

Xuất khẩu ở thị trường Trung Quốc tăng 6,4% là điểm sáng trong xuất khẩu của cả nước năm 2023 trong bối cảnh xuất khẩu sang hầu hết các thị trường chủ lực đều giảm.

SẢN PHẨM XUẤT KHẨU CHỦ LỰC

Các sản phẩm chủ lực bao gồm Nông sản, Thủy sản, Gỗ và các sản phẩm từ gỗ, Khoáng sản và Hàng điện tử, linh kiện.

Trị giá xuất khẩu hàng hóa vào Trung Quốc giai đoạn 2013-2023

Cơ cấu hàng hóa xuất khẩu đến Trung Quốc năm 2023

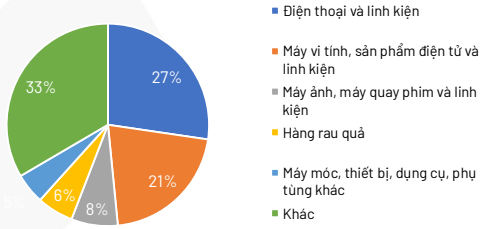

VIAC SYMPOSIUM 2024

CƠ HỘI VÀ THÁCH THỨC XUẤT KHẨU ĐỐI VỚI THỊ TRƯỜNG TRUNG QUỐC

Cơ hội

- Thị trường tiêu thụ lớn
- Vị trí địa lý gần gũi
- Hiệp định Thương mại song phương và đa phương tạo cơ hội tiết giảm các rào cản phi thuế quan
- Lợi thế về hài hòa quy tắc xuất xứ, tăng thêm lựa chọn về thuế quan ưu đãi khi xuất khẩu sang Trung Quốc

Thách thức

- Các thách thức đến từ hàng rào phi thuế quan
- Tiêu chuẩn chất lượng yêu cầu ngày càng cao
- Cạnh tranh thị trường mạnh mẽ và thói quen tiêu mua sắm online ngày càng phát triển
- Các chính sách thương mại và bảo hộ thương mại đang có xu hướng gia tăng

VIAC SYMPOSIUM 2024

XUẤT KHẨU VIỆT NAM VÀO THỊ TRƯỜNG EU

EU là thị trường lớn và tương đối ổn định với thị trường Việt Nam.
Các sản phẩm chủ lực bảo gồm Nông sản, Thủy sản, Dệt may và giày dép, Điện tử và linh kiện.

Trị giá xuất khẩu hàng hóa vào EU giai đoạn 2013-2023

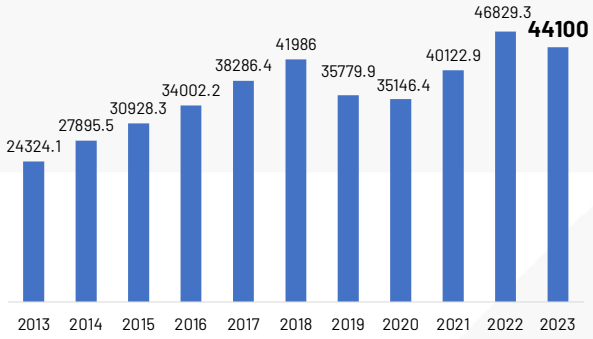

Cơ cấu hàng hóa xuất khẩu đến EU năm 2023

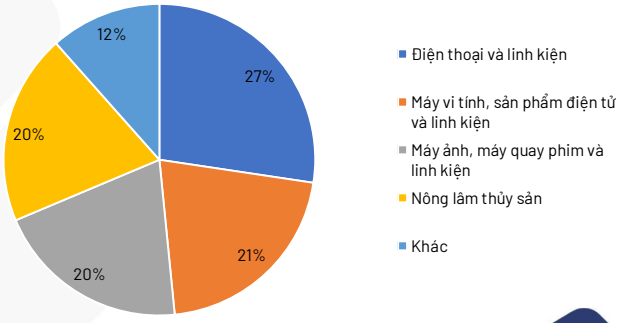

VIAC SYMPOSIUM 2024

CƠ HỘI VÀ THÁCH THỨC CỦA VIỆT NAM KHI XUẤT KHẨU SANG THỊ TRƯỜNG EU

CƠ HỘI

1. Việc tham gia các hiệp định thương mại tự do tạo lợi thế về thuế
2. Thị trường tiêu thụ lớn hơn 500 triệu người tiêu dùng có sức mua cao và nhu cầu đa dạng
3. Tiêu chuẩn chất lượng cao: Việc tuân thủ các tiêu chuẩn này giúp nâng cao uy tín và chất lượng sản phẩm của Việt Nam, tạo cơ hội mở rộng thị trường.
4. Nâng cao năng lực cạnh tranh: Tham gia vào thị trường EU khuyến khích các doanh nghiệp Việt Nam nâng cao năng lực sản xuất, cải tiến công nghệ

THÁCH THỨC

1. Tiêu chuẩn chất lượng nghiêm ngặt yêu cầu các doanh nghiệp đầu tư mạnh mẽ vào công nghệ và quy trình
2. Chi phí logistics
3. Chính sách thương mại và quy định của EU thường xuyên thay đổi
4. Cạnh tranh gay gắt
5. Các yêu cầu về truy xuất nguồn gốc

VIAC SYMPOSIUM 2024

TÌNH HÌNH NHẬP KHẨU

Kim ngạch nhập khẩu hàng hóa tăng liên tục trong giai đoạn 2013-2022 và giảm 8,9% năm 2023. Nhập khẩu hàng hóa từ khu vực có vốn đầu tư nước ngoài luôn chiếm hơn ½ tổng trị giá nhập khẩu và tăng dần

Trị giá nhập khẩu hàng hóa giai đoạn 2013-2023

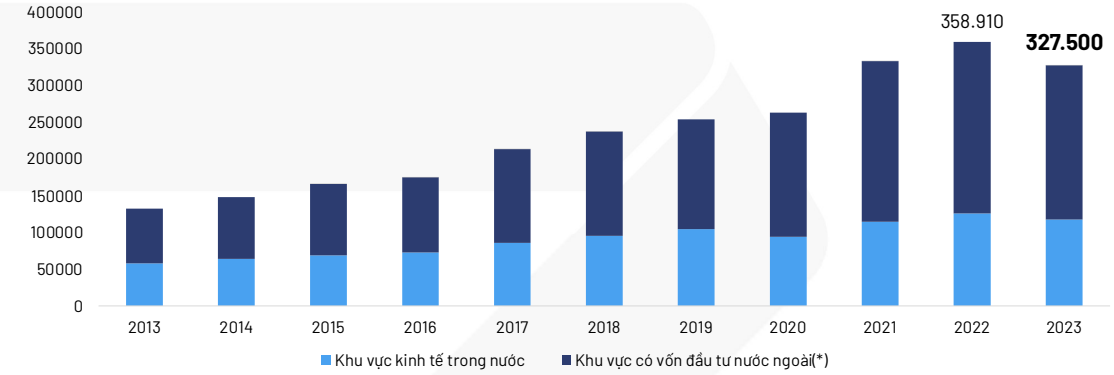

NHẬP KHẨU VIỆT NAM TỪ THỊ TRƯỜNG HOA KỲ

1 Trị giá nhập khẩu năm 2023

Nhập khẩu hàng hóa của Việt Nam từ Hoa Kỳ trong năm 2023 đạt 13,8 tỷ USD, giảm gần 700 triệu USD so với năm 2022.

2 Các mặt hàng nhập khẩu chủ yếu

Nhóm hàng nhập khẩu lớn nhất và duy nhật đạt kim ngạch tỷ đô là máy vi tính, sản phẩm điện tử và linh kiện đạt 3,82 tỷ USD. Ngoài ra, nhiều nhóm hàng nhập khẩu có kim ngạch hàng trăm triệu USD như: bông; máy móc, thiết bị, dụng cụ, phụ tùng; thức ăn gia súc và nguyên liệu...

Trị giá nhập khẩu hàng hóa từ Hoa Kỳ giai đoạn 2013-2023

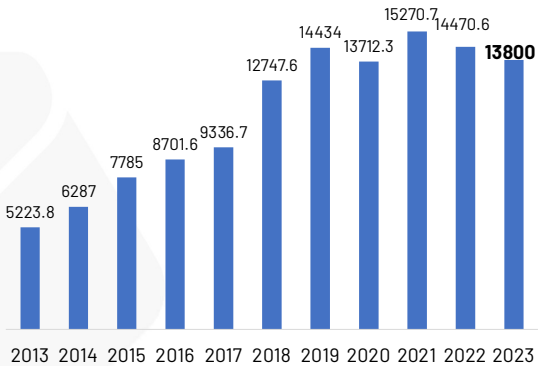

NHẬP KHẨU VIỆT NAM TỪ THỊ TRƯỜNG TRUNG QUỐC

Trị giá nhập khẩu hàng hóa từ Trung Quốc giai đoạn 2013-2023

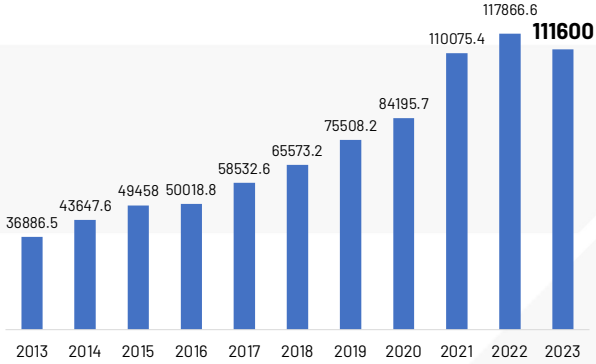

1 Trị giá nhập khẩu năm 2023

Nhập khẩu hàng hóa từ Trung Quốc đạt 111,64 tỷ USD, giảm hơn 7,3 tỷ USD so với năm 2022. Sở dĩ thương mại song phương Việt Nam-Trung Quốc giảm trong năm qua là do giảm ở chiều nhập khẩu nguyên phụ liệu, máy móc thiết bị. Mức giảm nhập khẩu so với năm ngoái tương đương 7,3 tỷ USD.

2 Các mặt hàng nhập khẩu chủ yếu

Năm 2023, có 17 nhóm hàng nhập khẩu từ Trung Quốc đạt kim ngạch từ 1 tỷ USD trở lên, trong đó 2 nhóm hàng đạt kim ngạch chục tỷ USD là Máy vi tính, sản phẩm điện tử và linh kiện đạt 23,4 tỷ USD; máy móc, thiết bị, dụng cụ, phụ tùng đạt 22,5 tỷ USD.

VIAC SYMPOSIUM 2024

NHẬP KHẨU VIỆT NAM TỪ THỊ TRƯỜNG EU

Nhập khẩu hàng hóa từ EU đạt khoảng 15 tỷ USD, giảm hơn 340 triệu USD so với năm 2022.
Các mặt hàng chính bao gồm máy vi tính và linh kiện, Máy móc, thiết bị và dụng cụ, dược phẩm, sản phẩm hóa chất, thủy sản, sữa và sản phẩm từ sữa.
Các mặt hàng nhập khẩu chính từ EU đều ghi nhận có sự sụt giảm trong 2023.

Trị giá nhập khẩu hàng hóa từ EU giai đoạn 2013-2023

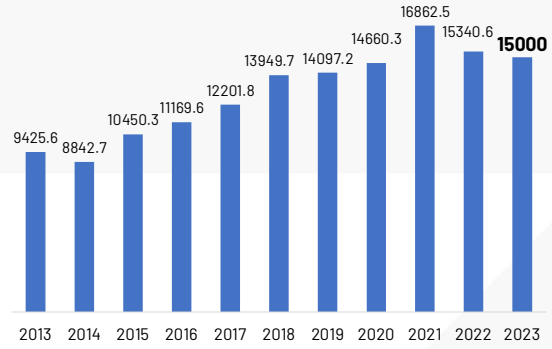

Cơ cấu nhập khẩu của Việt Nam và các nước EU

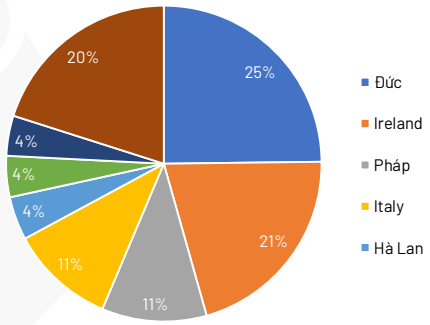

CƠ HỘI

- Vị trí địa chính trị quan trọng chiến lược (kết nối Trung Quốc, ASEAN...)
- Chính sách mở cửa, hội nhập mạnh mẽ của Việt Nam
- Nâng cấp quan hệ ngoại giao với các cường quốc
- Xu hướng đa dạng hoá chuỗi cung ứng trên thế giới
- Môi trường kinh doanh Việt Nam ngày càng cải thiện

THÁCH THỨC

- Xu hướng bảo hộ và các hàng rào thương mại trong xuất khẩu
- Tốc độ tăng trưởng XNK có chiều hướng chững lại
- Sự thống trị của các doanh nghiệp FDI trong bức tranh xuất khẩu
- Tiêu chuẩn cao của hàng hoá xuất khẩu: xanh, giảm phát thải...
- Chất lượng cơ sở hạ tầng phục vụ XNK của Việt Nam chưa đáp ứng yêu cầu
- Sự phát triển chậm của công nghiệp phụ trợ

VIAC SYMPOSIUM 2024

VIAC SYMPOSIUM 2024

Trân trọng cảm ơn!

ĐẬU ANH TUẤN

Phó Tổng thư ký, Trưởng Ban Pháp chế
Liên đoàn Thương mại và Công nghiệp Việt Nam

USAID TỪ NHÂN DÂN MỸ

VIAC TRUNG TÂM TRỌNG TÀI QUỐC TẾ VIỆT NAM

CHÍNH SÁCH HỖ TRỢ ĐẦU TƯ RA NƯỚC NGOÀI CỦA VIỆT NAM

Ông VŨ VĂN CHUNG
Phó Cục trưởng Cục Đầu tư nước ngoài - FIA
Bộ Kế hoạch và Đầu tư - MPI

VIAC SYMPOSIUM 2024

NỘI DUNG

I Tổng quan về đầu tư của Việt Nam ra nước ngoài

II Chính sách hỗ trợ đầu tư ra nước ngoài của Việt Nam

III Một số lưu ý với các doanh nghiệp Việt Nam khi đầu tư ra nước ngoài

VIAC SYMPOSIUM 2024

I. TỔNG QUAN VỀ ĐẦU TƯ CỦA VIỆT NAM RA NƯỚC NGOÀI

1.733 dự án

22,25 tỷ đô la Mỹ

81 quốc gia và vùng lãnh thổ

PETROVIETNAM viettel VINGROUP VINACHEM BIDV VietinBank

Vinamilk EST 1976 MB THACO TRUONG HAI AUTO FPT Vietnam Rubber Group

Vietcombank BITEXCO GROUP TH true MILK HOANG ANH GIA LAI

VIAC SYMPOSIUM 2024

I. TỔNG QUAN VỀ ĐẦU TƯ CỦA VIỆT NAM RA NƯỚC NGOÀI

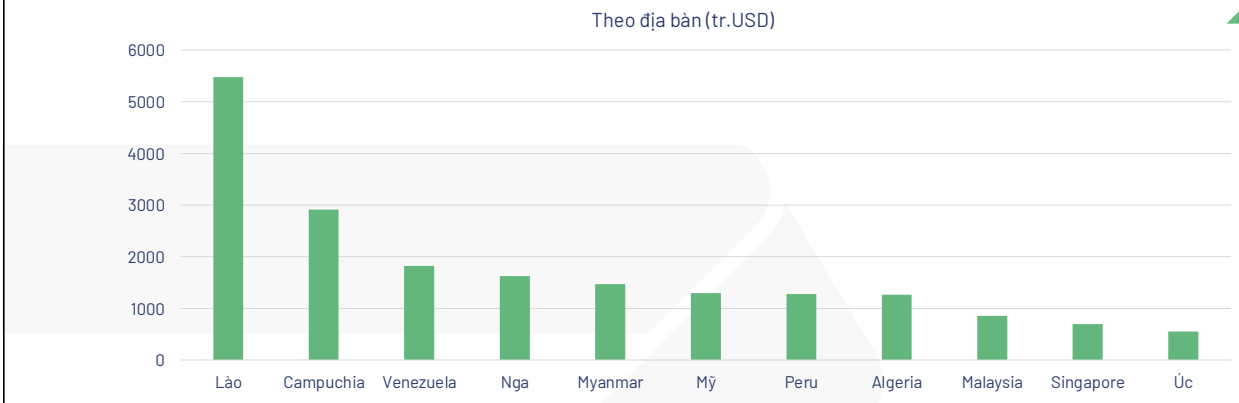

Đã đầu tư sang **81** quốc gia và vùng lãnh thổ.
Bên cạnh các địa bàn đầu tư truyền thống như: Lào, Campuchia, Myanmar... , ĐTRNN đã mở rộng sang các nước phát triển như: Hoa Kỳ, EU, Nhật Bản, Hàn Quốc, Singapore...

VIAC SYMPOSIUM 2024

I. TỔNG QUAN VỀ ĐẦU TƯ CỦA VIỆT NAM RA NƯỚC NGOÀI

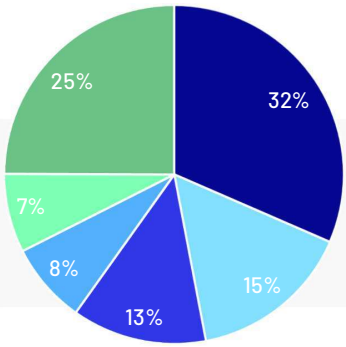

Theo ngành

- Khai khoáng
- Nông nghiệp, lâm nghiệp và thủy sản
- Thông tin và truyền thông
- Công nghiệp chế biến, chế tạo
- Sản xuất và phân phối điện, khí đốt, nước nóng, hơi nước và điều hòa không khí
- Khác

Đã đầu tư vào **18** ngành, lĩnh vực.

Ngoài các lĩnh vực đầu tư truyền thống và có thế mạnh như: khoáng sản, năng lượng, nông lâm nghiệp, viễn thông... đã mở rộng ra các lĩnh vực khác như công nghệ thông tin, công nghệ cao, dịch vụ, sản xuất công nghiệp, các ngành có hàm lượng kỹ thuật hiện đại đang có xu hướng gia tăng đáng kể.

VIAC SYMPOSIUM 2024

I. TỔNG QUAN VỀ ĐẦU TƯ CỦA VIỆT NAM RA NƯỚC NGOÀI

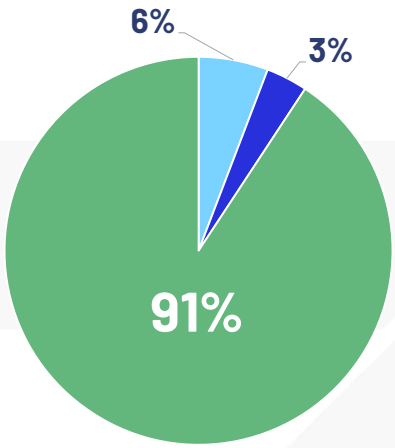

Theo hình thức đầu tư

- BCC
- góp vốn, mua cổ phần
- thành lập tổ chức kinh tế mới

VIAC SYMPOSIUM 2024

I. TỔNG QUAN VỀ ĐẦU TƯ CỦA VIỆT NAM RA NƯỚC NGOÀI

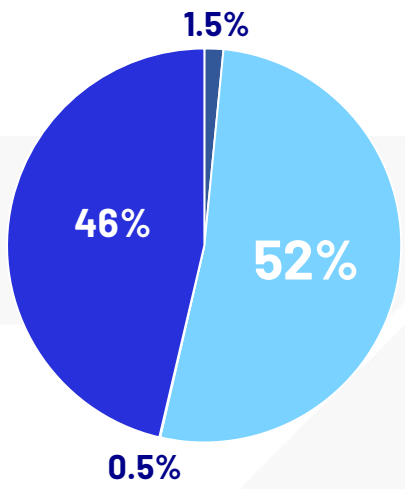

II. HỖ TRỢ ĐẦU TƯ RA NƯỚC NGOÀI CỦA VIỆT NAM

1. Có định hướng đầu tư ra nước ngoài rõ ràng
2. Tạo lập khuôn khổ pháp lý đồng bộ theo hướng rõ ràng, minh bạch và thuận lợi
   - Khuôn khổ pháp lý trong nước
   - Khuôn khổ pháp lý quốc tế
   - Thiết lập khuôn khổ pháp lý với nước tiếp nhận đầu tư
3. Một số chính sách hỗ trợ về tài chính cho doanh nghiệp
4. Hỗ trợ thông qua hoạt động ngoại giao, hợp tác quốc tế

1. ĐỊNH HƯỚNG ĐẦU TƯ RA NƯỚC NGOÀI

Việt Nam đã xác định phát triển đội ngũ doanh nghiệp Việt Nam đến năm 2030

(*NQ số 66-NQ/CP* của Chính phủ ban hành Chương trình hành động của Chính phủ thực hiện Nghị quyết số 41-NQ/TW ngày 10/10/2023 của Bộ Chính trị về xây dựng và phát huy vai trò của đội ngũ doanh nhân trong thời kỳ mới)

Có ít nhất 2 triệu doanh nghiệp, hình thành và phát triển nhiều doanh nhân lãnh đạo các tập đoàn kinh tế mạnh, có tiềm lực, có sức cạnh tranh trên thị trường trong nước và quốc tế, phát huy vai trò mở đường dẫn dắt các ngành, lĩnh vực quan trọng của nền kinh tế.

Số lượng doanh nghiệp được xếp vào danh sách doanh nghiệp có giá trị thương hiệu cao nhất của các tổ chức xếp hạng uy tín trên thế giới tăng 10% mỗi năm.

Có ít nhất 10 doanh nhân Việt Nam lọt vào danh sách tỷ phú đô la Mỹ thế giới, 05 doanh nhân quyền lực nhất châu Á do các tổ chức uy tín thế giới bình chọn

VIAC SYMPOSIUM 2024

1. ĐỊNH HƯỚNG ĐẦU TƯ RA NƯỚC NGOÀI

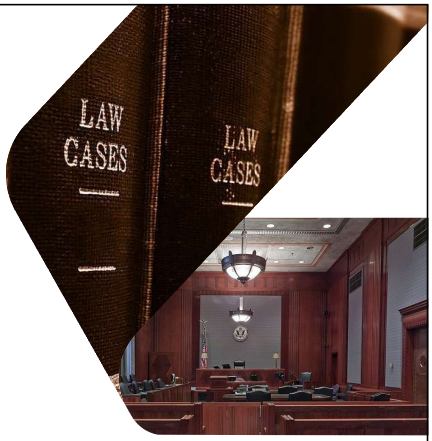

- Xác định rõ nguyên tắc đầu tư ra nước ngoài (Điều 51 Luật Đầu tư):

  "Nhà nước khuyến khích đầu tư ra nước ngoài nhằm khai thác, phát triển, mở rộng thị trường; tăng khả năng xuất khẩu hàng hóa, dịch vụ, thu ngoại tệ; tiếp cận công nghệ hiện đại, nâng cao năng lực quản trị và bổ sung nguồn lực phát triển kinh tế - xã hội của đất nước"

- *Thủ tướng Chính phủ đã phê duyệt Đề án "Thúc đẩy đầu tư của Việt Nam ra nước ngoài"* tại Quyết định số 236/QĐ-TTg ngày 20/3/2009. Theo đó, xác định cụ thể các địa bàn, lĩnh vực ưu tiên đầu tư ra nước ngoài và các giải pháp, chính sách thúc đẩy, hỗ trợ đầu tư ra nước ngoài.

VIAC SYMPOSIUM 2024

2. XÂY DỰNG KHUÔN KHỔ PHÁP LÝ

2.1. KHUÔN KHỔ PHÁP LÝ TRONG NƯỚC

Khuôn khổ pháp lý trong nước đã được xây dựng đồng bộ và đang tiếp tục được hoàn thiện theo hướng đơn giản, rõ ràng, minh bạch

- **Luật Đầu tư số 61/2020/QH14**
- **Nghị định số 31/2021/NĐ-CP** ngày 26/3/2021 của Chính phủ quy định chi tiết và hướng dẫn thi hành một số điều của Luật Đầu tư
- **Nghị định số 124/2017/NĐ-CP** ngày 15 tháng 11 năm 2017 của Chính phủ quy định về đầu tư ra nước ngoài trong lĩnh vực dầu khí (đang được nghiên cứu sửa đổi, bổ sung)
- **Nghị định số 135/2015/NĐ-CP** ngày 31/12/2015 của Chính phủ quy định về đầu tư gián tiếp ra nước ngoài
- **Thông tư số 03/2021/TT-BKHĐT** ngày 09/4/2021 của Bộ trưởng Bộ Kế hoạch và Đầu tư quy định mẫu văn bản, báo cáo liên quan đến đầu tư tại Việt Nam, đầu tư từ Việt Nam ra nước ngoài và xúc tiến đầu tư và Thông tư số 25/2023/TT-BKHĐT ngày 31/12/2023 sửa đổi Thông tư số 03/2021/TT-BKHĐT

Quy định của pháp luật chuyên ngành: ngân hàng, bảo hiểm, chứng khoán (ngành nghề có điều kiện) và các quy định của pháp luật liên quan đến xuất nhập khẩu hang hóa, thuế, lao động...

2. XÂY DỰNG KHUÔN KHỔ PHÁP LÝ

2.1. KHUÔN KHỔ PHÁP LÝ TRONG NƯỚC

Quy định về chính sách ngoại hối liên quan đến đầu tư ra nước ngoài:

1. Pháp lệnh Ngoại hối 2005, sửa đổi năm 2013
2. Thông tư 12/2016/TT-NHNN ngày 29/6/2016 của Ngân hàng Nhà nước Việt Nam hướng dẫn về quản lý ngoại hối đối với hoạt động đầu tư ra nước ngoài
3. Thông tư 36/2018/TT-NHNN ngày 25/12/2018 của Ngân hàng Nhà nước Việt Nam quy định về hoạt động cho vay để đầu tư ra nước ngoài của tổ chức tín dụng, chi nhánh ngân hàng nước ngoài đối với khách hàng

2. XÂY DỰNG KHUÔN KHỔ PHÁP LÝ

2.1. KHUÔN KHỔ PHÁP LÝ TRONG NƯỚC

Quy định rõ các hình thức đầu tư (Điều 52 Luật Đầu tư)

- Thành lập tổ chức kinh tế theo quy định của pháp luật nước tiếp nhận đầu tư
- Đầu tư theo hình thức hợp đồng ở nước ngoài
- Góp vốn, mua cổ phần, mua phần vốn góp của tổ chức kinh tế ở nước ngoài để tham gia quản lý tổ chức kinh tế đó
- Mua, bán chứng khoán, giấy tờ có giá khác hoặc đầu tư thông qua các quỹ đầu tư chứng khoán, các định chế tài chính trung gian khác ở nước ngoài
- Các hình thức đầu tư khác theo quy định của pháp luật nước tiếp nhận đầu tư

VIAC SYMPOSIUM 2024

2. XÂY DỰNG KHUÔN KHỔ PHÁP LÝ

2.1. KHUÔN KHỔ PHÁP LÝ TRONG NƯỚC

Điều 53 Luật Đầu tư quy định về ngành, nghề cấm đầu tư ra nước ngoài:

- Ngành, nghề cấm đầu tư kinh doanh quy định tại Điều 6 của Luật này và các điều ước quốc tế có liên quan;
- Ngành, nghề có công nghệ, sản phẩm thuộc đối tượng cấm xuất khẩu theo quy định của pháp luật về quản lý ngoại thương;
- Ngành, nghề cấm đầu tư kinh doanh theo quy định của pháp luật nước tiếp nhận đầu tư

VIAC SYMPOSIUM 2024

2. XÂY DỰNG KHUÔN KHỔ PHÁP LÝ

2.1. KHUÔN KHỔ PHÁP LÝ TRONG NƯỚC

Xác định rõ ngành nghề đầu tư ra nước ngoài có điều kiện

Điều 54 Luật Đầu tư quy định 05 ngành, nghề đầu tư ra nước ngoài có điều kiện

1. **Ngân hàng** (theo quy mô vốn và chấp thuận của cơ quan quản lý chuyên ngành)
2. **Bảo hiểm** (theo quy mô vốn và chấp thuận của cơ quan quản lý chuyên ngành)
3. **Chứng khoán** (theo quy mô vốn và chấp thuận của cơ quan quản lý chuyên ngành)
4. **Báo chí, phát thanh, truyền hình** (chủ thể đầu tư theo Luật Báo chí)
5. **Kinh doanh bất động sản** (phải là doanh nghiệp theo Luật Doanh nghiệp)

VIAC SYMPOSIUM 2024

2. XÂY DỰNG KHUÔN KHỔ PHÁP LÝ

2.2. KHUÔN KHỔ PHÁP LÝ ĐA PHƯƠNG

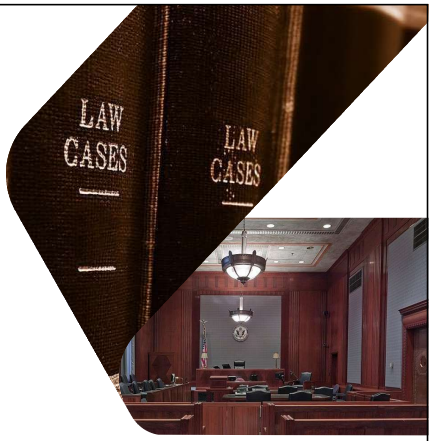

- 17 Hiệp định Thương mại tự do (FTA) thế hệ mới như: ***Hiệp định Đối tác Toàn diện và Tiến bộ xuyên Thái Bình Dương (CPTPP)*** và ***Hiệp định thương mại tự do giữa Việt Nam và Liên minh châu Âu (EU) – EVFTA, RCEP***..., trong đó có nội dung điều chỉnh quan hệ hợp tác về đầu tư.
- Các hiệp định đa phương sở hữu những quy định liên quan đến vấn đề đầu tư quốc tế như ***Hiệp định Đầu tư toàn diện ASEAN (ACIA), Hiệp định TPP, Hiệp định Đối tác kinh tế ASEAN – Nhật Bản (AJCEP)...***
- Cơ chế hợp tác đa phương: ***Khu vực tam giác Phát triển Campuchia- Lào- Việt Nam (CLV), Campuchia-Lào-Myanamar-Việt Nam (CLMV)...***

VIAC SYMPOSIUM 2024

2. XÂY DỰNG KHUÔN KHỔ PHÁP LÝ

2.3. KHUÔN KHỔ PHÁP LÝ VỚI NƯỚC TIẾP NHẬN ĐẦU TƯ (SONG PHƯƠNG)

1

Hiệp định thương mại song phương như Hiệp định đối tác kinh tế Việt Nam – Nhật Bản (VJEPA), Hiệp định thương mại tự do Việt Nam – Hàn Quốc (VKFTA), Hiệp định thương mại Việt Nam – Hoa Kỳ, Hiệp định thương mại Việt Nam – Lào; Hiệp định thương mại Việt Nam – Campuchia; Hiệp định thương mại Việt Nam - Cuba...

2

Hiệp định khuyến khích và bảo hộ đầu tư: Việt Nam đã ký kết với hơn 80 quốc gia và vùng lãnh thổ khác nhau trên toàn cầu

3

Hiệp định tránh đánh thuế 2 lần: Việt Nam đã ký kết với 80 nước và vùng lãnh thổ.

4

Các Hiệp định hợp tác song phương về ngành, lĩnh vực.

5

Cơ chế hợp tác Ủy ban liên chính phủ giữa Việt Nam với các nước họp định kỳ hàng năm.

6

Các tuyên bố chung, thỏa thuận hợp tác ngành, lĩnh vực, Biên bản ghi nhớ... đã được ký kết với các đối tác...

VIAC SYMPOSIUM 2024

3. HỖ TRỢ XÚC TIẾN ĐẦU TƯ VÀ NGHIÊN CỨU ĐỐI TÁC

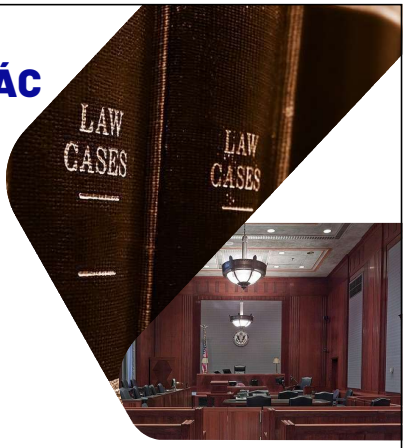

- Thông qua hoạt động của các Đoàn thăm chính thức của Lãnh đạo cấp cao Việt Nam đến các nước và của Lãnh đạo cấp cao các nước đến Việt Nam.
- Các Hội nghị xúc tiến đầu tư do Bộ Kế hoạch và Đầu tư, các Bộ, ngành, địa phương, Hiệp hội doanh nghiệp phối hợp với đối tác nước ngoài tổ chức.
- Tăng cường công tác nghiên cứu, xuất bản các tài liệu về xu hướng đầu tư, địa bàn, lĩnh vực ưu tiên đầu tư do các cơ quan nhà nước, hiệp hội doanh nghiệp, doanh nghiệp có hoạt động đầu tư lớn thực hiện.
- Thông qua hỗ trợ cung cấp thông tin của cơ quan đại diện ngoại giao Việt Nam tại nước ngoài.
- Hợp tác và phát huy có hiệu quả với người Việt Nam định cư ở nước ngoài và các doanh nghiệp có vốn đầu tư nước ngoài đang hoạt động tại Việt Nam.
- ***Đã thành lập một số Hiệp hội doanh nghiệp đầu tư ra nước ngoài (Hiệp hội các nhà đầu tư Việt Nam tại Lào, Campuchia và Myanmar; Hiệp hội doanh nghiệp;*** Bộ Thông tin và Truyền thông đã thành lập Tổ tư vấn hỗ trợ doanh nghiệp số Việt nam đi ra thế giới trong lĩnh vực thông tin và truyền thông...)

VIAC SYMPOSIUM 2024

4. MỘT SỐ CHÍNH SÁCH HỖ TRỢ TÀI CHÍNH

- Doanh nghiệp có thể được vay tối đa 70% từ tổ chức tín dụng để đầu tư ra nước ngoài *(Thông tư 36/2018/TT-NHNN của Ngân hàng Nhà nước Việt Nam quy định về hoạt động cho vay để đầu tư ra nước ngoài của tổ chức tín dụng, chi nhánh ngân hàng nước ngoài đối với khách hàng).*
- Đối với một sô địa bàn đặc thù: Doanh nghiệp được hỗ trợ vay vốn ưu đãi từ Ngân hang phát triển Việt Nam (Quyết định số 482/QĐ-TTg ngày 14/4/2010 của Thủ tướng Chính phủ về cơ chế, chính sách khuyến khích phát triển kinh tế đối ngoại vùng biên giới Việt Nam - Lào và Việt Nam – Campuchia)
- Nhà đầu tư được cho tổ chức kinh tế được thành lập tại nước ngoài gắn với dự án đầu tư vay vốn *(Khoản 3 Điều 69 Nghị định số 31/2021/NĐ-CP ngày 26/3/2021 của Chính phủ quy định chi tiết và hướng dẫn thi hành một số điều của Luật Đầu tư).*
- Nhà đầu tư được tạo điều kiện để hoán đổi cổ phần trong công ty của mình tại Việt Nam với đối tác nước ngoài để hợp tác đầu tư, kinh doanh *(khoản 4 Điều 69 Nghị định số 31/2021/NĐ-CP ngày 26/3/2021 của Chính phủ).*
- Hiện có nhiều tổ chức tín dụng của Việt Nam *(Vietconbank, BIDI, Vietinbank, Agribank, MB, SHB, ACB...)* đã mở chi nhanh, ngân hang con ở nước ngoài để hỗ trợ cho hoạt động đầu tư, kinh doanh của doanh nghiệp Việt Nam.

5. HỖ TRỢ THÔNG QUA CƠ QUAN ĐẠI DIỆN VIỆT NAM Ở NƯỚC NGOÀI

- Trách nhiệm theo dõi, hỗ trợ hoạt động đầu tư và bảo vệ quyền, lợi ích hợp pháp của nhà đầu tư Việt Nam tại nước tiếp nhận đầu tư *(Khoản 5 Điều 69 Luật Đầu tư)*
- Phối hợp với các cơ quan liên quan nắm bắt thông tin và hỗ trợ các nhà đầu tư Việt Nam trong hoạt động đầu tư kinh doanh và việc chấp hành các quy định pháp luật của quốc gia, vùng lãnh thổ tiếp nhận đầu tư; bảo vệ quyền, lợi ích hợp pháp của nhà đầu tư Việt Nam ở nước ngoài; hỗ trợ, tạo điều kiện và tháo gỡ khó khăn cho các nhà đầu tư Việt Nam trong quá trình thực hiện dự án đầu tư ở nước sở tại phù hợp với các quy định tại Luật Cơ quan đại diện nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam ở nước ngoài *(Khoản 8 Điều 99 Nghị định số 31/2021/NĐ-CP)*

III. MỘT SỐ LƯU Ý DOANH NGHIỆP KHI ĐẦU TƯ RA NƯỚC NGOÀI

- Nhà đầu tư thực hiện hoạt động đầu tư ra nước ngoài phải tuân thủ quy định của Luật này, quy định khác của pháp luật có liên quan, pháp luật của quốc gia, vùng lãnh thổ tiếp nhận đầu tư (sau đây gọi là nước tiếp nhận đầu tư) và điều ước quốc tế có liên quan; tự chịu trách nhiệm về hiệu quả hoạt động đầu tư ở nước ngoài. *(Khoản 2 Điều 51 Luật Đầu tư).*
- Thực hiện chế độ Thông báo đầu tư và báo cáo tình hình hoạt động định kỳ đến các cơ quan quản lý trong nước và cơ quan đại diện Việt Nam ở nước ngoài để được hỗ trợ kịp thời khi có vướng mắc *(Khoản 3, 4, 5 Điều 73 Luật Đầu tư).*
- Nghiên cứu kỹ càng và tìm hiểu cho thấu đáo về luật pháp, chính sách, điều kiện và cơ hội đầu tư của nước tiếp nhận đầu tư nhằm hạn chế các rủi ro không đáng có.
- Lựa chọn ngành nghề, lĩnh vực, địa bàn đầu tư tư phù hợp với thế mạnh và khả năng của mình.
- Cần có sự liên kết chặt chẽ và hiệu quả hơn giữa các doanh nghiệp Việt Nam khi đầu tư ra nước ngoài, nhất là các doanh nghiệp lớn mang tính dẫn dắt hoặc thông qua các Hiệp hội doanh nghiệp nhằm tận dụng tối đa kinh nghiệm, lợi thế, sức mạnh của nhau để đem lại hiệu quả cho tất cả các bên và hạn chế cạnh tranh không lành mạnh trên cùng địa bàn.

VIAC SYMPOSIUM 2024

VIAC SYMPOSIUM 2024

Trân trọng cảm ơn!

Ông VŨ VĂN CHUNG

Phó Cục trưởng Cục Đầu tư nước ngoài - FIA
Bộ Kế hoạch và Đầu tư - MPI

USAID TỪ NHÂN DÂN MỸ

VIAC TRUNG TÂM TRỌNG TÀI QUỐC TẾ VIỆT NAM

RỦI RO PHI THỊ TRƯỜNG TRONG KINH DOANH QUỐC TẾ

CHIẾN LƯỢC QUẢN TRỊ RỦI RO TỪ GÓC NHÌN NGHIÊN CỨU CHÍNH SÁCH CÔNG

PGS.TS. PHẠM DUY NGHĨA

Giám đốc Chương trình chính sách công, Đại học Fulbright Việt Nam,
Viện trưởng Viện Nghiên cứu và Đào tạo Trọng tài Quốc tế Việt Nam (VIART) thuộc VIAC

VIAC SYMPOSIUM 2024

BỐI CẢNH: ĐẦU TƯ TRỰC TIẾP RA NƯỚC NGOÀI CỦA DOANH NGHIỆP VIỆT NAM

Thống kê: Theo Bộ KHĐT, tính đến 4/2024, có 1.733 Dự án đầu tư trực tiếp ra nước ngoài còn hiệu lực, với số vốn đăng ký 22,22 tỷ USD.

Sở hữu: 30 DNNN đầu tư 6,6 tỷ USD (PVN: 4 tỷ USD, Viettel: 1,4 tỷ USD; Tập đoàn Công nghiệp Cao su Việt Nam 772 triệu USD).

Lĩnh vực: Dầu khí, ga, khai khoáng; nông lâm nghiệp, Thương mại, BĐS, Xây dựng.

Địa bàn: Truyền thống LB Nga, Lào; Campuchia, Myanmar, Đông Timor, Burundi và Haiti, từ đó mở rộng sang Châu Phi, Nam Mỹ, Bắc Mỹ & Châu Âu, Australia.

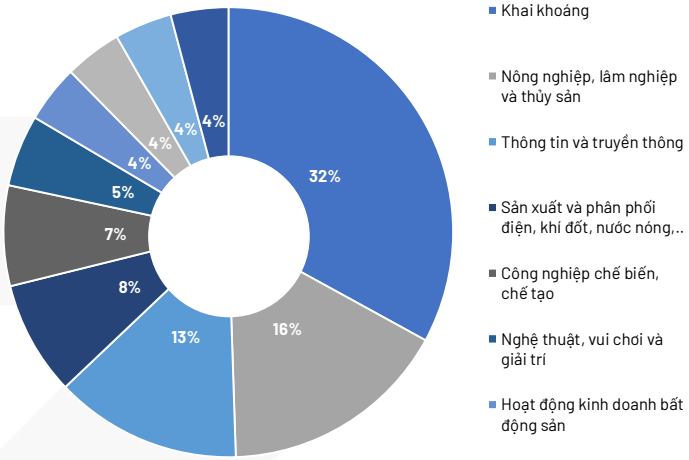

VIAC SYMPOSIUM 2024

NỘI DUNG TRÌNH BÀY: RỦI RO PHI THỊ TRƯỜNG

1. Nhận dạng Rủi ro phi thị trường
2. Phương pháp tiếp cận Quản trị rủi ro phi thị trường
   - Tiếp cận từ góc nhìn tuân thủ thể chế
   - Tiếp cận từ Nguồn lực & Năng lực doanh nghiệp
   - Tiếp cận từ góc nhìn Liên minh với các đối tác khác
3. Một số thảo luận góp phần xây dựng Chiến lược Quản trị rủi ro phi thị trường của DN

VIAC SYMPOSIUM 2024

Bối cảnh phi thị trường: Tương tác phức hợp của nhiều Bên liên quan

Quản trị các rủi ro phi thị trường: Xây dựng đối thoại chính sách, Chia sẻ thông tin, Tài trợ tạo dựng niềm tin, Giữ mối quan hệ với các Nhà hoạch định chính sách...

Các hành vi phi thị trường của các bên liên quan

Các hành vi phi thị trường của các bên liên quan

Các hành vi phi thị trường của các bên liên quan

VIAC SYMPOSIUM 2024

Rủi ro Chính trị, Chính sách, Pháp luật

- Đây là rủi ro phi thị trường thường trực nhất các Nhà đầu tư nên biết.
- Rủi ro Chính trị là Khả năng xuất hiện Một hành vi chính trị (làm/không làm) trực tiếp/gián tiếp, làm ảnh hưởng tích cực/tiêu cực, nhất thời/lâu dài, tới kết quả kinh doanh của DN (cả vĩ mô và vi mô).
- Do dự báo được các khả năng xuất hiện, Rủi ro chính trị có thể đoán định, tiên lượng được, vì thế có thể quản trị được.
- Rủi ro chính trị có liên quan đến Bất ổn chính trị (do thiếu thông tin mang tính dự báo được, bất ổn định chính trị Không thể đo lường, Không thể quản trị được).

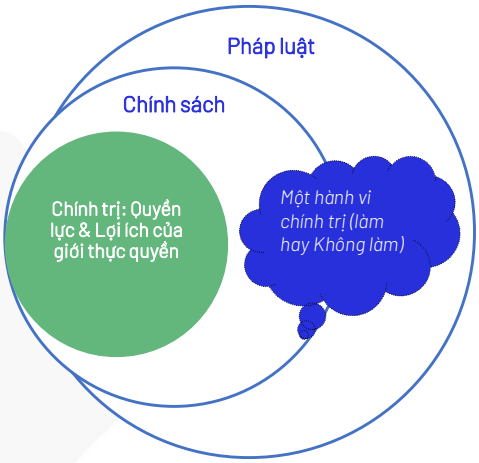

Ví dụ: Các làn sóng bảo vệ môi trường & chủ nghĩa dân tộc

Cá nhân: Chu Xuân Phàm "Muốn bắt cá, bắt tôm hay nhà máy, cứ chọn đi! Nếu chọn cả hai thì làm thủ tướng cũng không giải quyết được" TTO 25/04/2016

Tạo căng thẳng, châm ngòi cho các làn song bảo vệ môi trường và chủ nghĩa dân tộc (bài ngoại).

Tạo thêm rủi ro không đáng có cho các nhà sản xuất.

Một quản đốc, một nhà báo... đều có thể châm ngòi tạo ra những làn sóng phản đối lan rộng.

Đại diện Formosa: "Muốn bắt cá, bắt tôm hay nhà máy, chọn đi!"

H.VÂN - V.ĐỊNH - Q.NAM ghi

Tuổi Trẻ trên Google News

TTO - "Muốn bắt cá, bắt tôm hay nhà máy, cứ chọn đi! Nếu chọn cả hai thì làm thủ tướng cũng không giải quyết được..."

Rủi ro thường bắt đầu bằng ứng xử thiếu tinh tế với những tiếng xì xầm

- Luật Chính quyền: Không lắng nghe, Không phản ứng
- DN: Không lắng nghe, Không phản ứng, Không chia sẻ thông tin, Không hợp tác với các Nhà lập pháp, Quan chức, Tổ chức xã hội, Các nhóm có tính chất ngoài lề, thậm chí là cá nhân
- Cảm giác bị bỏ ngoài lề dẫn dẫn tới phản đối, phản kháng, từ đó dẫn tới các rủi ro ngoài tầm kiểm soát,
- Gây ảnh hưởng tiêu cực cho DN.

Reuters

World Business Markets Sustainability Legal More

Markets

Vietnam rubber firms illegally take land in Cambodia, Laos, group says

By Reuters

May 13, 2013 2:01 PM GMT+7 · Updated 11 years ago

BANGKOK, May 13 (Reuters) - Global Witness, a group that campaigns on resource issues, has accused Vietnamese rubber companies of illegally seizing swathes of land in Cambodia and Laos, and committing rights abuses in collusion with those governments.

Hoang Anh Gia Lai (HAGL) and state-owned Vietnam Rubber Group (VRG), two of Vietnam's largest companies, used thuggish tactics to evict people in Cambodia and Laos from forest land they depended on for their livelihoods, the group said in a report published on Monday.

NEWS / AUTO-NEWS

Vinfast: Umstrittener Autobauer startet in Deutschland

21 Zulassungen: Vinfast in Deutschland unter dem Radar

Ba cách tiếp cận - Quản trị rủi ro - Phi thị trường

Cách tiếp cận thứ nhất: Thể chế nào DN ấy

- Quy mô DN Việt Nam (mới trưởng thành từ thị trường nội địa) tương đối nhỏ so với các Tập đoàn đa quốc gia (TNC), nếu chưa đủ kinh nghiệm chủ động tài trợ chính trị, đối thoại, vận động chính sách ở nước nhận đầu tư => chọn chiến lược Ưu tiên rà soát trước khi gia nhập thị trường.
- Ví dụ: TCT Thăm dò và khai thác dầu khí (PVEP): Dự án Junin ở Venezuela (chính trị rối ren sau khi Tổng thống Chavez qua đời) và Peru Lô 67 (Thổ dân ngăn cản Chính phủ Peru làm đường ống dẫn dầu qua rừng rậm của họ) có thể chưa đánh giá đúng/đủ các rủi ro chính trị trước khi gia nhập thị trường.
- Nếu nước nhận đầu tư có Chính quyền trung ương tập quyền mạnh, ổn định (Trung Quốc, LB Nga) cách tiếp cận này có ưu thế.
- Nếu quốc gia đa đảng, phân tán theo hình thức liên bang hoặc phân quyền mạnh,đầu tư chính trị của DN (vào một đảng, nhóm thế lực...) từ ưu thế có thể nhanh chóng trở thành bất lợi.

VIAC SYMPOSIUM 2024

Chiến lược từ cách tiếp cận tuân thủ thể chế

Quan sát các DN đi trước, họ ứng xử như thế nào với Chính quyền nước nhận đầu tư, từ đó rút ra kinh nghiệm cho DN đi sau.

Đặc biệt thận trọng với các quốc gia thiếu các thể chế phát triển (quán tính vừa làm vừa xây dựng thể chế, vừa xây nhà, vừa lo giấy phép, vừa vận động quy hoạch..) có thể trở nên rất rủi ro trong môi trường Bất ổn định chính trị.

Đầu tư vào các quốc gia có thể chế phát triển (US, Châu Âu: DN nên ưu tiên Chiến lược tuân thủ Pháp luật & tuân thủ Điều tiết nhà nước).

- Tuân thủ quy định của nước nhận đầu tư: Các quy trình đấu thầu, các điều tiết của Nhà nước, tìm Đối tác có lợi thế trong tuân thủ các quy định này.
- Chủ động tìm kiếm Tư vấn Các nhà quản lý, Các tổ chức thực thi pháp luật, Quản trị chi phí tuân thủ, Lựa chọn địa điểm đầu tư nơi Chi phí tuân thủ hợp lý nhất

VIAC SYMPOSIUM 2024

Cách tiếp cận thứ 2: Dựa vào Năng lực sẵn có của DN

- **Nhìn lại 1.716 dự án: DN Việt Nam thành công bằng cách tiếp cận nào, ở những quốc gia nào, với những dự án cụ thể gì?**

- **DN Việt Nam có thể có những thế mạnh gì trong Quản trị rủi ro phi thị trường (Nguồn lực/Năng lực từ kinh nghiệm sẵn có trong nước)?**

  - Tính tương thích của quốc gia nhận đầu tư về thể chế đang chuyển đổi (LB Nga, Lào, Cambodia, Mozambic, Algeria...)
  - Duy trì được Vốn chính trị (tài trợ, chia sẻ thông tin, đối thoại chính sách, tiếp cận được với quan chức địa phương...) để quản trị rủi ro.

VIAC SYMPOSIUM 2024

Chiến lược từ cách tiếp cận thứ 2: Chủ động tạo ra không gian chính sách

Duy trì các khuyến khích tài chính để xây dựng mối quan hệ tốt đẹp với Chính quyền, Quan chức, Các nhà hoạch định chính sách, Cộng đồng địa phương (báo chí, mạng xã hội, tổ chức tôn giáo)

- Tài trợ
- Các khoản đóng góp

Chia sẻ thông tin, Chủ động Đối thoại chính sách, Giữ mối quan hệ

- Quan hệ công chúng, Đối thoại & Giữ mối liên hệ với Cộng đồng
- Nhạy cảm với các biến đổi chính trị, giảm nguy cơ Lợi thế trở thành Bất lợi
- Chủ động tạo tiếng nói, giúp Chính quyền địa phương thấu hiểu, lưu ý đến quan tâm của doanh nghiệp đầu tư từ Việt Nam

VIAC SYMPOSIUM 2024

Cách tiếp cận thứ ba: Liên minh chia sẻ nguồn lực với đối tác

- DN cần chia sẻ, tạo liên minh có nhiều nguồn lực quản trị rủi ro chính trị hơn với các tổ chức (Sứ quán, Hiệp hội) và Tổ chức/DN khác (Nhà phân phối tại địa phương, Ngân hàng..), tạo Liên minh với nhiều nguồn lực đa dạng và linh hoạt tận dụng thế mạnh của từng bên liên kết
- Nếu một thị trường bị điều tiết quá chặt chẽ, tìm các chiến lược thay thế (ví dụ M&A, lựa chọn thị trường thay thế)
- Lựa chọn đối tác có thế mạnh (ví dụ trong đối thoại chính sách, giữ mối quan hệ với chính quyền) song cũng lưu ý nguy cơ quá lệ thuộc vào năng lực của họ & có thể mất dần kiểm soát khi quan hệ trong Liên minh không còn suôn sẻ

VIAC SYMPOSIUM 2024

KẾT LUẬN: PHÂN TÍCH CÁC BLQ TRONG ĐỘ NỔI THEO THỜI GIAN

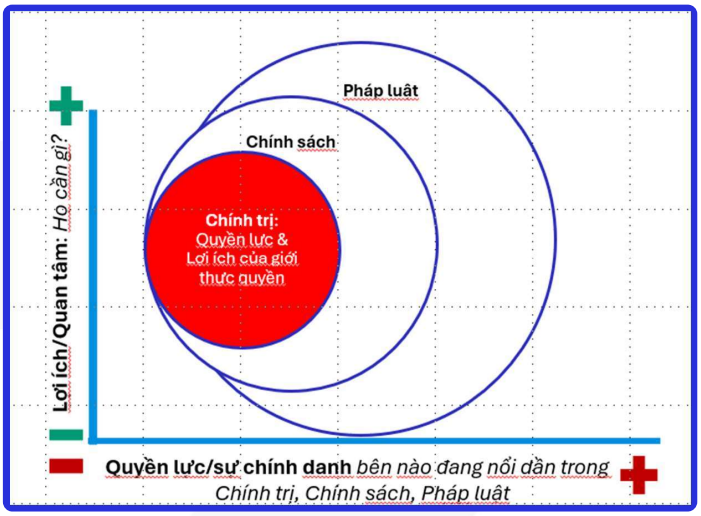

VIAC SYMPOSIUM 2024

VIAC SYMPOSIUM 2024

Trân trọng cảm ơn!

PGS. TS. Phạm Duy Nghĩa

Giám đốc Chương trình chính sách công,
Đại học Fulbright Việt Nam, Viện trưởng Viện Nghiên cứu và Đào tạo
Trọng tài Quốc tế Việt Nam (VIART) trực thuộc VIAC

USAID TỪ NHÂN DÂN MỸ

VIAC TRUNG TÂM TRỌNG TÀI QUỐC TẾ VIỆT NAM

HÀNH TRÌNH DÒNG VỐN ĐẦU TƯ CỦA VIỆT NAM:

XÂY DỰNG VÀ PHÁT TRIỂN THỊNH VƯỢNG Ở NHỮNG MIỀN ĐẤT MỚI

LS. TRƯƠNG NHẬT QUANG

Luật sư Điều hành – Công Ty Luật TNHH YKVN
Trọng tài viên VIAC

VIAC SYMPOSIUM 2024

CÁC VẤN ĐỀ TRÌNH BÀY

I. Nhận xét chung về đầu tư ra nước ngoài

II. Hình thức đầu tư và chấp thuận của cơ quan nhà nước

III. Tuân thủ pháp luật và thông lệ nước sở tại

IV. Một số tranh chấp trên thực tiễn

V. Một số kết luận

VIAC SYMPOSIUM 2024

NHẬN XÉT CHUNG VỀ ĐẦU TƯ RA NƯỚC NGOÀI

- Cơ chế đầu tư ra nước ngoài đã được quy định tại Luật Đầu tư 2005, cho phép doanh nghiệp Việt Nam đầu tư trực tiếp và gián tiếp.
- Các khoản đầu tư trực tiếp lớn chủ yếu bởi các doanh nghiệp nhà nước và doanh nghiệp tư nhân hàng đầu của Việt Nam. Phạm vi đầu tư có xu hướng mở rộng từ các thị trường trong khu vực (như Lào, Campuchia) sang các thị trường phát triển (như Hoa Kỳ, Châu Âu).
  - Tập đoàn Dầu khí Quốc gia Việt Nam (PVN) và Viettel.
  - Vinamilk, Masan, Vingroup và FPT.
- Các khoản đầu tư trực tiếp lớn chủ yếu bởi các doanh nghiệp nhà nước và doanh nghiệp tư nhân hàng đầu của Việt Nam.
  - Khai thác tài nguyên và nông nghiệp.
  - Sản xuất.
  - Dịch vụ

NHẬN XÉT CHUNG VỀ ĐẦU TƯ RA NƯỚC NGOÀI

- Tập đoàn Dầu khí Quốc gia Việt Nam (PVN) thành lập liên doanh Rusvietpetro tại Nga vào năm 2008 để khai thác dầu khí tại Nga.
- HAGL bắt đầu đầu tư tại Lào từ năm 2007, tới nay hiện có 6 công ty con ở Lào và Campuchia.
- Vinamilk đầu tư vào nhà máy sữa tại New Zealand vào năm 2010 và công ty tại Mỹ vào năm 2013.
- Viettel đầu tư ra nước ngoài trong lĩnh vực cung cấp dịch vụ viễn thông từ năm 2009, tới nay đã đầu tư tại nhiều thị trường là Mozambique, Myanmar, Haiti, Burundi, Timor Leste, Tanzania, Cameroon, Lào, Campuchia và Peru.
- FPT hiện có khoảng 40 công ty con và công ty liên kết tại nước ngoài, riêng tại Mỹ đã thực hiện 3 vụ mua bán & sáp nhập lớn với một số doanh nghiệp phần mềm tại thị trường Mỹ.
- Bitexco Energy mua lại toàn bộ công ty ở Canada là Talisman (Vietnam 15-2/01) vào năm 2021 để khai thác dầu khí ngoài khơi thềm lục địa Việt Nam.
- Masan mua cổ phần trong công ty công nghệ AI ở Singapore là Trusting Social vào năm 2022.
- Vingroup thực hiện nhiều dự án đầu tư ra nước ngoài và hiện có khoảng 20 công ty con tại nhiều nước như Mỹ, Canada, Pháp, Hà Lan, Úc, v.v, đặc biệt là công ty Vinfast Auto (Singapore) đã niêm yết trên sàn NASDAQ của Mỹ.

HÌNH THỨC ĐẦU TƯ VÀ CHẤP THUẬN CỦA CƠ QUAN NHÀ NƯỚC

Có hai hình thức đầu tư ra nước ngoài là đầu tư (i) trực tiếp bao gồm thành lập tổ chức kinh tế, góp vốn, mua cổ phần để quản lý tổ chức kinh tế, hoặc đầu tư theo hợp đồng và (ii) gián tiếp bao gồm mua, bán chứng khoán, giấy tờ có giá khác hoặc đầu tư thông qua các quỹ đầu tư chứng khoán, các định chế tài chính trung gian khác.

→ Hình thức đầu tư trực tiếp phổ biến hơn.

Có 3 chấp thuận chính đối cho đầu tư trực tiếp ra nước ngoài:

1. Chấp thuận đầu tư của Bộ Kế hoạch và Đầu tư, Thủ tướng Chính phủ và Quốc hội;
2. Chấp thuận đăng ký giao dịch ngoại hối của Ngân hàng Nhà nước; và
3. Chấp thuận tập trung kinh tế của Ủy ban Cạnh tranh Quốc gia.

Chấp thuận đầu tư bao gồm giấy chứng nhận đăng ký đầu tư ra nước ngoài (GCNĐKĐTNN) từ Bộ Kế hoạch và Đầu tư đối với các dự án không thuộc thẩm quyền chấp thuận của Quốc hội hoặc Thủ tướng Chính phủ.

Các dự án đầu tư có vốn đầu tư ra nước ngoài trên 20.000 tỷ Đồng cần chấp thuận của Quốc Hội và trên 800 tỷ Đồng sẽ cần chấp thuận của Thủ tướng Chính phủ.

VIAC SYMPOSIUM 2024

HÌNH THỨC ĐẦU TƯ VÀ CHẤP THUẬN CỦA CƠ QUAN NHÀ NƯỚC

Nhà đầu tư Việt Nam cần thực hiện thủ tục điều chỉnh GCNĐKĐTNN trong các trường hợp quy định, trong đó trường hợp điều chỉnh thường thấy nhất là thay đổi về vốn đầu tư ra nước ngoài.

Nhà đầu tư Việt Nam cần mở tài khoản đầu vốn tư ra nước ngoài ở tổ chức tín dụng được phép để phục vụ các hoạt động đầu tư ở nước ngoài. Tài khoản này sẽ được sử dụng để thực hiện mọi hoạt động chuyển tiền giữa Việt Nam và nước ngoài của nhà đầu tư Việt Nam liên quan tới dự án đầu tư tại nước ngoài.

Lợi nhuận tới từ hoạt động kinh doanh tại nước ngoài cần phải được chuyển về nước trong thời hạn quy định (6 tháng kể từ ngày quyết toán thuế) hoặc giữ lại để tái đầu tư. Các trường hợp được giữ lại lợi nhuận để:

a tiếp tục góp vốn đầu tư ở nước ngoài trong trường hợp chưa góp đủ vốn theo đăng ký;

b tăng vốn đầu tư ra nước ngoài; và

c thực hiện dự án đầu tư mới ở nước ngoài.

GCNĐKĐTNN cần điều chỉnh đối với trường hợp (a) và (b) và cần GCNĐKĐTNN mới đối với trường hợp (c).

VIAC SYMPOSIUM 2024

TUÂN THỦ PHÁP LUẬT VÀ THÔNG LỆ NƯỚC SỞ TẠI

Việc đầu tư hoặc hoạt động ở thị trường nước ngoài cần chấp thuận của cơ quan nhà nước sở tại. Ví dụ như đối với việc niêm yết của công ty Vinfast Singapore trên thị trường chứng khoán Hoa Kỳ, công ty cần nộp hồ sơ và công bố thông tin cho Ủy ban Chứng khoán Hoa kỳ (SEC).

Cần lưu ý các quy định về chống hối lộ, tài trợ khủng bố, chống rửa tiền và giao dịch với các tổ chức, cá nhân bị trừng phạt.

Ngoài vấn đề về tuân thủ pháp luật, các thị trường quốc tế thường có những thông lệ quan trọng và việc tuân thủ các thông lệ thị trường sở tại là cần thiết để công ty đầu tư tại nước ngoài làm việc với các đối tác tại nước ngoài.

Các vấn đề ngoài pháp lý quan trọng mà nhà đầu tư Việt Nam cần lưu ý là:

1

Báo cáo tài chính theo quy định của nước tiếp nhận đầu tư (thông thường theo IFRS hoặc GAAP);

2

Các chính sách và công bố thông tin liên quan tới quản trị công ty, hoạt động xã hội và bảo vệ môi trường (ESG) – các bộ quy tắc và tiêu chuẩn ESG đang có xu hướng trở thành một thông lệ cần phải có ở các quốc gia phát triển; và

3

Bảo vệ dữ liệu, bảo mật thông tin.

VIAC SYMPOSIUM 2024

TUÂN THỦ PHÁP LUẬT VÀ THÔNG LỆ NƯỚC SỞ TẠI

ESG là một vấn đề mới và đặt ra các tiêu chuẩn chưa quen thuộc ở Việt Nam

1. **Bảo vệ môi trường**
2. **Đạo đức kinh doanh**
3. **Chính sách quà tặng**
4. **Tố cáo nội bộ**
5. **Quản trị** (thành viên độc lập + quản lý giao dịch với người có liên quan).
6. **Chống giao dịch nội gián**
7. **Đối xử với người lao động**
8. **Không quấy rối tình dục**
9. **Không bóc lột lao động trẻ em.**

Bảo vệ dữ liệu, bảo mật thông tin áp dụng khi doanh nghiệp Việt Nam cung cấp dịch vụ và thu thập dữ liệu cá nhân của người tiêu dùng và chuyển về Việt Nam.

VIAC SYMPOSIUM 2024

MỘT SỐ TRANH CHẤP TRÊN THỰC TIỄN

Các loại tranh chấp của nhà đầu tư Việt Nam khi đầu tư tại nước ngoài đã xảy ra bao gồm tranh chấp giữa các đối tác liên doanh hoặc giữa các cổ đông, tranh chấp với nhà thầu và bên thứ ba, tranh chấp giữa các cổ đông với chính công ty đầu tư tại nước ngoài.

Các tranh chấp được trình bày dưới đây dựa trên những nguồn thông tin công khai.

1 Viettel và Bestcam liên quan tới Nexttel (liên doanh ở Cameroon)

- Tại Cameroon, Viettel đã thành lập liên doanh Viettel Cameroun SARL ("Nexttel"). Trong liên doanh này, Viettel nắm **70%** cổ phần và Bestcam nắm **30%** cổ phần còn lại.
- Viettel và Bestcam xảy ra tranh chấp liên quan tới vấn đề điều hành và quản lý công ty giữa 2 bên trong liên doanh Nexttel. Tranh chấp này hiện đang được giải quyết tại trọng tài.
- **Các vấn đề liên doanh, kể cả phân bổ quyền quản lý công ty, nên được quy định rõ ràng trong các hợp đồng liên doanh cũng như tài liệu thành lập công ty để khi xảy ra tranh chấp thì có cơ sở rõ ràng và minh bạch để giải quyết tranh chấp.**

VIAC SYMPOSIUM 2024

https://www.rfa.org/vietnamese/news/vietnamnews/vietnam-cameroon-solution-to-nexttel-crisis-05132019091223.html

MỘT SỐ TRANH CHẤP TRÊN THỰC TIỄN

2 VinFast Auto Ltd ("VinFast") và một số cổ đông của VinFast

- Vào 4/2024, một số cổ đông của VinFast đã gửi đơn kiện tập thể (class-action law suit) yêu cầu bồi thường thiệt hại đối với việc VinFast đã đưa ra công bố thông tin thiếu chính xác trong các tài liệu niêm yết liên quan tới nguồn vốn để phục vụ kế hoạch phát triển và các mục tiêu giao hàng trong năm 2023.
- Hiện tại, vẫn chưa có diễn biến mới đối với vụ tranh chấp này sau khi các cổ đông nộp đơn kiện.
- **Các vụ kiện class-action của công ty niêm yết trên sàn chứng khoán Hoa Kỳ được cho là phổ biến. Do đó, các công ty có dự định niêm yết tại nước ngoài cần nhận thức những rủi ro về mặt pháp lý và tố tụng khi hoạt động tại Hoa Kỳ.**

GLOBENEWSWIRE

VinFast Class Action Lawsuit News – Seek Counsel Potential to Make Claim, Recover Losses, Contact Johnson Fistel, LLP (VFS)

Provided by GlobeNewswire
Jun 4, 2024 11:40pm

SAN DIEGO, June 04, 2024 (GLOBE NEWSWIRE) -- Shareholder rights law firm Johnson Fistel, LLP announces that a class action lawsuit has commenced on behalf of investors of VinFast Auto Ltd. (NASDAQ: VFS) ("VinFast " or the "Company"). Join the VinFast class action lawsuit to potentially recover losses. Johnson Fistel LLP, a top law firm, can help you become the lead plaintiff.

VIAC SYMPOSIUM 2024

https://www.morningstar.com/news/globe-newswire/9148592/vinfast-class-action-lawsuit-news-seek-counsel-potential-to-make-claim-recover-losses-contact-johnson-fistel-llp-vfs

MỘT SỐ TRANH CHẤP TRÊN THỰC TIỄN

3 Maurizio Liberati kiện Falcomar. Ltd (đại lý bán vé máy bay của Vietnam Airlines tại Ý) và Vietnam Arilines

1

Từ năm 1994 đến năm 2000, Maurizio Liberati khởi kiện Vietnam Airlines liên quan đến việc thanh toán các chi phí đối với các công việc do ông Liberati đã thực hiện cho Falcomar. Ltd. Tòa án Ý đã ban hành bản án tuyên bố Vietnam Airlines phải bồi thường khoản tiền thiệt hại cho ông Liberati.

2

Vietnam Airlines nhận được giấy triệu tập của tòa nhưng lại không có mặt tại phiên tòa sơ thẩm và sau khi tòa đưa ra bản án, cũng không kháng cáo trong thời gian quy định. Chỉ tới khi sau khi bị phong tỏa tài khoản ở nước ngoài, Vietnam Airlines mới làm việc với các bên để thực hiện các thủ tục kháng án, yêu cầu hủy bỏ bản án.

3

Nhà đầu tư Việt Nam cần chú trọng, theo dõi sát sao và tham gia vào các tranh chấp pháp lý để bảo vệ quyền lợi của mình, đặc biệt là khi nhà đầu tư có tài sản ngoài Việt Nam.

VIAC SYMPOSIUM 2024

https://tuoitre.vn/vu-vietnam-airlines-bi-kien-tai-y-co-them-chung-cu-truoc-phien-tranh-tung-cuoi-cung-306472.htm

MỘT SỐ TRANH CHẤP TRÊN THỰC TIỄN

4 Trung Nguyen Group Corp khởi kiện bà Lê Hoàng Diệp Thảo liên quan tới công ty Trung Nguyen International Pte Ltd

- Trung Nguyen Group Corp đã khởi kiện bà Thảo và một số cá nhân khác tại tòa án Singapore với cáo buộc bà Thảo đã làm giả giấy tờ để chuyển nhượng cổ phần của Trung Nguyen Group Corp trong Trung Nguyen International Pte Ltd. (là công ty được thành lập tại Singapore) cho bà Thảo và một số cá nhân khác, vi phạm hợp đồng và có hành vi trộm con dấu và giấy chứng nhận đăng ký kinh doanh.
- Tòa án Singapore nhận thấy rằng các yếu tố tranh chấp có liên hệ mật thiết đến Việt Nam. Do đó, tòa án Singapore đã áp dụng lệnh hoãn xét xử để chờ kết quả giải quyết của vụ án tại Việt Nam.
- **Tranh chấp của công ty đầu tư ở nước ngoài có thể liên quan đến các cá nhân, tổ chức ở Việt Nam và có thể được tố tụng ở nhiều khu vực tài phán khác nhau.**

Trung Nguyen Group Corp

v

Trung Nguyen International Pte Ltd and others

[2016] SGHC 256

High Court — Suit No 1206 of 2015 (Summons No 3356 of 2016)
Valerie Thean JC
4, 11 August 2016

21 November 2016

Valerie Thean JC:

Introduction

1 I granted the first and second defendants ("the Applicants") a stay of proceedings in this action on the ground that Vietnam was the *forum conveniens* to determine the claim in this action. The plaintiff has appealed and I now furnish the grounds for my decision.

Facts

2 The plaintiff is a company incorporated under the laws of Vietnam.[1] Its Chairman and legal representative is one Dang Le Nguyen Vu ("Vu"). The plaintiff is in the business of producing, processing and distributing coffee.[2]

3 Vu and the second defendant, Le Hoang Diep Thao ("Thao") married in Vietnam in 1998. In 1999, they set up their first café.[3] Their business prospered and the plaintiff, incorporated in 2006, became the vehicle through which the business is run. The first defendant, a Singapore company incorporated in 2008, is used to supply the plaintiff's coffee products to international clients.

VIAC SYMPOSIUM 2024

https://www.elitigation.sg/gd/s/2016_SGHC_256

MỘT SỐ KẾT LUẬN

Doanh nghiệp Việt Nam ngày càng có nhu cầu mở rộng kinh doanh và xâm nhập vào các thị trường phát triển.

Doanh nghiệp Việt Nam đầu tư ra nước ngoài cần làm thủ tục với cơ quan nhà nước Việt Nam để xin đầy đủ các chấp thuận.

Ngoài việc tuân thủ pháp luật của nước tiếp nhận đầu tư, các doanh nghiệp Việt Nam còn cần chú ý tới những thông lệ thị trường như áp dụng các chính sách như ESG, bảo vệ dữ liệu cá nhân và những vấn đề mà các đối tác tại nước ngoài quan tâm.

Các tranh chấp đáng chú ý trên thực tế chủ yếu liên quan đến tranh chấp giữa các đối tác liên doanh hoặc cổ đông, tranh chấp với nhà thầu và bên thứ ba và tranh chấp giữa các cổ đông với chính công ty đầu tư tại nước ngoài. Tranh chấp cổ đông đại chúng kiện chính công ty (như VinFast) thì không phải là một tranh chấp thường thấy ở Việt Nam.

Để tránh hoặc chuẩn bị cho các tranh chấp, các doanh nghiệp Việt Nam cần lưu ý:

1. Hợp đồng và tài liệu đầu tư cần được soạn thảo cẩn thận và quy định rõ ràng về quyền và nghĩa vụ các bên.
2. Có các tư vấn từ tư vấn tài chính, tư vấn thuế, tư vấn ngành và tư vấn luật.
3. Nếu có tranh chấp cần chuẩn bị và chú ý tham gia, đặc biệt khi có tài sản ở nước ngoài.
4. Cần chuẩn bị là có thể phải tham gia giải quyết tranh chấp ở cả Việt Nam và nước ngoài.

VIAC SYMPOSIUM 2024

Trân trọng cảm ơn!

VIAC SYMPOSIUM 2024

LS. Trương Nhật Quang

Luật sư Điều hành – Công Ty Luật TNHH YKVN
(84-28) 3822 3155
quang.truong@ykvn-law.com

USAID TỪ NHÂN DÂN MỸ

VIAC TRUNG TÂM TRỌNG TÀI QUỐC TẾ VIỆT NAM

TRỌNG TÀI QUỐC TẾ – PHƯƠNG THỨC BẢO ĐẢM THỰC THI HỢP ĐỒNG TRONG ĐẦU TƯ, KINH DOANH XUYÊN BIÊN GIỚI

ÔNG VŨ ÁNH DƯƠNG

Phó Chủ tịch thường trực kiêm Tổng thư ký
Trung tâm Trọng tài quốc tế Việt Nam (VIAC)

VIAC SYMPOSIUM 2024

Khác với thương mại hàng hóa & dịch vụ, đầu tư ra nước ngoài là quyết định đưa vốn, tài sản khác vào nước tiếp nhận đầu tư cho mục tiêu làm ăn kinh doanh lâu dài.

Đầu tư ra nước ngoài là việc nhà đầu tư chuyển vốn; hoặc thanh toán mua một phần hoặc toàn bộ cơ sở kinh doanh; hoặc xác lập quyền sở hữu để thực hiện hoạt động đầu tư kinh doanh ngoài lãnh thổ Việt Nam; đồng thời trực tiếp tham gia quản lý hoạt động đầu tư đó. (Điều 3.1 Nghị định 83/2015 CP-NĐ)

ĐẦU TƯ & THƯƠNG MẠI HÀNG HÓA, DỊCH VỤ QUỐC TẾ

Sự gắn bó với Nước tiếp nhận đầu tư + Mục tiêu phát triển lâu dài → TÍNH DÀI HẠN CỦA HOẠT ĐỘNG ĐẦU TƯ

CÁC YẾU TỐ NHÀ ĐẦU TƯ CẦN QUAN TÂM VỚI CÁC ĐIỂM ĐẾN ĐẦU TƯ

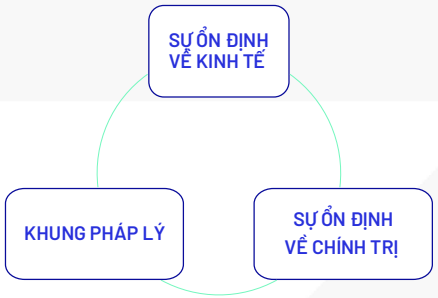

KHUNG PHÁP LÝ CỦA QUỐC GIA NƠI TIẾP NHẬN ĐẦU TƯ

- QUY ĐỊNH KHUYẾN KHÍCH ĐẦU TƯ
- QUY ĐỊNH BẢO HỘ ĐẦU TƯ (CƠ CHẾ BẢO ĐẢM THỰC THI HỢP ĐỒNG - GQTC)

CÁC YẾU TỐ NHÀ ĐẦU TƯ CẦN QUAN TÂM VỚI CÁC ĐIỂM ĐẾN ĐẦU TƯ

Các thị trường có thể chế/khuôn khổ pháp lý đang phát triển

- Lào, Campuchia. Venezuela, Cuba, Châu Phi,...

Các thị trường đã phát triển thể chế/khuôn khổ pháp lý đầy đủ

- Mỹ, Đức, New Zealand

Việc hiểu được khung pháp lý về các cơ chế **ĐẢM BẢO THỰC THI HỢP ĐỒNG** tại các quốc gia điểm đến là yếu tố cần thiết giúp nhà đầu tư có thể yên tâm thực hiện đầu tư hơn

TRỌNG TÀI THƯƠNG MẠI
CƠ CHẾ ĐẢM BẢO THỰC THI HỢP ĐỒNG HIỆU QUẢ & TỐI ƯU

VIAC SYMPOSIUM 2024

TRỌNG TÀI – CƠ CHẾ ĐẢM BẢO THỰC THI HỢP ĐỒNG HIỆU QUẢ & TỐI ƯU

Ưu điểm của trọng tài quốc tế

- Tôn trọng quyền tự quyết của các bên (Party Autonomy)
- Trung lập (Neutrality)
- Không công khai (Confidentiality)
- Linh hoạt (Flexibility)
- PQTT có giá trị chung thẩm (Finality)
- Phạm vi thi hành PQTT rộng

TRỌNG TÀI – CƠ CHẾ ĐẢM BẢO THỰC THI HỢP ĐỒNG HIỆU QUẢ & TỐI ƯU

Theo một khảo sát của **Đại học Queen Mary** năm 2018,

92% Doanh nghiệp lựa chọn **Trọng tài** giải quyết tranh chấp xuyên biên giới

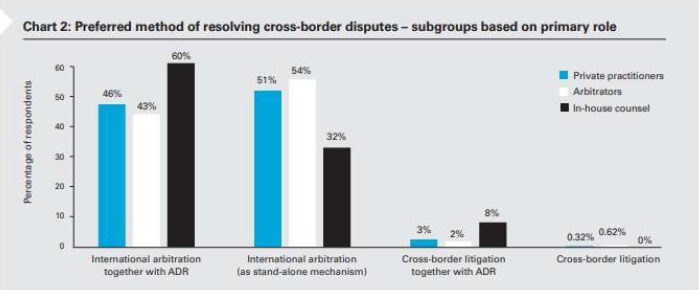

TRỌNG TÀI – CƠ CHẾ ĐẢM BẢO THỰC THI HỢP ĐỒNG HIỆU QUẢ & TỐI ƯU

PHƯƠNG THỨC GIẢI QUYẾT TRANH CHẤP
ĐƯỢC LỰA CHỌN BỞI DOANH NGHIỆP DÂN DOANH
(CHỈ SỐ NĂNG LỰC CẠNH TRANH CẤP TỈNH: VCCI & USAID 2016)

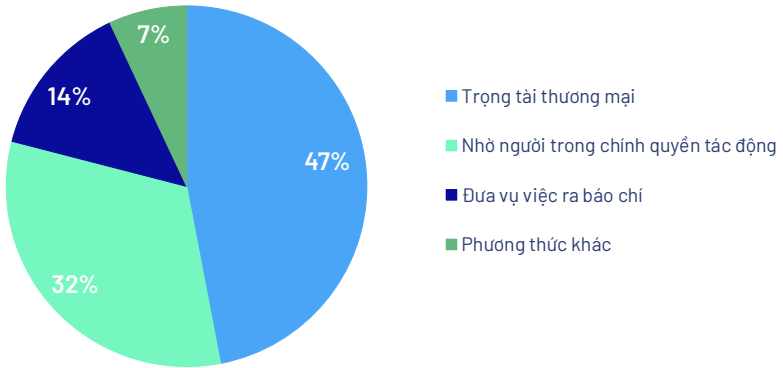

TRỌNG TÀI – CƠ CHẾ ĐẢM BẢO THỰC THI HỢP ĐỒNG HIỆU QUẢ & TỐI ƯU

10 NGUYÊN TẮC THIÊN NIÊN KỶ LONDON

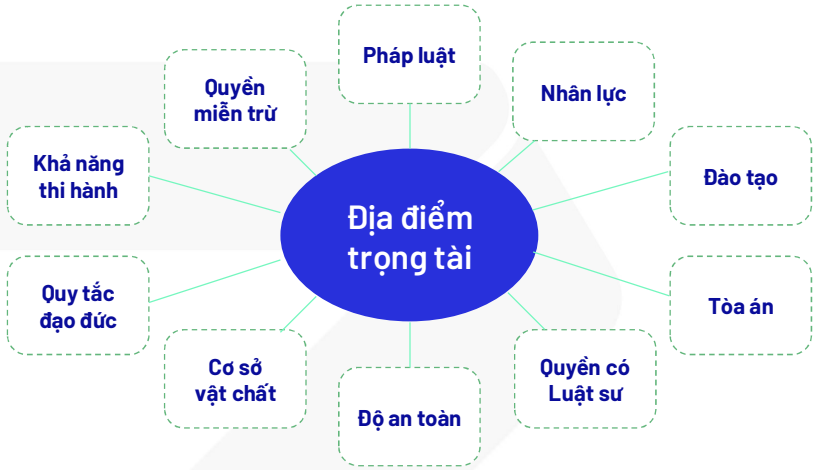

VIAC SYMPOSIUM 2024

PHƯƠNG THỨC TRỌNG TÀI QUỐC TẾ TẠI VIỆT NAM

VIAC SYMPOSIUM 2024

VIAC SYMPOSIUM 2024

KHUÔN KHỔ PHÁP LÝ VỀ TRỌNG TÀI Ở VIỆT NAM

Trọng tài tại Việt Nam

Chủ trương của Nhà nước thúc đẩy sử dụng phương thức giải quyết tranh chấp bằng trọng tài

Khung pháp lý về Trọng tài đã tương đối đồng bộ với các tiêu chuẩn quốc tế

Đã có tổ chức trọng tài có kinh nghiệm & khả năng giải quyết tranh chấp quốc tế phức tạp - VIAC

Từ **1995**, Việt Nam là thành viên **Công ước NewYork 1958 về công nhận và cho thi hành Phán quyết trọng tài nước ngoài**

Hiện có khoảng **170** quốc gia & vùng lãnh thổ là thành viên Công ước NewYork 1958

→ **Cho phép các phán quyết trọng tài của Trọng tài của VIAC có thể được công nhận và thi hành toàn cầu**

VIAC SYMPOSIUM 2024

LƯU Ý KHI LỰA CHỌN TRỌNG TÀI

- Phải có thỏa thuận trọng tài
- Lĩnh vực giải quyết tranh chấp thuộc thẩm quyền của trọng tài
- Thỏa thuận trọng tài phải chỉ rõ tên tổ chức trọng tài hoặc hình thức trọng tài
- Sử dụng điều khoản trọng tài mẫu của các trung tâm trọng tài

VIAC SYMPOSIUM 2024

KHUYẾN NGHỊ SỬ DỤNG ĐIỀU KHOẢN TRỌNG TÀI MẪU

ĐIỀU KHOẢN TRỌNG TÀI MẪU

"Mọi tranh chấp phát sinh từ hoặc liên quan đến hợp đồng này sẽ được giải quyết bằng trọng tài tại Trung tâm Trọng tài Quốc tế Việt Nam (VIAC) theo Quy tắc tố tụng trọng tài của Trung tâm này".

Ngoài ra, các bên có thể bổ sung:
(a) số lượng trọng tài viên là [một hoặc ba].
(b) địa điểm trọng tài là [thành phố và/hoặc quốc gia].
(c) luật áp dụng cho hợp đồng là [ ].*
(d) ngôn ngữ trọng tài là [ ]. **

Ghi chú:
* Chỉ áp dụng đối với tranh chấp có yếu tố nước ngoài
** Chỉ áp dụng đối với tranh chấp có yếu tố nước ngoài hoặc tranh chấp có ít nhất một bên là doanh nghiệp có vốn đầu tư nước ngoài

VIAC

Điều khoản trọng tài mẫu

ĐIỀU KHOẢN TRỌNG TÀI MẪU ÁP DỤNG CHO THỦ TỤC RÚT GỌN

Mọi tranh chấp phát sinh từ hoặc liên quan đến hợp đồng này sẽ được giải quyết bằng trọng tài tại Trung tâm Trọng tài Quốc tế Việt Nam (VIAC) theo Quy tắc tố tụng trọng tài của Trung tâm này.
Các bên thỏa thuận rằng tố tụng trọng tài sẽ được tiến hành theo Thủ tục rút gọn quy định tại Điều 37 của Quy tắc tố tụng trọng tài của VIAC."

Ngoài ra, các bên có thể bổ sung:
(a) địa điểm trọng tài là [thành phố và/hoặc quốc gia].
(b) luật áp dụng cho hợp đồng là [ ].*
(c) ngôn ngữ trọng tài là [ ]. **

Ghi chú:
* Chỉ áp dụng đối với tranh chấp có yếu tố nước ngoài
** Chỉ áp dụng đối với tranh chấp có yếu tố nước ngoài hoặc tranh chấp có ít nhất một bên là doanh nghiệp có vốn đầu tư nước ngoài

VIAC SYMPOSIUM 2024

ĐIỀU KHOẢN HÒA GIẢI MẪU VMC

vmc Trung tâm Hoà Giải Việt Nam

Tiếng Việt:
"Mọi tranh chấp phát sinh từ hoặc liên quan đến hợp đồng này sẽ được giải quyết tranh chấp bằng hòa giải tại Trung tâm Hòa giải Việt Nam (VMC) thuộc Trung tâm Trọng tài Quốc tế Việt Nam theo Quy tắc hòa giải của Trung tâm này".

Tiếng Anh:
"All dispute arising out of or in connection with this contract shall be resolved through mediation at the Vietnam Mediation Centre (VMC), a division of Vietnam International Arbitration Centre, in accordance with its Mediation Rules".

VIAC SYMPOSIUM 2024

HOẠT ĐỘNG GIẢI QUYẾT TRANH CHẤP TẠI VIAC

2.940 VỤ TRANH CHẤP (1993 - 2023)

- **31,45%** Tranh chấp có ít nhất một bên là FDI
- **46,12%** Tranh chấp trong nước (không có yếu tố FDI)
- **22,43%** Tranh chấp quốc tế

56,1%

Tỷ lệ vụ tranh chấp có Luật sư tham gia với vai trò Người bảo vệ quyền và lợi ích hợp pháp hoặc Người đại diện theo ủy quyền

TOP 10 quốc tịch các bên tranh chấp nước ngoài tại VIAC

TỔNG TRỊ GIÁ TRANH CHẤP (2013 - 2023)

63.374 TỶ ĐỒNG

~2,72 TỶ USD

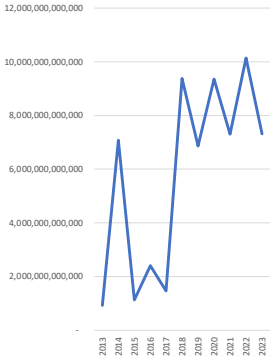

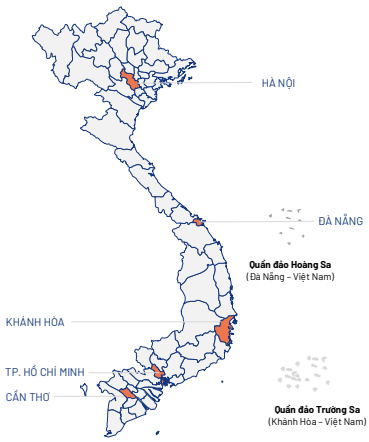

VIAC SYMPOSIUM 2024

Trân trọng cảm ơn!

VIAC SYMPOSIUM 2024

ÔNG VŨ ÁNH DƯƠNG

Phó Chủ tịch thường trực kiêm Tổng thư ký
Trung tâm Trọng tài quốc tế Việt Nam (VIAC)

THƯƠNG MẠI VÀ ĐẦU TƯ XUYÊN BIÊN GIỚI
TRONG BỐI CẢNH KINH TẾ BIẾN ĐỘNG: TRANH CHẤP & TRỌNG TÀI

PHIÊN B: THẢO LUẬN VỀ THÁCH THỨC TỪ THỰC TIỄN VÀ RỦI RO PHÁP LÝ KHI XUẤT KHẨU HÀNG HÓA, SẢN PHẨM CỦA VIỆT NAM SANG CÁC THỊ TRƯỜNG CHỦ LỰC

Phiên thảo luận được diễn ra với sự điều phối của ông Đậu Anh Tuấn – Phó Tổng Thư ký, Trưởng Ban Pháp chế Liên đoàn Thương mại và Công nghiệp Việt Nam (VCCI), Trọng tài viên VIAC, với sự tham gia chia sẻ của các chuyên gia gồm:

Ông Trương Văn Cẩm – *Phó Chủ tịch Hiệp hội Dệt may Việt Nam (VITAS)*

Ông Nguyễn Hoài Nam – *Phó Tổng Thư ký Hiệp hội Chế biến và Xuất khẩu Thủy sản Việt Nam (VASEP)*

Bà Quách Thúy An – *Phó Giám đốc Công ty CP Headway Việt Nam*

Thị trường toàn cầu đã và đang trải qua giai đoạn biến động chưa từng có với nhiều thách thức đối với hoạt động đầu tư và kinh doanh quốc tế. Theo Báo cáo Tình hình và triển vọng kinh tế thế giới 2024 của Liên Hợp Quốc, triển vọng kinh tế ngắn hạn hiện vẫn còn ở mức thận trọng do những điểm hạn chế của nền kinh tế vẫn tồn tại, trong bối cảnh lãi suất tiếp tục ở mức cao, căng thẳng địa chính trị kéo dài và các rủi ro về biến đổi khí hậu gia tăng. Điều này đặt ra nhiều thách thức cho các doanh nghiệp nói chung trong việc định hình chiến lược đầu tư ra thị trường quốc tế. Tuy vậy, sự dịch chuyển chuỗi cung ứng, xu hướng đa dạng hóa nguồn cung, hay nhu cầu tiêu dùng mới đang mở ra cánh cửa cho các doanh nghiệp Việt Nam vươn ra thị trường quốc tế. Việc nắm bắt và tận dụng những cơ hội này đòi hỏi các doanh nghiệp phải có sự chuẩn bị kỹ lưỡng về mặt pháp lý, cũng như chiến lược linh hoạt và khả năng thích ứng nhanh chóng với các thay đổi của thị trường.

Ông Đậu Anh Tuấn: *Điều đầu tiên tôi muốn đặt câu hỏi cho 3 diễn giả ở đây là thách thức mà các doanh nghiệp trong lĩnh vực/ngành hàng của các anh chị đang phải đối mặt, đặc biệt là những thách thức pháp lý?*

Ông Trương Văn Cẩm: Xin cảm ơn câu hỏi của anh Đậu Anh Tuấn. Kính thưa tất cả các quý vị đại biểu tham dự hôm nay, tôi rất cảm ơn VIAC đã mời tôi tham dự buổi tọa đàm này và cũng có đôi lời chia sẻ.

Ngành dệt may là ngành sử dụng lao động nhiều nhất trong các ngành kinh tế trên cả nước và cũng là một trong những ngành xuất khẩu chủ lực của Việt Nam. Ngành dệt may đã có một khoảng thời gian phát triển rất nhanh cùng với kinh tế Việt Nam. Năm 2001, ngành dệt may xuất khẩu 1,96 tỷ USD, đến năm 2022 đã đạt đến 44,4 tỷ USD, mức tăng hơn 22,6 lần trong khoảng hơn 20 năm. Tuy nhiên, chúng ta biết năm 2023 là năm cực kì khó khăn, ngành dệt may xuất khẩu khoảng 39 tỷ USD, mức giảm khoảng 11% so với trước đó. Bước sang 6 tháng đầu năm 2024, tình hình có khá hơn thì chúng tôi dự kiến khoảng 19,3 tỷ USD và tăng khoảng 4% so với năm 2023 và cả năm chúng tôi dự kiến sẽ đạt khoảng 41,5 – 42 tỷ USD, mặc dù đầu năm chúng tôi đặt mục tiêu 44 tỷ USD.

Về những thách thức thì chúng ta biết rất rõ rằng trong những năm gần đây, tình hình thế giới đang biến động. Ngành dệt may là ngành xuất khẩu là chính, chúng tôi dành đến trên 85% năng lực để xuất khẩu. Như vậy, khi tình hình thế giới biến động, đại dịch covid 19, xung đột giữa các khu vực đặc biệt là giữa Nga và Ukraine, Trung Đông. Điều này tác động trực tiếp đến ngành dệt may. Trước đây thì ngành dệt may luôn tăng trưởng dương, nhưng bắt đầu tư năm 2020 là bắt đầu tăng trường âm, đến năm 2021 thì khá hơn một chút nhưng đến năm 2023 thì lại âm khoảng gần 11%. Như vậy nó không còn xu thế trước đây chỉ có đi lên nữa mà bây giời là trồi sụt có lên có xuống. Nguyên nhân của tình trạng này do các yếu tố biến động trên thế giới ảnh hưởng đến các thi trường mà chúng ta xuất khẩu đi. Và thứ hai nữa thì chúng ta biết rằng xu hướng và trào lưu gần đây thì các thị trường nhập khẩu hàng dệt may họ đưa ra rất nhiều những quy định và ngành dệt may thì xuất khẩu đến những thị trường ví dụ như Mỹ chiếm khoảng 40%, Nhật Bản chiếm khoảng 12%, EU chiếm khoảng 11%, Hàn Quốc và Trung Quốc mỗi nước khoảng 9%. Đây đều là những thị trường khó tính và đưa ra những yêu cầu rất cao. Tôi nói ví dụ gần đây thì Mỹ đưa ra đạo luật và chống lao động cường bức, và tiếp sau đó là Đạo luật chống lao động cưỡng bức người Ngô Duy Nhĩ, tức là vùng Tân Cương. Tất cả những bông sản xuất ở vùng Tân Cương và sản phẩm của nó đều bị truy soát. Ở Đức thì có Đạo luật Tra xuất chuỗi cung ứng, đã có hiệu lực từ mùa thu năm 2023. Rồi gần đây nhất là tháng 4 -5 năm 2024 thì EU đã thông qua đạo luật về Thẩm định Trách nhiệm doanh nghiệp trong chuỗi cung ứng. Tức là rất nhiều các nước đưa ra những quy định mà nếu chúng ta không để ý thì sẽ gặp rủi ro rất lớn. Thêm một điều nữa mà tôi cho rằng liên quan tới hội thảo ngày hôm nay, tức là do điều kiện biến động của thị trường thế giới như vậy, cho nên rất nhiều khách hàng của ngành dệt may, thậm chí có những khách hàng có lịch sử hàng trăm năm rồi, vẫn phá sản. Tôi nói ví dụ như hệ thống bán hàng của Mỹ J.C. Penny. Và gần đây nhất là Expressed của Mỹ phá sản. Và như vậy hàng chục doanh nghiệp, thậm chí nhiều hơn, những doanh nghiệp lớn của chúng tôi là những bạn hàng lâu năm là ăn đòn đủ, thậm chí là mất rất nhiều tiền. Chúng ta biết rằng cách đây vài năm là tầm năm 2000 chẳng hạn, một doanh nghiệp ở Nam Định cả trăm tỷ đến vài trăm tỷ, tiền hàng đọng với hệ thống J.C. Penny. Rồi là trước đây năm 2018 thì doanh nghiệp Thành Công – một doanh nghiệp trong nam cũng bị như vậy. Còn mới gần đây thì cũng có những doanh nghiệp đang lao đao vì Expressed phá sản, nộp đơn phá sản vào ngày 22/4 vừa rồi. Đây là những yếu tố mà tôi cho rằng có ảnh hưởng rất lớn tới ngành dệt may Việt Nam.

Ông Đậu Anh Tuấn: Vâng cảm ơn anh Trương Văn Cẩm. *Như vậy có thể thấy được rằng là rất là nhiều quy định, hàng rào tiêu chuẩn, hàng rào trách nhiệm xã hội và rất nhiều vấn đề đang được các quốc gia xây dựng lên, và rõ ràng là thị trường biến đổi rất là nhanh. Và như anh nói có rất nhiều những chuỗi của hàng rất nổi tiếng có thể phá sản và có thể phát sinh các vấn đề pháp lý đối với nhà cung cấp từ Việt Nam. Dưới góc nhìn của anh Nguyễn Hoài Nam thì anh nhận định như thế nào?*

Ông Nguyễn Hoài Nam: Xin cảm ơn anh Tuấn

Thưa các anh chị, ngành hàng của chúng tôi là một ngành hàng không lớn lắm, với quy mô công nghiệp để có thể xuất khẩu được hiện nay thì có khoảng 1500 đơn vị đang tham gia vào xuất khẩu thủy sản. Trong số đấy thì cũng chỉ có khoảng gần 1000 đơn vị là có nhà máy ở quy mô công nghiệp. Tôi nói là quy mô công nghiệp bởi vì đó là theo các điều kiện của ngành, liên quan đến điều kiện có thể xuất khẩu. và với khoảng 10 tỷ USD xuất khẩu thì ngành hàng chúng tôi không phải là lớn so với các ngành hàng khác trong nước tính theo kim ngạch. Tuy nhiên rằng ở vị trí định hình là một quốc gia cung cấp sản phẩm thủy sản cho thế giới, thì ngành hàng chúng tôi cũng đang duy trì năng lực cạnh tranh với vị trí đứng thứ ba thế giới, sau Trung Quốc và Na Uy, tính theo kim ngạch mà chúng ta cung cấp cho thế giới và nhu cầu tiêu dùng.

Đối với câu hỏi của anh Tuấn liên quan đến thách thức pháp lý thì tôi xin chia sẻ ngắn gọn như sau. Ngành hàng của chúng tôi là một ngành nghề kinh doanh có điều kiện bởi vì nó gắn với điều kiện về an toàn thực phẩm, về trách nhiệm với môi trường, liên quan đến cả vấn đề về xã hội. Về vấn đề này, đối với các thách thức từ bên ngoài chúng tôi gọi là thách thức khách quan mà ngành chúng tôi, những doanh nghiệp nào muốn tham gia vào cuộc chơi này thì có chung nhận thức là chúng tôi có thể gom lại là có 4 thách thức khách quan từ bên ngoài.

Thách thức thứ nhất là những xu hướng mà các thị trường chính, các thị trường lớn chi phối ngành hàng này họ sẽ đưa ra, trong khuôn khổ phù hợp với WTO, chứ không phải là bất hợp pháp. Đây thực sụ là thách thức khi chúng ta còn nhiều việc phải làm. Ví dụ như ngành thủy sản Việt Nam đang được cảnh báo thẻ vàng khai thác đánh bắt hải sản. Cảnh báo thẻ vàng là quy định của Châu Âu trên nền tảng của FAO. Họ đưa ra những quy định bảo vệ và bảo tồn, tập trung vào vấn đề hợp pháp. Rõ ràng, đối với một vùng biển mênh mông nhưu vậy, và một nghề cá nhân dân thì công tác quản lý cần thời gian và nỗ lực từ trung ương đến địa phương. Đó là những thách thức xuất khẩu mà một nhóm ngành hàng hay một doanh nghiệp tham gia vào phải vượt qua để thực hiện hồ sơ, những nguyên tắc cơ bản trong việc xuất khẩu hàng hóa.

Thách thức thứ hai chính đến từ sự chủ động từ một số thị trường mà họ có nền tảng pháp luật cho phép. Tôi ví dụ như Chống bán phá giá hay chống trợ cấp, mà ngành hàng chúng tôi, hai sản phẩm chủ lực đều đã bị dính hai vụ kiện chống bán phá giá từ phía Mỹ. Mà tất nhiên chúng ta biết rằng là chống bán phá giá tức là doanh nghiệp bên Mỹ kiện doanh nghiệp Việt Nam. Thế còn chống trợ cấp là chính phủ Mỹ sẽ kiện hoặc xem xét các điểm

bất hợp lý theo luật chống trợ cấp của họ. Nên là những doanh nghiệp nào mà tham gia vào sẽ gặp thách thức thứ hai để giữ và duy trì thị phần của mình, nguồn cung của mình đối với các thị trường lớn.

Thách thức thứ ba, lừa đảo trong thương mại quốc tế mà thường xảy ra ở những nhóm mặt hàng có đặc thù và yêu cầu cụ thể. Câu chuyện lừa đảo đối với đơn hàng cụ thể hay đối với những nhóm mặt hàng vào thời điểm cụ thể.

Thách thức cuối cùng đến từ chính hoạt động kinh doanh hàng ngày, những tranh cãi về vấn đề pháp lý. Dù đã có hợp đồng, dù đã có giao hàng và thậm chí đã có làm ăn với nhau một thời gian, nhưng sự hợp tác chưa đúng hoàn toàn có thể xảy ra những tranh cãi khi mà sự cố xảy ra. Ví dụ như sự cố về bao bì, sự cố về chất lượng, sự cố về đơn giá khi mà phía bên mua họ chủ động ép giá vì những lý do không được nói trước. Tất cả những lý do đấy đều dẫn đến tranh cãi về pháp lý trong bối cảnh kinh doanh xuất nhập khẩu xuyên biên giới hiện nay.

Đây là những thách thức chúng tôi chia sẻ dưới góc độ là người quan sát trong ngành hàng thủy sản của chúng tôi về xuất nhập khẩu. Hiện tại, tôi chỉ muốn nói một điều rằng chính phủ đã luôn chủ động để cải thiện môi trường kinh doanh, rất nhiều văn bản đã được điều chỉnh, sửa đổi hoặc xây dựng mới. Quá trình đấy có thể diễn ra trong ít nhất 5 – 10 năm vừa qua. Đối với lại từng thời điểm cụ thể, doanh nghiệp thực sự, trong nhiều trường hợp, cảm thấy là có rủi ro. Bởi vì những rủi ro này nó đến từ chuyện là khi có sự chồng chéo của văn bản pháp luật, hoặc là nó có những sự chưa đầy đủ hoặc đa nghĩa, gây ra rủi ro trong việc thực thi, kiểm tra. Và đó là các rủi ro pháp lý trong nội tại mà chúng ta đang trong quá trình điều chỉnh và xây dựng để hoàn thiện các khung pháp lý. Đối với thủy sản chúng tôi cũng đang vướng ở chỗ này. Và Hiệp hội của chúng tôi phải tham gia vào lãnh địa này để hỗ trợ tối đa, đồng hành cùng nhà nước để hỗ trợ tối đa cho doanh nghiệp. Hạn chế những rủi ro liên quan đến quá trình kinh doanh ở trong nước, nếu như không có một sự chuẩn bị thỏa đáng.

Ông Đậu Anh Tuấn: Vâng cảm ơn anh Nguyễn Hoài Nam, bên cạnh 4 nhóm thách thức mà anh khái quát mà doanh nghiệp Việt Nam gặp phải khi đi ra thị trường các nước. Điều này cũng một phần đến từ chính phủ các nước cũng như các đối tác từ bên ngoài. Anh Nam có nói một điều mà tôi thấy rất là quan trọng là doanh nghiệp của Việt Nam xuất khẩu ra nước ngoài cũng đang đối mặt với những rủi ro tới chính sách của chính Việt Nam, và đấy cũng là một vấn đề lớn hiện tại. Như vậy là khuyến khích doanh nghiệp xuất khẩu không chỉ là trách nhiệm của doanh nghiệp mà chúng tôi còn nhìn thấy rất nhiều những tranh chấp còn có trách nhiệm của các bộ, ban, ngành, các cơ quan nhà nước có liên quan tại Việt Nam. Và rủi ro chính sách thì cũng tương đối lớn. Đây là chủ đề mà tôi rất quan tâm. *Tôi xin phép hỏi bà Quách Thúy An – Phó giám đốc Công ty cổ phần Headway Việt Nam. Bà An hoạt động trong lĩnh vực Logistic cho nên là chúng tôi muốn hỏi, không chỉ riêng các doanh nghiệp logistic đâu, chúng tôi muốn hỏi cả những khách hàng của*

doanh nghiệp, logistic, những nhà xuất khẩu mà bà đã cung cấp các dịch vụ hỗ trợ thì bà nhìn thấy những rủi ro pháp lý gì mà họ thường gặp phải?

Bà Quách Thúy An: Đứng ở góc độ là một nhà vận chuyển, cung cấp dịch vụ vận chuyển cho các doanh nghiệp xuất khẩu hàng hóa ra nước ngoài thì thời gian qua điều mà doanh nghiệp Việt Nam đối mặt nhiều nhất mà phía công ty vận chuyển chúng tôi nhận thấy là người xuất khẩu họ có những rào cản vè nắm được các quy định của nước nhập khẩu ví dụ như về chứng từ, manifest, và những quy dịnh về nhà nước ở tại để họ có thể thông quan được lô hàng đó. Nhiều trường hợp doanh nghiệp Việt Nam có ký hợp đồng vận chuyển, có ký L/C đầy đủ, tuy nhiên khi sản phẩm đến nước sở tại thì người nhận hàng lại đánh giá lô hàng đó không đạt chất lượng và họ cho là không đạt chuẩn để có thể tiêu thụ tại nước sở tại và họ yêu cầu phải giảm giá hoặc yêu cầu trả một nửa giá so với ban đầu. Nếu một doanh nghiệp Việt Nam xuất khẩu ra nước ngoài không đủ vững về quy định pháp luật cũng như các điều luật về tranh chấp thì họ có thể vấp phải rào cản rất lớn là mất hàng, hoặc người nhận hàng sẽ từ chối nhận hàng tại cảng đến. Trong trường hợp này, đương nhiên trách nhiệm phát sinh từ lô hàng đó sẽ khiến doanh nghiệp Việt Nam phải chịu thiệt thòi rất nhiều, vừa mất hàng mà vừa chịu chi phí phát sinh. Thì đây là rào cản pháp lý rất lớn đối với doanh nghiệp xuất khẩu Việt Nam.

Ông Đậu Anh Tuấn: Vâng xin cảm ơn chị Quách Thúy An. Đó là phần chia sẻ về những trục trặc mà doanh nghiệp Việt Nam gặp phải. Thực ra là cá nhân tôi quan sát thì tình trạng này ngày càng nghiêm trọng và diễn ra phổ biến hơn. Năm ngoái thì chúng tôi có tổ chức một hội thảo và tôi không ngờ lại nhận được nhiều sự quan tâm như vậy. Từ vụ 100 container hạt điều của doanh nghiệp Việt Nam xuất khẩu sang Ý và sau đó bị lừa đảo và có nguy cơ bị mất hàng. Tất nhiên sau đó thì nhờ sự nỗ lực của các cơ quan ngoại giao, thương vụ và chính quyền thì đã ngăn chặn được và khắc phục được thiệt hại rất lớn có thể phát sinh. Thì chúng tôi tổ chức hội thảo là để rút ra những bài học từ vụ việc đó và các ngành hàng khác có thể học được không, nhưng tôi thấy được sau hôi thảo đấy có nhiều đặc điểm mà tôi muốn hỏi các quý vị ở đây rằng liệu có những yếu tố, những trục trặc đấy do tư duy kinh doanh, cách kinh doanh của chính doanh nghiệp Việt Nam hay không? Tôi lấy ví dụ chẳng hạn như rất nhiều doanh nghiệp Việt Nam không quen sử dụng các dịch vụ pháp lý và rất nhiều doanh nghiệp Việt Nam không hợp tác với nhau, chẳng hạn như vụ hạt điều là khách hàng mới, mà đặc đặc biệt là đặt một lô hàng rất lớn như thế trong một giai đoạn ngắn và tiếp cận với nhiều nhà cung cấp khác nhau cùng một thời điểm. Tuy nhiên, các doanh nghiệp lại không chia sẻ thông tin với nhau. Rồi là họ không sử dụng dịch vụ pháp lý và tương đối thiếu kinh nghiệm. *Phần nào đấy thì tôi muốn hỏi anh Cẩm và anh Nam rằng liệu những vấn đề và rủi ro pháp lý như vậy có phần nào đến từ văn hóa kinh doanh hay từ chính doanh nghiệp Việt Nam hay không ạ?*

Ông Trương Văn Cẩm: Tôi cho rằng là có. Tôi ví dụ một công ty đã vướng vào vấn đề này mà chịu thiệt thòi rất lớn dưới tác động của Covid mà khách hàng phá sản. Bởi vì trước đây những công ty thường xây dựng mối quan hệ giữa doanh nghiệp và khách hàng một cách lâu dài và tin cậy. Cho nên đôi khi họ không tập trung để ký những điều khoản ràng

buộc với nhau để khi có vấn đề gì thì dễ phân xử. Dĩ nhiên là cũng có những vấn đề bất khả kháng, tôi nói ví dụ như khách hàng người ta phá sản. Tuy nhiên ngay cả trong trường hợp đó thì một hợp đồng chặt chẽ cũng sẽ giúp chúng ta giảm đi mức độ thiệt hại và rủi ro.

Tôi nghi rằng tình trạng này diễn ra đầu tiên là do tư tưởng người bán và người mua là khách hàng lâu năm và tin tưởng lẫn nhau. Theo quan điểm tin tưởng là tốt, tuy nhiên phải có hợp đồng chặt chẽ để khi có vấn đề gì thì sẽ đỡ thiệt hại hơn. Chính vì vậy hiệp hội chúng tôi cũng có khuyến nghị các doanh nghiệp. Thứ nhất là doanh nghiệp phải đa dạng hóa thị trường. Trước thì ngành dệt may chỉ có khoảng độ 4 – 5 thị trường chính, chiếm khoảng 80% kim ngạch xuất khẩu. Nhưng dần dần sau này, năm 2023 mặc dù tình hình hết sức khó khăn như vậy nhưng doanh nghiệp lại mở rộng thị trường. Như vậy, đa dạng hóa thị trường cũng đồng nghĩa với việc là chúng ta đa dạng, chia sẻ rủi ro. Ví dụ như đa dạng hóa khách hàng chúng toi cũng khuyến nghị doanh nghiệp để phòng ngừa rủi ro. Ví dụ như chúng ta chỉ dựa vào một vài khách hàng thì khi chúng ta gặp vấn đề gì thì sẽ phải chịu thiệt thòi rất lớn. Ngoài ra, các doanh nghiệp, nếu không có đủ sự hiểu biết thông tin thì còn phải nhờ đến các công ty tư vấn chuyên nghiệp, các công ty bảo hiểm uy tín. Cho nên, tôi cho rằng là văn hóa kinh doanh của doanh nghiệp trong thời điểm hiện tại phải cần rất nhiều thay đổi.

Ông Nguyễn Hoài Nam: Tôi nghĩ là trong bối cảnh biến động như hiện nay, qua các vụ việc mà ngành hàng chúng tôi đã gặp phải cách đây 8-9 năm thì chúng tôi cũng rút ra được một vài kinh nghiệm. Thứ nhất, đối với sự tăng cường các quy định về thị trường, thì chúng tôi thấy rằng không có con đường nào khác ngoài sự chủ động của hiệp hội và các doanh nghiệp thành viên trong vấn đề đáp ứng các quy định đó. Đối với thách thức thứ hai liên quan đến các vụ kiện chủ động từ phía nước nhập khẩu thì ví dụ như hiện nay ở cấp độ WTO không cấm việc chống bán phá giá hay chống trợ cấp, do vậy cũng không có con đường nào khác ngoài sự chủ động của chúng ta để tham gia vào sân chơi. Bởi vì khi chúng ta không chủ động hoặc từ chối sân chơi thì điều này đồng nghĩa với việc chúng ta rời bỏ thị trường. Vấn đề thứ ba liên quan đến lừa đảo, sau khi xem kỹ hồ sơ của hai bên thì chúng tôi thấy rằng ở trên góc độ doanh nghiệp của chúng ta, dựa trên phương châm tin tưởng và chữ tín nên hợp đồng giữa các bên cũng khá là sơ sài. Do vậy, chúng tôi cũng đưa ra khuyến nghị cho tất cả các doanh nghiệp thủy sản hợp đồng khá là đơn giản, và dấu hiệu mà thường để mở L/C mà họ vẫn lấy được hàng mà mình lại không lấy được tiền đó là khi họ tạo niềm tin lớn là doanh nghiệp đó đến từ các nước G7. Khách hàng đến từ các nước G7, những ngân hàng của họ lại không nằm ở những nước mà họ đóng trụ sở. Ví dụ như khách hàng ở Canada nhưng ngân hàng của họ báo trong giao dịch lại nằm ở Úc. Đấy là dấu hiệu mà khi tìm hiểu kĩ mới thấy rằng họ quá hiểu về những chuyện của L/C, mà trong L/C lại luôn có một dòng rất nhỏ nằm trong mớ bòng bong của các hồ sơ L/C, đó là họ có thể lấy hồ sơ đó để đi kiểm hàng. Với những lô hàng mà phải kiểm tra để làm điều kiện nhập khẩu thì những phần nhỏ đấy thôi làm họ có thể lấy được hồ sơ mà không kèm với thanh toán. Tôi nói ví dụ chuyện này để thể hiện rằng chúng ta phải có sự hỗ trợ hơn hay là khuyến cáo với cộng đồng doanh nghiệp, cũng như rất cần sự chung tay của các tổ

chức, của các anh chị làm liên quan đến các vấn đề về luật pháp, các vấn đề pháp lý trong thương mại quốc tế để hỗ trợ cho câu chuyện này. Chúng tôi cũng làm việc với các ngân hàng lớn để giúp các doanh nghiệp trơn tru hơn trong các công tác liên quan đến L/C. Về câu chuyện tranh chấp trong hợp đồng, tôi thấy thường xảy ra thường xuyên và cuối cùng thì cũng sẽ đối chiếu với hợp đồng đã ký giữa hai bên. Nếu hợp đồng sơ sài thì thường bên bị thì thường sẽ chịu thiệt hại. Do vậy tôi rất mong rằng là ở góc độ cộng đồng doanh nghiệp tham gia vào thương mại quốc tế nên chú ý hơn về việc hoàn thiện hợp đồng để tạo sự bình đẳng và tạo điểm tựa ổn định nếu có vấn đề phát sinh tranh chấp. Đặc biệt là đối với các ngành hàng tạm gọi là kinh doanh có điều kiện, đi kèm yêu cầu về kiểm dịch và kiểm chất lượng và kiểm tra hồ sơ.

Bà Quách Thúy An: Cũng đống ý với hai diễn giả trên thì hợp đồng là điều kiện tiên quyết để bảo vệ quyền lợi cho các doanh nghiệp xuất khẩu. Bản thân người xuất khẩu cũng phải nắm luật và có sự thương lượng rõ ràng và đầy đủ để bảo vệ chính mình bởi một khi tranh chấp xảy ra thì sẽ được giải quyết dựa trên hợp đồng và các hóa đơn phát hành kèm theo. Nếu hợp đồng thương mại không vững và các điều kiện không đủ để bảo vệ người xuất khẩu thì người thiệt thòi sẽ là người xuất khẩu. Ngoài ra, thời gian gần đây các doanh nghiệp bên nước ngoài cũng đang phá sản rất là nhiều, có trường hợp là doanh nghiệp Noble House về nhập khẩu hàng nội thất, họ phá sản dưới sự bảo hộ của pháp luật Mỹ. Do vậy, doanh nghiệp Việt Nam đã phải chịu rất là nhiều thiệt thòi trong việc thu hồi công nợ bởi dưới sự bảo hộ của luật phá sản Mỹ thì tài sản của doanh nghiệp phá sản sẽ được xử lý theo tỷ lệ và mức độ ưu tiên thanh toán rất là chậm và nhỏ cho doanh nghiệp Việt Nam. Thứ hai về rào cản pháp lý thì nó cũng sẽ liên quan đến những bất ổn của tình hình vận chuyển hiện nay, thời gian vận chuyển hay chí phí cũng sẽ tăng. Thời gian vận chuyển tăng cũng do những thay đổi như biến động chính trị ở biển Đỏ hay kênh đào Panama thì chu trình vận chuyển hàng hóa cũng sẽ thay đổi và thời gian vận chuyển cũng sẽ dài hơn, do đó sẽ ảnh hưởng tới chất lượng của hàng hóa, dẫn đến rủi ro là người nhận hàng họ cũng có thể từ bỏ hàng. Cho nên hợp đồng thương mại của mình cũng phải rõ về thời gian giao hàng và chất lượng hàng hóa, cũng như căn lịch trình để đặt hàng đi như thế nào cho phù hợp với thời hạn giao hàng, tránh rủi ro pháp lý và dẫn đến tranh chấp. Bản thân người xuất khẩu cũng phải tìm hiểu trên hợp đồng thương mại rằng khi có tranh chấp thì giải quyết tranh chấp ở đâu và phương thức giải quyết tranh chấp là gì, để phù hợp với khả năng của doanh nghiệp Việt Nam khi đi ra nước ngoài. Ở mỗi quốc gia thì pháp luật liên quan đến giải quyết tranh chấp sẽ có sự khác nhau thì các doanh nghiệp thương thảo hợp đồng cũng sẽ phải có sự đàm phán với người mua là địa điểm giải quyết tranh chấp ở đâu và luật áp dụng.

Ông Đậu Anh Tuấn: Chúng ta đã nói những thách thức pháp lý mà doanh nghiệp gặp phải, chúng ta phần nào đấy lý giải về nguyên nhân từ doanh nghiệp Việt Nam, thì tôi muốn hỏi ở đây những giải pháp, những cách thức mà doanh nghiệp tư nhân cần phải làm gì? Các cách thức như đa dạng hóa thị trường như anh Cẩm có nêu thì qua kênh nào và kinh phí đâu để các doanh nghiệp tư nhân để lấy thông tin về thị trường?

Ông Trương Văn Cẩm: Thứ nhất thì đúng như anh Tuấn nói thì các doanh nghiệp cần phải có thông tin về các thị trường. Chính vì vậy, tôi cũng đánh giá cao trong thời gian vừa qua, chính phủ Việt Nam cũng tổ chức những buổi ngoại giao kinh tế, gặp mặt tất cả các đại diện Việt Nam ở nước ngoài, và chúng tôi cũng có nhiều lần được tham gia. Bên cạnh đó còn có các buổi trao đổi ý kiến, yêu cầu các hiệp hội đưa ra thông tin ở thị trường. Đó cũng là một cách để chúng tôi cũng thu nạp thông tin, và thậm chí còn có những buổi làm việc đề nghị với Đại sứ quán Việt Nam ở nước ngoài, và có phản hồi ngay và có hẳn một văn bản để gửi về. Tôi nói ví dụ khi chúng tôi muốn tìm hiểu về thị trường Bangladesh. Dĩ nhiên là hiệp hội dệt may có tổ chức một số đoàn sang đấy để tìm hiểu thị trường nhưng cũng không dễ, và các anh các chị ở bên đấy họ nắm rất rõ các thông tin đó, và họ gửi ngay về cho mình một đánh giá rất là quý. Hoặc thị trường Trung Quốc cũng là được đánh giá rất là kỹ. Thì tôi cho rằng đấy là một cách thức hỗ trợ từ cơ quan nhà nước. Rồi Bộ Công thương trong thời gian vừa qua tháng nào cũng tổ chức một cuộc giao ban xúc tiến xuất khẩu, thì đây cũng là cuộc trao đổi giữa các tham tán thương mại tại các đại sứ, đây là hình thức mà tôi cho rằng là rất hiệu quả. Thêm nữa thì một trong những giải pháp chúng tôi cũng khuyến nghị doanh nghiệp liên quan đến đạo luật rà soát chuỗi cung ứng về lao động và môi trường. Thì tôi nghĩ rằng, như đối với ngành dệt may của chúng tôi thì quá nhiều công đoạn và hình thức xuất khẩu, tùy theo hình thức một phải có những giải pháp phù hợp. Nếu xuất khẩu theo hình thức gia công thì khách hàng người ta chỉ định cho mình vấn đề nguyên phụ liệu, thì mình không lo gì nguồn gốc xuất xứ của nguyên liệu ở đâu cả. Tuy nhiên, khi doanh nghiệp chọn hình thức mua đứt bán đoạn thì phải tìm mọi cách anh kiểm tra được nguồn gốc của nguyên liệu ở đâu mà anh biết rằng ngành dệt may chiếm trên 50% là nhập nguyên phụ liệu từ Trung Quốc. Đạo luật Chống lao động cưỡng bức người Duy Ngô Nhĩ có tác động rất nhiều đến vấn đề này. Nếu chúng ta không chú ý mà nhập nguyên liệu từ vùng Tân Cương thì rất có thể sẽ phát sinh vấn đề. Muốn đạt được những điều trên, doanh nghiệp Việt Nam cần phải có những bộ phận ứng dụng công nghệ thông tin và tìm hiểu thông tin, vì chúng ta chịu hoàn toàn trách nhiệm về chuyện đó. Và khi làm việc với đối tác thì doanh nghiệp Việt Nam phải đưa ra hợp đồng hết sức chặt chẽ. Từ đó mới tránh được các rủi ro mang lại.

Ông Đậu Anh Tuấn: *Vâng xin cảm ơn anh Cẩm. Anh Cẩm thì nhấn mạnh nhiều đến vai trò của nhà nước và hiệp hội ngành hàng. Cả hai yếu tố này đều rất là quan trọng. Thế còn anh Nam thì sao ạ?*

Ông Nguyễn Hoài Nam: Theo tôi, trong bối cảnh hiện nay mà sự đa dạng cũng có, sự bất ổn cũng có và liên tục có sự điều chỉnh thì tôi nghĩ rằng ít nhất phải có ba giải pháp.

Thứ nhất là về doanh nghiệp. Tôi nghĩ là không phải doanh nghiệp nào cũng có những con người làm công tác pháp chế để có thể hỗ trợ doanh nghiệp trong mọi giao dịch kinh doanh trong nước và quốc tế. Thế nên, khuyến nghị về mặt năng lực thì tôi nghĩ tốt nhất chúng ta có được cán bộ mà hiểu biết, cập nhật được những chuyện liên quan đến pháp lý, pháp chế để hỗ trợ cho hoạt động sản xuất kinh doanh của chúng ta là tốt nhất. Trong trường hợp không có thì tôi cũng nghĩ rằng ở bên ngoài chúng ta hiện nay đang có rất nhiều

cơ chế và tổ chức có thể hỗ trợ chuyện đó. Các doanh nghiệp cũng nên đặt vấn đề về kinh doanh bền vững, kinh doanh ổn định hay kinh doanh an toàn, trong đó có vấn đề pháp lý này, để chúng ta sử dụng dịch vụ từ bên ngoài. Dịch vụ ở đây có thể bao gồm tham gia vào các hoạt động đào tạo, hội thảo, tư vấn... Đây là khuyến nghị đầu tiên của tôi, dù quy mô doanh nghiệp của anh chị ở mức độ nào.

Giải pháp thứ hai ở cấp độ hiệp hội bởi vì hiện nay rất nhiều doanh nghiệp tự nguyên tham gia vào một hiệp hội nào đó. Có những doanh nghiệp tham gia đến 2 – 3 hiệp hội, thì tôi nghĩ rằng vai trò của hiệp hội trong việc này rất ý nghĩa. Chẳng hạn như ở hiệp hội chúng tôi, hiệp hội chúng tôi thì cũng chỉ là một ngành hàng hẹp và nhỏ thôi, nhưng chúng tôi luôn duy trì 6 nhóm công việc liên tục, trong đó nhóm về chính sách và nhóm về nâng cao năng lực chuyên tổ chức đào tạo và hội thảo. Do vậy đối với các vấn đề về pháp lý, hai nhóm đó trong hiệp hội của chúng tôi sẽ nỗ lực hết khả năng của mình để kết nối với những mạng lưới để tạo ra năng lực và thông tin tốt nhất cho doanh nghiệp chúng tôi. Đây là một kênh ở cấp độ hiệp hội được các doanh nghiệp thành viên đánh giá cao.

Thứ ba là ở cấp độ các tổ chức như VCCI và VIAC, hoặc các tổ chức thuần túy có năng lực cao về mặt pháp lý, cũng nên có chia sẻ và mở rộng nhiều hơn nữa, và lan tỏa đến cộng đồng doanh nghiệp nơi họ luôn gặp phải ít nhất 4 thách thức từ phía bên ngoài. Một chùm thách thức trong bối cảnh chúng ta đang hoàn thiện cơ sở pháp lý. Ví dụ, để xuất một lô hàng có nguồn gốc khai thác biển của nước ta sang châu Âu thôi, doanh nghiệp thực sự phải tham vấn rất nhiều bên để có sẵn sàng xuất khẩu, nếu không rất nhiều rủi ro ở phía trước.

Bà Quách Thúy An: Dạ em xin phép bổ sung ý của anh Nam về việc để xuất một lô hàng một cách an toàn thì, đảm bảo tránh được rủi ro thì bản thân doanh nghiệp đó cũng phải thực sự nâng cao nguồn chất lượng của ngành. Bản thân doanh nghiệp phải có những cán bộ ưu tú về ngành này, hiểu rõ thị trường, nắm rõ quy định của nước nhập khẩu để đảm bảo hàng xuất đi đúng và đủ quy trình, đảm bảo thông quan và nhập khẩu an toàn. Thứ hai là nếu doanh nghiệp không có được nguồn nhân lực mạnh, mũi nhọn để nắm vững được quy định và quy luật của nước nhập khẩu thì nên sử dụng các đối tác để tư vấn cho mình tại vì một số công ty họ sẽ có đại lý toàn cầu và một trong những đại lý đó có thể nằm trong tổ chức toàn câu như WCA, thì ở mỗi nước sẽ có một số đối tác họ sẽ nắm rất vững quy định của các nước đó và có thể đưa ra các hướng dẫn cụ thể, chi tiết về thực tế quy định mõi nước. Cuối cùng, bản thân doanh nghiệp cũng phải tham gia, tham vấn và tham mưu từ các tổ chức uy tín trong và ngoài nước để nắm rõ những quy định và thay đổi về tình hình trong nước và thế giới, đảm bảo cho lô hàng của mình được xuất đi an toàn.

Ông Đậu Anh Tuấn: Tôi nghĩ quan điểm của các diễn giả đưa ra đều rất thực tiễn. Sau đây chúng ta sẽ mở câu hỏi cho các đại biểu tham dự sự kiện ngày hôm nay. Xin mới giáo sư Lê Hồng Hạnh.

GS. Lê Hồng Hạnh: Xin các cảm ơn các diễn giả về những thông tin được đề cập. *Tôi xin có câu hỏi dành cho diễn giả liên quan đến rủi ro pháp lý. Thứ nhất là theo quan điểm của*

tôi các rủi ro có thể kiểm soát và khắc phục được nếu có xảy ra, nhưng đối với rủi ro pháp lý thì quả thực là khó bởi vì nó đổi bằng phá sản bằng những tổn thất không thể bù đắp được. Vậy tôi muốn hỏi một chút là với biện pháp thẻ vàng của Châu Âu và khó khăn xuất khẩu gỗ - gỗ xuất khẩu phải không được khai thác một cách bất hợp pháp. Thì tôi muốn hỏi là hai hiệp hội đã có phối hợp nào để chia sẻ dữ liệu hoặc tri thức liên quan tới việc khắc phục rủi ro về thẻ vàng đối với các sản phẩm thủy sản xuất khẩu của Việt Nam? Đối với những người sản xuất hải sản thì họ vô cùng khó trong việc nhận diện đâu là luật môi trường quốc tế đang cấm và đâu là pháp luật nước sở tại họ cấm.

Ông Đậu Anh Tuấn: Dạ vâng xin cảm ơn GS. Lê Hồng Hạnh, tôi muốn nghe thêm một vài câu hỏi nữa cho các diễn giả ở đây, xin mời quý vị.

Khán giả: Em xin chào các diễn giả ạ, hiện tại em đang là pháp chế cho công ty Logistic, Công ty TNHH Toàn cầu Khải Minh. *Trong quá trình bên em hoạt động thì công ty cũng có gặp một vài vấn đề liên quan đến việc hỗ trợ khách hàng xuất khẩu sang thị trường Hoa Kỳ. Bên mua hàng họ yêu cầu điều tra về điều kiện C-TPAT. C-TPAT không chỉ đối với bên xuất khẩu là khách hàng của bên em mà còn đối với bên logistic của công ty em. Thì em muốn hỏi ở trong hai hiệp hội rằng những bên xuất khẩu của hiệp hội có gặp vấn đề rủi ro đấy để khiến cho những doanh nghiệp của mình không thể xuất khẩu sang thị trường Mỹ được không ạ?*

Ls. Nguyễn Mạnh Dũng: Tôi là luật sư Nguyễn Mạnh Dũng, Phó viện trưởng Viện đào tạo của VIAC – VIART. *Trong hoạt động đào tạo của tôi thì nhấn mạnh rất nhiều đến đào tạo về hợp đồng và xin hỏi các diễn giả là các anh có nhìn thấy nhiều hợp đồng giao dịch giữa doanh nghiệp của hiệp hội và các đối tác và trong hợp đồng đó có bao giờ đề cập đến CISG 1980 hoặc đề cập đến VIAC như trung tâm giải quyết tranh chấp hay không, hay hoàn toàn không đề cập đến?*

Câu hỏi của diễn giả trên Zoom: *Xin hỏi anh Cẩm về các rủi ro về thay đổi pháp luật liên quan đến tra soát nguồn gốc xuất xứ của hàng hóa như anh vừa chia sẻ. Trong hợp đồng mua bán hàng hóa em ký với đối tác thì có điều khoản bên nhập khẩu chịu trách nhiệm thông báo các thay đổi pháp luật có ảnh hưởng tới việc nhập khẩu hàng hóa vào. Thì như vậy là có thiệt hại, bên em buộc bên nhập khẩu chịu, hoặc ít nhất chia sẻ được không?*

Phần trả lời của anh Trương Văn Cẩm: Đối với câu hỏi ở trên Zoom, tôi cho rằng là trong tình hình hiện nay trong hợp đồng ký với bên đối tác các bạn đưa điều khoản đó vào hợp đồng như vậy thì khi có rủi ro thì đương nhiên là các bạn có thể buộc bên nhập khẩu phải chịu trách nhiệm. Tuy nhiên, theo quan điểm của tôi thì làm thế nào để chúng ta cùng phối hợp với nhau, giữa đối tác và nhà sản xuất để xem là liệu khi chúng ta sử dụng nguyên phụ liệu đó thì như thế nào. Nếu chúng ta chỉ phụ thuộc vào phía đối tác thì khi có vấn đề gì thì đúng là theo hợp đồng thì đối tác chịu, nhưng giả sử là họ chịu thì có khi chúng ta mất đối tác hoặc phải chia sẻ. Vì họ có thiệt hại thì bản thân chúng ta là đối tác cũng phải có sự chia sẻ. Cho nên, chúng ta phải phối hợp với họ để nắm được chuyện đấy càng sớm càng tốt. Hiện nay, chúng tôi có nhiều cuộc hội thảo mà các chuyên gia đưa ra giải pháp

truy soát được nguồn gốc của các loại nguyên phụ liệu đó, nếu chúng ta có điều kiện thì tự chúng ta cũng có thể truy soát được bởi không chỉ có mỗi đối tác này mà còn nhiều đối tác khác, cho nên là việc chúng ta nhận thức được vấn đề này hết sức quan trọng, để chúng ta có thể vừa giữ được khách hàng và vừa giảm thiểu thiệt hại.

Về câu hỏi của LS. Nguyễn Mạnh Dũng, thì hiện nay tôi chưa nhìn thấy. Như vậy có nghĩa rằng là doanh nghiệp hiện nay chỉ khi nào có vấn đề cần phải giải quyết thì họ sẽ tìm đến các luật sư và trung tâm tọng tài, chứ ngay từ đầu thì bản thân tôi chưa nhìn thấy.

Ông Đậu Anh Tuấn: Tôi không ngạc nhiên về câu trả lời này, tôi cũng đã đọc một hợp đồng có trị giá vài triệu đô và khoảng 3 trang giấy. Tuy nhiên có một điểm tích cực là tình hình đang được cải thiện dần. Hi vọng rằng những nội dung của Công Ước Vienna và những vấn đề quan trọng sẽ được hiệp hội doanh nghiệp và các doanh nghiệp hiểu hơn. Và tôi cho rằng đây là nhiệm vụ của VIAC, nhiệm vụ của VCCI, như anh Nam có chia sẻ. Xin mời anh Nam.

Ông Nguyễn Hoài Nam: Vâng cảm ơn anh Tuấn, tôi xin phép được chia sẻ về ba câu hỏi liên quan. Thứ nhất là câu hỏi của anh Dũng, câu hỏi của anh rất là thú vị và cũng phải nói thật là ít, không nhiều lắm. Như vừa nãy tôi có chia sẻ sau những vụ việc xảy ra chúng tôi có xem một vài hợp đồng, thì chúng tôi thấy rằng là giữa hai bên khi đã là đối tác của nhau thì hợp đồng rất đơn giản. Ngành chúng tôi thì kinh doanh lâu đời nhất là với các đối tác Nhật Bản, cho nên rằng đến các thị trường khác thì khi doanh nghiệp chưa có những sự chuẩn bị về mặt pháp lý đầy đủ và không có nhân sự pháp chế nên vẫn dựa trên cách làm cũ. Tôi hi vọng rằng làm sao các doanh nghiệp cải thiện chỗ này, với tư cách hiệp hội thì chúng tôi cũng mong muốn làm được nhiều hơn nữa, làm sao tạo được mạng lưới để chia sẻ thông tin với các doanh nghiệp.

Còn câu hỏi về C-TPAT, về mặt vướng mắc thì chúng tôi chưa gặp phải. Doanh nghiệp xuất đi Mỹ hay xuất đi Châu Âu cũng đều có sự chuẩn bị, dù theo kênh nào. Nhưng xuất đi Mỹ thì cũng phải chuẩn bị khá nhiều thứ theo nhiều đạo luật khác nhau. Ví dụ như doanh nghiệp của chúng tôi xuất khẩu sang Mỹ, dù họ không yêu cầu rằng Việt Nam cấp giấy chứng thư an toàn vệ sinh thực phẩm (‘Heath Certificate”) nhưng phải làm những giấy tờ khác như C-TPAT, hay làm đăng ký chống khủng bố sinh học, thông báo hải quan, v.v. Tuy nhiên thì hiện tại chúng tôi vẫn chưa có vướng mắc nào xảy ra.

Đối với câu hỏi của GS. Lê Hồng Hạnh thì tôi xin trả lời như sau. Đối với cảnh báo thẻ vàng của Châu Âu đã diễn ra từ tháng 10/2017 đến nay đã được khoảng 7 năm, và chúng ta đã có 4 lần Châu Âu sang thanh tra. Trước hết thì đây là cảnh báo, thì trong câu chuyện về IUU xuất phát từ việc bảo tồn bởi vì các tổ chức của LHQ đánh giá các vùng biển trên thế giới về các vấn đề nguồn lợi và môi trường, trong đó đã có những dữ liệu để đánh giá rằng nguồn lợi sụt giảm và nguồn lợi sụt giảm không thể phục hồi được ở một số khu vực. Do vậy điều này thúc đẩy nguyên tắc rằng các quốc gia cần phải có biện pháp bảo tồn cho tương lai. Châu Âu là quốc gia đi đầu và vào năm 2009 họ có một chỉ thị về chuyện này. Hiện nay có Mỹ và Nhật Bản cũng đi theo xu hướng này. Đối với Châu Âu thì quy tắc về vấn

đề này cũng khá đầy đủ và nghiêm ngặt. Nguyên tắc cảnh báo ở đây họ muốn rằng đối với những quốc gia có muốn có quan hệ thương mại với Châu Âu, trong trường hợp này là xuất khẩu sản phẩm hải sản khai thác biển thì phải tuân thủ chỉ thị đó, trong đó có chuyện mình không đi khai thác bất hợp pháp, toàn bộ tàu biển phải được đăng ký và truy xuất được – tức phải có hệ thống định vị giám sát hành trình. Câu chuyện ở đây là nghề cá của chúng ta là nghề cá nhân dân, do vậy những yêu cầu của phía Châu Âu khiến chúng ta phải điều chỉnh rất là nhiều, đặc biệt là kiểm soát được mức độ khai thác và nguồn lợi biển. Đây là vấn đề cấp quốc gia, chính phủ và cơ quan có thẩm quyền, và hiệp hội chúng tôi chỉ mang tính chất đại diện cho các doanh nghiệp ngành hàng, do vậy chúng tôi xác định rằng phải tăng cường 4 việc: (1) đẩy mạnh tuyên truyền, (2) đẩy mạnh hợp tác với chính phủ và Bộ Nông nghiệp và tổ công tác IUU để hoàn thiện các khung pháp lý ở Việt Nam, (3) tham gia vào hợp tác quốc tế để thúc đẩy hợp tác quốc tế để thúc đẩy sự hỗ trợ của quốc tế đối với ngành thủy hải sản của Việt Nam, (4) hỗ trợ doanh nghiệp hoàn thiện liên tục hoàn thiện năng lực để kiểm tra từng lô hàng và đơn hàng.

USAID
TỪ NHÂN DÂN MỸ

VIAC
TRUNG TÂM TRỌNG TÀI
QUỐC TẾ VIỆT NAM

VIAC SYMPOSIUM 2024

PHIÊN C – Buổi sáng

NHỮNG KHÓ KHĂN VÀ RỦI RO PHÁP LÝ TRONG LĨNH VỰC XÂY DỰNG CƠ SỞ HẠ TẦNG & BẤT ĐỘNG SẢN TRONG GIAI ĐOẠN THỊ TRƯỜNG BIẾN ĐỘNG

Quét QR Code hoặc truy cập
https://viacsymposium.vn
để xem thêm thông tin và
đăng ký tham dự chương trình

8h00 – 11h30, Thứ Năm, ngày 27/06/2024

Phòng Ballroom 1 & 2, Khách sạn Meliá Hà Nội, 44 Lý Thường Kiệt, Hoàn Kiếm, Hà Nội

Song ngữ Tiếng Việt & Tiếng Anh

Trực tiếp tại chỗ & Trực tuyến

Ngày 02 (27/06/2024) – Sáng

PHIÊN C

Những khó khăn và rủi ro pháp lý trong lĩnh vực Xây dựng Cơ sở hạ tầng & Bất động sản trong giai đoạn thị trường biến động

Lĩnh vực xây dựng cơ sở hạ tầng và bất động sản đóng vai trò quan trọng trong sự phát triển kinh tế - xã hội của mỗi quốc gia. Mặc dù có những tín hiệu tích cực cho thấy sự phục hồi của ngành xây dựng trong năm 2024 (Theo kết quả Khảo sát lãnh đạo doanh nghiệp Tháng 01/2024 của Vietnam Report), mở ra tiềm năng cho một chu kỳ tăng trưởng mới trong mảng đầu tư xây dựng hạ tầng và phát triển bất động sản tư nhân, song kèm theo đó là sự gia tăng rủi ro pháp lý và nguy cơ phát sinh tranh chấp. Các yếu tố biến động kinh tế kéo theo sự biến động của giá nguyên vật liệu và nguồn vốn đều có thể ảnh hưởng đến tiến độ và chi phí của các dự án xây dựng. Những thay đổi này không chỉ đặt ra những thách thức về tài chính và quản lý, mà còn là nguyên nhân dẫn đến các tranh chấp phát sinh không mong muốn giữa các bên liên quan, bao gồm chủ đầu tư, nhà thầu, và các đối tác khác. Hơn nữa, khi thị trường xây dựng và bất động sản ngày càng hội nhập và phát triển, các vấn đề về tranh chấp và rủi ro pháp lý không chỉ giới hạn trong phạm vi quốc gia mà còn mở rộng ra quốc tế. Các dự án hợp tác với đối tác nước ngoài, các nguồn vốn đầu tư từ nước ngoài, hay việc áp dụng các tiêu chuẩn quốc tế đều đòi hỏi các bên tham gia phải trang bị kiến thức vững vàng trong việc quản lý và giải quyết các tranh chấp xuyên biên giới.

Với mong muốn tạo ra một diễn đàn để các chuyên gia, doanh nghiệp trong lĩnh vực xây dựng và bất động sản gặp gỡ, chia sẻ kinh nghiệm và thảo luận về những giải pháp hiệu quả để vượt qua thách thức, nắm bắt cơ hội và phát triển bền vững trong bối cảnh thị trường biến động, Trung tâm Trọng tài Quốc tế Việt Nam (VIAC) tổ chức Phiên thảo luận với chủ đề **"Những khó khăn và rủi ro trong lĩnh vực Xây dựng Cơ sở hạ tầng & Phát triển Bất động sản trong giai đoạn thị trường biến động",** chương trình thuộc khuôn khổ sự kiện **VIAC SYMPOSIUM 2024 – Thương mại & Đầu tư xuyên biên giới trong bối cảnh kinh tế biến động: Tranh chấp và Trọng tài.**

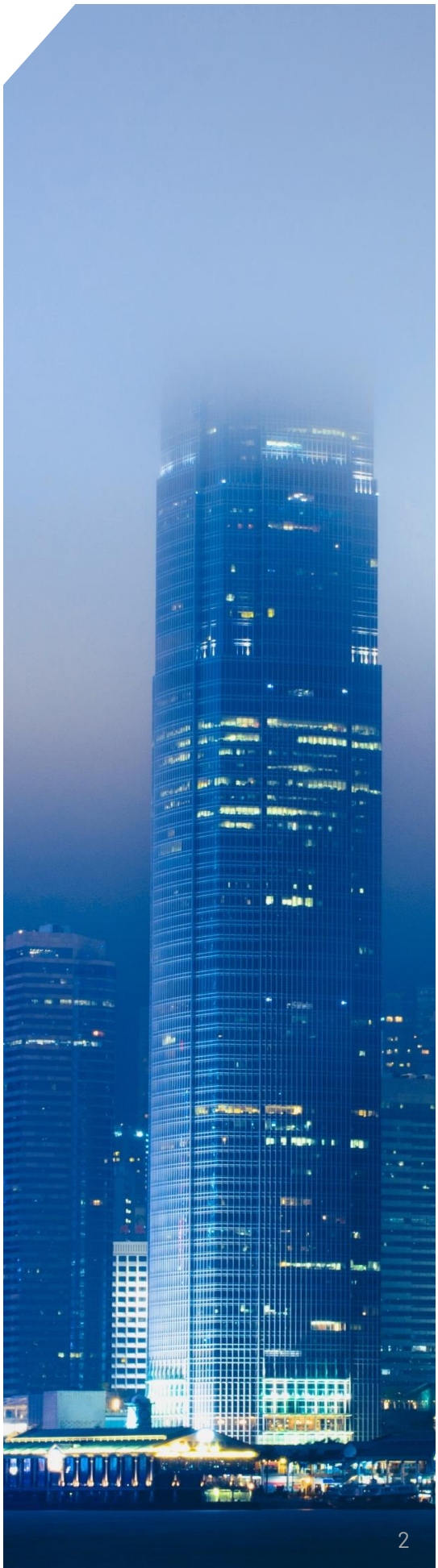

Theo Khảo sát lãnh đạo doanh nghiệp về Triển vọng ngành Xây dựng trong năm 2024 của Vietnam Report

Ngày 02 (27/06/2024) – Sáng

PHIÊN C

NHỮNG KHÓ KHĂN & RỦI RO PHÁP LÝ TRONG LĨNH VỰC XÂY DỰNG CƠ SỞ HẠ TẦNG & BẤT ĐỘNG SẢN TRONG GIAI ĐOẠN THỊ TRƯỜNG BIẾN ĐỘNG

THỜI GIAN	NỘI DUNG	
08:00 – 08:30	**Đăng ký**	
08:30 – 08:50	**Phát biểu khai mạc**	
08:50 – 09:10	**Rủi ro và Tranh chấp trong các dự án Xây dựng và Hạ tầng - Tổng quan khu vực Đông Nam Á** **Ông Victor Smith** – *BSc DipArb DipIArb LLM FCIArb, Trọng tài viên chuyên nghiệp*	
09:10 – 09:30	**Những thay đổi và phát triển gần đây trong khuôn khổ pháp lý của Việt Nam đối với hoạt động đầu tư vào lĩnh vực cơ sở hạ tầng** **Bà Vũ Thị Châu Quỳnh –** *Phó Vụ Trưởng, Vụ Pháp Chế, Bộ Kế hoạch & Đầu tư, Trọng tài viên VIAC*	
09:30 – 09:50	**Những khó khan và rủi ro hợp đồng trong lĩnh vực xây dựng cơ sở hạ tầng và bất động sản trong giai đoạn hiện nay** **Bà Nguyễn Thị Duyên** – *Chủ tịch Hiệp hội Tư vấn Xây dựng Việt Nam (VECAS), Trọng tài viên VIAC, Hòa giải viên VMC*	
09:50 – 10:10	**Tranh chấp Xây dựng & Cơ sở hạ tầng - Góc nhìn của Luật sư** **Ls. Nguyễn Ngọc Minh** – *Phó Giám đốc Công ty Luật TNHH Tư vấn Độc lập (Dzungsrt & Associates)*	
10:10 – 10:20	**Nghỉ giữa giờ**	
10:20 – 11:30	**Thảo luận và Hỏi đáp**	
	Điều phối viên	**Ls. Đỗ Trọng Hải** – *Chủ tịch kiêm Luật sư điều hành Công ty Luật TNHH BIZLINK*
	Chuyên gia khách mời	**Ông Victor Smith** – *BSc DipArb DipIArb LLM FCIArb, Trọng tài viên chuyên nghiệp*
		Bà Vũ Thị Châu Quỳnh – *Phó Vụ Trưởng, Vụ Pháp Chế, Bộ Kế hoạch & Đầu tư, Trọng tài viên VIAC*
		Bà Nguyễn Thị Duyên – *Chủ tịch Hiệp hội Tư vấn Xây dựng Việt Nam (VECAS), Trọng tài viên VIAC, Hòa giải viên VMC*
		Ls. Nguyễn Ngọc Minh – *Phó Giám đốc Công ty Luật TNHH Tư vấn Độc lập (Dzungsrt & Associates)*
11:30	**Kết thúc Phiên C**	

THÔNG TIN DIỄN GIẢ

TS. VŨ TIẾN LỘC

**Chủ tịch Trung tâm Trọng tài Quốc tế Việt Nam,
Đại biểu Quốc hội, Ủy viên Ủy ban Kinh tế của Quốc hội**

Trước khi đảm nhiệm chức vụ Chủ tịch Trung tâm Trọng tài Quốc tế Việt Nam (VIAC), TS. Lộc được biết đến là một chuyên gia kinh tế và diễn giả có uy tín hàng đầu Việt Nam, một chính khách có tư duy đổi mới với những góc nhìn mang tầm vĩ mô, tổng thể và cách tiếp cận thực tiễn, sáng tạo. TS. Lộc đã có nhiều đóng góp to lớn giúp thúc đẩy công cuộc cải cách thể chế, hội nhập và cải thận môi trường kinh doanh, đầu tư tại Việt Nam. Đồng thời, ông cũng tham gia trực tiếp vào việc thúc đẩy các hiệp định thương mại tự do, các hoạt động xúc tiến thương mại, đầu tư lớn ở tầm quốc gia, góp phần đưa nhiều dự án đầu tư của nước ngoài vào Việt Nam và thúc đẩy xuất khẩu của Việt Nam ra nước ngoài, hướng dẫn và hỗ trợ các doanh nghiệp và hiệp hội doanh nghiệp Việt Nam hội nhập quốc tế. Bên cạnh đó, TS. Lộc cũng tham gia chủ trì nhiều diễn đàn, đối thoại chính sách giữa Chính phủ và doanh nghiệp, các hội nghị thượng đỉnh và diễn đàn kinh doanh lớn ở Việt Nam và ở nước ngoài có sự tham gia của các nguyên thủ quốc gia, các nhà khoa học và các CEO hàng đầu. Ông là Chủ tịch Hội nghị thượng đỉnh các nhà lãnh đạo doanh nghiệp APEC (APEC CEO Summit) năm 2006, 2017.

Ông VICTOR SMITH

**BSc DipArb DiplArb LLM FCIArb,
Trọng tài viên chuyên nghiệp**

Victor bắt đầu sự nghiệp của mình trong ngành xây dựng với vai trò là một Chuyên viên Định giá Khối lượng (Quantity Surveyor) tại Anh vào năm 1975. Ông trở thành Thành viên của Viện Khảo sát Xây dựng Hoàng gia (Royal Institution of Chartered Surveyors) vào năm 1996 và Thành viên của Viện Xây dựng (Chartered Institute of Building) vào năm 1999. Ông đã tham gia với tư cách là một Chuyên viên Định giá Khối lượng Chuyên nghiệp (Chartered Quantity Surveyor) trong nhiều dự án xây dựng và cơ sở hạ tầng ở Anh, Ả Rập Xê-út, Pháp, Nigeria, Dubai, Qatar, Lào và Thái Lan.

Từ năm 1991, Victor đã sống và làm việc tại Bangkok, Thái Lan. Ông đã hành nghề như một Trọng tài viên độc lập từ năm 2000. Ông trở thành Thành viên của Viện Trọng tài viên (Chartered Institute of Arbitrators) vào năm 2001 và là Trọng tài viên Chuyên nghiệp (Chartered Arbitrator) vào năm 2003. Ông đã nhận được bằng Thạc sĩ Luật Thương mại Quốc tế vào năm 2007.

Victor là cựu Chủ tịch của Viện Trọng tài viên Chi nhánh Thái Lan (2019 đến 2021), cựu Chủ tịch Ủy ban Trọng tài & ADR của ICC Thái Lan (2004 đến 2012 và 2017 đến 2019) và cựu Đại diện Quốc gia Thái Lan cho Tổ chức Ban Giải quyết Tranh chấp (2005). Ông đã giảng dạy môn Trọng tài & ADR cho Khóa học Thạc sĩ Luật về Luật Kinh doanh tại Đại học Thammasat (2010 đến 2014).

TS. VŨ THỊ CHÂU QUỲNH

**Phó Vụ Trưởng, Vụ Pháp Chế, Bộ Kế hoạch & Đầu tư,
Trọng tài viên VIAC**

Bà Vũ Thị Châu Quỳnh là Phó Vụ trưởng Vụ Pháp chế, Bộ Kế hoạch và Đầu tư. Bên cạnh đó, bà còn là Trọng tài viên của VIAC. Bà tốt nghiệp thạc sỹ Luật tại Đại học San Diego, Hoa Kỳ và Thạc sỹ Quản trị kinh doanh, Đại học Kinh tế Quốc Dân, Việt Nam. Lĩnh vực chuyên môn của bà Quỳnh bao gồm pháp luật về đầu tư, giải quyết tranh chấp giữa nhà nước và nhà đầu tư (Investor – State Dispute Settlement).

Trong quá trình công tác tại Vụ pháp chế Bộ Kế hoạch và Đầu tư, bà Quỳnh đã tham gia rất nhiều hoạt động quan trọng như tổ chức đàm phán và thực hiện các điều ước quốc tế về đầu tư, chương Đầu tư trong các hiệp định thương mại tự do, tham gia bảo vệ quyền lợi của Việt Nam trong các tranh chấp giữa nhà đầu tư nước ngoài và nhà nước Việt Nam tại trọng tài quốc tế theo quy tắc trọng tài UNCITRAL, quy tắc trọng tài theo cơ chế phụ trợ của ICSID, tham gia xây dựng văn bản pháp luật liên quan đến đầu tư kinh doanh như Luật Đầu tư, Luật Doanh nghiệp, Luật Đất đai, Luật Kinh doanh bất động sản, Luật Nhà ở, v.v. và các văn bản hướng dẫn thi hành.

THÔNG TIN DIỄN GIẢ

BÀ NGUYỄN THỊ DUYÊN

Chủ tịch Hiệp hội Tư vấn Xây dựng Việt Nam (VECAS), Trọng tài viên VIAC, Hòa giải viên VMC

Bà Duyên là một chuyên gia trong ngành xây dựng do đã trải qua nhiều năm gắn bó với các lĩnh vực hoạt động khác nhau như nhà thầu xây dựng, quản lý dự án - chủ đầu tư, quản lý nhà nước, tư vấn xây dựng. Với vai trò là thầu xây dựng trong 20 năm, bà đã trải qua các vị trí từ cán bộ kỹ thuật hiện trường đến Chỉ huy trưởng công trường, Phó Tổng Giám đốc Tổng Công ty Xây dựng Hà Nội. Với vai trò quản lý dự án – chủ đầu tư, bà đảm nhận vị trí Giám đốc Ban Quản lý dự án ĐTXD Nhà Quốc hội và Hội trường Ba Đình (mới) thuộc Bộ Xây dựng, đầu tư xây dựng Trung tâm Hội nghị Quốc gia và Nhà Quốc hội. Trong quản lý nhà nước (2010-2012), bà được Bộ Xây dựng giao vị trí Vụ trưởng, Phó trưởng ban đổi mới phát triển doanh nghiệp. Và năm 2012 – 2016, đảm nhận vị trí Chủ tịch Hội đồng Thành viên Tổng công ty Tư vấn Xây dựng Việt Nam.

Được đánh giá là chuyên gia có kinh nghiệm trong ngành xây dựng, bà đại diện cho VECAS tham gia và có nhiều ý kiến đóng góp được ghi nhận với tư cách thành viên Ban soạn thảo một số luật, nghị định do Bộ Xây dựng và Bộ Kế hoạch và Đầu tư thành lập như Luật Kiến trúc, Luật sửa đổi bổ sung một số điều Luật Xây dựng số 50/2014, Luật Đấu thầu mới. Đồng thời, bà cũng đại diện cho VECAS tham gia thành viên Hội đồng thẩm định một số văn bản luật, nghị định liên quan lĩnh vực xây dựng, đấu thầu do Bộ Tư pháp thành lập.

LS. ĐỖ TRỌNG HẢI

Chủ tịch kiêm Luật sư điều hành Công ty Luật TNHH BIZLINK

Ông Đỗ Trọng Hải là một trong những luật sư thương mại thế hệ đầu tại Việt Nam sau khi Việt Nam tiến hành đổi mới kinh tế. Với 30 năm hành nghề chuyên sâu trong lĩnh vực đầu tư nước ngoài và hợp tác kinh tế quốc tế, ông Hải đã tham gia hỗ trợ cho hàng trăm dự án và công trình có vốn đầu tư nước ngoài vào Việt Nam. Với khả năng bao quát nhiều lĩnh vực luật chuyên ngành khác nhau, trong nhiều năm liên tục, ông Hải được các tổ chức trong nước và quốc tế xếp hạng chuyên ngành luật như Legal 500, AsiaLaw, Chambers and Partners, IFLR v.v.. đánh giá là luật sư hàng đầu tại Việt Nam trong nhiều lĩnh vực như: Giải quyết tranh chấp, Xây dựng & Bất động sản, Mua bán & Sáp nhập, Tài chính ngân hàng. Riêng trong lĩnh vực giải quyết tranh chấp, ông Hải được tạp chí AsiaLaw, Anh Quốc xếp hạng là luật sư đầu ngành hoặc luật sư xuất sắc liên tục từ 2019-2023, được tạp chí Chambers and Partners, Asia-Pacific xếp hạng là luật sư hàng đầu năm 2010, được Báo Pháp luật Việt Nam bình chọn là một trong mười luật sư tiêu biểu năm 2010. Ông Hải đã tham gia và làm luật sư trưởng trong hàng trăm vụ tranh chấp với các quy mô khác nhau tại tòa án và trọng tài quốc tế và trong nước. Ông Hải là luật sư hiếm hoi của Việt Nam đóng vai trò luật sư trưởng và đầu vụ trong tranh chấp hợp đồng xây dựng nhà máy EPC thông qua trọng tài quốc tế ICC tại Singapore, với tổng giá trị tranh chấp gần 60 triệu Đô-la Mỹ.

LS. NGUYỄN NGỌC MINH

Phó Giám đốc Công ty Luật TNHH Tư vấn Độc lập (Dzungsrt & Associates)

Ls. Nguyễn Ngọc Minh là Phó Giám đốc Công ty Luật TNHH Tư Vấn Độc Lập. Ls. Minh hiện dẫn dắt một đội ngũ với sáu thành viên chuyên giải quyết tranh chấp quốc tế bằng trọng tài, tòa án và ADR.

Ls. Minh đã và đang đại diện cho khách hàng trong và ngoài nước trong rất nhiều các vụ kiện trọng tài tại Trung tâm Trọng tài Quốc tế Việt Nam (VIAC), Phòng Thương mại Quốc tế (ICC), Trung tâm Trọng tài Quốc tế Singapore (SIAC) và Trung tâm Trọng tài Quốc tế Hồng Kông (HKIAC). Ngoài ra, Ls. Minh cũng đại diện cho khách hàng trong nhiều vụ kiện tại Tòa án Việt Nam.

Các tranh chấp mà Ls. Minh đã giải quyết phần lớn là các tranh chấp xuyên quốc gia phức tạp và có giá trị lớn. Trong số đó, không ít vụ việc có thể được xem như "tiền lệ" tại Việt Nam.

Lĩnh vực hoạt động của Ls. Minh bao gồm năng lượng, xây dựng và bất động sản, doanh nghiệp và liên doanh, hàng không, hàng hải, mua bán hàng hóa và bảo hiểm.

Ls. Minh liên tiếp được vinh danh bởi các tổ chức xếp hạng quốc tế như Legal 500 hay Chambers and Partners. Gần đây nhất, Benchmark Litigation 2024 công nhận Ls. Minh là Luật sư xuất sắc nhất Việt Nam năm 2024 và là một trong Top 40 under 40 Asia Pacific.

USAID TỪ NHÂN DÂN MỸ

VIAC TRUNG TÂM TRỌNG TÀI QUỐC TẾ VIỆT NAM

CHẬM TRỄ, GIÁN ĐOẠN & TRANH CHẤP TRONG XÂY DỰNG & DỰ ÁN CƠ SỞ HẠ TẦNG TỔNG QUAN Ở KHU VỰC ĐÔNG NAM Á

ÔNG VICTOR SMITH

BSc DipArb DipIArb LLM FCIArb,
Trọng tài viên chuyên nghiệp

VIAC SYMPOSIUM 2024

ĐÔNG NAM Á: XÂY DỰNG & CƠ SỞ HẠ TẦNG – BỐI CẢNH

- Nhu cầu và trọng tâm chính là cơ sở hạ tầng quy mô lớn do tốc độ tăng trưởng kinh tế và dân số ngày càng tăng
- ADB ước tính châu Á cần 26 nghìn tỷ USD cho đầu tư cơ sở hạ tầng từ năm 2016 đến năm 2030
- Tốc độ tăng trưởng kép hằng năm dự báo cho thị trường xây dựng từ năm 2024 đến năm 2028 là 6,24%
- Năm 2024, Việt Nam có thể nổi lên là thị trường xây dựng lớn thứ hai ở châu Á (Indonesia đứng đầu, Philippines đứng thứ ba và Malaysia đứng thứ tư)
- Tăng trưởng thị trường được kích thích bởi đầu tư của chính phủ vào hệ thống giao thông quy mô lớn, năng lượng và các hạng mục công trình công cộng
- Năm 2023, Việt Nam đã khởi công các dự án đường bộ với tổng vốn đầu tư hơn 1 tỷ USD
- Xây dựng các trung tâm dữ liệu là lĩnh vực tăng trưởng mới, giá trị ước đạt 5,3 tỷ USD vào năm 2029, CAGR dự kiến là 11,18% từ năm 2023 đến năm 2029

ĐÔNG NAM Á: XÂY DỰNG & CƠ SỞ HẠ TẦNG - BỐI CẢNH

- Tại Thái Lan, năm 2022, 80% công trình xây dựng khu vực công là các công trình cơ sở hạ tầng
- Tầng lớp trung lưu và lượng khách du lịch tăng nhanh đã tạo ra nhu cầu về nhà ở và các cơ sở lưu trú với giá cả phải chăng
- Trung Quốc tiếp tục là nhà đầu tư lớn vào các dự án cơ sở hạ tầng thông qua Sáng kiến Vành đai và Con đường (BRI)
- Mối lo ngại chính là chi phí vật liệu tăng cao, thiếu nhiên liệu và tay nghề lao động
- Rủi ro bao gồm bất ổn chính trị, ảnh hưởng của luật pháp địa phương, các phương thức giải quyết tranh chấp
- Năm 2022 chứng kiến sự gia tăng các tranh chấp về xây dựng, nhiều tranh chấp liên quan đến chi phí gia tăng và sự chậm trễ do hậu quả của Covid-19 và cuộc chiến ở Ukraine
- Sự phát triển của các trung tâm trọng tài, các đạo luật mới về GQTC (bao gồm Ban phân xử tranh chấp cho tranh chấp thanh toán) và việc sử dụng Tòa án Thương mại Quốc tế Trung Quốc cho các dự án BRI

TỔNG QUAN

01 Khiếu nại hoặc tranh chấp là gì?
02 Khiếu nại và tranh chấp có phổ biến trong các dự án xây dựng không?
03 Vì sao các khiếu nại rất phổ biến?
04 Đặc điểm của khiếu nại chậm trễ
05 Đặc điểm của khiếu nại gián đoạn
06 Nghĩa vụ chứng minh
07 Hợp đồng và quy định pháp lý cho khiếu nại
08 Khiếu nại / Giải quyết tranh chấp

1. KHIẾU NẠI HOẶC TRANH CHẤP LÀ GÌ?

1. Sự chậm trễ và/hoặc gián đoạn thường dẫn đến khiếu nại hoặc tranh chấp

2. Yêu cầu khiếu nại thường xảy ra khi một nghĩa vụ nào đó đến hạn

3. Tranh chấp là một khiếu nại chưa được giải quyết – Không phải tất cả các khiếu nại đều dẫn đến tranh chấp

3. Cả nhà thầu và chủ đầu tư thường có quyền đưa ra các khiếu nại. Nhà thầu thường đưa ra các khiếu nại về sự chậm trễ và gián đoạn.

4. Tất cả các khiếu nại và tranh chấp phải được giải quyết theo hợp đồng và luật hiện hành

2. KHIẾU NẠI VÀ TRANH CHẤP CÓ PHỔ BIẾN TRONG CÁC DỰ ÁN XÂY DỰNG KHÔNG?

- Khiếu nại và tranh chấp được coi là **phổ biến** trong các dự án xây dựng
- Nhiều tranh chấp được giải quyết một cách thân thiện bằng đàm phán trực tiếp hoặc đàm phán với sự hỗ trợ (thông qua hòa giải hay tham khảo ý kiến chuyên gia)
- Một lượng đáng kể các tranh chấp được chuyển đến trọng tài.
- Thống kê của SIAC 2023 và thống kê HKIAC 2022 cho thấy **9%** khối lượng vụ việc của họ là tranh chấp trọng tài. Thống kê của VIAC là khoảng **19%** các vụ trong 2023 là về xây dựng
- Tranh chấp trong Thi công /Nhà tư vấn luôn là lĩnh vực với nhiều vụ kiện nhất tại trọng tài ICC.
- Năm 2022, tranh chấp trong Thi công/Nhà tư vấn chiếm **45%** số vụ việc mà ICC nhận được.
- Năm 2022, 14.5% trọng tài ICC có nguồn gốc từ Đông Nam Á

3. VÌ SAO CÁC KHIẾU NẠI RẤT THƯỜNG XUYÊN XẢY RA?

4. ĐẶC ĐIỂM CỦA KHIẾU NẠI CHẬM TRỄ

Khiếu nại chậm trễ là yêu cầu bồi thường cho một sự kiện làm việc hoàn thành dự án bị chậm trễ

Khiếu nại chậm trễ là yêu cầu dành cho thời gian bổ sung và chi phí kéo dài

Khiếu nại chậm trễ dựa trên tiến độ hợp đồng và lịch trình thanh toán

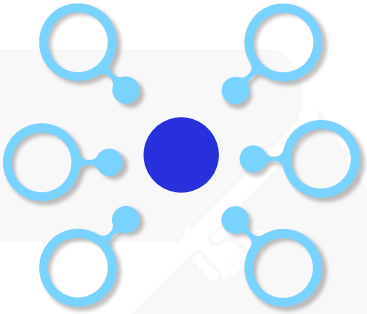

Tiến độ hợp đồng phải là một Ma trận Đường găng (CPM) thể hiện đường găng của các hoạt động.

Thế nào là sự kiện chậm trễ– yêu cầu thay đổi, thiết kế bị lỗi, điều kiện công trường khác biệt, hạn chế tiếp cận công trường, chậm trễ giấy phép và phê duyệt.

Ai chịu trách nhiệm cho sự kiện trì hoãn?

5. ĐẶC ĐIỂM CỦA KHIẾU NẠI GIÁN ĐOẠN

Khiếu nại về gián đoạn là yêu cầu bồi thường cho một sự kiện đã ảnh hưởng đến năng suất và hiệu quả công việc

Khiếu nại về gián đoạn là chi phí bổ sung (và có thể là thời gian)

Khiếu nại về gián đoạn dựa trên kế hoạch phân bổ nguồn lực, lịch trình chi phí tài nguyên và chương trình hợp đồng

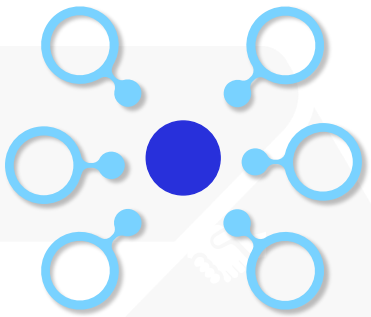

Ảnh hưởng của sự gián đoạn toàn cầu là gì?

Sự kiện gián đoạn – việc bàn giao công trình bị khó khăn hoặc chia nhỏ, thi công không theo trình tự, hướng dẫn chậm trễ

Ai chịu trách nhiệm cho sự gián đoạn?

6. NGHĨA VỤ CHỨNG MINH

Các khiếu kiện (và biện hộ) phải được chứng minh

Bản tiến độ và các lịch trình không đầy đủ

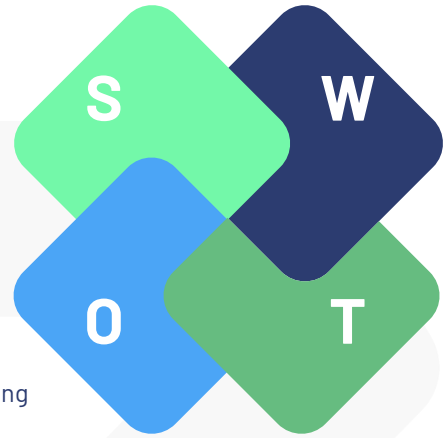

Căn cứ của các khiếu kiện là các tài liệu và hồ sơ hợp đồng

Hồ sơ lưu trữ thiếu, không đầy đủ

"Chủ đầu tư/Nhà tư vấn thiếu kinh nghiệm"

7. CÁC QUY ĐỊNH HỢP ĐỒNG VÀ CỦA LUẬT ĐỐI VỚI KHIẾU NẠI

Yêu cầu về thực hiện thông báo

1

Gửi hồ sơ chi tiết về Khiếu nại

2

3

Chủ đầu tư phải giải quyết các khiếu nại và các hậu quả của việc không giải quyết được các khiếu nại đó

4

Thời hiệu khởi kiện

8. KHIẾU NẠI / GIẢI QUYẾT TRANH CHẤP

Đàm phán – thủ tục tiết kiệm chi phí nhất

Hòa giải – liệu có thể là chiến thuật trì hoãn không?

Quyết định của Nhà tư vấn – băn khoăn về sự vô tư

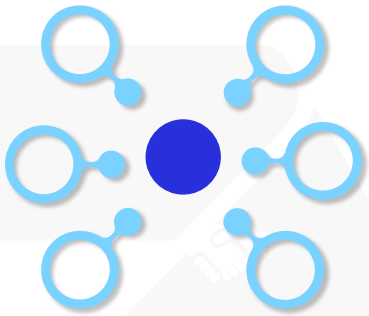

Ban tranh chấp – băn khoăn về chi phí

Trọng tài – băn khoăn về chi phí

Tòa án quốc gia - băn khoăn về tính công bằng - Tòa án quốc tế?

TƯƠNG LAI SẼ THẾ NÀO?

- Dự án cơ sở hạ tầng
- Dự án xây dựng
- Sự gián đoạn toàn cầu
- Khiếu nại
- Tranh chấp
- Khiếu nại / Giải quyết tranh chấp

VIAC SYMPOSIUM 2024

Trân trọng cảm ơn!

Victor Smith LLM FCIArb

Trọng tài viên chuyên nghiệp

Email: vsneutral@gmail.com

Phone: +66 81 833 8133

USAID TỪ NHÂN DÂN MỸ

VIAC TRUNG TÂM TRỌNG TÀI QUỐC TẾ VIỆT NAM

PHÁT TRIỂN GẦN ĐÂY TRONG KHUÔN KHỔ PHÁP LÝ CỦA VIỆT NAM ĐỐI VỚI HOẠT ĐỘNG ĐẦU TƯ VÀO LĨNH VỰC CƠ SỞ HẠ TẦNG

BÀ VŨ THỊ CHÂU QUỲNH

Phó Vụ trưởng Vụ Pháp chế, Bộ Kế hoạch & Đầu tư

Trọng tài viên VIAC

VIAC SYMPOSIUM 2024

NỘI DUNG CHÍNH

1. CƠ SỞ HẠ TẦNG VÀ PHÁP LUẬT LIÊN QUAN
2. PHÁP LUẬT VỀ PHÂN BỔ KHÔNG GIAN
3. PHÁP LUẬT VỀ PHÂN BỔ NGUỒN LỰC
4. PHÁP LUẬT VỀ CÁC NGÀNH KINH TẾ
5. YÊU CẦU ĐỐI VỚI KHUÔN KHỔ PHÁP LÝ

CƠ SỞ HẠ TẦNG VÀ PHÁP LUẬT LIÊN QUAN

Cơ sở hạ tầng → nền tảng để phát triển → Cấu trúc của nền kinh tế

Chu trình phát triển cơ sở hạ tầng:

CƠ SỞ HẠ TẦNG VÀ PHÁP LUẬT LIÊN QUAN

Pháp luật liên quan đến đầu tư cơ sở hạ tầng:

Phân bố không gian	Đất đai, Quy hoạch, Quy hoạch đô thị, Xây dựng
Phân bổ nguồn lực	Luật Đầu tư, Đầu tư công, PPP, Đấu thầu, Các tổ chức tín dụng
Pháp luật ngành	Điện lực, Viễn thông, Đường bộ, Nhà ở, Kinh doanh bất động sản, v.v.
Pháp luật liên quan khác	Môi trường, Bảo vệ nguồn nước, Bảo vệ an ninh quốc gia, v.v.

PHÂN BỔ KHÔNG GIAN

- **Luật Quy hoạch 2017**, sửa đổi nhỏ theo Luật Giá và Luật Khám chữa bệnh
- **Luật Đất đai 2024**
  - Diện thu hồi đất
  - Các trường hợp giao đất không thông qua đấu giá quyền sử dụng đất, đấu thầu lựa chọn nhà đầu tư
  - Các trường hợp đấu giá quyền sử dụng đất, đấu thầu lựa chọn nhà đầu tư
  - Các trường hợp sử dụng đất để thực hiện dự án phát triển kinh tế - xã hội thông qua thỏa thuận về nhận quyền sử dụng đất hoặc đang có quyền sử dụng đất

=> *Lưu ý: chùm Nghị định hướng dẫn Luật Đất đai đang soạn thảo, trong đó có Nghị định về tiền thuê đất*

PHÂN BỔ NGUỒN LỰC

Luật Đầu tư 2020, được sửa đổi tại Luật 03-2022: phân cấp thẩm quyền chấp thuận chủ trương đầu tư dự án nhà ở

Luật PPP 2020, chưa sửa đổi

Lưu ý: Nghị quyết về thí điểm cơ chế chính sách đặc thù với một số địa phương: (i) mở rộng sang lĩnh vực thể thao, văn hóa, (ii)Cho phép thực hiện hình thức BT bằng tiền

Luật Đấu thầu 2023

- Bổ sung đối tượng áp dụng: doanh nghiệp do doanh nghiệp nhà nước nắm giữ 100% vốn điều lệ
- Luật hóa các trường hợp lựa chọn nhà thầu trong trường hợp đặc biệt
- Nhiều thay đổi kỹ thuật khác
- Lưu ý: Nghị định về đấu thầu lựa chọn nhà đầu tư đối với dự án có sử dụng đất

PHÁP LUẬT VỀ CÁC NGÀNH CỤ THỂ

1. Luật Điện lực: đang soạn thảo Luật sửa đổi, có dự liệu quy định để triển khai các dự án điện gió ngoài khơi
2. Luật Viễn thông 2023: mở rộng phạm vi điều chỉnh tới các dịch vụ viễn thông phi truyền thống, khuyến khích hợp tác sử dụng cơ sở hạ tầng dùng chung, ...
3. Luật Nhà ở 2023
4. Luật Kinh doanh bất động sản 2023
5. Luật Đường bộ 2024

VIAC SYMPOSIUM 2024

YÊU CẦU ĐỐI VỚI KHUÔN KHỔ PHÁP LÝ

- Có cơ chế phân bố cơ sở hạ tầng hợp lý, đáp ứng nhu cầu của người sử dụng và yêu cầu phát triển đất nước
- Huy động được nguồn lực cho các dự án đầu tư
- Lựa chọn được các dự án hiệu quả, bền vững, hiện đại và nhà đầu tư có năng lực
- Tạo điều kiện thuận lợi cho việc thực hiện các dự án đầu tư (tiếp cận đất đai, nguồn lực, đơn giản hóa thủ tục hành chính)
- Đảm bảo hài hòa lợi ích giữa người sử dụng (khả năng tiếp cận và chất lượng dịch vụ), nhà đầu tư (lợi nhuận và rủi ro) và nhà nước (môi trường, an ninh quốc gia, tính bền vững của nguồn lực)

VIAC SYMPOSIUM 2024

VIAC SYMPOSIUM 2024

Trân trọng cảm ơn!

BÀ VŨ THỊ CHÂU QUỲNH

Phó Vụ trưởng Vụ Pháp chế, Bộ Kế hoạch & Đầu tư
Trọng tài viên VIAC

USAID TỪ NHÂN DÂN MỸ

VIAC TRUNG TÂM TRỌNG TÀI QUỐC TẾ VIỆT NAM

RỦI RO HỢP ĐỒNG TRONG LĨNH VỰC XÂY DỰNG CƠ SỞ HẠ TẦNG & BẤT ĐỘNG SẢN TRONG GIAI ĐOẠN HIỆN NAY

BÀ NGUYỄN THỊ DUYÊN

Chủ tịch Hiệp hội Tư vấn Xây dựng Việt Nam (VECAS),
Trọng tài viên Trung tâm Trọng tài Quốc tế Việt Nam (VIAC)

VIAC SYMPOSIUM 2024

01. MỞ ĐẦU – BỨC TRANH TỔNG THỂ

- Phát triển cơ sở hạ tầng thúc đẩy tăng trưởng kinh tế, nâng cao điều kiện sống và thúc đẩy thị trường;
- Việt Nam đã dành nguồn lực đáng kể chi cho đầu tư phát triển hạ tầng cơ sở, khoảng **5,7%** GDP và là nước dẫn đầu Châu Á về đầu tư cho lĩnh vực này [1];
- Nhiều khó khăn về thủ tục, đấu thầu, và thiếu hụt nguyên vật liệu.

(1) Theo nghiên cứu của PwC tại Hội nghị về dự án đầu tư và cơ sở hạ tầng Châu Á Thái Bình Dương với chủ đề "Xây dựng cơ sở hạ tầng cho hôm nay và ngày mai" và hành trình phát triển hạ tầng bền vững cho Việt Nam do PwC Việt Nam tổ chức cuối tháng 4/2023 tại Hà Nội

01. MỞ ĐẦU – BỨC TRANH TỔNG THỂ

Tình hình của thị trường bất động sản trong năm 2023

Tác động của suy thoái kinh tế toàn cầu

Các vướng mắc khó khăn về pháp lý dự án, vốn, mặt bằng, thủ tục, định giá, cơ chế huy động vốn v.v.

→

Nhiều dự án tạm dừng, dừng hẳn
Tranh chấp hợp đồng xây dựng giữa các chủ đầu tư dự án và nhà thầu gia tăng

VIAC SYMPOSIUM 2024

01. MỞ ĐẦU – BỨC TRANH TỔNG THỂ

GDP của Việt Nam được thống kê, dự báo từ năm 2019 – 2025:

- *Dữ liệu của **WB** cho các năm 2019-2022 thể hiện (nguồn: WB)*

334,37 tỷ USD	**$346,62 tỷ USD**	**$366,14 tỷ USD**	**$408,80 tỷ USD**
GDP 2019	GDP 2020	GDP 2021	GDP 2022

- *Dữ liệu của **Tổng cục Thống kê** cho năm 2023:*

  GDP theo giá hiện hành đạt **10.221,8** nghìn tỷ đồng, tương đương **430 tỷ USD**

  (nguồn: Tổng Cục Thống kê – Bộ KH và ĐT)

- *Dự báo của **IMF** về GDP của Việt Nam cho năm 2024: đạt khoảng **465,8 tỷ USD** (nguồn IMF)*

VIAC SYMPOSIUM 2024

01. MỞ ĐẦU – BỨC TRANH TỔNG THỂ

Chính phủ ban hành nhiều chính sách thúc đẩy thị trường bất động sản

Các văn bản pháp luật tạo điều kiện về pháp lý phát triển thị trường bất động sản

- Luật Đất đai
- Luật Kinh doanh bất động sản
- Luật Nhà ở

01. MỞ ĐẦU – BỨC TRANH TỔNG THỂ

Chính sách, chương trình cụ thể để phát triển nhà ở và thị trường bất động sản

- Tổ chức triển khai Đề án "**Đầu tư xây dựng 01 triệu căn hộ nhà ở xã hội**" (giai đoạn 2023 – 2030)
- Thúc đẩy triển khai **Chương trình tín dụng 120.000 tỷ đồng** cho nhà ở xã hội
- Chương trình hỗ trợ nhà ở
- Chính sách thu hút vốn FDI vào **phát triển công nghệ cao**
- Rà soát, tháo gỡ khó khăn, vướng mắc về pháp lý v.v. cho các **dự án bất động sản ở địa phương**.

2. NHỮNG ĐẶC TRƯNG VÀ RỦI RO HỢP ĐỒNG TRONG LĨNH VỰC CƠ SỞ HẠ TẦNG

VIAC SYMPOSIUM 2024

02. NHỮNG ĐẶC TRƯNG VÀ RỦI RO HỢP ĐỒNG TRONG LĨNH VỰC CƠ SỞ HẠ TẦNG

Lĩnh vực cơ sở hạ tầng có thể kể đến:

Lĩnh vực Giao thông	Đường bộ, đường sắt, tàu điện ngầm/Metro, hàng không, hàng hải, thủy nội địa
Lĩnh vực Năng lượng	Nhiệt điện, điện hạt nhân, thủy điện, năng lượng tái tạo
Lĩnh vực Hạ tầng kỹ thuật	Cấp nước, thoát nước, nước thải, chất thải rắn
Lĩnh vực Viễn thông	
v.v.	

02. NHỮNG ĐẶC TRƯNG VÀ RỦI RO HỢP ĐỒNG TRONG LĨNH VỰC CƠ SỞ HẠ TẦNG

2.1. Những đặc trưng thường gặp của các dự án

Quy mô đầu tư thường lớn, công nghệ phức tạp

Nguồn vốn đầu tư (tại Việt Nam) chủ yếu từ khu vực nhà nước (đầu tư công, nhà nước ngoài đầu tư công, ODA) do chưa khuyến khích được nguồn vốn tư nhân, FDI

Giải phóng mặt bằng, thời gian xây dựng kéo dài

Thanh toán, kiểm tra kiểm soát thanh toán nhiều công đoạn, thường chậm

Nhiều nhà thầu tham gia; nhiều dự án có sự tham gia của nhà thầu/tư vấn quốc tế

Sử dụng/tham khảo mẫu hợp đồng quốc tế (chủ yếu hợp đồng FIDIC)

Quy trình quyết định/chấp thuận/phê duyệt...của Chủ đầu tư/tư vấn quản lý dự án nhiều công đoạn.

VIAC SYMPOSIUM 2024

02. NHỮNG ĐẶC TRƯNG VÀ RỦI RO HỢP ĐỒNG TRONG LĨNH VỰC CƠ SỞ HẠ TẦNG

2.2. Nhận diện rủi ro hợp đồng

Tương tự như các lĩnh vực khác trong xây dựng, rủi ro hợp đồng đối với các dự án đầu tư xây dựng cơ sở hạ tầng thường gặp bao gồm:

1. Rủi ro **Pháp lý** của dự án
2. Rủi ro **bàn giao mặt bằng** không đúng kế hoạch, về hệ thống tiện ích
3. Rủi ro **thông tin**: các thông tin được cấp có sai sót hoặc không rõ ràng trong hồ sơ mời thầu /Chỉ dẫn hoặc Yêu cầu của Chủ đầu tư
4. Rủi ro **điều kiện công trường**: điều kiện ngầm không lường trước được; các tuyến đường tiếp cận
5. Rủi ro về **quy trình phê duyệt/chấp thuận/ cho ý kiến** v.v. của Chủ đầu tư/tư vấn/cơ quan có thẩm quyền của nhà nước

VIAC SYMPOSIUM 2024

02. NHỮNG ĐẶC TRƯNG VÀ RỦI RO HỢP ĐỒNG TRONG LĨNH VỰC CƠ SỞ HẠ TẦNG

2.2. Nhận diện rủi ro hợp đồng

Tương tự như các lĩnh vực khác trong xây dựng, rủi ro hợp đồng đối với các dự án đầu tư xây dựng cơ sở hạ tầng thường gặp bao gồm:

6

Rủi ro về chất lượng:

- Thiết kế, phạm vi công việc, liên quan chuyển đổi số (Ví dụ BIM);
- Vật liệu, tay nghề, kỹ năng của nhân lực;
- Thủ tục /bước nghiệm thu/cấp chứng nhận nghiệm thu v.v. của nhà tư vấn/chủ au tư/cơ quan có thẩm quyền;
- Khắc phục sai sót, lỗi.

7

Rủi ro phát sinh/ Thay đổi: Thiết kế, khối lượng, phạm vi công việc, luật pháp

8

Rủi ro thanh toán: Thủ tục, quy trình thanh toán hàng tháng/giai đoạn/ quyết toán, nguồn vốn

9

Rủi ro về **thiên tai, biến đổi khí hậu, bất khả kháng**

10

Rủi ro về **tiến độ, tạm ngừng công việc, chấm dứt hợp đồng**

11

Trách nhiệm **phạt, bồi thường, bảo hiểm**

VIAC SYMPOSIUM 2024

3. GỢI Ý GIẢI PHÁP HẠN CHẾ RỦI RO

VIAC SYMPOSIUM 2024

VIAC SYMPOSIUM 2024

03. GỢI Ý GIẢI PHÁP HẠN CHẾ RỦI RO

1 Phân bổ rủi ro công bằng và hợp lý

Nguyên tắc: Bên nào có thể kiểm soát tốt nhất rủi ro và kiểm soát hậu quả liên quan tốt nhất khi xảy ra?

Sự phân bổ rủi ro không hợp lý cũng có thể dẫn tới kéo dài tiến độ, tăng khả năng tranh chấp hợp đồng và ngược lại.

2 Phân bổ rủi ro hợp lý thông qua các cách lựa chọn loại hợp đồng xây dựng

Phân bổ rủi ro hợp lý thông qua các cách lựa chọn loại hợp đồng xây dựng chính:

- Chủ đầu tư cung cấp thiết kế, Nhà thầu xây dựng
- Nhà thầu thiết kế và xây dựng (EPC theo Việt Nam)
- Chìa khóa trao tay.

03. GỢI Ý GIẢI PHÁP HẠN CHẾ RỦI RO

3 Nhận diện rủi ro hợp đồng

Các rủi ro đã được nhận diện tại Mục 2.2 cần xem xét trong các điều khoản hợp đồng: *Rủi ro Pháp lý của dự án, rủi ro bàn giao mặt bằng, rủi ro thông tin, rủi ro điều kiện công trường, rủi ro, rủi ro về quy trình phê duyệt/chấp thuận/cho ý kiến, rủi ro về chất lượng, rủi ro phát sinh/thay đổi, rủi ro thanh toán, trường hợp bất khả kháng, rủi ro tiến độ, phạt và/hoặc bồi thường bảo hiểm*

4 Áp dụng mẫu hợp đồng phù hợp

Áp dụng mẫu hợp đồng phù hợp, nhất là cần hiểu đúng các điều khoản, ngôn ngữ hợp đồng trong các mẫu hợp đồng quốc tế (như FIDIC) để hạn chế các bất cập, rủi ro.

Bên cạnh đó cũng phải hiểu các quy định bắt buộc của Việt Nam để sửa đổi, bổ sung trong Điều kiện Riêng nhằm hạn chế những khó khăn, vướng mắc khi thực hiện hợp đồng.

03. GỢI Ý GIẢI PHÁP HẠN CHẾ RỦI RO

5 Bảo hiểm

Những Rủi ro nhất định, có thể thấy trước cố gắng được bảo hiểm

6 Đảm bảo tính tuân thủ

Thông qua quá trình giám sát tính tuân thủ, dự án sẽ giảm thiểu nguy cơ gặp phải các vấn đề pháp lý và chậm trễ.

KẾT LUẬN

- Nhận diện rủi ro và đưa ra giải pháp phù hợp có thể giảm thiểu tranh chấp.
- Các bên cần thực sự mong muốn thương lượng và lựa chọn phương thức giải quyết tranh chấp phù hợp, hiệu quả như hòa giải, trọng tài thương mại hoặc Hòa giải kết hợp Trọng tài.

VIAC SYMPOSIUM 2024

Trân trọng cảm ơn!

BÀ NGUYỄN THỊ DUYÊN

Chủ tịch Hiệp hội Tư vấn Xây dựng Việt Nam (VECAS),
Trọng tài viên VIAC, Hòa giải viên VMC

USAID TỪ NHÂN DÂN MỸ

VIAC TRUNG TÂM TRỌNG TÀI QUỐC TẾ VIỆT NAM

NHỮNG KHÓ KHĂN VÀ RỦI RO TRONG LĨNH VỰC XÂY DỰNG CƠ SỞ HẠ TẦNG & BẤT ĐỘNG SẢN TRONG GIAI ĐOẠN THỊ TRƯỜNG BIẾN ĐỘNG

LS. NGUYỄN NGỌC MINH
Phó Giám đốc - Dzungsrt & Associates

VIAC SYMPOSIUM 2024

NỘI DUNG CHÍNH

I LĨNH VỰC TRANH CHẤP PHỔ BIẾN
II CÁC MẪU HỢP ĐỒNG XÂY DỰNG THƯỜNG ĐƯỢC ÁP DỤNG
III ĐẶC THÙ TRONG TRỌNG TÀI XÂY DỰNG
IV CÁC LOẠI TRANH CHẤP THƯỜNG GẶP TRONG LĨNH VỰC XÂY DỰNG
V MỘT SỐ NGUYÊN NHÂN DẪN ĐẾN TRANH CHẤP TRONG HỢP ĐỒNG XÂY DỰNG
VI MỘT SỐ BẤT CẬP TRONG TRANH CHẤP TRONG HỢP ĐỒNG XÂY DỰNG
VII KHUYẾN NGHỊ

I. LĨNH VỰC TRANH CHẤP PHỔ BIẾN

Số lượng vụ tranh chấp

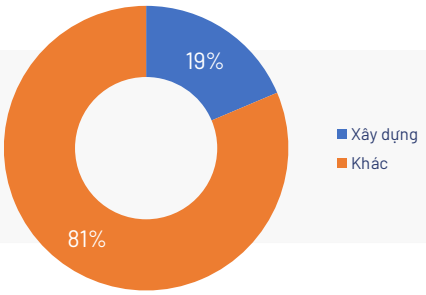

Tính chất các bên tranh chấp
(Giai đoạn 1993 - 2023)

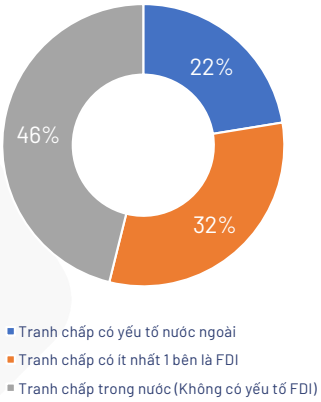

Nguồn: Thống kê của VIAC tại Hội nghị Trọng tài viên và Hòa giải viên năm 2024

VIAC SYMPOSIUM 2024

II. CÁC MẪU HỢP ĐỒNG XÂY DỰNG THƯỜNG ĐƯỢC ÁP DỤNG

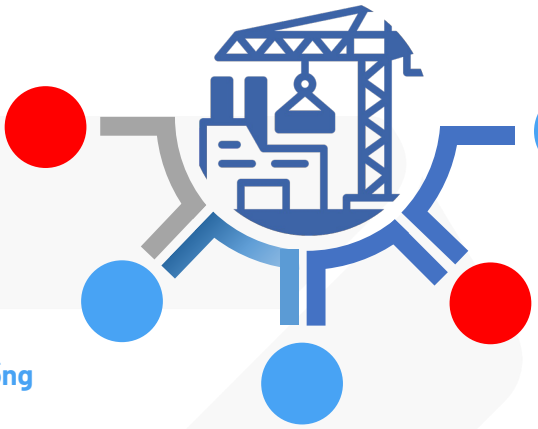

FIDIC SÁCH ĐỎ

FIDIC sách xanh

FIDIC sách hồng

FIDIC SÁCH BẠC

FIDIC sách vàng

VIAC SYMPOSIUM 2024

III. ĐẶC THÙ TRONG TRỌNG TÀI XÂY DỰNG

1. Giá trị tranh chấp lớn, có thể phát sinh từ nhiều nguyên nhân khác nhau
2. Có thể liên quan tới nhiều bên
3. Tranh chấp phức tạp về mặt kỹ thuật và thực tiễn
4. Tranh chấp phức tạp về mặt pháp luật
5. Thường có yếu tố nước ngoài
6. Cơ chế giải quyết tranh chấp: Điều khoản giải quyết tranh chấp đa tầng

VIAC SYMPOSIUM 2024

IV. TRANH CHẤP THƯỜNG GẶP TRONG LĨNH VỰC XÂY DỰNG

1. Tranh chấp liên quan đến thanh, quyết toán

2. Tranh chấp liên quan đến thời gian

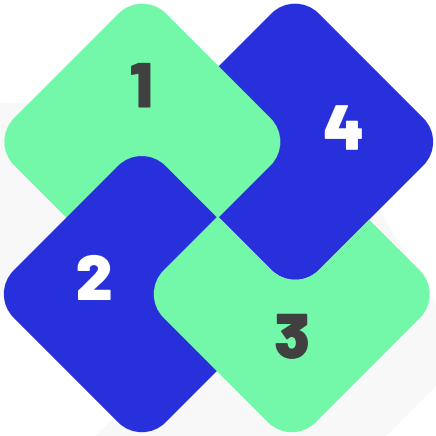

3. Tranh chấp về phạm vi công việc

4. Tranh chấp khác

VIAC SYMPOSIUM 2024

IV. TRANH CHẤP THƯỜNG GẶP TRONG LĨNH VỰC XÂY DỰNG

01. TRANH CHẤP LIÊN QUAN ĐẾN THANH, QUYẾT TOÁN THEO HỢP ĐỒNG

Khi nhà thầu đã hoàn thành nghĩa vụ theo hợp đồng nhưng chủ đầu tư lại không tiến hành thanh toán đầy đủ cho nhà thầu

Tranh chấp về xác định khối lượng hoàn thành

VIAC SYMPOSIUM 2024

IV. TRANH CHẤP THƯỜNG GẶP TRONG LĨNH VỰC XÂY DỰNG

02. TRANH CHẤP LIÊN QUAN ĐẾN GIA HẠN THỜI GIAN HOÀN THÀNH CÔNG TRÌNH

Chủ đầu tư chậm bàn giao mặt bằng so với tiến độ cam kết tại Hợp đồng

Khi công việc phải tạm ngưng vì nhà thầu hoặc chủ đầu tư hoặc một bên thứ ba

Thường kèm theo khiếu nại về chi phí phát sinh có liên quan

Các vấn đề phát sinh khiến cho việc thi công phải bị tạm ngừng như trường hợp bất khả kháng, hoàn cảnh thay đổi cơ bản, trở ngại khách quan

Phát sinh các công việc bên ngoài phạm vi hợp đồng mà chủ đầu tư yêu cầu nhà thầu thực hiện thêm; hay có sự thay đổi trong bản vẽ thiết kế ban đầu được phê duyệt

VIAC SYMPOSIUM 2024

IV. TRANH CHẤP THƯỜNG GẶP TRONG LĨNH VỰC XÂY DỰNG

03. TRANH CHẤP LIÊN QUAN ĐẾN PHẠM VI CÔNG VIỆC

Tranh chấp về công việc phát sinh và Lệnh thay đổi (Variation Order)

Tranh chấp về phạm vi công việc phải hay không phải thực hiện theo Hợp đồng

Tranh chấp về thanh toán cho các công việc nói trên

IV. TRANH CHẤP THƯỜNG GẶP TRONG LĨNH VỰC XÂY DỰNG

04. TRANH CHẤP KHÁC

Tranh chấp liên quan đến chất lượng công trình

Chủ đầu tư hoặc nhà thầu đơn phương chấm dứt thực hiện hợp đồng trước thời hạn

Các vấn đề liên quan đến bàn giao công trình xây dựng, chứng chỉ nghiệm thu

Vấn đề liên quan đến bảo hành công trình xây dựng

V. MỘT SỐ NGUYÊN NHÂN DẪN ĐẾN TRANH CHẤP TRONG HỢP ĐỒNG XÂY DỰNG

1. Vấn đề quản lý hợp đồng, quản lý dự án
2. Năng lực của nhà thầu
3. Khác biệt trong cách tiếp cận hợp đồng
4. Yếu tố ngoại cảnh

V. MỘT SỐ NGUYÊN NHÂN DẪN ĐẾN TRANH CHẤP TRONG HỢP ĐỒNG XÂY DỰNG

01. QUẢN LÝ HỢP ĐỒNG XÂY DỰNG CÒN NHIỀU VƯỚNG MẮC

- Chủ đầu tư quản lý dự án không tốt dẫn đến lúng túng trong việc thực hiện hợp đồng của nhà thầu
- Công tác quản lý nhà thầu, chọn nhà thầu còn chưa phù hợp
- Vướng mắc trong việc lập và điều chỉnh tiến độ thi công xây dựng phù hợp với thực tế
- Vướng mắc trong việc quản lý công trình khi thi công dẫn đến chất lượng công trình không đảm bảo: công trình xây dựng bị lún, bị nứt kết cấu bê tông cốt thép, nền đường bị sụt lún, hệ thống thoát nước ngầm bị vỡ, bị tắc... Khi những vấn đề này xảy ra thì cũng rất khó xác định lỗi của các bên
- Vướng mắc trong việc quản lý khối lượng và giá hợp đồng xây dựng có thể gây các vấn đề về giá, ví dụ: giá quyết toán tăng cao lên rất nhiều so với giá trị hợp đồng ý kết ban đầu
- Vướng mắc trong việc đảm bảo an toàn lao động và vệ sinh môi trường
- Vướng mắc trong việc giải phóng và bàn giao mặt bằng.

V. MỘT SỐ NGUYÊN NHÂN DẪN ĐẾN TRANH CHẤP TRONG HỢP ĐỒNG XÂY DỰNG

02. NĂNG LỰC CỦA NHÀ THẦU

- Nhà thầu đánh giá sai tính chất, phạm vi hay yêu cầu của dự án
- Nhà thầu bỏ thầu thấp
- Nhà thầu quản lý nhân sự, nhà thầu phụ kém
- Nhà thầu phối hợp không tốt với các nhà thầu khác hay với tư vấn giám sát

V. MỘT SỐ NGUYÊN NHÂN DẪN ĐẾN TRANH CHẤP TRONG HỢP ĐỒNG XÂY DỰNG

03. KHÁC BIỆT TRONG CÁCH TIẾP CẬN HỢP ĐỒNG

- Các bên trong hợp đồng có quốc tịch khác nhau, đến từ các nước có truyền thống pháp luật khác nhau dẫn đến việc tiếp cận và giải thích hợp đồng khác nhau
- Trọng tài viên, chuyên gia, nhân chứng cũng có thể có nhiều cách tiếp cận hợp đồng khác nhau

V. MỘT SỐ NGUYÊN NHÂN DẪN ĐẾN TRANH CHẤP TRONG HỢP ĐỒNG XÂY DỰNG

04. YẾU TỐ NGOẠI CẢNH

- Dịch bệnh
- Cấm vận
- Yếu tố địa lý không lường trước được như phát hiện cổ vật, sụp lún, v.v

VI. MỘT SỐ VẤN ĐỀ CẦN LƯU Ý TRONG TRỌNG TÀI XÂY DỰNG

1. Bất cập trong quy định pháp luật

2. Điều khoản giải quyết tranh chấp đa tầng

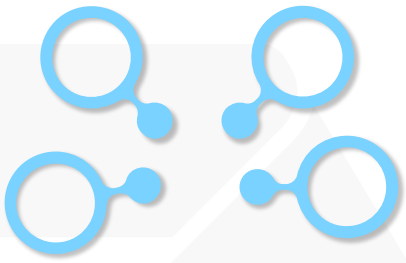

3. Khác biệt trong văn hóa và cách tiếp cận giữa các bên

4. Nhân chứng và chuyên gia

VI. MỘT SỐ VẤN ĐỀ CẦN LƯU Ý TRONG TRỌNG TÀI XÂY DỰNG

01. BẤT CẬP TRONG QUY ĐỊNH PHÁP LUẬT VIỆT NAM

- Xung đột pháp luật: Thời hiệu khởi kiện: (Bộ luật dân sự 2015 – Luật thương mại 2005)
- Luật xây dựng chưa tương thích với mẫu hợp đồng FIDIC:
  - Vị trí của kỹ sư tư vấn trong quản lý hợp đồng các dự án, gói thầu không hề được đề cập trong các Luật Xây dựng và các văn bản liên quan
  - Chưa có định nghĩa về gia hạn thời gian (EOT)
  - Chưa rõ ràng đối với quy định về thiệt hại ước tính (Liquidated damages)
  - Không có định nghĩa hay cơ chế cho Lệnh thay đổi (Variation Order)
- Rất ít án lệ liên quan đến tranh chấp xây dựng: HĐTP của TAND Tối cao chỉ mới đang cân nhắc 01 án lệ liên quan đến thời hiệu khởi kiện.

VI. MỘT SỐ VẤN ĐỀ CẦN LƯU Ý TRONG TRỌNG TÀI XÂY DỰNG

01. QUY ĐỊNH PHÁP LUẬT VIỆT NAM CHƯA RÕ RÀNG

Việc xây dựng ban hành và sửa đổi bổ sung cơ chế trong quản lý đầu tư và xây dựng trong những năm qua thường xuyên biến động, có nhiều thời kỳ cơ chế không đồng bộ, không thống nhất. Việc song hành thực hiện nhiều văn bản quy phạm pháp luật đã gây ra không ít khó khăn trong quản lý đầu tư và xây dựng nói chung và công tác quản lý hợp đồng nói riêng.

VI. MỘT SỐ VẤN ĐỀ CẦN LƯU Ý TRONG TRỌNG TÀI XÂY DỰNG

02. ĐIỀU KHOẢN GIẢI QUYẾT TRANH CHẤP ĐA TẦNG

- Điều khoản tranh chấp đa tầng thể hiện ý chí của các bên về vấn đề giải quyết tranh chấp trong quá trình soạn thảo hợp đồng.

- Tuy nhiên trên thực tế, việc không hòa giải/thương lượng/sử dụng Ban giải quyết tranh chấp trước khi đưa tranh chấp ra trọng tài/tòa án chưa chắc đã được coi là vi phạm hợp đồng.

VIAC SYMPOSIUM 2024

VI. MỘT SỐ VẤN ĐỀ CẦN LƯU Ý TRONG TRỌNG TÀI XÂY DỰNG

03. KHÁC BIỆT TRONG VĂN HÓA VÀ CÁCH TIẾP CẬN GIỮA CÁC BÊN

- Bên Việt Nam và bên nước ngoài có thể hành xử và có cách tiếp cận rất khách nhau trong một vụ kiện trọng tài

VIAC SYMPOSIUM 2024

VI. MỘT SỐ VẤN ĐỀ CẦN LƯU Ý TRONG TRỌNG TÀI XÂY DỰNG

04. NHÂN CHỨNG VÀ CHUYÊN GIA

BẤT CẬP TỪ BẢN THÂN NHÂN CHỨNG

- Nhân chứng chuyên gia trong nước có kinh nghiệm chuyên môn nhưng thiếu kinh nghiệm tham gia tố tụng trọng tài, đặc biệt tham gia các phiên thẩm vấn nhân chứng (Cross – examination). Luật sư gặp khó khăn trong việc tìm kiếm chuyên gia phù hợp
- Nhân chứng chuyên gia nước ngoài không hiểu về thực tiễn xây dựng ở Việt Nam hoặc đặc điểm tố tụng trọng tài tại Việt Nam

BẤT CẬP TRONG VIỆC SỬ DỤNG NHÂN CHỨNG

- Việc sử dụng nhân chứng trong tố tụng trọng tài còn lúng túng
- Chưa phân biệt được vai trò của nhân chứng, chuyên gia và luật sư
- Chưa thực sự hiểu công việc, vai trò của chuyên gia, nhân chứng trong các phiên thẩm vấn nhân chứng (Cross – examination) – vốn thông dụng hơn ở hệ thống thông luật

VII. KHUYẾN NGHỊ

1. Thận trọng trong việc lựa chọn trọng tài viên. Nguyên tắc vàng cần ghi nhớ **"Hiểu Hội đồng trọng tài của bạn"**
2. Hiểu cách tiếp cận giải thích hợp đồng của HĐTT (thường là đa quốc gia)
3. Linh hoạt trong việc áp dụng và giải thích hợp đồng khi xảy ra tranh chấp
4. Phân biệt vai trò và cách sử dụng nhân chứng (witness), chuyên gia (expert) và luật sư (counsel) trong tố tụng trọng tài
5. Phân biệt cách hành xử trong tố tụng trọng tài và tố tụng tại toà án
6. Lường trước rủi ro trong trường hợp tranh chấp trọng tài xây dựng bị chuyển thành tranh chấp đầu tư quốc tế

DZUNGSRT & ASSOCIATES

ĐỘI NGŨ

HÀNH NGHỀ TRỌNG TÀI

LS. Nguyễn Mạnh Dũng
Cố vấn Cấp cao
dzung.nguyen@dzungsrt.com

LS. Nguyễn Ngọc Minh
Phó Giám đốc
Trọng tài Xây dựng và Năng lượng
minh.nguyen@dzungsrt.com

LS. Đặng Vũ Minh Hà
Trưởng phòng ADR
Trọng tài Hàng hải và ADR
ha.dang@dzungsrt.com

TS.LS. Nguyễn Thị Thu Trang
Trưởng phòng Trọng tài
Trọng tài Thương mại và Đầu tư
trang.nguyen@dzungsrt.com

VIAC SYMPOSIUM 2024

VIAC SYMPOSIUM 2024

XIN CẢM ƠN QUÝ VỊ!

Nguyễn Ngọc Minh
Phó Giám đốc – Dzungsrt & Associates
Email: minh.nguyen@dzungsrt.com

THƯƠNG MẠI VÀ ĐẦU TƯ XUYÊN BIÊN GIỚI
TRONG BỐI CẢNH KINH TẾ BIẾN ĐỘNG: TRANH CHẤP & TRỌNG TÀI

PHIÊN C: NHỮNG KHÓ KHĂN VÀ RỦI RO PHÁP LÝ TRONG LĨNH VỰC XÂY DỰNG CƠ SỞ HẠ TẦNG & BẤT ĐỘNG SẢN TRONG GIAI ĐOẠN THỊ TRƯỜNG BIẾN ĐỘNG

Phiên thảo luận được diễn ra với sự điều phối của **Ls. Đỗ Trọng Hải** – *Chủ tịch kiêm Luật sư điều hành Công ty Luật TNHH BIZLINK*, với sự tham gia chia sẻ của các chuyên gia gồm:

Ông Victor Smith – *BSc DipArb DipIArb LLM FCIArb*, *Trọng tài viên chuyên nghiệp*

Bà Vũ Thị Châu Quỳnh – *Phó Vụ Trưởng, Vụ Pháp Chế, Bộ Kế hoạch & Đầu tư, Trọng tài viên VIAC*

Bà Nguyễn Thị Duyên – *Chủ tịch Hiệp hội Tư vấn Xây dựng Việt Nam (VECAS), Trọng tài viên VIAC, Hòa giải viên VMC*

Ls. Nguyễn Ngọc Minh – *Phó Giám đốc Công ty Luật TNHH Tư vấn Độc lập (Dzungsrt & Associates)*

Ls. Đỗ Trọng Hải: Như trong bài phát biểu khai mạc của Chủ tịch Trung tâm Trọng tài Quốc tế Việt Nam - TS. Vũ Tiến Lộc đã có đánh giá và nhìn nhận về các chỉ số thống kê rằng xây dựng cơ sở hạ tầng và bất động sản: Đây là một lĩnh vực hết sức quan trọng và là một ngành kinh tế cực kỳ lớn, đóng góp gần 25% GDP của nền kính tế. Đặc biệt trong bối cảnh suy thoái trong thời gian gần đây sau dịch bệnh COVID-19 cùng với tác động về chính trị quốc tế thì nhìn chung, tình hình suy thoái kinh tế trên thế giới nói chung và tại Việt Nam nói riêng trong lĩnh vực cơ sở hạ tầng, giải ngân cũng như thị trường bất động sản và các vấn đề pháp lý liên quan đã gây ra những trì trệ nhất định và làm dấy lên sự quan tâm của cộng đồng, xã hội, các nhà đầu tư và của rất nhiều người quan tâm tới lĩnh vực này.

Vậy thì xin mời các khán giả đặt các câu hỏi cho các diễn giả ngày hôm nay của chúng tôi.

GS. Lê Hồng Hạnh: *Câu hỏi đầu tiên của tôi dành cho ông Victor Smith*: Theo kinh nghiệm của ông thì đâu là rủi ro pháp lý nghiêm trọng nhất trong lĩnh vực xây dựng vì có rất nhiều rủi ro khác nhau liên quan tới quá trình thực thi hợp đồng hoặc các biến động về giá, chi phí, v.v. *Vậy thì đâu là rủi ro thường gặp nhất và đâu là rủi ro mà tác động nhiều nhất về mặt pháp lý?*

Câu hỏi thứ hai của tôi dành cho bà Nguyễn Thị Duyên: Trong bài thuyết trình của bà có nhắc tới Ban giải quyết tranh chấp và tôi nhận thấy trong rất nhiều vụ tranh chấp, Uỷ ban này có xu hướng bị bỏ qua và việc này có thể khiến các hội đồng, trung tâm trọng tài không chấp nhận vụ kiện nếu như đã không qua Uỷ ban giải quyết tranh chấp đó. *Vậy thì liệu sự tồn tại của Uỷ ban giải quyết tranh chấp đó trong cơ chế thực hiện hợp đồng và giải quyết các khiếu nại tranh chấp đó thì theo chị có phù hợp với thực tiễn không?*

Câu hỏi thứ ba dành cho bà Vũ Thị Châu Quỳnh: Hiện nay trong lĩnh vực đầu tư các công trình xây dựng, chúng ta đang đối mặt với một thực tế các hoạt động này được điều chỉnh bởi rất nhiều luật khác nhau tuỳ theo nguồn vốn đầu tư, bao gồm: (1) Luật đầu tư công; (2) Luật PPP; (3) Luật đấu thầu và (4) Luật đầu tư thông thường. 4 luật này đều đồng hành với nhau để xử lý, điều chỉnh các quan hệ. *Vậy thì theo bà, rủi ro nào có thể xảy ra khi chúng ta giải quyết các vấn đề đầu tư khác nhau trong các lĩnh vực và theo các nguồn vốn khác nhau bởi các luật khác nhau như đã nêu? Mức độ hài hoà của chúng có tồn tại hay không và nguy cơ tiềm tàng gì đang đợi các nhà đầu tư cũng như các nhà thầu?*

Ông Victor Smith: Tôi nghĩ rằng có 2 điều cần để tâm trong xây dựng trong nước và cả quốc tế.

Rủi ro đầu tiên, phải đảm bảo rằng ta có đầy đủ các hồ sơ, bằng chứng để thắng kiện. Tôi đã gặp những trường hợp tưởng chừng như đã thắng nhưng lại bị tuyên xử thua vì không có đủ hồ sơ, bằng chứng. Điều này sẽ phải thông qua quá trình xem xét, xử lý hồ sơ, giấy tờ, cả từ phía nhà thầu và từ phía chủ đầu tư phải thật cẩn trọng, kỹ càng, chu đáo. Đó là cách chúng ta có thể giảm thiểu rủi ro đầu tiên.

Rủi ro thứ hai, đó là vấn đề thi hành. Việc thắng kiện chỉ là một phần của cả quá trình thôi bởi sau đó còn cần phải thi hành nữa và việc này ở một số các nền tài phán thực chất khá khó. Quá trình thi hành diễn ra rất khó khăn tại một số quốc gia. Thể như Singapore hay Hồng Kong thì có diễn ra nhanh chóng, Thái Lan có thể mất thời gian hơn một chút và Việt Nam theo tôi nghĩ thì cũng tương tự vậy. Nên ngoài việc thắng kiện, chúng ta cũng cần phải xem xét thêm yếu tố liệu phán quyết đó có thi hành được không.

Như vậy có 2 rủi ro lớn nhất ảnh hưởng tới hợp đồng xây dựng: (1) chứng minh ta có đầy đủ bằng chứng và; (2) vấn đề thi hành.

Bà Nguyễn Thị Duyên: Câu hỏi của Giáo sư là một câu hỏi được rất nhiều người quan tâm trong nhiều năm nay. Đầu tiên, chúng ta cần phải làm rõ và phân biệt xem cơ chế chúng ta đang nói tới là Ban giải quyết tranh chấp theo FIDIC hay của các tổ chức khác, và tôi nghĩ ở đây ông đang muốn nói tới Ban giải quyết tranh chấp theo hợp đồng FIDIC bởi chúng ta thường xuyên sử dụng mẫu này.

Về vấn đề này, cách đây khoảng 2 năm chúng tôi cũng đã có một hội thảo với VIAC trao đổi rất kỹ về điều này. Về nguyên lý của Ban phân xử tranh chấp của FIDIC trước năm 1999, cơ chế này sẽ trao quyền cho các nhà tư vấn, các kĩ sư làm luật, nhưng trong quá trình hoạt động lại không được mang tính khách quan. Đó là lí do tại sao FIDIC lại thành lập

Ban phân xử tranh chấp độc lập. Ban phân xử tranh chấp còn có các tên gọi khác, như trong các mẫu hợp đồng ODA là Ban tranh chấp dù dùng tên khác đi, nhưng về lý thuyết thì đều có cơ chế và quyền hạn như nhau. Vậy từ năm 1999 đến nay, FIDIC đã áp dụng Ban phân xử tranh chấp nhưng không có nghĩa là các mẫu hợp đồng cũ đã bị huỷ bỏ nên nếu vẫn dùng những mẫu hợp đồng cũ thì các nhà kĩ sư sẽ tư vấn, giải quyết chứ không cần phải theo cơ chế Ban phân xử tranh chấp hiện tại. Họ không thay đổi, xoá bỏ mẫu cũ khi ban hành một mẫu khác mà muốn dùng mẫu nào cũng được, miễn là phải phù hợp với thời điểm đó. Cho nên vẫn xuất hiện các mẫu hợp đồng quốc tế từ trước năm 1999 mà vẫn được sử dụng bình thường. Còn từ năm 2017 thì họ có thêm một chức năng ngăn ngừa cho Ban phân xử tranh chấp, trở thành Ban Ngăn ngừa phân xử tranh chấp trong mẫu hợp đồng của FIDIC năm 2017. Tôi cho rằng đây là một cơ chế rất tốt tuy nhiên nó phải đầy đủ các yếu tố: (1) pháp lý, pháp luật; (2) cần phải có những người hiểu và được đào tạo về cơ chế hoạt động đúng của nó, với tính chất, mức độ tuỳ thuộc theo quy định riêng của các tổ chức.

Vậy thì khi nào Ban giải quyết tranh chấp được thành lập, khi nào đưa ra phân xử và thế nào được coi là giải quyết xong tranh chấp? Như tôi đã trao đổi trong hội thảo thì đầu tiên ta phải giải quyết các khiếu nại trước. Những yêu cầu của Bên này đối với Bên còn lại cần phải có người khác đứng ra giải quyết mà không phải Ban phân xử tranh chấp. Lấy ví dụ như các mẫu hợp đồng đỏ hoặc vàng mà chúng ta hay nói đến thì các nhà tư vấn họ sẽ đứng ra giải quyết trước và sau đó nếu một trong hai Bên mà phản đối hoặc không đồng ý với quyết định của nhà tư vấn thì khi đó mới đưa đến Ban phân xử tranh chấp – Đây phải là một cơ chế đa tầng chứ Ban phân xử tranh chấp không tham gia ngay từ đầu mà phải để cho nhà tư vấn xử lý trước. Thứ hai là có thể trong các quyển mẫu hợp đồng FIDIC khác thì chủ đầu tư họ giao cho đại diện của chủ đầu tư xử lý. Tuy nhiên, hai cách này là như nhau, chỉ có cách gọi tên người khác nhau thôi. Khi Ban phân xử tranh chấp giải quyết, đầu tiên thì họ cũng muốn trao đổi với hai Bên để đưa đến phương án thống nhất. Nhưng nếu trường hợp một trong hai Bên không thống nhất thì buộc họ phải ra quyết định, mà quyết định này thì không thể nói là kết quả hòa giải được. Cho nên từ khi mà có Nghị định 37/2015/NĐ-CP quy định chi tiết về hợp đồng xây dựng thì không rõ đấy là Ban phân xử tranh chấp nào, mặc dù cách thành lập thì giống trong hợp đồng FIDIC, nhưng lại quyết định hòa giải, do vậy mới xảy ra câu chuyện là từ trường học (kể cả trường luật) cho rằng đây là tổ hòa giải. Do vậy, cách hiểu về Ban phân xử ở đây cũng cần phải được xem xét lại. Tôi cho rằng, Ban phân xử không phải tổ hòa giải tại vì khi họ đã đưa ra quyết định thì có thể sẽ nghiêng về quyền lợi của một Bên, và trong một thời gian quy định thì một Bên có thể phản đối quyết định của Ban phân xử tranh chấp, thì khi đó mới đưa ra trọng tài hoặc cơ chế khác là tòa án tùy vào điều kiện (theo hợp đồng FIDIC thì là trọng tài). Vậy đây là một trong những cơ chế không phải tố tụng, và các thành viên của Ban phân xử tranh chấp cũng không hành động như các trọng tài viên mà có chức năng quản lý hợp đồng, mà về vấn đề này thì pháp luật Việt Nam chưa có quy định nào khác ngoài Nghị định 37/2015/NĐ-CP. Chính vì vậy, tôi nghĩ rằng đầu tiên, pháp luật phải đầy đủ, phải hiểu rõ bản chất của Ban phân xử. Thứ hai là việc chúng ta lựa chọn cơ chế nào, nếu theo đúng

cơ chế của FIDIC thì vai trò cá nhân của người chuyên gia rất là lớn. Ví dụ như người ta còn khuyến cáo các thành viên Ban phân xử có quốc tịch khác quốc tịch của chủ đầu tư hoặc nhà thầu tham gia. Bên cạnh đó, FIDIC còn có những danh sách cá nhân được công nhận là Adjudicator ("*Người phân xử*"), tuy nhiên cũng chỉ có thời hạn 3 năm. Các thành viên này có những cá nhân rất giàu kinh nghiệm, chuyên nghiệp và cũng có những cá nhân chỉ hiểu FIDIC một chút và thi cấp chứng chỉ. Do vậy, chúng ta cũng phải xem xét rằng cơ chế cá nhân như vậy có phù hợp đối với các dự án xây dựng có vốn Nhà nước Việt Nam hay không? Bản thân tôi thấy đến cả doanh nghiệp tư vấn thành viên của hiệp hội chúng tôi còn không có quyền hạn được quyết định như vậy thì không biết là đối với cơ chế cá nhân thì các nhà quản lý có cho phép hay không? Mặc dù vậy, đối với các công trình mà không thuộc nguồn vốn của Nhà nước thì nên áp dụng cơ chế FIDIC bởi ta sẽ không bị ràng buộc cụm từ "Hòa giải" trong Nghị định 37/2015/NĐ-CP vì Nghị định này chỉ hướng dẫn cho các dự án đầu tư có nguồn vốn của Nhà nước.

Khi áp dụng cơ chế FIDIC thì chủ đầu tư và nhà thầu cũng cần hiểu rõ và áp dụng theo trình tự. Và như anh nói, theo mẫu FIDIC 1999 thì nguyên tắc là nếu các Bên áp dụng Ban phân xử tranh chấp trong hợp đồng thì các Bên phải giải quyết tại Ban phân xử trước rồi mới đến trọng tài. Nhưng từ FIDIC 2017 thì họ đã có cách tiếp cận mềm dẻo hơn là các Bên có thể đưa tranh chấp ra giải quyết tại trọng tài tại bất cứ thời điểm nào. Nhưng khi các Bên đã đưa tranh chấp ra Ban phân xử thì một lưu ý cho các Bên là thời điểm tranh chấp phát sinh. Thời điểm tranh chấp phát sinh còn liên quan đến thời hiệu khởi kiện trong pháp luật Việt Nam và do vậy cần rất cẩn trọng. Trên cơ sở đó thì tôi thấy rằng là còn nhiều vấn đề để chúng ta có thể áp dụng FIDIC trong các dự án sử dụng vốn Nhà nước và vốn ODA. Đối với các nguồn vốn khác thì tôi cho rằng các Bên cần phải hiểu đúng về FIDIC, và thỏa thuận các Bên như thế nào cũng là một cách để phòng tránh rủi ro. Đôi khi điều khoản giải quyết tranh chấp đã có trong hợp đồng như vậy thì xảy ra trường hợp chưa hết hạn mà một trong hai Bên đã không thỏa mãn với quyết định của Ban phân xử, và sau cùng vẫn phải đến trọng tài.

Ls. Đỗ Trọng Hải: Tôi hi vọng rằng câu trả lời với sự hiểu biết và kinh nghiệm của bà Duyên đã làm hài lòng và thỏa mãn câu hỏi của giáo sư Lê Hồng Hạnh và các quý vị. Liên quan đến vấn đề về Ban phân xử trong FIDIC thì qua hành nghề thực tế, vừa là trọng tài viên và luật sư đại diện thì chúng tôi cũng nhận thấy một thực tiễn rằng những hợp đồng mà có tài trợ quốc tế thì điều khoản hợp đồng thường đưa Ban phân xử ("*Dispute board*") là cơ quan giải quyết tranh chấp, còn giải thích khái niệm đó như thế nào thì các Bên lại không nêu rõ, và các Bên cũng không dẫn chiếu đến FIDIC hay các mẫu hợp đồng khác, do vậy Hội đồng trọng tài hoặc đôi khi là các luật sư cũng cảm thấy khó xử và tranh cãi về vấn đề này.

Liên quan đến vấn đề ông Victor Smith chia sẻ: "*Ai đó đã nhận định rằng tất cả các công trình đều có tranh chấp*", và ông không đồng ý với quan điểm đó. Bà Duyên, khi nói về tranh chấp và khiếu kiện thì tôi hiểu rằng bà Duyên lại có quan điểm như trên. Theo quan điểm của tôi, có lẽ sự khác nhau về nhận định này xuất phát từ cách hiểu khác nhau giữa

Việt Nam và quốc tế. Đối với Việt Nam, theo tôi hiểu trong rất nhiều trường hợp ngay cả yêu cầu thanh toán, một Bên không thanh toán cũng có thể đưa ra cơ quan giải quyết tranh chấp. Ngay cả khi các Bên không có tranh chấp thì họ cũng tạo ra tranh chấp để đưa ra trọng tài hoặc tòa án. Nhưng đối với các diễn đàn trọng tài quốc tế như UNCITRAL hoặc ICC, nếu chỉ là yêu cầu thanh toán ("*Claim for payment*") thì trung tâm trọng tài này không coi đó là yêu cầu tranh chấp và trung tâm trọng tài này có thể từ chối tiếp nhận vụ việc. Đây là sự khác nhau về cách hiểu của tranh chấp và quý vị cũng cần lưu ý điều này trong trường hợp đưa tranh chấp thanh toán ra trọng tài quốc tế. Xin được tiếp tục đến câu hỏi thứ ba của bà Quỳnh ạ, xin mời bà.

Bà Vũ Thị Châu Quỳnh: Kính thưa GS. Lê Hồng Hạnh và quý vị đại biểu, câu hỏi của Giáo sư liên quan đến việc là có nhiều luật khác nhau cùng áp dụng, ví dụ như các quy định của Luật Đầu tư công, Luật PPP, Luật đầu tư và Luật đấu thầu thì cũng áp dụng trong hoạt động đầu tư. Điều này đặt ra gì đối với các nhà đầu tư?

Đầu tiên chúng tôi thấy rằng phạm vi điều chỉnh của các luật trên tương đối rõ ràng. Luật Đầu tư công thì tập trung vào việc sử dụng nguồn vốn đầu tư của Nhà nước. Luật PPP thì liên quan đến phối hợp giữa Nhà nước và tư nhân trong việc phát triển cơ sở hạ tầng. Luật Đầu tư 2020 chuyên về đầu tư của tư nhân. Luật Đấu thầu thì quy định về việc lựa chọn nhà thầu mua sắm hàng hóa dịch vụ và lựa chọn nhà đầu tư. Do vậy, phạm vi điều chỉnh của quy định trong các luật trên tương đối tách biệt với nhau. Tuy nhiên thì vẫn có sự giao thoa giữa phạm vi điều chỉnh của các luật trên, ví dụ như đầu tư của Nhà nước trong dự án PPP thì có liên quan đến Luật đầu tư công, hoặc vấn đề lựa chọn nhà đầu tư thì có thể thực hiện theo quy định của Luật đầu tư và phần lựa chọn nhà đầu tư có sử dụng đất thì vừa liên quan đến Luật Đất đai và Luật Đấu thầu. Tuy nhiên, chúng tôi thấy rằng vướng mắc, rủi ro của nhà đầu tư lại liên quan đến sự giao thoa giữa Luật Đầu tư và một số luật chuyên ngành khác. Đặc biệt là trong lĩnh vực cơ sở hạ tầng thì chúng ta thấy là trước đây có Luật Xây dựng, Luật Kinh doanh bất động sản và Luật Nhà ở, thì các dự án kinh doanh bất động sản đó thì phải chịu sự điều chỉnh của rất nhiều luật. Trên thực tế, qua kinh nghiệm của chúng tôi thì chúng thôi thấy rằng vướng mắc chủ yếu xuất hiện ở các dự án khu đô thị, dự án nhà ở kinh doanh bất động sản trước đây thì thực hiện theo quy định tại Nghị định 02/2023 và Nghị định 11/2013, và trong một số trường hợp thì nhà đầu tư chỉ phải thực hiện thủ tục liên quan đến Luật Xây dựng thôi mà không phải thực hiện thủ tục liên quan đến Luật Đầu tư. Luật Đầu tư 2020 đã nỗ lực để hài hòa hóa các quy định và do đó tích hợp các thủ tục liên quan đến chấp thuận chủ trương đầu tư theo Luật Nhà ở, Luật Kinh doanh bất động sản và các quy định về chuyển nhượng dự án đầu tư vào trong Luật Đầu tư. Tuy nhiên, trên thực tế khi áp dụng các quy định chuyển tiếp thì một số dự án không thể thực hiện quy định chuyển tiếp bởi trước đây họ làm hồ sơ thủ tục không đúng, do đó không có nguyên tắc chung để thực hiện các dự án chuyển tiếp mà phải xử lý trong từng tình huống cụ thể. Do vậy, điều này đặt ra rủi ro về thời gian và công sức khi nhà đầu tư phải thực hiện quá nhiều thủ tục một cách trùng lặp, nếu nhà đầu tư thực hiện thiếu thủ tục thì quá trình triển khai dự án sau này sẽ gặp nhiều rắc rối. Bên cạnh đó, các quy

định chuyển tiếp tương đối phức tạp. Tuy nhiên, chúng tôi nghĩ rằng rủi ro này hoàn toàn có thể khắc phục được và các giải pháp khắc phục thì cần có sự phối hợp, nỗ lực của tất cả các chủ thể có liên quan, bao gồm cả doanh nghiệp, luật sư và cơ quan Nhà nước. Doanh nghiệp cần phải quan tâm đến quy định của pháp luật, không chỉ pháp luật hiện hành mà còn bao gồm những dự thảo văn bản để góp ý, nghiên cứu tác động đối với doanh nghiệp và có ý kiến kịp thời. Các luật sư cũng cần phải có kinh nghiệm chuyên sâu trong lĩnh vực pháp luật để tư vấn cho doanh nghiệp cũng như các cơ quan Nhà nước. Cơ quan Nhà nước là những người để xuất xây dựng văn bản quy phạm pháp luật. Xin cảm ơn.

Ls. Nguyễn Ngọc Minh: Tôi xin phép bổ sung ý kiến của các diễn giả. Thứ nhất, về vấn đề của Ban phân xử tranh chấp thì chúng ta phải thừa nhận rằng khái niệm Ban phân xử hiện nay vẫn không được định nghĩa rõ ràng trong luật Việt Nam và nếu muốn áp dụng thì chịu sự điều chỉnh của luật gì. Câu trả lời đầu tiên có thể nói là thực ra đó là một thỏa thuận trong hợp đồng, do vậy chúng ta cứ nhìn vào hợp đồng xem nó được quy định như thế nào để áp dụng cho phù hợp. Tuy nhiên thì bởi không có quy định pháp luật cụ thể, do vậy tồn tại một số vấn đề không rõ ràng và gần như không có câu trả lời. Ví dụ như vấn đề thời hiệu, ví dụ nếu chúng ta có một khiếu nại, đợi quá trình giải quyết khiếu nại xong sau đó biến thành tranh chấp, nếu đưa ra Ban xử lí tranh chấp nữa thì lại có rủi ro là hết thời hiệu. Cái không rõ ràng trong luật hiện hành có lẽ lại là điểm lợi cho nhà thầu bởi vì nếu vẫn tồn tại sự nhầm lẫn giữa việc Ban phân xử là hòa giải hay không hòa giải, nếu là hòa giải thì có bắt buộc không? Một trong những cách tiếp cận đó là nếu không phải hòa giải thì các Bên có thể bỏ qua và đi thẳng đến trọng tài. Dưới góc độ của nhà thầu thì việc không rõ ràng này lại có thể đảm bảo thời hiệu khiếu kiện.

Vấn đề thứ hai là về rủi ro thi hành phán quyết trọng tài. Các tranh chấp xây dựng dự án cơ sở hạ tầng liên quan nhiều đến yếu tố Nhà nước, có cơ quan Nhà nước tham gia, có chủ đầu tư là doanh nghiệp có vốn Nhà nước. Vậy thì có một vấn đề xuất hiện liên quan đến rủi ro mà một tranh chấp thương mại, xây dựng thông thường có thể được nâng lên thành tranh chấp đầu tư. Đây cũng là một rủi ro hiện hữu bởi hiện giờ tôi hiểu là đã có một vụ, từ một tranh chấp xây dựng nhà máy thủy điện đã bị biến thành tranh chấp đầu tư. Đây là một vấn đề chúng ta phải lưu tâm và trong thời gian tới thì có thể xuất hiện nhiều hơn bởi theo tôi được biết thì hiện nay rất nhiều nhà thầu, khi họ đã tham gia vào một dự án xây dựng cơ sở hạ tầng và họ quyết định phải ra trọng tài thì họ đã nghĩ xa hơn là nếu không công nhận và không thi hành được phán quyết thì họ sẽ phải kiện ra trọng tài đầu tư.

Bà Nguyễn Thị Duyên: Tôi để ý có một vài câu hỏi trên Zoom cũng liên quan đến Ban phân xử tranh chấp. Tôi thấy rất là rõ rằng nếu chúng ta dùng mẫu hợp đồng FIDIC, thì họ nói rất rõ rằng quy trình giải quyết khiếu nại như thế nào, quy trình thành lập Ban phân xử ra sao, thỏa thuận như thế nào... Cho nên chúng ta không thể lẫn lộn khái niệm và chắc chắn điều khoản hợp đồng cũng quy định rất là kỹ. Các anh chỉ có thể tham khảo thêm mẫu hợp đồng FIDIC 2017, tất cả các mẫu hợp đồng đều quy định rất rõ quy trình giải quyết khiếu nại, hồ sơ chuẩn bị giải quyết tranh chấp, thời hạn, thành lập Ban phân xử... Do vậy chúng ta không thể mơ hồ cái khái niệm giữa khiếu nại và giải quyết tranh chấp được nữa.

Ls. Đỗ Trọng Hải: Vâng xin mời các quý vị khác có câu hỏi trực tiếp trên hội trường.

Khán giả tại hội trường: Trước hết, em xin cảm ơn chia sẻ của các vị diễn giả. Liên quan đến giải quyết tranh chấp tại trung tâm trọng tài trong lĩnh vực xây dựng, như chúng ta đã biết thì theo quy định của Bộ luật Tố tụng dân sự thì giải quyết tranh chấp tại tòa án sẽ bao gồm nguyên đơn, bị đơn và người có quyền và nghĩa vụ hợp pháp liên quan. Trong khi đó, trong quy tắc tố tụng của các trung tâm trọng tài thì thành phần đương sự tham gia chỉ bao gồm nguyên đơn và bị đơn. *Trong quan hệ xây dựng thì sẽ tồn tại rất nhiều Bên có quyền và nghĩa vụ liên quan như Bên bảo lãnh hoặc nhà thầu phụ, vì vậy nếu đương sự tham gia tố tụng trọng tài chỉ bao gồm nguyên đơn và bị đơn như vậy thì liệu đó có thể được coi là điểm kém hiệu quả hơn của việc giải quyết tranh chấp tại trọng tài thương mại nếu so sánh với tòa án hay không?*

Ông Victor Smith: Đa số các quy tắc của các trung tâm trọng tài hiện nay đều cho phép gộp các vụ tranh chấp nhiều Bên ("*Consolidation of multi-party dispute*"). Do vậy, các Bên liên quan trong vụ tranh chấp xây dựng như nhà thầu chính, nhà thầu phụ, nhân viên, chủ đầu tư.... đều có thể tham gia vào một vụ việc trọng tài duy nhất để có thể đưa ra phán quyết hợp lý nhất có thể. Do vậy, nếu anh dự định sử dụng điều khoản giải quyết tranh chấp bằng trọng tài cho một hợp đồng xây dựng phức tạp thì nên chọn các trung tâm trọng tài mà quy tắc của họ cho phép gộp nhiều vụ kiện

Ls. Đỗ Trọng Hải: Vâng, có lẽ câu hỏi này xuất phát từ thực tiễn làm việc của anh. Về điểm này thì tôi xin được chia sẻ một chút là đương nhiên trọng tài hay tòa án đều phụ thuộc vào sự lựa chọn của các Bên. Đối với các tranh chấp xây dựng và tranh chấp thương mại thì các Bên thường đưa ra trọng tài bởi trọng tài thuận tiện và đỡ tốn kém hơn. Cá nhân tôi tham gia một vụ tranh chấp xây dựng rất lớn với trị giá tranh chấp hơn 150 triệu đô la. Cho đến nay, vụ tranh chấp này đã kéo dài được 10 năm ở tòa án. Lý do cho việc kéo dài này bởi liên quan đến vấn đề các Bên trong tố tụng, tòa án đã định nghĩa các Bên liên quan một cách cố tình, tuy nhiên những Bên đó lại không liên quan thật. Mặc dù các Bên đương sự rất nỗ lực nhưng 10 năm nay đi vào ngõ cụt, và khách hàng chúng tôi vẫn đang ở điểm xuất phát. Vụ tranh chấp từ 70 triệu USD đến ngày hôm nay sau 10 năm đã lên thành 150 triệu USD. Tôi không quyết định về một trường hợp cụ thể cái nào là hay hay dở, nhưng xu thế nói chung thì tôi thấy việc đưa tranh chấp ra trung tâm trọng tài để giải quyết là một việc rất là tốt.

Ông Phan Trọng Đạt: Tôi xin có một câu hỏi gửi đến chuyên gia Victor Smith, ông đã hành nghề lâu năm ở nước ngoài trong lĩnh vực giải quyết tranh chấp và đặc biệt, ông đã chứng kiến rất nhiều vụ trọng tài và sự phát triển của trọng tài quốc tế để giải quyết tranh chấp liên quan đến cơ sở hạ tầng. *Do vậy, ông đánh giá thế nào về phương thức hòa giải thương mại sẽ phát triển như thế nào sau công ước Singapore 2019 để giải quyết tranh chấp cơ sở hạ tầng này?*

Ông Victor Smith: Bản thân tôi không phải là chuyên gia trong lĩnh vực hòa giải. Tuy nhiên, theo cá nhân tôi quan sát được thì rất nhiều người đang nhầm lẫn hòa giải và phân xử. Đối

với hòa giải, các Bên cố gắng thiện chí thúc để để tìm ra giải pháp chung với sự giúp đỡ, thúc đẩy của một Bên thứ ba. Tuy nhiên, trong phương thức giải quyết tranh chấp bằng Ban phân xử, Trọng tài,... sẽ có Bên thứ ba chịu trách nhiệm đưa ra quyết định. Họ không hỗ trợ, không thúc đẩy các Bên đưa ra giải pháp. Và theo tôi đây chính là điểm khác biệt chính giữa hai phương thức này.

Đối với Công ước Singapore 2019 về hòa giải, tôi thấy rằng đây là một công ước tương đối mới và đã có khá nhiều quốc gia tham gia vào công ước này. Tuy nhiên, tôi nghĩ rằng chúng ta nên chờ xem liệu công ước Singapore có thể thúc đẩy việc sử dụng phương thức hòa giải hay không. Trước đây, tôi đã từng góp mặt ở một vài hội nghị về vấn đề này, và tôi cũng đã từng phát biểu rằng nếu các Bên đã đồng ý ngồi lại với nhau và đi đến kết quả hòa giải thành, tại sao còn cần phải công nhận và cho thi hành kết hòa hòa giải thành đó bởi vì bản thân các Bên đều đã đồng ý với kết quả. Tuy nhiên, vẫn có xảy ra trường hợp một Bên muốn rút lại kết quả hòa giải thành, và do vậy chúng ta cần đến Công ước Singapore 2019. Tôi nghĩ chúng ta nên chờ xem liệu Công ước Singapore 2019 có thực sự thúc đẩy được sự phát triển của hòa giải trên thế giới không và tôi hi vọng là vậy. Bản thân tôi cũng đánh giá cao việc hai Bên đưa ra được giải pháp chung hơn là quyết định của một Bên thứ ba.

Khán giả tại hội trường: Vâng, xin cảm ơn các diễn giả về các bài trình bày tuyệt vời. Câu hỏi của tôi dành cho ông Victor Smith. Theo tôi được biết thì ông đã làm việc tại Thái Lan từ rất lâu, tôi nghĩ là cách đây có thể đến 20 năm. *Tôi hi vọng ông có thể chia sẻ ít nhất 3 điểm khác biệt trong việc giải quyết tranh chấp giữa hệ thống của Thái Lan và Việt Nam mà chúng ta có thể cân nhắc áp dụng?*

Ông Victor Smith: Đầu tiên thì tôi không nghĩ rằng Việt Nam cần phải học hỏi Thái Lan bởi Việt Nam và Thái Lan có mức độ phát triển trong lĩnh vực trọng tài khá tương đương. Nếu Việt Nam muốn học hỏi ai đó thì tôi nghĩ rằng họ nên học tập Trung tâm Trọng tài Quốc tế Singapore (SIAC) và Trung tâm Trọng tài Quốc tế Hong Kong (HKIAC). Một vài điểm nổi bật nên học hỏi bao gồm: trọng tài viên dành dặn kinh nghiệm, quy tắc trọng tài tốt, trung tâm trọng tài tốt và khuôn khổ pháp lý về trọng tài tốt. Bên cạnh đó thì tòa án cũng nên hỗ trợ trọng tài và sẵn sàng thi hành các phán quyết của trọng tài.

Khán giả tại hội trường: *Xin hỏi diễn giả về thỏa thuận mức bồi thường thiệt hại, Bên em làm dự án nhỏ của tư nhân, thực sự không muốn kiện nhau ra đâu hết, chúng em muốn thỏa thuận luôn mức thiệt hại cho các vi phạm hợp đồng để tiện thực hiện thì phía quản lý hợp đồng nói không được vì có thể không có hiệu lực, xin các diễn giả cho ý kiến giải đáp?*

Ls. Nguyễn Ngọc Minh: Tôi hiểu là bạn đang có câu hỏi về Thiệt hại định mức ("Liquidated damages - LD"). Thì trong mấy năm gần đây trong giới luật sư cũng như là trong giới học thuật tốn rất nhiều giấy mực để bàn về vấn đề này. Hiện giờ thì vẫn chưa có câu trả lời chắc chắn là LD có được chấp nhận ở Việt Nam không? Tuy nhiên, theo kinh nghiệm của tôi, nếu muốn có thỏa thuận về bồi thường thiệt hại thực tế mà sử dụng được thì chắc chắn phải sử dụng phương thức giải quyết tranh chấp bằng trọng tài. Bởi vì thường hội

đồng trọng tài sẽ có cách tiếp cận mở hơn và tôn trọng cách tiếp cận của các Bên hơn mà không cần phải tốn quá nhiều thời gian để suy nghĩ rằng thỏa thuận này có bị vi phạm điều cấm nào không hay chứng minh thế nào? Hội đồng trọng tài sẽ tiếp cận theo hướng đúng trong lĩnh vực xây dựng mà mục đích của điều khoản bồi thường thiệt hại định trước, đó là thỏa thuận đó giúp các Bên chứng minh thiệt hại một cách dễ dàng hơn trong trường hợp thiệt hại rất khó để xác định và giúp các Bên giảm nghĩa vụ chứng minh, và không có lý do nào đủ thuyết phục để cho rằng thỏa thuận này vi phạm nguyên tắc cơ bản của pháp luật Việt Nam.

LS. Đỗ Trọng Hải: Thưa quý vị là vấn đề LD 27 năm trước đến nay vẫn không có lời giải. Tuy nhiên, xin thưa với quý vị rằng bản thân nước Mỹ, nơi tôi cho là xuất xứ của điều khoản này, cũng không được đương nhiên áp dụng và cũng phải tùy thuộc từng trường hợp.

USAID
TỪ NHÂN DÂN MỸ

VIAC
TRUNG TÂM TRỌNG TÀI QUỐC TẾ VIỆT NAM

VIAC SYMPOSIUM 2024

PHIÊN D – Buổi chiều

BÀN VỀ GIAI ĐOẠN PHÁT TRIỂN SẮP TỚI CỦA THỊ TRƯỜNG ADR TẠI VIỆT NAM TRONG KỶ NGUYÊN KINH TẾ SỐ: RÀO CẢN PHÁP LÝ, SỰ THÍCH ỨNG & CHUẨN BỊ NGUỒN NHÂN LỰC

Quét QR Code hoặc truy cập *https://viacsymposium.vn* để xem thêm thông tin và đăng ký tham dự chương trình

1h10 – 5h15, Thứ Năm, ngày 27/06/2024

Song ngữ Tiếng Việt & Tiếng Anh

Phòng Ballroom 1 & 2, Khách sạn Meliá Hà Nội, 44 Lý Thường Kiệt, Hoàn Kiếm, Hà Nội

Trực tiếp tại chỗ & Trực tuyến

Ngày 02 (27/06/2024) – Chiều

PHIÊN D

BÀN VỀ GIAI ĐOẠN PHÁT TRIỂN SẮP TỚI CỦA THỊ TRƯỜNG ADR TẠI VIỆT NAM TRONG KỶ NGUYÊN KINH TẾ SỐ: RÀO CẢN PHÁP LÝ, SỰ THÍCH ỨNG & CHUẨN BỊ NGUỒN NHÂN LỰC

Sự bùng nổ của kinh tế số trong giai đoạn hiện nay đã dẫn đến sự dịch chuyển của các hoạt động kinh doanh sang nền tảng trực tuyến. Những chỉ báo đang cho thấy tín hiệu tích cực của sự chuyển dịch trên trong bối cảnh Chính phủ Việt Nam đang dành nhiều sự quan tâm cho lĩnh vực kinh tế số. Kỷ nguyên số đang dẫn đến những chuyển đổi đáng kể trên mọi lĩnh vực của đời sống, trong đó, hệ thống tòa án toàn cầu và các tổ chức cung cấp dịch vụ giải quyết tranh chấp thay thế (ADR) cũng tham gia vào làn sóng thay đổi này để đáp ứng các nhu cầu trong thời đại mới.

Tuy nhiên, quá trình chuẩn bị cho xu hướng sắp tới của thị trường ADRs tại Việt Nam còn gặp phải nhiều thách thức như các rào cản pháp lý và vấn đề thích ứng công nghệ. Bên cạnh đó, trong bối cảnh các tranh chấp ngày càng đa dạng, phức tạp, việc chuẩn bị nguồn nhân lực phù hợp cho nhu cầu của thị trường ADRs là vô cùng quan trọng. Điều này sẽ đảm bảo đáp ứng được nhu cầu của thị trường cũng như yêu cầu về chất lượng chuyên nghiệp của loại hình dịch vụ trọng tài tại Việt Nam. Theo đó, để chuẩn bị cho sự phát triển của thị trường ADRs tại Việt Nam trong giai đoạn tới, Trung tâm Trọng tài Quốc tế Việt Nam (VIAC) tổ chức Hội thảo chuyên đề "Bàn về giai đoạn phát triển sắp tới của thị trường ADRs tại Việt Nam trong kỷ nguyên kinh tế số: Rào cản pháp lý, sự thích ứng và chuẩn bị nguồn nhân lực".

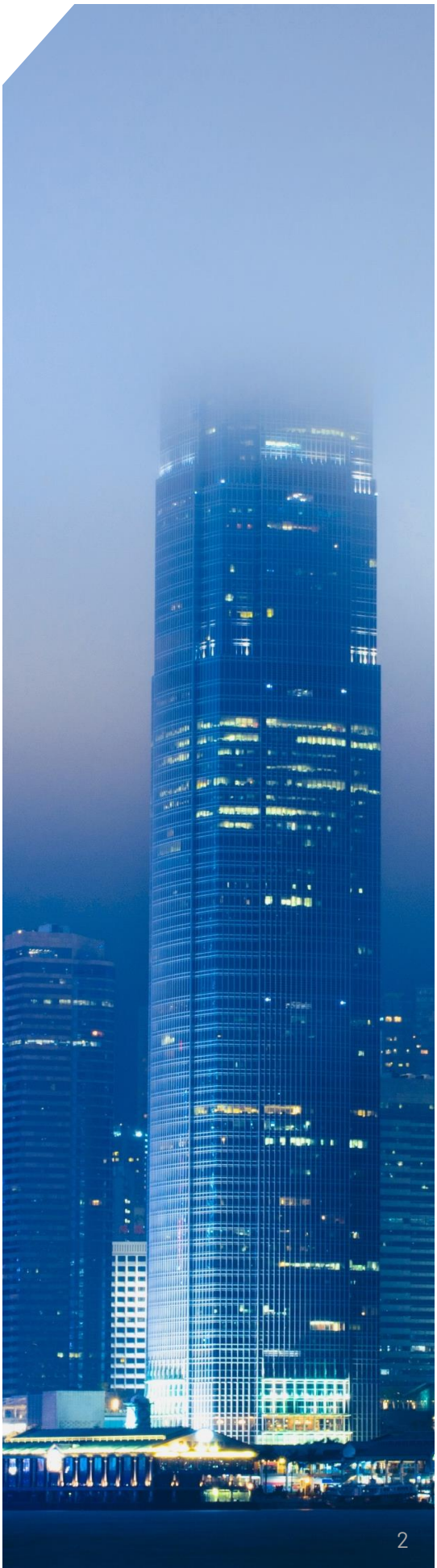

Ngày 02 (27/06/2024) – Chiều

PHIÊN D

BÀN VỀ GIAI ĐOẠN PHÁT TRIỂN SẮP TỚI CỦA THỊ TRƯỜNG ADR TẠI VIỆT NAM TRONG KỶ NGUYÊN KINH TẾ SỐ: RÀO CẢN PHÁP LÝ, SỰ THÍCH ỨNG & CHUẨN BỊ NGUỒN NHÂN LỰC

THỜI GIAN		NỘI DUNG
13:10 – 13:30		**Đăng ký**
13:30 – 13:40		**Phát biểu khai mạc** **Ông Vũ Ánh Dương** – *Phó Chủ tịch thường trực kiêm Tổng Thư ký VIAC*
Phiên 01: RÀO CẢN PHÁP LÝ VÀ SỰ THÍCH ỨNG CỦA THỊ TRƯỜNG ADR VIỆT NAM TRONG KỶ NGUYÊN THƯƠNG MẠI ĐIỆN TỬ		
13:40 – 15:00	**Điều phối viên**	**PGS. TS. Phạm Duy Nghĩa** – *Giám đốc Chương trình chính sách công, Đại học Fulbright Việt Nam, Viện trưởng Viện Nghiên cứu và Đào tạo Trọng tài Quốc tế Việt Nam (VIART) trực thuộc VIAC*
	Chuyên gia	**Bà Athita Komindr** – *Giám đốc Ủy ban Liên hợp quốc về Luật thương mại quốc tế khu vực Châu Á – Thái Bình Dương (UNCITRAL RCAP)(UNCITRAL RCAP)*
		Ông Nguyễn Văn Huệ – *Ủy viên Ban thường vụ Trung ương, Trưởng ban Nghiên cứu, xây dựng và Phổ biến pháp luật Hội Luật gia Việt Nam Hội Luật gia Việt Nam*
		Ông Lê Văn Tuấn – *Phó Cục trưởng Cục Bổ trợ Tư pháp, Bộ Tư pháp*
15:15 – 15:30		**Tea Break**
Phiên 02: HƯỚNG ĐẾN GIAI ĐOẠN MỚI CỦA THỊ TRƯỜNG ADRS TẠI VIỆT NAM – SỰ THÍCH ỨNG & CHUẨN BỊ NGUỒN NHÂN LỰC		
15:15 – 15:45		**Phần 01: Đào tạo và Nâng cao Kỹ năng Cốt lõi cho Luật sư Song hành cùng Sự Phát triển của ADRs tại Việt Nam**
	Điều phối viên	**Ls. Nguyễn Mạnh Dũng** – *Giám đốc Công ty TNHH Phòng ADR Việt Nam, Phó Viện trưởng Viện Nghiên cứu và Đào tạo Trọng tài quốc tế (VIART) thuộc VIAC*
	Chuyên gia	**Bà Nguyễn Thị Minh Huệ** – *Giám đốc Trung tâm Liên kết Đào tạo Luật sư Thương mại Quốc tế, Học viện Tư pháp*
		TS. Đào Ngọc Chuyền – *Phó Chủ tịch Liên đoàn Luật sư Việt Nam, Trọng tài viên VIAC*
15:45 – 16:30		**Phần 02: Đưa nội dung ADRs vào Chương trình Giáo dục Đại học – một trọng tâm cho Nhân lực nghề luật trong tương lai**
	Điều phối viên	**TS. Đặng Xuân Hợp** – *Giảng viên cao cấp về Đầu tư và Tranh chấp tại Trường Luật Melbourne thuộc Đại học Melbourne, Úc; Trọng tài viên VIAC*
	Chuyên gia khách mời	**PGS. TS. Nguyễn Thị Quế Anh** – *Hiệu trưởng Trường Đại học Luật, Đại học Quốc gia Hà Nội, Trọng tài viên VIAC*
		PGS. TS. Trần Việt Dũng – *Phó Hiệu trưởng Trường Đại học Luật TP.HCM, Trọng tài viên VIAC*
		PGS. TS. Lê Vũ Nam – *Phó Hiệu trưởng Trường Đại học Kinh tế - Luật, Đại học Quốc gia TP.HCM, Trọng tài viên VIAC*
16:30		**Kết thúc Phiên D**

THÔNG TIN DIỄN GIẢ

ÔNG VŨ ÁNH DƯƠNG

Phó Chủ tịch thường trực kiêm Tổng Thư ký VIAC

Luật sư Vũ Ánh Dương có trên 25 năm công tác tại Trung tâm Trọng tài Quốc tế Việt Nam (VIAC) và có nhiều kinh nghiệm hoạt động trong lĩnh vực trọng tài thương mại, pháp luật hợp đồng và pháp luật thương mại quốc tế. LS Dương đã tham gia tích cực vào các hoạt động nghiên cứu, góp ý, xây dựng pháp luật, cụ thể là thành viên Ban soạn thảo và Tổ biên tập của nhiều dự án luật quan trọng như: Pháp lệnh Trọng tài Thương mại 2003, Luật Trọng tài Thương mại 2010, Bộ luật dân sự 2015, Nghị định hướng dẫn thi hành Luật Trọng tài thương mại 2010, Nghị định Hòa giải thương mại; Thành viên Ban soạn thảo Quy tắc VIAC phiên bản 2004, 2012 & 2017, Quy tắc Hòa giải VMC; Quy tắc đạo đức Trọng tài viên. Bên cạnh đó, LS Dương cũng tham gia giảng dạy về trọng tài thương mại và hợp đồng tại một số cơ sở đào tạo luật của Việt Nam, Học viện Tư pháp, Liên đoàn Luật sư Việt Nam, VCCI v.v.

Với vai trò là Trọng tài viên, LS Dương đã tham gia giải quyết nhiều vụ tranh chấp liên quan đến các lĩnh vực mua bán hàng hóa quốc tế, bảo hiểm, xây dựng, thuê v.v. với tư cách là đồng Trọng tài viên, Trọng tài viên duy nhất và Chủ tịch Hội đồng Trọng tài.

TS. ĐẶNG XUÂN HỢP

Giảng viên cao cấp về Đầu tư và Tranh chấp tại Trường Luật Melbourne thuộc Đại học Melbourne, Úc; Trọng tài viên VIAC

TS. Đặng Xuân Hợp hiện đang hành nghề Trọng tài viên chuyên nghiệp. Trước khi thành lập Hop Dang's Chambers, TS. Hợp là luật sư thành viên Công ty Luật Allen Arthur Robinson trong nhiều năm, ông đã tham gia tư vấn cho nhiều dự án đầu tư, phát triển cơ sở hạ tầng tại Việt Nam và trên thế giới và là chuyên gia về trọng tài thương mại nói riêng và giải quyết tranh chấp thay thế (ADRs) nói chung. Ông cũng tham gia tích cực trong công tác soạn thảo Luật Trọng tài Thương mại năm 2010 và nhiều hoạt động thúc đẩy sự phát triển của trọng tài thương mại và ADRs tại Việt Nam. TS. Hợp đã có kinh nghiệm làm Trọng tài viên tham gia giải quyết nhiều vụ tranh chấp tại Tòa Trọng tài Quốc tế - Phòng Thương mại Quốc tế (ICC), Trung tâm Trọng tài Quốc tế Việt Nam (VIAC), Trung tâm Trọng tài Quốc tế Singapore (SIAC) v.v.

Ông NGUYỄN VĂN HUỆ

Ủy viên Ban thường vụ Trung ương, Trưởng ban Nghiên cứu, xây dựng và Phổ biến pháp luật Hội Luật gia Việt Nam

Ông Nguyễn Văn Huệ hiện là Ủy viên Ban Thường vụ Trung ương Hội, Trưởng Ban Nghiên cứu, xây dựng và phổ biến pháp luật, Hội Luật gia Việt Nam; Thành viên Ban Thư ký Ban Chỉ đạo Cải cách tư pháp Trung ương.

Trước đó, ông đã từng là Tổ trưởng Tổ Biên tập Luật Trưng cầu ý dân, thành viên Ban biên tập 08 dự án luật triển khai thi hành Hiến pháp 2013. Ngoài ra, ông cũng tham gia thẩm định nhiều Đề án liên quan đến tổ chức và hoạt động trong lĩnh vực tư pháp.

THÔNG TIN DIỄN GIẢ

Bà NGUYỄN THỊ MINH HUỆ

Giám đốc Trung Tâm Liên Kết Đào Tạo Luật Sư Thương Mại Quốc Tế, Học viện Tư pháp

Bà Huệ là Giám đốc Trung tâm Hợp tác Đào tạo Luật sư Thương mại Quốc tế, Học viện Tư pháp, Bộ Tư pháp, Việt Nam. Từ năm 2006 đến nay, bà đã tham gia thiết kế, đào tạo, quản lý một số chương trình đào tạo cho các học viên luật sư, luật sư và các chuyên gia pháp lý khác tại Việt Nam, đặc biệt là Chương trình đào tạo luật sư phục vụ hội nhập quốc tế (trong đó có các nội dung giảng dạy về Kỹ năng của luật sư trong việc giải quyết các tranh chấp tại trọng tài thương mại). Bà là chủ biên và đồng chủ biên của một số giáo trình và tài liệu giảng dạy, cẩm nang tham khảo về bồi dưỡng kỹ năng nghề cho luật sư tại Việt Nam. Bà Huệ là thành viên Hội đồng thẩm định tài liệu bồi dưỡng Trọng tài viên của Học viện Tư pháp năm 2023.

Bà Huệ thực hiện nghiên cứu về giáo dục nghề nghiệp pháp lý tại Trường Luật Harvard từ năm 2013-2014. Bà cũng đã liên tục thực hiện các nghiên cứu về đào tạo kỹ năng và giá trị nghề nghiệp cho luật sư, trọng tài viên, hòa giải viên tại Anh, Úc, Canada, Singapore, Nhật Bản và Hàn Quốc. Bà là thành viên trong một số dự án do Bộ Tư pháp Việt Nam, USAID, JUDGE, EU, RITZ, KOICA tổ chức về cải cách tư pháp, nâng cao năng lực quốc gia để đào tạo và phát triển nghề luật sư tại Việt Nam.

Bà Huệ là Hòa giải viên Trung tâm Hòa giải Thương mại Quốc tế Việt Nam. Ủy viên Ủy ban Quốc gia Việt Nam của Hiệp hội Luật sư ASEAN.

TS. ĐÀO NGỌC CHUYỀN

Phó Chủ tịch Liên đoàn Luật sư Việt Nam, Trọng tài viên VIAC, Hòa giải viên VMC

Luật sư – Tiến sĩ kinh tế Đào Ngọc Chuyền hiện là Chủ nhiệm Đoàn Luật sư Thành phố Hà Nội, Phó Chủ tịch Liên đoàn Luật sư Việt Nam. Ông cũng là Giám đốc Công ty Luật TNHH Đào và Đồng nghiệp và là Trọng tài viên Trung tâm Trọng tài Quốc tế Việt Nam (VIAC).

LS.TS. Đào Ngọc Chuyền đã có hơn hai mươi năm hoạt động trong lĩnh vực tư vấn pháp luật cho các tổ chức hoạt động theo cơ chế quản lý Nhà nước hoặc cơ chế thị trường trong các hoạt động về dịch vụ, thương mại, tài chính, ngân hàng, bảo hiểm, đầu tư, xây dựng, đấu thầu – đấu giá v.v. và đã trực tiếp tham gia tranh tụng trong nhiều vụ án kinh tế lớn. Kết hợp với nhiều năm kinh nghiệm trong lĩnh vực tài chính ngân hàng, LS.TS. Đào Ngọc Chuyền hoạt động chuyên môn tư vấn pháp luật cho các tổ chức, doanh nghiệp về dịch vụ, đầu tư, thương mại, tài chính, ngân hàng, lao động, đất đai, thuế, kế toán, kiểm toán, ... trong nước và quốc tế. Ngoài ra, LS.TS. Đào Ngọc Chuyền còn tham gia tranh tụng bảo vệ quyền và lợi ích hợp pháp cho nhiều khách hàng tại Tòa án và Trọng tài.

PGS. TS NGUYỄN THỊ QUẾ ANH

Hiệu trưởng Trường Đại học Luật, Đại học Quốc gia Hà Nội, Trọng tài viên VIAC

Cô Nguyễn Thị Quế Anh là Hiệu trưởng Trường ĐH Luật, ĐH Quốc gia Hà Nội. Cô tốt nghiệp bằng cử nhân Luật, chuyên ngành Luật Dân sự tại Đại học tổng hợp Matxcova, Liên bang Nga. Cô cũng có bằng tiến sỹ ngành Luật sở hữu trí tuệ tại Viện Sở hữu trí tuệ Liên bang Nga. Cô bắt đầu công tác tại Trường ĐH Luật, ĐH Quốc gia Hà Nội từ năm 2000. Với hơn 20 năm công tác trong lĩnh vực giảng dạy, cô đã tham gia nghiên cứu và xuất bản nhiều công trình, đề tài nghiên cứu và bài báo khoa học trong lĩnh vực luật dân sự và luật sở hữu trí tuệ. Bên cạnh đó, cô cũng là Trọng tài viên tại VIAC.

THÔNG TIN DIỄN GIẢ

Bà ATHITA KOMINDR

Giám đốc Ủy ban Liên hợp quốc về Luật thương mại quốc tế khu vực Châu Á - Thái Bình Dương (UNCITRAL RCAP)

Bà Athita Komindr hiện là Giám đốc Trung tâm Khu vực châu Á và Thái Bình Dương của UNCITRAL (Ủy ban Luật Thương mại Quốc tế của Liên Hiệp Quốc). Bà phụ trách quản lý các chương trình hỗ trợ kỹ thuật và xây dựng năng lực của UNCITRAL dành cho hơn 50 quốc gia ở châu Á và Thái Bình Dương trong một số lĩnh vực trọng yếu của luật thương mại, bao gồm giải quyết tranh chấp, doanh nghiệp siêu nhỏ, nhỏ và vừa (MSMEs), hợp đồng thương mại quốc tế, mua bán hàng hóa, thương mại điện tử, vận tải, nợ xấu, thanh toán quốc tế, giao dịch bảo đảm và đấu thầu. Với vai trò này, bà phối hợp với chính phủ và các tổ chức quốc tế và khu vực về các hoạt động cải cách luật thương mại. Bà cũng quản lý các chương trình nhằm thúc đẩy nguyên tắc pháp quyền trong thương mại trong khuôn khổ Thỏa thuận Khung Đối tác của Liên Hiệp Quốc.

Bà Komindr có hơn mười năm kinh nghiệm trong các lĩnh vực thương mại quốc tế và luật kinh tế, trọng tài, giải quyết tranh chấp đa phương, đàm phán và ngoại giao, cũng như pháp quyền và phát triển. Bà cũng từng làm việc cho Bộ Thương mại Thái Lan tại Bangkok (2002-2005) và Geneva (2005-2010), đại diện cho Thái Lan tham gia các cuộc đàm phán thương mại song phương, khu vực và đa phương, giải quyết tranh chấp của WTO và soạn thảo hiệp ước. Được phép hành nghề luật sư tại New York từ năm 2002, bà Komindr có kinh nghiệm trong cả hệ thống thông luật và dân luật ở lĩnh vực công và tư. Bà có bằng cấp từ Đại học Harvard, Trung tâm Luật Đại học Georgetown và Trường Luật Harvard.

Ls. NGUYỄN MẠNH DŨNG

Phó chủ tịch Hội đồng khoa học, Phó Viện trưởng Viện Nghiên cứu và Đào tạo Trọng tài quốc tế (VIART) thuộc Trung tâm Trọng tài Quốc tế Việt Nam (VIAC)

Ls. Nguyễn Mạnh Dũng là chủ tịch sáng lập Dzungsrt & Associates LLC có hơn 30 năm kinh nghiệm hành nghề trong lĩnh vực Giải quyết tranh chấp thương mại quốc tế, nay là Trọng tài viên độc lập của ADR Vietnam Chambers LLC.

Ông Dũng đã trực tiếp tham gia biên tập và soạn thảo Luật trọng tài thương mại năm 2010, Nghị định 22/CP về Hòa giải thương mại cũng như Bộ luật tố tụng dân sự năm 2015 về công nhận và thi hành phán quyết trọng tài nước ngoài cũng như công nhận thỏa thuận hòa giải ngoài tòa án và các văn bản hướng dẫn thi hành tạo nên khuôn khổ pháp lý nền tảng cho sự phát triển của lĩnh vực trọng tài và hòa giải thương mại ở Việt nam. Ông đang là Trọng tài viên của VIAC (Việt nam), KCAB International (Hàn quốc), HIAC và SHAC (Trung quốc) và HKIAC (Hồng Kông). Ls. Nguyễn Mạnh Dũng xét xử các tranh chấp về hợp đồng tư vấn, dịch vụ, cung ứng, đại lý, phân phối, mua bán hàng hóa quốc tế, hợp đồng vay, hợp đồng cho thuê, hợp đồng liên doanh, hợp tác kinh doanh, hợp đồng vận chuyển hàng hóa bằng đường biển, hợp đồng thuê tàu, hợp đồng bảo hiểm hàng hải, mua bán và sát nhập (M&A), vv. đồng thời tham gia thỉnh giảng về Trọng tài và Hòa giải, được mời là chuyên gia nghiên cứu của các tổ chức quốc tế nâng cao năng lực cho các tổ chức tài phán ở Việt nam, diễn giả tại nhiều diễn đàn khoa học khác nhau.

Ông LÊ VĂN TUẤN

Phó Cục trưởng Cục Bổ trợ Tư pháp, Bộ Tư pháp

Ông Lê Văn Tuấn hiện giữ chức vụ Phó Cục trưởng Cục Bổ trợ Tư pháp, Bộ Tư pháp. Trước đó, ông đã có thời gian công tác với vị trí Trưởng phòng Quản lý Đấu giá tài sản, Cục Bổ trợ Tư pháp. Ông Tuấn đã có nhiều năm thực hiện công tác quản lý hoạt động đấu giá tài sản cũng như phối hợp quản lý các nghề tư pháp. Ông cũng tham gia tích cực trong việc góp ý chính sách, xây dựng pháp luật, đại diện trình bày tại các diễn đàn chuyên môn trong nước và quốc tế.

THÔNG TIN DIỄN GIẢ

PGS. TS Lê Vũ Nam

Phó Hiệu trưởng Trường Đại học Kinh tế - Luật, Đại học Quốc gia TP. HCM, Trọng tài viên VIAC

Ông Nam có hơn 25 năm kinh nghiệm giảng dạy và tư vấn pháp luật về doanh nghiệp, tài chính – ngân hàng – thuế, và chứng khoán. Ông thực hiện nhiều nghiên cứu về hệ thống tư pháp của Việt Nam với một số công trình nghiên cứu tiêu biểu được xuất bản trong nước và quốc tế, như Hoàn thiện pháp luật về quản trị công ty niêm yết trên thị trường chứng khoán tại Việt Nam (2014-2016), Báo cáo thường niên thị trường tài chính Việt Nam năm 2015: Bối cảnh gia nhập Cộng đồng kinh tế ASEAN (2015), Hội nhập thị trường chứng khoán Việt Nam trong khuôn khổ Cộng đồng kinh tế ASEAN (2016). Một số bất cập trong các quy định về công bố thông tin của công ty niêm yết và kiến nghị hoàn thiện (2017), Pháp luật về quản trị công ty niêm yết trên thi trường chứng khoán Việt Nam (2017), Tiền ảo và vấn đề xây dựng khuôn khổ pháp lý quản lý tiền ảo tại Việt Nam (2019) v.v. Ông Nam cũng tham gia xây dựng, góp ý hoặc đánh giá tác động nhiều quy định pháp luật tại Việt Nam, điển hình như Luật Doanh nghiệp, Luật Chứng khoán v.v..

PGS. TS TRẦN VIỆT DŨNG

Phó Hiệu trưởng Trường Đại học Luật TP.HCM, Trọng tài viên VIAC

PGS. TS. Trần Việt Dũng là Trưởng Khoa Luật Quốc tế, Trường Đại học Luật TP Hồ Chí Minh (HCMUL). Bên cạnh việc giảng dạy tại HCMUL. Ông cũng tham gia thỉnh giảng cho chương trình cao học luật của University of West England, Jean Moulin University Law School, Montesquieu University of Bordeaux, Chulalongkorn University; thành viên Ban điều hành của DILA Foundation; thành viên Ban Biên tập của Tạp chí ASEAN Journal of Legal Studies, Vietnamese Journal of Legal Sciences. Ông là nghiên cứu viên cao cấp của Đại học Công nghệ Tallinn. Ông tham gia nghiên cứu nhiều trong các mảng đầu tư quốc tế, thương mại quốc tế, M&A xuyên biên giới, ADR, giải quyết tranh chấp đầu tư quốc tế, đầu tư và phát triển bền vững, công nghệ và pháp luật. PGS. Dũng kết hợp kiến thức học thuật với kinh nghiệm thực tiễn với tư cách là một luật sư quốc tế. Ông đã từng làm việc tại Singapore cho hai hãng luật hàng đầu ở đây trong gần 7 năm là WongPartnership và KhattarWong. Ông là sáng lập viện và nay là cố vấn cao cấp của hãng luật DL & Partners. Kinh nghiệm thực tiễn của ông bao gồm đầu tư nước ngoài, kinh doanh, lao động, thương mại quốc tế, năng lượng tái tạo và xây dựng trong cả hoạt động tư vấn giao dịch và giải quyết tranh chấp. Ông đã viết và xuất bản nhiều bài báo và sách trong lĩnh vực thương mại quốc tế, đầu tư quốc tế, cạnh tranh quốc tế, trọng tài quốc tế, công nghệ và pháp luật.

PGS. TS. PHẠM DUY NGHĨA

Giám đốc Chương trình chính sách công, Đại học Fulbright Việt Nam, Viện trưởng Viện Nghiên cứu và Đào tạo Trọng tài Quốc tế Việt Nam (VIART) trực thuộc VIAC

PGS. TS. Phạm Duy Nghĩa là học giả hàng đầu về luật và quản trị nhà nước ở Việt Nam. Ông tham gia giảng dạy môn Pháp luật và Quản trị Nhà nước, Chính sách công và Phương pháp Nghiên cứu Chính sách công. Ông là tác giả của nhiều sách giáo khoa và ấn phẩm khoa học về các vấn đề pháp lý và quản trị. Một trong những nghiên cứu của ông tập trung vào quản trị hiệu quả, bao gồm các kiến giải làm thế nào để tăng cường sự tham gia của người dân vào quy trình hoạch định chính sách cũng như làm thế nào để nâng cao hiệu quả, tính minh bạch và trách nhiệm giải trình của chính phủ.

Ông Phạm Duy Nghĩa có bằng cử nhân và Tiến sĩ Luật Đại học Leipzig (CHDC Đức). Ông cũng là học giả Fulbright tại trường Luật, Đại học Harvard và nghiên cứu viên tại Đại học Stanford. Ông Phạm Duy Nghĩa cũng đã có nhiều năm hành nghề trong lĩnh vực trọng tài với nhiều cương vị như Trọng tài viên, Giảng viên, Nhà Nghiên cứu. Trước khi trở thành Viện trưởng Viện Nghiên cứu và Đào tạo Trọng tài Quốc tế Việt Nam (VIART), Ông đã có nhiều năm là Trọng tài viên Trung tâm Trọng tài Quốc tế Việt Nam, tham gia giải quyết nhiều vụ tranh chấp kinh doanh thương mại, bao gồm cả các vụ phức tạp, có giá trị lớn hay có yếu tố nước ngoài.

USAID TỪ NHÂN DÂN MỸ

VIAC TRUNG TÂM TRỌNG TÀI QUỐC TẾ VIỆT NAM

Phiên D: Bàn về giai đoạn phát triển sắp tới của thị trường ADR tại Việt Nam trong kỷ nguyên kinh tế số

RÀO CẢN PHÁP LÝ, SỰ THÍCH ỨNG VÀ CHUẨN BỊ NGUỒN NHÂN LỰC

BÀ ATHITA KOMINDR

Giám đốc Ủy ban Liên hợp quốc về Luật thương mại quốc tế khu vực Châu Á - Thái Bình Dương (UNCITRAL RCAP)

VIAC SYMPOSIUM 2024

UNCITRAL LÀ GÌ?

United Nations UNCITRAL

Tổ chức liên chính phủ có **số lượng thành viên hạn chế**
Cơ quan pháp lý cốt lõi của hệ thống Liên Hợp Quốc trong lĩnh vực luật thương mại/quốc tế

Được thành lập bởi Đại hội đồng Liên Hợp Quốc (nghị quyết 2205 (XXI))
Ngày 17 tháng 12 năm 1966

Nhiệm vụ của UNCITRAL

- **Hiện đại hóa**
- **Đồng bộ hóa**

Của luật thương mại quốc tế

CƠ CẤU TỔ CHỨC

United Nations
UNCITRAL

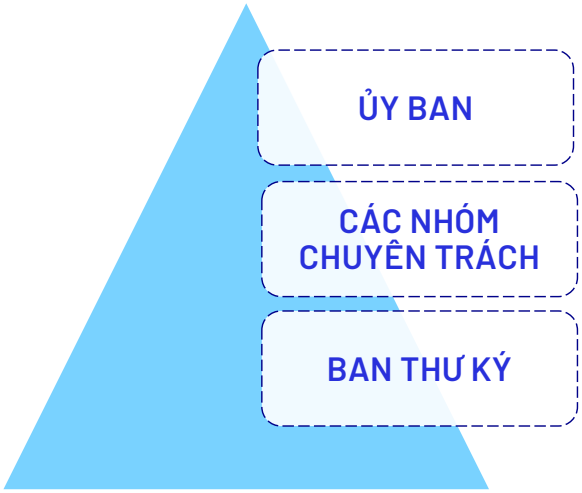

VIAC SYMPOSIUM 2024

CÁC NHÓM CHUYÊN TRÁCH

United Nations
UNCITRAL

I Doanh nghiệp siêu nhỏ, nhỏ, và vừa

II Giải quyết tranh chấp

III Cải cách giải quyết tranh chấp Nhà đầu tư - Nhà nước

IV Thương mại điện tử

V Luật phá sản

VI Chứng từ vận tải đa phương thức

VIAC SYMPOSIUM 2024

NHIỆM VỤ NHÓM LÀM VIỆC II

United Nations
UNCITRAL

1 Dự án chung xuất phát từ các đề xuất công việc về giải quyết tranh chấp và xét xử liên quan đến công nghệ

2 ... công việc nên được xây dựng dựa trên **Quy tắc Trọng tài Rút gọn UNCITRAL** và các điều khoản, điều khoản mẫu hoặc các hình thức văn bản lập pháp hoặc phi lập pháp khác có thể được chuẩn bị về các vấn đề như khung thời gian ngắn hơn, bổ nhiệm chuyên gia và/hoặc trung lập, bảo mật và bản chất pháp lý của kết quả tố tụng, tất cả đều cho phép các bên tranh chấp điều chỉnh thủ tục tố tụng theo nhu cầu của họ để tiếp tục đẩy nhanh quá trình tố tụng... (A/77/17, đoạn 225)

3 Các điều khoản mẫu của UNCITRAL về giải quyết tranh chấp chuyên biệt (SPEDR) do Nhóm công tác khuyến nghị để Ủy ban thông qua

VIAC SYMPOSIUM 2024

DỰ ÁN KIỂM KÊ GIẢI QUYẾT TRANH CHẤP THAY THẾ TRONG KỶ NGUYÊN KINH TẾ SỐ

United Nations
UNCITRAL

- Giải quyết các lĩnh vực giải quyết tranh chấp nơi luật pháp và công nghệ giao nhau -

Được Ủy ban phát động vào năm 2021; Dự án đã trao cho Ban Thư ký nhiệm vụ giám sát bối cảnh thay đổi của giải quyết tranh chấp trong nền kinh tế kỹ thuật số.

Tại phiên họp thứ năm mươi sáu năm 2023, Ủy ban đã yêu cầu Ban thư ký

Tiếp tục thực hiện dự án kiểm kê, bao gồm việc thực hiện "Chuyên công du thế giới"

Đưa ra các đề xuất về công tác lập pháp khả thi, tập trung vào các chủ đề về công nhận và thi hành các phán quyết điện tử cũng như thông báo điện tử về trọng tài và việc gửi thông báo

Đối với chủ đề về công nhận và thực thi các giải thưởng điện tử, để trình bày các phương án lập pháp

Tiếp tục hợp tác với Nền tảng đổi mới pháp lý toàn cầu toàn diện về giải quyết tranh chấp trực tuyến (iGLIP)

VIAC SYMPOSIUM 2024

TÀI LIỆU A/CN.9/1154 VÀ 1155

United Nations
UNCITRAL

MỤC TIÊU CỦA GHI CHÚ

1. Xác định, xác định và phân loại các công nghệ kỹ thuật số mới và thông thường cũng như các dịch vụ hỗ trợ công nghệ, đồng thời thảo luận về ứng dụng và tác động của chúng đối với việc giải quyết tranh chấp – phương pháp phân loại
2. Đánh giá xem có những khoảng lệch quy chuẩn trong các văn bản UNCITRAL hiện tại hay không và xác định các lĩnh vực cần cập nhật hoặc bổ sung cho các văn bản đó hoặc xây dựng các văn bản mới
3. Phác thảo những phát hiện sơ bộ về đường hướng được đề xuất, bao gồm cả công việc có thể thực hiện trong tương lai

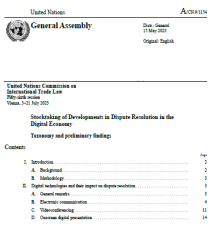
United Nations A/CN.9/1154
General Assembly
Distr.: General
17 May 2023
Original: English
United Nations Commission on International Trade Law
Fifty-sixth session
Vienna, 3-21 July 2023
Stocktaking of Developments in Dispute Resolution in the Digital Economy
Taxonomy and preliminary findings
Contents

A/CN.9/1154

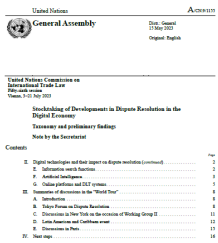
United Nations A/CN.9/1155
General Assembly
Distr.: General
17 May 2023
Original: English
United Nations Commission on International Trade Law
Fifty-sixth session
Vienna, 3-21 July 2023
Stocktaking of Developments in Dispute Resolution in the Digital Economy
Taxonomy and preliminary findings
Note by the Secretariat
Contents

A/CN.9/1155

VIAC SYMPOSIUM 2024

"CHUYẾN CÔNG DU THẾ GIỚI"
- ĐẢM BẢO TÍNH TOÀN DIỆN -

United Nations
UNCITRAL

Các cuộc thảo luận đã được thực hiện

- Tokyo, Nhật Bản 15/12/22
- Guatemala 09/03/23
- Vienna, Áo 13/05/23
- Singapore 29/09/23
- New York, Hoa Kỳ 8 &13/02/23
- Paris, Pháp 29/03/23
- Abidjan, Bờ Biển Ngà 27/07/23

VIAC SYMPOSIUM 2024

"CHUYẾN CÔNG DU THẾ GIỚI"
- ĐẢM BẢO TÍNH TOÀN DIỆN -

United Nations
UNCITRAL

Các cuộc thảo luận đã được thực hiện (tiếp)

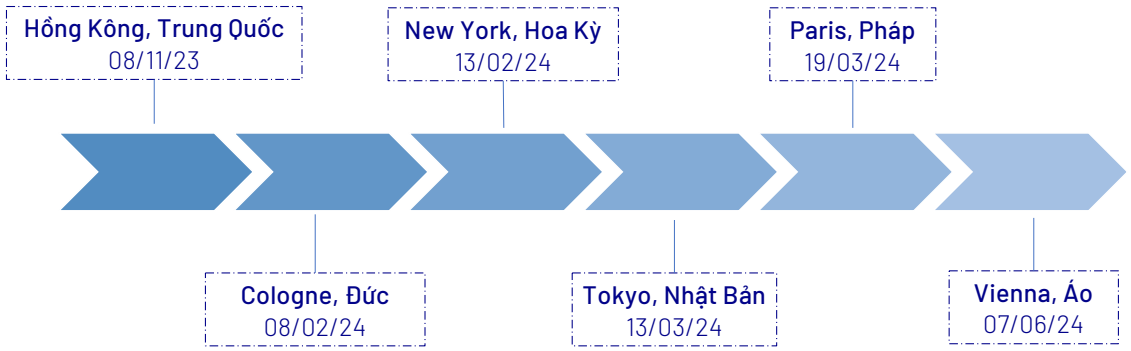

VIAC SYMPOSIUM 2024

United Nations
UNCITRAL

Đề xuất công việc trong tương lai

A/CN.9/1190

- Phán quyết trọng tài điện tử
- Thông báo trọng tài điện tử
- Giải quyết tranh chấp trên nền tảng trực tuyến

VIAC SYMPOSIUM 2024

BƯỚC TIẾP THEO

United Nations UNCITRAL

ỦY BAN

Thứ Hai, 1 tháng 7, 2024

- Mục 9: Xem xét các điều khoản mẫu dự thảo về giải quyết tranh chấp nhanh chuyên biệt
- Mục 8(d): Xem xét giải quyết tranh chấp trong nền kinh tế số

NHÓM LÀM VIỆC II

Phiên họp tiếp theo dự kiến diễn ra từ ngày 2 đến ngày 6 tháng 9 năm 2024

- Công việc theo nhiệm vụ mới tùy thuộc vào quyết định của Ủy ban
- Nếu còn công việc, hoàn thiện các ghi chú giải thích cho Các Điều khoản Mẫu về Giải quyết Tranh chấp Nhanh Chuyên biệt

VIAC SYMPOSIUM 2024

CÁC MÔ-ĐUN HỌC TRỰC TUYẾN CỦA UNCITRAL

https://uncitral.un.org/en/onlinecourses

United Nations UNCITRAL

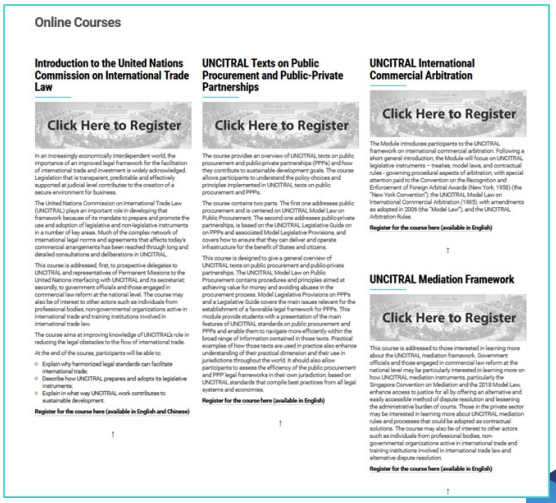
Online Courses

Introduction to the United Nations Commission on International Trade Law

Click Here to Register

In an increasingly economically interdependent world, the importance of an improved legal framework for the facilitation of international trade and investment is widely acknowledged. Legislation that is transparent, predictable and effectively supported at judicial level contributes to the creation of a secure environment for business.

The United Nations Commission on International Trade Law (UNCITRAL) plays an important role in developing that framework because of its mandate to prepare and promote the use and adoption of legislative and non-legislative instruments in a number of key areas. Much of the complex network of international legal norms and agreements that affects today's commercial arrangements has been reached through long and detailed consultations and deliberations in UNCITRAL.

This course is addressed, first, to prospective delegates to UNCITRAL and representatives of Permanent Missions to the United Nations interfacing with UNCITRAL and its secretariat; secondly, to government officials and those engaged in commercial law reform at the national level. The course may also be of interest to other actors such as individuals from professional bodies, non-governmental organizations active in international trade and training institutions involved in international trade law.

The course aims at improving knowledge of UNCITRAL's role in reducing the legal obstacles to the flow of international trade.

At the end of the course, participants will be able to:

- Explain why harmonized legal standards can facilitate international trade;
- Describe how UNCITRAL prepares and adopts its legislative instruments;
- Explain in what way UNCITRAL work contributes to sustainable development.

Register for the course here (available in English and Chinese)

UNCITRAL Texts on Public Procurement and Public-Private Partnerships

Click Here to Register

The course provides an overview of UNCITRAL texts on public procurement and public-private partnerships (PPPs) and how they contribute to sustainable development goals. The course allows participants to understand the policy choices and principles implemented in UNCITRAL texts on public procurement and PPPs.

The course contains two parts. The first one addresses public procurement and is centered on UNCITRAL Model Law on Public Procurement. The second one addresses public-private partnerships, is based on the UNCITRAL Legislative Guide on on PPPs and associated Model Legislative Provisions, and covers how to ensure that they can deliver and operate infrastructure for the benefit of States and citizens.

This course is designed to give a general overview of UNCITRAL texts on public procurement and public-private partnerships. The UNCITRAL Model Law on Public Procurement contains procedures and principles aimed at achieving value for money and avoiding abuses in the procurement process. Model Legislative Provisions on PPPs and a Legislative Guide covers the main issues relevant for the establishment of a favorable legal framework for PPPs. This module provide students with a presentation of the main features of UNCITRAL standards on public procurement and PPPs and enable them to navigate more efficiently within the broad range of information contained in these texts. Practical examples of how those texts are used in practice also enhance understanding of their practical dimension and their use in jurisdictions throughout the world. It should also allow participants to assess the efficiency of the public procurement and PPP legal frameworks in their own jurisdiction, based on UNCITRAL standards that compile best practices from all legal systems and economies.

Register for the course here (available in English)

UNCITRAL International Commercial Arbitration

Click Here to Register

The Module introduces participants to the UNCITRAL framework on international commercial arbitration. Following a short general introduction, the Module will focus on UNCITRAL legislative instruments – treaties, model laws, and contractual rules - governing procedural aspects of arbitration, with special attention paid to the Convention on the Recognition and Enforcement of Foreign Arbitral Awards (New York, 1958) (the "New York Convention"), the UNCITRAL Model Law on International Commercial Arbitration (1985), with amendments as adopted in 2006 (the "Model Law"), and the UNCITRAL Arbitration Rules.

Register for the course here (available in English)

UNCITRAL Mediation Framework

Click Here to Register

This course is addressed to those interested in learning more about the UNCITRAL mediation framework. Government officials and those engaged in commercial law reform at the national level may be particularly interested in learning more on how UNCITRAL mediation instruments, particularly the Singapore Convention on Mediation and the 2018 Model Law, enhance access to justice for all by offering an alternative and easily accessible method of dispute resolution and lessening the administrative burden of courts. Those in the private sector may be interested in learning more about UNCITRAL mediation rules and processes that could be adopted as contractual solutions. The course may also be of interest to other actors such as individuals from professional bodies, non-governmental organizations active in international trade and training institutions involved in international trade law and alternative dispute resolution.

Register for the course here (available in English)

VIAC SYMPOSIUM 2024

UNCITRAL
Ngày Châu Á - Thái Bình Dương 2023

Khám phá các ranh giới kỹ thuật số của
Thương mại xuyên Biên giới
(17 sự kiện/11 lãnh thổ)

United Nations
UNCITRAL
Regional Centre for Asia and the Pacific

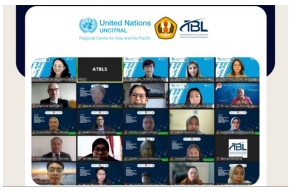

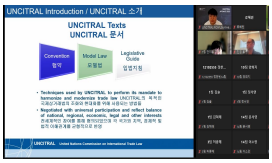

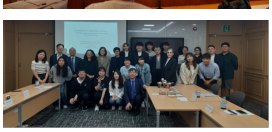

VIAC SYMPOSIUM 2024

VIAC SYMPOSIUM 2024

United Nations
UNCITRAL

Xin cảm ơn!

Để biết thêm thông tin, vui lòng truy cập
www.uncitral.org

Bà Athita Komindr
Giám đốc Ủy ban Liên hợp quốc về
Luật thương mại quốc tế khu vực Châu Á - Thái Bình Dương
(UNCITRAL RCAP)

USAID TỪ NHÂN DÂN MỸ

VIAC TRUNG TÂM TRỌNG TÀI QUỐC TẾ VIỆT NAM

ĐỊNH HƯỚNG SỬA ĐỔI
LUẬT TRỌNG TÀI THƯƠNG MẠI

ÔNG NGUYỄN VĂN HUỆ

Ủy viên Ban thường vụ Trung ương, Trưởng ban Nghiên cứu, xây dựng và Phổ biến pháp luật Hội Luật gia Việt Nam

VIAC SYMPOSIUM 2024

MỤC TIÊU & TẦM NHÌN

1. TTTM thực sự là thiết chế giải quyết tranh chấp chuyên nghiệp, minh bạch, công bằng và hiệu quả
2. Việt Nam đang hội nhập sâu, rộng vào nền kinh tế toàn cầu và việc giải quyết tranh chấp bằng trọng tài đang là xu thế phổ biến, như vậy cần phải tạo khung khổ pháp lý thuận lợi để TTTM đáp ứng được các nhu cầu mới đó
3. TTTM Việt Nam đủ khả năng cạnh tranh với các tổ chức trọng tài phát triển khác ít nhất là trong khu vực
4. Việt Nam có tiềm năng trở thành Trung tâm trọng tài quốc tế tiếp theo trong khu vực

ĐỊNH HƯỚNG HOÀN THIỆN LUẬT TTTM

Mở rộng phạm vi giải quyết tranh chấp của TTTM

Mở rộng thẩm quyền của Hội đồng trọng tài trong thủ tục tố tụng TTTM

Đổi mới, hoàn thiện thủ tục tố tụng TTTM

Nâng cao hiệu lực và khả năng thi hành phán quyết TTTM; giảm thiểu tình trạng hủy phán quyết TTTM

VIAC SYMPOSIUM 2024

MỞ RỘNG PHẠM VI THẨM QUYỀN GIẢI QUYẾT TRANH CHẤP CỦA TTTM

Một số đạo luật quy định chồng chéo hoặc thiếu quy định của đã gây khó khăn, hạn chế cho việc xác định, mở rộng phạm vi thẩm quyền giải quyết tranh chấp bằng trọng tài cho một số loại hình tranh chấp cụ thể.

Việc không có quy định nhắc tới phương thức giải quyết trọng tài có thể gây hiểu nhầm là chỉ được sử dụng Tòa án để giải quyết tranh chấp phát sinh từ lĩnh vực chuyên ngành đó.

VIAC SYMPOSIUM 2024

VIAC SYMPOSIUM 2024

GIẢI PHÁP MỞ RỘNG THẨM QUYỀN TTTM

1. Quy định rõ, đầy đủ trong Luật phạm vi thẩm quyền giải quyết tranh chấp bằng TTTM.
2. Mở rộng khái niệm "thương mại" đảm bảo bao hàm hết các lĩnh vực TTTM có thẩm quyền giải quyết; sửa đổi quy định trong các đạo luật khác nhằm đảm bảo thống nhất trong hệ thống pháp luật về các phương thức giải quyết trọng tài và tòa án
3. Rà soát, bổ sung quy định mới về thẩm quyền giải quyết của TTTM phù hợp với thực tiễn Việt Nam, Luật mẫu UNCITRAL và thông lệ quốc tế
4. Tuyên truyền phổ biến về phạm vi mới của TTTM trong cộng đồng doanh nghiệp và các bên liên quan

VIAC SYMPOSIUM 2024

ĐỔI MỚI, HOÀN THIỆN THỦ TỤC TỐ TỤNG TTTM

1

Quy định về thỏa thuận trọng tài trong Luật TTTM quá chặt chẽ và chưa tương thích với Luật Mẫu UNCITRAL. Trong một số trường hợp thỏa thuận trọng tài phù hợp với ý chí của các bên nhưng bị tuyên vô hiệu.

2

Quy định về thủ tục tống đạt tài liệu và trao đổi liên lạc giữa các bên đang áp đặt quy định cứng, thiếu sự linh hoạt, tạo ra lỗ hổng để một số bên lợi dụng nhằm kéo dài hoặc hủy phán quyết trọng tài dựa trên cơ sở thủ tục tống đạt tài liệu và liên lạc của các bên vi phạm tố tụng. Thiếu quy định về ứng dụng công nghệ số trong tố tụng trọng tài.

3

Thiếu vắng trọng tài viên khẩn cấp.

4

Thời hiệu khởi kiện không thống nhất với BLDS.

VIAC SYMPOSIUM 2024

GIẢI PHÁP ĐỔI MỚI, HOÀN THIỆN THỦ TỤC TỐ TỤNG TTTM

Rà soát, sửa đổi quy định về thỏa thuận trọng tài, thủ tục tống đạt tài liệu và trao đổi liên lạc giữa các bên;

Bổ sung các quy định cho phép/thừa nhận quy trình, cách làm phù hợp trên nền tảng ứng dụng công nghệ số trong tố tụng trọng tài;

Thời hiệu khởi kiện nên thống nhất với BLDS là 03 năm;

Về miễn trách nhiệm dân sự cho trọng tài viên (có/không) v.v.

Bổ sung một số quy định mới về thủ tục tố tụng trọng tài trên cơ sở tham khảo các quy định của Luật mẫu UNCITRAL và thông lệ quốc tế về trọng tài thương mại, đảm bảo phù hợp với thực tiễn và tính thống nhất của hệ thống pháp luật của Việt Nam.

VIAC SYMPOSIUM 2024

MỞ RỘNG THẨM QUYỀN CỦA HỘI ĐỒNG TRỌNG TÀI TRONG THỦ TỤC TỐ TỤNG TTTM

Mặc dù Điều 45, 46 và 47 của Luật TTTM đã trao một số quyền cho HĐTT trong việc triệu tập nhân chứng, quyền áp dụng các biện pháp khẩn cấp tạm thời, nhưng Luật TTTM hiện tại không trao thẩm quyền toàn bộ cho HĐTT thực hiện các thủ tục tố tụng theo quyết định của mình (khi các bên không thống nhất/thỏa thuận được về các thủ tục này).

Vì vậy mọi hoạt động tố tụng phải dựa vào các quy định trong Luật TTTM, trong khi các điều khoản này không trao thẩm quyền cho HĐTT trong các vấn đề tố tụng phát sinh khác (ví dụ như cách thức thu thập, công nhận chứng cứ, hình thức tổ chức phiên xét xử, v.v.) gây khó khăn cho HĐTT trong việc quản trị điều hành vụ kiện trọng tài.

Luật pháp hầu hết các quốc gia đều dựa trên cách tiếp cận của Điều 19 Luật Mẫu UNCITRAL, đó là nếu các bên không có thỏa thuận thì HĐTT sẽ có quyền hạn toàn bộ trong việc tiến hành xét xử theo bất kỳ cách thức, trình tự và thủ tục nào mà HĐTT cho là phù hợp.

VIAC SYMPOSIUM 2024

GIẢI PHÁP MỞ RỘNG THẨM QUYỀN CỦA HỘI ĐỒNG TRỌNG TÀI TRONG THỦ TỤC TỐ TỤNG TTTM

- Rà soát, sửa đổi các quy định trong Luật còn bất cập, không phù hợp với thực tiễn về thẩm quyền của HĐTT ảnh hưởng đến hiệu quả, sự nhanh chóng, thuận tiện của hoạt động trọng tài.

- Bổ sung điều mới quy định trình tự thủ tục giải quyết tranh chấp của HĐTT trên cơ sở tham khảo Điều 19 Luật Mẫu UNCITRAL, trong đó trao cho các bên có thể tự do thỏa thuận về các vấn đề thủ tục mà HĐTT sẽ tuân theo khi tiến hành tố tụng hoặc nếu các bên không có thỏa thuận thì ngoài việc tuân thủ các quy định của Luật, HĐTT có thể tiến hành phân xử trọng tài theo cách thức, trình tự và thủ tục mà HĐTT cho là phù hợp, bao gồm các vấn đề tố tụng phát sinh khác: cách thức thu thập, công nhận chứng cứ, hình thức tổ chức phiên xét xử, v.v...

VIAC SYMPOSIUM 2024

NÂNG CAO HIỆU LỰC VÀ KHẢ NĂNG THI HÀNH PHÁN QUYẾT TTTM, GIẢM THIỂU TÌNH TRẠNG HỦY PHÁN QUYẾT TRỌNG TÀI

- Về thể thức, nội dung phán quyết trọng tài

Một số yêu cầu về thể thức, nội dung phán quyết trọng tài quy định trong Luật TTTM còn có sự bất cập và gây rủi ro dẫn đến việc hủy phán quyết. VD: yêu cầu về địa chỉ của trọng tài viên.

- **Hủy phán quyết trọng tài do trái với các nguyên tắc cơ bản của pháp luật Việt Nam:**

Trong giai đoạn từ 2011-2024 có 43 phán quyết bị hủy, trong đó số phán quyết bị hủy vì lý do trái nguyên tắc cơ bản của pháp luật Việt Nam là 20, chiếm 45%. Trong suốt quá trình thi hành Pháp lệnh trọng tài thương mại (từ năm 2003 tới 2010), không có bất kỳ ghi nhận nào về phán quyết trọng tài bị hủy vì lý do trái với lợi ích công cộng.

VIAC SYMPOSIUM 2024

GIẢI PHÁP

1

Rà soát, sửa đổi quy định về thể thức, nội dung phán quyết trọng tài, lược bỏ yếu tố không có giá trị pháp lý liên quan đến nội dung của phán quyết để hạn chế việc coi thiếu yếu tố này là căn cứ hủy phán quyết;

2

Sửa quy định hủy phán quyết trọng tài do trái với các nguyên tắc cơ bản của pháp luật Việt Nam. Cho phép cơ chế Tòa án ra quyết định hủy một phần và chấp nhận cho thi hành một phần phán quyết trọng tài;

3

Bổ sung cơ chế giám đốc thẩm đối với quyết định của Tòa án đối với quyết định hủy phán quyết trọng tài.

4

Hoặc bổ sung cơ chế báo cáo TANDTC trước khi quyết định hủy phán quyết trọng tài.

VIAC SYMPOSIUM 2024

VIAC SYMPOSIUM 2024

Xin cảm ơn sự theo dõi của quý vị!

Nguyễn Văn Huệ

Ủy viên Ban thường vụ Trung ương, Trưởng ban Nghiên cứu, xây dựng và Phổ biến pháp luật Hội Luật gia Việt Nam

USAID TỪ NHÂN DÂN MỸ

VIAC TRUNG TÂM TRỌNG TÀI QUỐC TẾ VIỆT NAM

HƯỚNG ĐẾN GIAI ĐOẠN MỚI CỦA THỊ TRƯỜNG ADRS TẠI VIỆT NAM - SỰ THÍCH ỨNG & CHUẨN BỊ NGUỒN NHÂN LỰC

ĐÀO TẠO VÀ NÂNG CAO KỸ NĂNG CỐT LÕI CHO LUẬT SƯ SONG HÀNH CÙNG SỰ PHÁT TRIỂN CỦA ADRS TẠI VIỆT NAM

LS. NGUYỄN MẠNH DŨNG

Phó chủ tịch Hội đồng khoa học VIAC
Phó Viện trưởng Viện nghiên cứu và đào tạo trọng tài quốc tế VIART
Trọng tài viên | Trung tâm Trọng tài quốc tế Việt nam VIAC
Giám đốc ADR Vietnam Chambers LLC

VIAC SYMPOSIUM 2024

1. NGUYÊN TẮC SỐ 3 - LEGAL EXPERTISE TRONG 10 NGUYÊN TẮC THIÊN NIÊN KỶ Ở LONDON DO VIỆN TRỌNG TÀI ANH CÔNG BỐ NĂM 2015

The London Centenary Principles 2015

CIArb evolving to resolve

The following Principles are those necessary for an effective, efficient and "safe" Seat for the conduct of International Arbitration.

1. **Law**

A clear effective, modern International Arbitration law which shall recognise and respect the parties' choice of arbitration as the method for settlement of their disputes by:

(a) providing the necessary framework for facilitating fair and just resolution of disputes through the arbitration process;

(b) limiting court intervention in disputes that parties have agreed to resolve by arbitration.

(c) striking an appropriate balance between confidentiality and appropriate transparency, including the growing practice of greater transparency in investor state arbitration.

2. **Judiciary**

An independent Judiciary, competent, efficient, with expertise in International Commercial Arbitration and respectful of the parties' choice of arbitration as their method for settlement of their disputes.

3. **Legal Expertise**

An independent competent legal profession with expertise in International Arbitration and International Dispute Resolution providing significant choice for parties who seek representation in the Courts of the Seat or in the International Arbitration proceedings conducted at the Seat.

4. **Education**

An implemented commitment to the education of counsel, arbitrators, the judiciary, experts, users and students of the character and autonomy of International Arbitration and to the further development of learning in the field of arbitration.

Nguồn: CIArb, CIArb London Centenary Principles,2015
https://www.academia.edu/121216287/CIArb_London_Centenary_Principles

2. THỰC TRẠNG VÀ NHU CẦU LUẬT SƯ AM HIỂU VỀ QUY TRÌNH TỐ TỤNG TRỌNG TÀI THEO CHUẨN MỰC QUỐC TẾ CỦA LUẬT MẪU UNCITRAL

Có ít nhất **746** lượt luật sư tham gia tranh tụng trọng tài

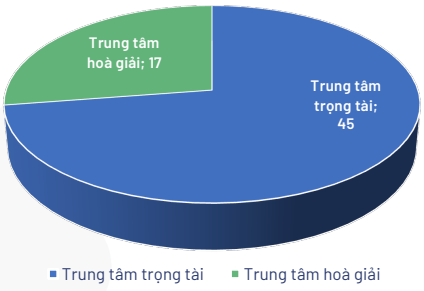

Cần ít nhất **124** luật sư am hiểu quy trình tố tụng trọng tài & hoà giải.

3. THỰC TRẠNG VÀ NHU CẦU LUẬT SƯ AM HIỂU VỀ QUY TRÌNH TỐ TỤNG TRỌNG TÀI THEO CHUẨN MỰC QUỐC TẾ CỦA LUẬT MẪU UNCITRAL

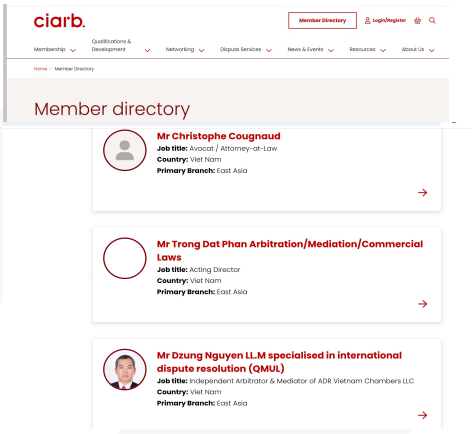

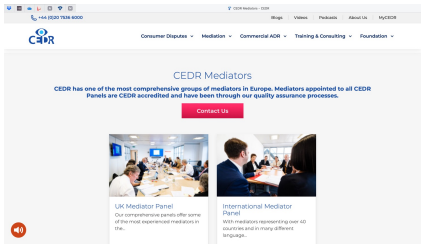

72 ACCREDITED MEDIATORS

4. THỰC TRẠNG VÀ NHU CẦU LUẬT SƯ AM HIỂU TRANH TỤNG TRỌNG TÀI QUỐC TẾ

60

LISTING LAW FIRMS

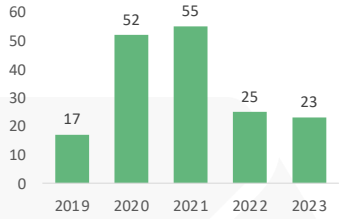

13

Vụ ISDS mà Việt Nam là Bị đơn

Có ít nhất **120** luật sư am hiểu tranh tụng trọng tài quốc tế

ít nhất **344** lượt luật sư Việt Nam đã tranh tụng trọng tài quốc tế

Cần ít nhất **13 lượt** công ty luật hiểu về Trọng tài đầu tư

Nguồn: Báo cáo Hàng năm SIAC, 2019 - 2023

VIAC SYMPOSIUM 2024

DIỄN GIẢ

VIAC SYMPOSIUM 2024

Thank you for your attention!

ÔNG NGUYỄN MẠNH DŨNG

Giám đốc |ADR VIETNAM CHAMBERS LLC.
Lầu 46, tháp Thương mại Bitexco,
Số 2 Hải Triều, P. Bến Nghé, Q. 1, Tp. Hồ Chí Minh
Điện thoại: 0903 807 376
Email: dzung.nguyen@adr.com.vn

ADR VIETNAM CHAMBERS LLC
INDEPENDENT ARBITRATORS & MEDIATORS

THƯƠNG MẠI VÀ ĐẦU TƯ XUYÊN BIÊN GIỚI
TRONG BỐI CẢNH KINH TẾ BIẾN ĐỘNG: TRANH CHẤP & TRỌNG TÀI

PHIÊN D: BÀN VỀ GIAI ĐOẠN PHÁT TRIỂN SẮP TỚI CỦA THỊ TRƯỜNG ADR TẠI VIỆT NAM TRONG KỶ NGUYÊN KINH TẾ SỐ: RÀO CẢN PHÁP LÝ, SỰ THÍCH ỨNG VÀ CHUẨN BỊ NGUỒN NHÂN LỰC

Phần 01: Rào cản pháp lý và sự thích ứng của thị trường ADR việt nam trong kỷ nguyên kinh tế số

Điều phối viên: PGS.TS. Phạm Duy Nghĩa – *Giám đốc Chương trình chính sách công, Đại học Fulbright Việt Nam, Viện trưởng Viện Nghiên cứu và Đào tạo Trọng tài Quốc tế Việt Nam (VIART) trực thuộc VIAC*

Chuyên gia khách mời:

Bà Athita Komindr – *Giám đốc Ủy ban Liên hợp quốc về Luật thương mại quốc tế khu vực Châu Á – Thái Bình Dương (UNCITRAL RCAP)*

Ông Nguyễn Văn Huệ – *Ủy viên Ban thường vụ Trung ương, Trưởng ban Nghiên cứu, xây dựng và Phổ biến pháp luật Hội Luật gia Việt Nam*

NỘI DUNG THẢO LUẬN

PGS.TS. Phạm Duy Nghĩa: Xin chào các anh, chị tham gia chương trình tại hội trường và trên nền tảng trực tuyến. Tôi thấy có một số từ khoá cho chủ đề ngày hôm nay: (1) '**nền kinh tế số**' – một môi trường rất khác với chúng tôi ngày xưa; và (2) '**thị trường ADR**' – một chủ đề cũng khá lớn và đặt ra câu hỏi liệu rằng nước ta mời các doanh nghiệp vào làm ăn khi xảy ra tranh chấp thì có giữ được thị trường hay không, hay phần lớn nhà đầu tư nước ngoài cũng mang luật sư nước ngoài vào và khi có tranh chấp thì sử dụng những thiết chế nước ngoài và đất nước của chúng ta chỉ là nơi họ khai thác tài nguyên giá rẻ.

Vậy phải thiết kế luật như thế nào để chúng ta làm chủ, giữ lấy được thị trường của mình cụ thể là trong lĩnh vực ADR như trọng tài? Ngoài ra, Luật Trọng tài Thương mại cũng đang trong quá trình sửa đổi thì chúng ta có thể học hỏi được gì từ kinh nghiệm quốc tế và chị Athita từ UNCITRAL có thể giúp đỡ gì chúng ta trong việc làm cho luật của Việt Nam giống với các nước trên thế giới? Về vấn đề thứ nhất, phải nhận biết được rào cản thì mới đưa ra được giải pháp. Vậy theo hai diễn giả thì trong thời đại kinh tế số thì rào cản cụ thể đối với hoạt động trọng tài trong nền kinh tế số là gì?

Bà Athita Komindr: Tôi nghĩ rằng trước khi chúng ta tiếp tục với các nội dung về nền kinh tế số thì một điều quan trọng ở đây mà ta cần nhìn nhận lại đó chính là trọng tài thương mại quốc tế là nền tảng quan trọng. Và anh Nghĩa cũng đã nói đến việc phải làm thế nào để hiện đại hoá và sửa đổi luật trọng tài thương mại cho nên chúng ta sẽ cần phải quan tâm đến yếu tố này như một nền tảng. Thứ hai, Việt Nam cũng có những khuôn khổ rất mạnh mẽ và chắc chắn về trọng tài thương mại quốc tế nên khuyến nghị của tôi là các nhà lập pháp có thể tham chiếu đến luật mẫu UNCITRAL để có thể phê chuẩn, cũng như chứng minh cho các đối tác thương mại rằng các bạn sẵn sàng tuân thủ theo những khuôn khổ quốc tế chung. Tại thời điểm mà các quốc gia đều đang cố hài hoà hoá với hệ thống trọng tài thương mại quốc tế thì rõ ràng khi Việt Nam phê chuẩn luật mẫu UNCITRAL sẽ là một điều hết sức quan trọng.

Tiếp theo, liên quan đến bối cảnh nền kinh tế số, có rất nhiều điểm đáng để chúng ta lưu tâm. Ở đây, làm thế nào để chúng ta phát triển giải quyết tranh chấp bằng trọng tài trong bối cảnh kinh tế số thì tôi cũng đã nói tới một số điểm trong bài trình bày của mình. Chúng ta có thể xem xét một số khía cạnh khác nhau và hiện tại thì chúng tôi cũng đưa ra một vài phương án để Uỷ ban có thể cân nhắc trong phiên họp ngày họp ngày 1 tháng 7 tới và cũng sẽ cùng xem xét làm thế nào để có thể cụ thể hoá hơn những nội dung trong luật mẫu. Các anh, chị có thể truy cập tài liệu của chúng tôi qua mạng trong dự án DRDE để cùng xem xét những nội dung nào chúng ta có thể trao đổi, chia sẻ và thực hiện các bước tiếp theo về giải quyết tranh chấp thay thế trong kỷ nguyên kinh tế số.

PGS.TS. Phạm Duy Nghĩa: *Bây giờ Việt Nam có nhiều điểm đặc biệt. Nếu chấp nhận luật mẫu UNCITRAL thì có vướng mắc gì không? Vậy thì anh Huệ, đại diện cho Hội Luật gia Việt Nam – Một tổ chức chính trị - xã hội đại diện cho giới hành nghề luật của nước ta thì đứng trước một lời mời như vậy thì chúng ta sẽ nên làm gì?*

Ông Nguyễn Văn Huệ: Trong câu chuyện về thời đại kinh tế số, các biểu hiện của các trạng thái liên quan từ đầu tư, thương mại, dịch vụ và tranh chấp cũng sẽ có yếu tố số. Như lúc nãy tôi có trình bày, bản thân luật trọng tài thương mại của ta hiện nay đang có một số vấn đề: (1) có chỗ chưa phù hợp, (2) còn chồng chéo, xung đột lẫn nhau, và (3) thiếu vắng những quy định liên quan, trong đó tất yếu là thiếu những quy định liên quan đến nền kinh tế số, tố tụng số và đặc biệt với trọng tài là ứng dụng số trong tố tụng.

Với câu hỏi của thầy Nghĩa rằng với luật mẫu và những khuyến nghị từ UNCITRAL thì chúng ta sẽ tiếp nhận thế nào, thưa thầy và các quý vị đại biểu, trong tiến trình cải cách tư pháp 20 năm qua của chúng ta thì một trong những quan điểm ta luôn tuân theo đó là ta sẵn sàng hài hoà pháp luật trong nước với pháp luật quốc tế, cũng như tham khảo luật của các nước để có thể học hỏi. Tôi thấy những kiến nghị trong phần trình bày của bà Athita rất hay và dưới góc độ là người chịu trách nhiệm thường trực cho việc soạn thảo kỳ này cũng rất mong muốn được nghe thật nhiều ý kiến từ UNCITRAL. Tôi cũng đã nghiên cứu kỹ khuyến nghị từ các chuyên gia của UNCITRAL liên quan đến Luật Trọng tài thương mại 2010 thế nhưng như vậy là chưa đủ bởi ngày nay, chúng ta phát sinh thêm kinh tế số và tố tụng số. Tôi nghĩ rằng ở quan

điểm của các nhà chính trị, các nhà làm luật cũng như quan điểm từ phía các thiết chế như Hội Luật gia và các cơ quan liên quan thì cũng sẽ ủng hộ câu chuyện hài hoà hoá pháp luật Việt Nam, và đối với vấn đề nền kinh tế số thì rõ ràng luật của chúng ta sẽ phải đi theo sao cho phù hợp.

PGS.TS. Phạm Duy Nghĩa: Cảm ơn anh Huệ đã phác thảo rõ những dự kiến sửa đổi của luật trọng tài, cho thấy rõ những thứ cần phải điều chỉnh trong quá trình từ thẩm quyền tới quá trình tố tụng tới thi hành phán quyết. Tầm nhìn như vậy cũng đã rất khái quát rồi. Tôi cũng nghĩ rằng đi vào chi tiết thì từng chủ đề một sẽ phải có các buổi thảo luận sâu hơn nhưng về tổng thể thì không biết các vị trong khán phòng có câu hỏi hay điều gì muốn biết sâu thêm về những điều mà 2 diễn giả đã nói không?

Chia sẻ thêm từ Khán giả tại hội trường: Được biết năm 2005, Việt Nam đưa ra Luật thương mại lần đầu tiên và đề ra khái niệm 'thương mại' – một khái niệm mà cho tới nay Việt Nam vẫn còn chấp nhận, nhưng khái niệm này trái với khái niệm 'thương mại' do UNCITRAL đề ra cách đây 19 năm. Và Luật trọng tài thương mại Việt Nam sau khi sửa đổi thì bỏ luôn khái niệm 'thương mại' mà đã được copy nguyên bản từ UNCITRAL. Kiến nghị của tôi là chúng ta hãy lấy luôn luật mẫu của UNCITRAL cho VIệt Nam là hay nhất thay vì sửa đổi bổ sung thiếu đi sự nhất quán. Đề xuất thứ hai của tôi, khi nhìn các nước trong khu vực như Hong Kong, Singapore có thể thấy hệ thống pháp luật của họ khá hoàn chỉnh, ít sửa đổi còn VIệt Nam thì sửa nhiều từ khái niệm, thủ tục, cho đến quy trình,.v.v. Có lẽ trước mắt nếu như có thể, ta hãy lấy và áp dụng 8-90% những gì nhân loại đã nghiên cứu và đi trước hàng trăm năm để đỡ mất công.

PGS.TS. Phạm Duy Nghĩa: Câu hỏi của vị khán giả có vẻ mang tính bình luận nhiều hơn và theo hướng ủng hộ cho những chuẩn mực đã có ở toàn cầu. Phần nhiều người cũng nói vậy, tuy nhiên mình cũng cần phải tính đến các việc các chuẩn mực đấy áp dụng vào thể chế, chính trị và văn hóa của nước mình như thế nào. Chưa chắc việc áp dụng toàn bộ một tiêu chuẩn như thế sẽ phù hợp với các yếu tố đặc thù của từng quốc gia.

Tôi xin phép được có câu hỏi tiếp theo dành cho các diễn giả đang ngồi đây. Đối với những hệ thống mới như e-Case thì sẽ đặt ra những thách thức gì với luật hiện hành và những gì cần phải sửa đổi. Ví dụ một đương sự muốn khởi kiện luôn qua hệ thống thì liệu có được hay không? Tính bảo mật đối với bộ hồ sơ vụ việc như thế nào? Rồi sau này tòa có coi đó là căn cứ để hủy phán quyết hay không, v.v. Không biết là anh Huệ và bà Athita có ý kiến gì giúp đỡ cho VIAC cũng như các trung tâm trọng tài ở Việt Nam liên quan đến quá trình thụ lý đơn khởi kiện?

Bà Athita Komindr: Vâng nếu tôi hiểu đúng câu hỏi thì ông đang hỏi về tài liệu nộp thông qua kênh điện tử trong trọng tài quốc tế. Đây là một vấn đề vẫn đang trong quá trình cân nhắc và xem xét. Theo điều 2 của Quy tắc Trọng tài UNCITRAL thì mọi thông báo, bao gồm cả thông tin, liên lạc hoặc đề xuất, có thể được gửi bởi bất kỳ phương tiện thông tin nào cho phép ghi lại bằng chứng của việc chuyển thông tin đó. Quy tắc này có thể được sửa đổi bởi các bên,

theo đó, các bên có thể sửa đổi quy tắc theo hướng chấp nhận trường hợp thông báo được gửi qua các kênh điện tử. Trên thực tiễn thì rất nhiều trung tâm trọng tài cũng chấp nhận thông báo được chuyển bằng phương thức này và nếu quy tắc UNCITRAL được cập nhật để phản ánh thực tiễn này thì sẽ dễ dàng hơn để các trung tâm trọng tài khác cũng có thể áp dụng cách tiếp cận này.

Một cách tiếp cận khác về vấn đề này thì Ủy ban có thể yêu cầu nhóm công tác II của UNCITRAL soạn thảo một văn bản hướng dẫn, trong đó bao gồm hướng dẫn cụ thể ví dụ như phải gửi tài liệu điện tử phải bao gồm một địa chỉ email được đăng ký để nhận thông báo và phương thức để việc nhận thông báo có thể được xác nhận. Tuy nhiên, xin nhấn mạnh lại rằng đây vẫn là vấn đề đang được cân nhắc.

PGS.TS. Phạm Duy Nghĩa: *Có nhiều người cho rằng khi soạn thảo Luật Trọng tài Thương mại sửa đổi thì nhóm soạn thảo cũng tính là điều gì mang tính quy định bắt buộc để đưa vào luật thì chỉ mang tính chuẩn mực thôi, còn những gì chi tiết thì phải để cho các trung tâm trọng tài tự quy định trong điều lệ của họ. Theo anh Huệ, cách làm này liệu có hợp lí không?*

Ông Nguyễn Văn Huệ: Cảm ơn thầy vì câu hỏi rất phù hợp với quan điểm của nhóm soạn thảo hiện nay. Như vừa nãy tôi trình bày thì cách áp dụng của chúng ta thì có phần nào đấy hơi cứng, do vậy bản thân Luật trọng tài của chúng ta phải bổ sung quy định cho phép hoặc công nhận tố tụng trọng tài điện tử. Chúng ta không chỉ đề cập tới phiên họp giải quyết mà là cả quá trình tố tụng. Do vậy thì vấn đề thứ hai chúng ta cần phải giải quyết, như thấy Nghĩa vừa nói, với có 03 cấp độ - nếu luật công nhận và cho phép: (1) cái gì được đưa vào luật? (2) cái gì được đưa về quy tắc của các trung tâm trọng tài, và (3) cái gì các bên được phép thỏa thuận? Phải được thể hiện ở các cấp độ này bởi chúng ta đã cho phép sự linh hoạt trong tố tụng trọng tài và thẩm quyền của hội đồng trọng tài cũng được mở rộng. Rõ ràng về vấn đề an ninh mạng và bảo mật đặt ra một vấn đề thách thức. Và như thầy Nghĩa đã nói rằng nếu những vấn đề đấy chưa được giải quyết một cách thỏa đáng thì phán quyết đó dễ bị hủy. UNCITRAL hiện đang có nghiên cứu đầy đủ hơn và có lẽ chúng ta sẽ cùng đồng hành, với hi vọng trong quá trình sửa thì chúng ta sẽ kịp thời học tập được các khuyến nghị từ họ để áp dụng vào luật của chúng ta.

Câu hỏi tại hội trường: *Em xin có câu hỏi dành cho chị Athita, đâu là những tiêu chí để chọn địa điểm cho chuyến công du quốc tế của UNCITRAL về dự án DRDE bởi vì theo em được biết, trọng tài tại Việt Nam tiếp nhận và xử lí nhiều vụ việc hơn các quốc gia như Hàn Quốc, Nhật Bản hoặc Thái Lan. Do vậy, liệu Việt Nam có thể được cân nhắc chọn làm điểm dừng chân tiếp theo trong chuyến công du tới không ạ? Xin cảm ơn.*

Bà Athita Komindr: Vâng, một câu hỏi về chuyến công du quốc tế của UNCITRAL về dự án DRDE (Dispute Resolution in the Digital Economy – giải quyết tranh chấp trong nền kinh tế số). Tôi sẽ truyền tải mong muốn của Việt Nam tới các đồng nghiệp của tôi ở Vienna về vấn đề này. Tôi nghĩ hiện nay thì có rất nhiều cách để một quốc gia có thể tham gia vào chuyến công du quốc tế này. Việt Nam có phái đoàn ở UNCITRAL và cụ thể hơn là nhóm công tác thứ

II và họ cũng là những thành viên hoạt động sôi nổi, mong muốn của các bạn cũng có thể được gửi đến đoàn đại biểu của Việt Nam tại UNCITRAL. Chuyến công du quốc tế của UNCITRAL liên quan đến dự án Giải quyết tranh chấp trong nền kinh tế số, đây không phải là một chuyến đi nhằm đánh giá sự tương thích với Luật Mẫu hay các vấn đề khác liên quan đến trọng tài. Nếu Việt Nam mong muốn được tìm hiểu, học hỏi thêm, hay nâng cao nhận thức về cách mà các văn bản của UNCITRAL về trọng tài có thể giúp ích được Việt Nam thì chúng tôi rất sẵn lòng phối hợp tổ chức các sự kiện, hội thảo với các cơ quan có thẩm quyền, các trường đại học, doanh nghiệp, v.v. để bàn luận sâu hơn về Luật Mẫu hoặc các khía cạnh khác về các công việc của UNCITRAL. Ngày nay với sự phổ biến của các hình thức tổ chức hội thảo trực tuyến thì chúng tôi rất sẵn lòng tổ chức một buổi công du trực tuyến để đáp ứng nhu cầu và giải đáp thắc mắc cho các bạn. Xin cảm ơn.

THƯƠNG MẠI VÀ ĐẦU TƯ XUYÊN BIÊN GIỚI
TRONG BỐI CẢNH KINH TẾ BIẾN ĐỘNG: TRANH CHẤP & TRỌNG TÀI

PHIÊN D: BÀN VỀ GIAI ĐOẠN PHÁT TRIỂN SẮP TỚI CỦA THỊ TRƯỜNG ADR TẠI VIỆT NAM TRONG KỶ NGUYÊN KINH TẾ SỐ: RÀO CẢN PHÁP LÝ, SỰ THÍCH ỨNG VÀ CHUẨN BỊ NGUỒN NHÂN LỰC

Phần 2.1: Đào tạo và Nâng cao Kỹ năng Cốt lõi cho Luật sư Song hành cùng Sự Phát triển của ADRs tại Việt Nam

Điều phối viên: Ls. Nguyễn Mạnh Dũng – *Giám đốc Công ty TNHH Phòng ADR Việt Nam, Phó Viện trưởng Viện Nghiên cứu và Đào tạo Trọng tài quốc tế (VIART) thuộc VIAC*

Chuyên gia khách mời:

Bà Nguyễn Thị Minh Huệ – *Giám đốc Trung tâm Liên kết Đào tạo Luật sư Thương mại Quốc tế, Học viện Tư pháp*

TS. Đào Ngọc Chuyền – *Phó Chủ tịch Liên đoàn Luật sư Việt Nam, Trọng tài viên VIAC*

NỘI DUNG THẢO LUẬN

LS. Nguyễn Mạnh Dũng: Có rất nhiều vấn đề quan trọng khi đề cập đến việc đào tạo kỹ năng tranh tụng tại trọng tài cho luật sư ở các thẩm quyền tài phán còn kém phát triển như Việt Nam, tôi đã thử đặt câu hỏi cho ChatGPT và một vài thách thức phổ biến có thể kể đến gồm: *Thứ nhất,* hạn chế khi tiếp cận nguồn tài liệu đào tạo theo chuẩn mực quốc tế (Luật mẫu UNCITRAL); *Thứ hai,* hạn chế hiểu biết về các thông lệ trọng tài quốc tế tốt nhất như soft law hay các quy tắc IBA về thu thập và đánh giá chứng cứ, về xung đột lợi ích trong trọng tài quốc tế v.v.; *Thứ ba,* thiếu hụt nhân lực có kinh nghiệm thực tiễn tranh tụng tại trọng tài quốc tế; *Thứ tư,* rào cản về ngôn ngữ khi ngôn ngữ chính của trọng tài quốc tế là tiếng Anh; *Thứ năm*, cơ hội networking giữa các học viên, đồng nghiệp, người hướng dẫn còn hạn chế.

LS. Nguyễn Mạnh Dũng: *Theo ông/bà, vấn đề gì là quan trọng nhất trong đào tạo kỹ năng tranh tụng tại trọng tài cho luật sư ở các thẩm quyền tài phán còn kém phát triển như Việt Nam?*

Có rất nhiều vấn đề quan trọng khi đề cập đến việc đào tạo kỹ năng tranh tụng tại trọng tài cho luật sư ở các thẩm quyền tài phán còn kém phát triển như Việt Nam, một vài thách thức phổ biến có thể kể đến:

Thứ nhất, hạn chế khi tiếp cận nguồn tài liệu đào tạo theo chuẩn mực quốc tế (Luật mẫu UNCITRAL)

Thứ hai, hạn chế hiểu biết về các thông lệ trọng tài quốc tế tốt nhất như soft law hay các quy tắc IBA về thu thập và đánh giá chứng cứ, về xung đột lợi ích trong trọng tài quốc tế...

Thứ ba, thiếu hụt nhân lực có kinh nghiệm thực tiễn tranh tụng tại trọng tài quốc tế.

Thứ tư, rào cản về ngôn ngữ khi ngôn ngữ chính của trọng tài quốc tế là tiếng Anh.

Thứ năm, cơ hội networking giữa các học viên, đồng nghiệp, người hướng dẫn còn hạn chế.

Tôi xin được hỏi TS. Đào Ngọc Chuyền, với tư cách là những người gắn bó trực tiếp với việc đào tạo kỹ năng nghề cho giới luật sư, những thách thức này ở Việt Nam có hay không và cách xử lý các thách thức đó như thế nào?

TS. Đào Ngọc Chuyền: Tôi thấy có hai điểm lớn có thể được đề cập khi nêu về các thách thức trong việc đào tạo kỹ năng hành nghề cho luật sư hiện nay gồm:

Thứ nhất, là những số liệu thống kê về hoạt động trọng tài, hoạt động giải quyết tranh chấp, sự tham gia của luật sư, các vụ kiện vào thời điểm gần nhất (năm 2023) là những số liệu hết sức ấn tượng. Trong số liệu đó có rất nhiều điểm đáng mừng nhưng cũng có nhiều vấn đề còn trăn trở.

Thứ hai là vấn đề luật sư, Trọng tài viên Nguyễn Mạnh Dũng cũng đã đưa ra những vấn đề làm thế nào để chúng ta nắm bắt được cơ hội trong bối cảnh nền kinh tế số, công nghệ thông tin, trí tuệ nhân tạo AI v.v. cũng như làm thế nào để chúng ta cũng có thể vượt qua những thử thách giống như vừa rồi luật sư Dũng đã nói. Tôi đặc biệt rất ấn tượng khi được nghe năm điểm anh Dũng nêu, một cách khách quan thì những nội dung AI đưa ra cũng rất đáng để suy ngẫm.

Tôi khá đồng tình với năm điểm đó. Bây giờ tôi xin phép đưa ra một số ý kiến cá nhân.

Về vấn đề về đào tạo kỹ năng tham gia giải quyết tranh chấp tại trọng tài. Theo số liệu thì hiện có 50 Trung tâm Trọng tài đang hoạt động. Với số lượng trọng tài viên trong danh sách tương đối nhiều, nhưng điều tôi băn khoăn là ngoài VIAC thường xuyên thực hiện đào tạo và sinh hoạt chuyên đề thì bao nhiêu trong số các trọng tài viên của các tổ chức trọng tài khác được đào tạo bài bản và hệ thống về trọng tài?

Nhìn rộng ra thị trường nhân lực và hoạt động đào tạo trọng tài mà cụ thể là đào tạo kỹ năng của trọng tài viên, đào tạo kỹ năng tham gia tranh tụng trọng tài, quả thực chúng ta đang vẫn còn dư địa phát triển hoạt động đào tạo này khi mà cộng đồng người sử dụng, thực hành ADR vẫn đang tiếp tục mở rộng, gia tăng về số lượng. Bên cạnh đó, nhu cầu thực chất về việc được đào tạo bài bản và hệ thống cũng ngày càng cao, tôi cũng quan sát thấy được nếu như trước đây phải là các công ty luật hàng đầu của Việt Nam hoặc công ty luật nước ngoài tài Việt Nam mới quan tâm đến việc xây dựng và phát triển nhóm luật sư chuyên về tranh chấp thì nay nhiều công ty luật khác cũng cũng đã dần triển khai mô hình trên.

Tuy vậy, khi tiếp xúc với thông lệ quốc tế thì quả thực Việt Nam đã có hơn 30 năm đổi mới với những thành tựu hết sức ấn tượng, song so với mong đợi thì ta vẫn còn nhiều thiếu sót và những người hành nghề trong lĩnh vực này còn thiếu kinh nghiệm thực tiễn. Để có trọng tài viên trong tiêu chuẩn của Việt Nam thôi đã đòi hỏi cao và khắt khe. Và để có các luật sư tham gia tranh tụng trọng tài cũng cần có một thước đo chuẩn mực tương xứng để hoạt động giải quyết tranh chấp bằng trọng tài phát huy tối đa ưu điểm về tính hiệu quả của nó.

LS. Nguyễn Mạnh Dũng: *Có lẽ ở Học viện Tư pháp có rất nhiều khoá đào tạo kỹ năng nghề luật sư khác nhau nhưng ở Trung tâm liên kết Đào tạo Luật sư Thương mại Quốc tế thuộc Học viện tư pháp mà cô Huệ điều hành là nơi có những khoá đào tạo tiệm cận với luật quốc tế nhất. Cô Huệ vui lòng chia sẻ góc nhìn của mình về các thách thức tôi đã đưa ra ở trên.*

Bà Nguyễn Thị Minh Huệ: Chúng tôi thấy được cơ hội tuyệt vời trong hoạt động đào tạo nghề, đặc biệt là đào tạo về kỹ năng hành nghề luật sư. Anh Dũng có nói rằng là một số chuyên gia, các luật sư trên thế giới cho rằng là ngày nay lĩnh vực trọng tài có thể được coi là một thị trường ngách pháp lý phức tạp và đòi hỏi luật sư phải thực hiện các khóa đào tạo nghề một cách chuyên sâu và giải quyết các vấn đề có tính chất phức tạp. Bên cạnh đó, cũng có thông tin rằng hiện nay cũng khó có các luật sư bỏ thời gian bận rộn của mình trong quá trình hành nghề để theo học các khóa dài hạn. Chúng tôi cho rằng đây sẽ là một điều tuyệt vời nếu chúng tôi đưa được những điều cần thiết đối với các luật sư vào chương trình đào tạo tại Học viện Tư pháp, một cách chuyên sâu hơn.

Tuy nhiên, liên quan tới năm thách thức mà anh Dũng đưa ra, cũng như việc vượt qua những thách thức đó như thế nào thì tôi chia sẻ như sau. Trước hết về thực tiễn hoạt động đào tạo tại Học viện chúng tôi, liên quan đến chức danh luật sư cũng như một số chức danh khác có liên quan đến hoạt động của trọng tài, hiện nay Học viên Tư pháp mỗi năm đào tạo khoảng 3500 học viên luật sư và những học viên luật này sẽ được học một trong bốn chương trình: *Đào tạo nghề luật sư, Đào tạo nghề luật sư chất lượng cao, Luật sư hội nhập quốc tế và Đào tạo chung thẩm phán, luật sư, kiểm sát viên*. Bên cạnh đó, chúng tôi còn có thêm một chương trình nữa là chương trình nghiệp vụ thi hành án và cũng có liên quan đến việc thi hành các bản án, quyết định, trong đó có cả các quyết định có yếu tố nước ngoài và trọng tài nước ngoài tại Việt Nam.

Trong những chương trình mà chúng tôi đang triển khai ngày nay, đặc biệt là các chương trình liên quan đến đào tạo luật sư đều có nội dung giảng dạy về kỹ năng hành nghề của luật sư trong tố tụng trọng tài. Hiện nay, số lượng những chuyên đề giảng dạy về kỹ năng của luật sư liên quan đến trọng tài cũng được điều chỉnh ngày càng tăng lên, học viên tối thiểu sẽ tham gia ba chuyên đề liên quan đế nội dung này. Đặc biệt, trong chương trình đào tạo luật sư thương mại quốc tế, chỉ tính riêng phần lý thuyết và thực hành thì học viên sẽ tham gia năm buổi học về chủ để trên, cụ thể gồm hai buổi lý thuyết và ba buổi thực hành.

Bên cạnh đó, chúng tôi cũng có những buổi học liên quan đến trọng tài thương mại tổ chức theo dạng chuyên đề, những buổi này chúng tôi rất may mắn nhận được sự hỗ trợ từ phía VIAC. Điều này giúp cho các buổi chuyên đề có tính thực tiễn cao hơn và bản thân học viên

cũng được trao đổi, thảo luận với đại diện Ban thư ký VIAC, các chuyên gia nhiều kinh nghiệm quản lý tố tụng trọng tài. Có thể nói, các hoạt động này đã phần nào giải quyết được một phần thách thức anh Dũng nêu ra – khó khăn trong việc tiếp cận với thực tiễn hành nghề của luật sư trong lĩnh vực trọng tài. Tuy nhiên, con số mà các bạn được thụ hưởng đào tạo này cũng hết sức hạn chế bởi chỉ có những bạn học viên chương trình đào tạo luật sư hội nhập quốc tế thì mới có được cơ hội đó. Còn số lượng khoảng hơn 3000 các bạn học viên còn lại thì chúng tôi xin mời các anh các chị giảng viên, luật sư, trọng tài viên đến giảng dạy.

Và có một thách thức mà anh Dũng có nói rằng đây là liên quan đến rào cản về đội ngũ nhân lực đào tạo. Chúng ta muốn đào tạo nghề thì phải có những chuyên gia có kinh nghiệm thực tiễn tham gia đào tạo. Theo con số thống kê của bên Học viện của chúng tôi thì hiện nay các bên Trung tâm trọng tài, các luật sư và trọng tài viên có thể giảng dạy mảng này cho Học viện thì có khoảng 20 mà thôi. Quả thực các trọng tài viên và luật sư của chúng ta vô cùng bận rộn và để mà mời được họ đến và khớp với lịch của chúng tôi cũng là một điều vô cùng thách thức. Đây cũng là điều chúng tôi rất mong muốn trong thời gian tới các trọng tài viên của VIAC cũng như là các luật sư đã trực tiếp tham gia xét xử, tranh tụng tại trọng tài có thể dành thời gian và đồng hành cùng chúng tôi trong các chương trình đào tạo cho luật sư liên quan đến trọng tài của Học viện Tư pháp.

Một thực tiễn và cũng là một thách thức rất lớn hiện nay đối với Học viện Tư pháp là điều kiện để tiệm cận với các nguồn tài liệu chuẩn liên quan đến trọng tài, ví dụ như Luật mẫu của UNCITRAL cũng như là các Luật mềm khác. Chúng tôi cũng rất vui khi được nghe phần trao đổi của bà Athita Kohmindir liên quan đến việc UNCITRAL có một nền tảng đào tạo trực tuyến và sắp tới nếu các nguồn học liệu từ nền tảng này có thể được chia sẻ thì tôi cho rằng đây là điều quý giá để có thể giúp thu hẹp khoảng cách về nội dung đào tạo cũng như giúp học viên được tiếp cận với những nguồn học liệu chuẩn và chuyên sâu.

Cuối cùng, có một điều mà ở Học viện chúng tôi hiện nay đang là một thách thức rất lớn đó là nhận thức của học viên liên quan đến việc thực sự đây là một lĩnh vực họ sẽ phải đầu tư vào để mà học, củng cố phát triển như là một nghề hay một lĩnh vực chuyên sâu. Do nhiều yếu tố mà hiện nay chúng tôi chưa đánh giá được về mức độ nhận thức của học viên rằng đây có phải là một nghề hay không và nếu các bạn chuyên sâu vào lĩnh vực này thì cơ hội nghề nghiệp của các bạn có nhiều hay không. Chính vì vậy hiện nay chúng ta thấy rằng tỉ lệ giữa thời lượng đào tạo về kỹ năng hành nghề của luật sư trong lĩnh vực trọng tài thì thông thường tối đa là 5 buổi học nhưng trong khi đó tỉ lệ đối với tòa án là 20 buổi học. Và ta biết rằng ra không thể áp dụng những kỹ năng hành nghề luật sư trong lĩnh vực của tòa án ngang sang trọng tài được. Tôi có đọc một bài viết của anh Dũng, anh Dũng nêu rằng là nếu chúng ta áp dụng ngang toàn bộ như vậy thì nhiều khi sẽ hạn chế bớt các ưu điểm của phương thức trọng tài và nhiều khi cũng gây thiệt hại cho quyền và lợi ích hợp pháp của khách hàng. Tuy nhiên, để các bạn học viên có thể chuyên tâm đầu tư sâu vào phát triển kỹ năng tranh tụng tại trọng tài thì trước hết phải từ bản thân các bạn trăn trở và nghiêm túc coi đây là

một nghề. Chúng tôi cũng mong rằng, trong thời gian sắp tới như Anh Nguyễn Văn Huệ phía Hội Luật gia Việt Nam có đề cập về một trong những mục tiêu của Việt Nam trong lĩnh vực này là trở thành một trung tâm mới nổi về trọng tài trong khu vực, tôi tin rằng những viên gạch mang tính nền tảng và cốt lõi chính là nguồn nhân lực được đào tạo bài bản và hệ thống, được tiếp cận thực tiễn trong nước và quốc tế về trọng tài.

LS. Nguyễn Mạnh Dũng: *Xin hỏi Luật sư Chuyền, ở Anh, người ta không chỉ dùng lợi ích để hấp dẫn luật sư mà còn đưa ra những quy tắc nghề nghiệp để buộc luật sư có nghĩa vụ phải tư vấn cho khách hàng lựa chọn các phương thức giải quyết tranh chấp thay thế nếu có tranh chấp phát sinh trước khi dẫn khách hàng ra tòa án và dường như Việt Nam không có quy định đó. Hơn nữa, tòa án Anh còn đưa ra chế tài nếu như vụ việc đưa ra tòa án mà các bên đương sự chưa cân nhắc đến những lựa chọn về phương pháp giải quyết tranh chấp ngoài tòa án, thì có thể tòa án sẽ không thụ lý vụ việc đó và khuyến nghị các bên quay lại các phương pháp giải quyết tranh chấp thay thế như trọng tài, hòa giải. Hoặc nếu các bên vẫn muốn ra tòa án giải quyết, thì tòa án có thể không chấp nhận phân bổ chi phí pháp lý để tranh tụng tại tòa án,mà tranh tụng tại tòa án Anh thì có lẽ đắt đỏ hơn tại tòa án Việt Nam nhiều. Vậy liệu Liên đoàn Luật sư Việt Nam hay Đoàn Luật sư Thành phố Hà Nội có thể đưa ra những khuyến nghị nào tương tự như vậy cho đội ngũ luật sư tranh tụng của Việt Nam?*

TS. Đào Ngọc Chuyền: Hiện nay chúng ta đang chuyển đổi chứ không có sẵn một cơ chế có tính chất truyền thống giống như một số nước có nền kinh tế thị trường phát triển. Do vậy thứ nhất, thói quen lựa chọn tòa án cũng được hình thành từ lâu. Thứ hai, trong luật Việt Nam cũng đặt ra vấn đề là tòa án chỉ từ chối thụ lý khi trong điều khoản giải quyết tranh chấp là có thỏa thuận trọng tài, chứ không có hẳn một cơ chế như anh Dũng nói ở Anh Quốc. Và thứ ba, chúng ta đang đi theo hướng để họ thấy lợi ích mà lựa chọn chứ không áp đặt, mà đã áp đặt thì không có lựa chọn.

Theo tôi, cần quan tâm đến việc đào tạo trọng tài chứ không chỉ đơn thuần là đào tạo luật sư, vì hiện nay tiêu chuẩn làm trọng tài viên không đơn giản là có chuyên ngành về luật hoặc là có chứng chỉ về luật mà có thể là chuyên gia trong các lĩnh vực khác. Do vậy cần đào tạo để những người có chuyên môn được đào tạo cả về kĩ năng, về quản lý, giải quyết vụ tranh chấp mà mang lại lợi ích cho khách hàng - ở đây chính là các doanh nghiệp. Hơn nữa, luật sư và trọng tài cùng đem một thông điệp gửi đến doanh nghiệp rằng: phương thức giải quyết tranh chấp bằng trọng tài là một lựa chọn tốt nhất để tiết kiệm thời gian. Và ta lại quay trở lại câu chuyện về tính ưu việt của phương thức giải quyết trọng tài.

Ông Victor Smith: *Xin cám ơn, tôi nghĩ nhu cầu sử dụng trọng tài đang ngày càng tăng cao ở Việt Nam. Liệu VIAC đã có kế hoạch nào để sửa đổi phí trọng tài để khuyến khích, thu hút thêm các trọng tài viên và đảm bảo việc thu phí từ khách hàng làm sao đủ để trả các chi phí này, không biết VIAC nghĩ thế nào về việc khuyến khích các trọng tài viên bằng cách tăng thêm phí trọng tài?*

LS. Nguyễn Mạnh Dũng: Cảm ơn ông Victor Smith. Liên quan đến chính sách của các tổ chức trọng tài, mà chủ yếu là Trung tâm Trọng tài Quốc tế Việt Nam, mối quan ngại của

trung tâm giải quyết tranh chấp tại Việt Nam là sự cân bằng giữa nhu cầu và khả năng chi trả của thị trường. Nhu cầu ở chỗ là nếu phí thấp quá thì khó thu hút dc những trọng tài viên tài năng để dành thời gian cho những vụ tranh chấp, đặc biệt là những vụ tranh chấp có yếu tố quốc tế phức tạp. Nhưng nếu mức phí cao quá thì các doanh nghiệp Việt Nam (đa phần là các doanh cỡ vừa và nhỏ) không thể theo được mức phí đó. Tuy nhiên tôi không có quyền trả lời thay cho VIAC, lát nữa sẽ mời Phó Chủ tịch thường trực kiêm Tổng thư ký Vũ Ánh Dương sẽ trả lời, theo tôi hiểu là với sự mở cửa của luật Trọng tài thương mại 2010 cho phép các tổ chức trọng tài Việt Nam kết nạp trọng tài viên người nước ngoài thì VIAC là tổ chức tiên phong đã mời rất nhiều trọng tài viên quốc tế có tên tuổi trong đó có Victor Smith trong đội ngũ trọng tài viên. Tôi còn nhớ vụ đầu tiên tôi ngồi tại VIAC chính là ngồi với ông Victor Smith và ông Edmund từ Singapore. Vụ đó rất nhỏ, tôi nghĩ thù lao cho trọng tài viên nước ngoài như ông Victor Smith và ông Edmund không phải là điều mà họ quan tâm khi chấp nhận lời đề nghị xét xử vụ tranh chấp tại Việt Nam.

Câu hỏi tại hội trường: *Theo như em hiểu thì các bạn sinh viên học luật từ bậc đại học ở bên nước ngoài khi các bạn muốn về Việt Nam thực hành ngành luật thì các bạn gặp một khó khăn đó là các bạn chưa được phép tư vấn luật Việt Nam, chỉ được phép tư vấn luật quốc tế thôi. Em rất mong các chuyên gia có thể chia sẻ thêm về những khó khăn mà các bạn sinh viên luật từ nước ngoài về có thể gặp phải khi các bạn muốn hành nghề tại Việt Nam để các bạn có thể đưa ra những quyết định đúng đắn hơn về con đường học hành của mình. Ngoài ra, em cũng xin hỏi liệu trong tương lai sẽ có những thay đổi gì để khuyến khích các bạn sinh viên – các nguồn nhân lực ngành luật chất lượng cao từ nước ngoài về để đóng góp cho đất nước?*

LS. Nguyễn Mạnh Dũng: Xin mời anh Chuyền giải đáp câu hỏi của bạn.

TS. Đào Ngọc Chuyền: Thứ nhất, bạn có trao đổi là sinh viên đã tốt nghiệp ở Đại học Queen Mary Anh Quốc trở về Việt Nam. Vậy thì điều đầu tiên, chưa đặt vấn đề là mình được tư vấn pháp luật nước ngoài hay Việt Nam, chính là liệu bằng cấp đó của bạn liệu có được công nhận tại Việt Nam hay không. Sau khi bằng cấp đại học đó được công nhận là cử nhân giống như các cử nhân luật tại Việt Nam rồi thì lúc này các bạn sẽ vào Học viên Tư pháp để học 1 năm, sau đó tốt nghiệp và về tổ chức hành nghề để tập sự 1-2 năm. Trong thời gian đó, các bạn đủ điều kiện để thi một kì thi quốc gia với ba môn thi để đủ điểm 50-50-100 thì sẽ được Bộ Tư pháp cấp chứng chỉ hành nghề. Khi bạn được cấp chứng chỉ, bạn mới được phép hành nghề luật sư tại Việt Nam.

Với câu hỏi thứ 2, bằng cách nào để chúng ta thu hút nguồn nhân lực chất lượng cao từ nước ngoài thì đây là một chính sách rất lớn mà Nhà nước luôn luôn hướng về cởi mở và tạo ra một môi trường tốt. Vậy nên chắc chắn nếu như các bạn đã tốt nghiệp luật ở nước ngoài, bậc thạc sĩ hoặc cao hơn nữa thì khi các bạn về đều được chào đón và khi đó, ngoài những gì được trải nghiệm và hoàn thành thủ tục thì việc hành nghề và mức độ được chào đón chính là khả năng cống hiến và sự tin cậy từ khách hàng đối với mình.

LS. Nguyễn Mạnh Dũng: Với tư cách là một nhà tuyển dụng thì tôi chỉ khuyên các bạn một điều là Các bạn đừng đòi hỏi mức lương khởi điểm cao quá so với nhu cầu tuyển dụng của các tổ chức hành nghề luật sư ở Việt Nam, vốn là một thị trường còn chưa phát triển lắm ở thị trường châu Á. Tuy nhiên tôi nghĩ rằng có những vấn đề mà chúng ta phải bù đắp bằng những khoá đào tạo kỹ năng nghề ngắn hạn và có rất nhiều viện trong đó có VIART và rất nhiều tổ chức, viện khác sẽ rất mong muốn được hợp tác với các tổ chức như là Liên đoàn Luật sư Việt Nam hay Đoàn Luật sư Hà Nội cũng như Học viện Tư pháp để đưa ra những khoá đào tạo ngắn hạn như vậy. Nhưng đào tạo ngắn hạn cho dù của các tổ chức trọng tài nổi tiếng quốc tế cũng không thay thế được việc đào tạo cơ bản ở bậc đại học và bậc sau đại học ở Việt Nam. Chất lượng nguồn nhân lực phụ thuộc vào đào tạo ở bậc Đại học và Cao học ở Việt Nam và tôi nghĩ rằng trong 10 nguyên tắc thiên nhiên kỉ này thì nguyên tắc chìa khoá của mọi vấn đề vẫn là chất lượng giáo dục đại học ở Việt Nam.

Câu hỏi: *Luật sư tham gia tranh tụng trọng tài tại VIAC và Luật sư tham gia bảo vệ quyền và lợi ích của Chính phủ/Nhà đầu tư tại các vụ kiện đầu tư khác nhau như thế nào? Mong các chuyên gia lưu ý giúp về các kỹ năng đặc thù cần có ở mỗi vai trò của luật sư nêu trên?*

LS. Nguyễn Mạnh Dũng: Nghệ thuật tranh tụng dù là trọng tài đầu tư hay trọng tài thương mại, đếu là nghệ thuật thuyết phục, mục đích cao nhất là thuyết phục một nhóm người độc lập xét xử có lợi cho khách hàng của mình. Tuy nhiên, trong trọng tài đầu tư, luật sư cần đảm bảo ít nhất 4 kỹ năng cụ thể bao gồm: (i) tư duy phản biện (critical thinking) (ii) chiến thuật (strategy) (iii) soạn thảo đệ trình and (iv) kỹ năng thuyết phục.

Đầu tiên, Luật sư cần áp dụng tư duy phản biện trong việc tìm hiểu sự việc, luật áp dụng và quy tắc tố tụng.

+ Sự khác biệt rõ ràng nhất giữa trọng tài đầu tư và trọng tài thương mại là trọng tài đầu tư thường liên quan đến cơ quan nhà nước hoặc một quốc gia theo một điều ước quốc tế hơn là một hợp đồng, do vậy quyết định áp dụng luật nội dung là luật quốc tế thay vì luật nội địa. Theo đó, trong trọng tài đầu tư, Luật sư cần nghiên cứu về quốc gia đối lập, bao gồm tình hình kinh tế chính trị, chính sách nhà nước trong giai đoạn đầu tư và lợi ích công đằng sau nó. + Tiếp theo đó, luật sư cần hiểu luật áp dụng. Một đặc điểm đặc trưng của trọng tài đầu tư là sự kết hợp của luật công và luật tư. Luật điều chỉnh nội dung có thể là hiệp định đầu tư song phương, tập quán quốc tế, luật quốc gia tiếp nhận đầu tư. Do đó, luật sư cần hiểu những nguồn luật này. Ngoài ra, các hiệp định đầu tư có những tiêu chuẩn bảo vệ mà thường rất mơ hồ và có ít hướng dẫn về việc áp dụng trong vụ việc cụ thể. Do đó, Luật sư cũng cần hiểu những tiêu chuẩn này.

+ Thêm nữa, Luật sư cần hiểu quy tắc tố tụng. Luật Địa điểm trọng tài (law of the seat) và quy tắc tố tụng trọng tài điều chỉnh tố tụng trọng tài như Quy tắc ICSID hay Quy tắc UNCITRAL, Quy tắc PCA, v.v. Các thủ tục như chỉ định trọng tài viên, BPKCTT, huỷ hoặc thi hành PQTT, v.v là những thủ tục mà Luật sư cần hiểu rõ để đảm bảo việc thi hành PQTT. Ngoài ra, cũng có những quy tắc ngầm dành cho luật sư khi tranh tụng tại trọng tài đầu tư như giọng điệu, cách hành xử bình tĩnh, lịch sự, thể hiện sự tôn trọng đối với HĐTT, thể hiện

sự nhiệt huyết trong tranh tụng để đảm bảo tốt nhất lợi ích quốc gia nhưng không thiếu tôn kính với luật sư đối thủ hoặc bên đối lập.

Thứ hai, Luật sư cần xây dựng chiến thuật rõ ràng từ khi bắt đầu, phân bổ nguồn lực và không bao giờ quên mục đích cốt yếu. Chiến thuật đầu tiên là xây dựng mục đích cốt yếu (thi hành phán quyết (enforcement strategy) cho nguyên đơn và bác bỏ yêu cầu của nguyên đơn đối với bị đơn. Luật sư cần đánh giá được điểm mạnh và yếu của lập luận của mình. Luật sư cần chỉ định đúng hội đồng trọng tài cho vụ việc (như quan điểm của trọng tài viên đối với vấn đề tranh cãi là gì, văn hoá và hệ thống pháp luật của trọng tài viên, ngôn ngữ, danh tiếng và sự đáng tin, sự đa dạng trong thành phần HĐTT, v.v. sẽ ảnh hưởng đến chất lượng của phán quyết). Luật sư cũng cần dự liệu được bước tiếp theo của tố tụng như yêu cầu xuất trình tài liệu (document production), lời chứng của nhân chứng, v.v.

Thứ ba, Luật sư cần tận dụng tối đa giá trị của văn bản đệ trình để thuyết phục HĐTT. Theo đó, các bản đệ trình cần: (i) rõ ràng, rành mạch (ii) ngắn gọn, đơn giản, (iii) thú vị, (iv) trích dẫn đúng sự việc, luật, (v) sử dụng ví dụ, (vi) luôn luôn xem lại.

Thứ tư, tranh tụng tại phiên xử cũng là kỹ năng quan trọng của luật sư. Những quy tắc đối với văn bản đệ trình cũng có thể áp dụng với kỹ năng tranh tụng như rõ ràng, có cấu trúc, chỉ ra những điểm quan trọng, đơn giản. Ngoài ra, kỹ năng thu hút và thuyết phục người nghe, tông giọng, sự nhịp nhàng trong trình bày, thu hút được sự đồng cảm của người nghe và tất cả đều là kỹ năng thuyết phục người nghe.

Nguồn: Tai Heng Cheng và Simon Navarro Gonzalez, Tranh tụng trong trọng tài đầu tư trong Hướng dẫn về tranh tụng, Global Arbitration Review, Xuất bản lần 5.

Câu hỏi: *Bàn về trí tuệ nhân tạo AI, có nhiều câu hỏi và các cuộc thảo luận đã được đưa ra xoay quanh chủ đề liệu rằng các ngành nghề sẽ bị AI thay thế, trong đó có bao gồm cả Trọng tài viên và Luật sư. Xin hỏi quan điểm của các chuyên gia về vấn đề trên và về mặt đào tạo nguồn lực, các cơ sở đào tạo luật và đơn vị, tổ chức đào tạo chuyên sâu về trọng tài có dự kiến nào trong việc điều chỉnh nội dung đào tạo nhằm thích ứng với bối cảnh mới này hay không?*

LS. Nguyễn Mạnh Dũng: Trong phiên thảo luận 15 của Đại hội ICCA 2024, các diễn giả đều đồng tình rằng AI đã được ứng dụng vào quá trình giải quyết tranh chấp dưới các hình thức như kiểm tra xung đột lợi ích giữa trọng tài viên và các bên, thu thập chứng cứ, soạn thảo và rà soát văn bản đệ trình. Sự phát triển của AI đối với trọng tài, trong đó có ứng dụng AI vào quá trình dự đoán kết quả và đưa ra phán quyết, có ảnh hưởng lớn đối với người hành nghề. Tuy nhiên, nhiều quan điểm cho rằng ứng dụng AI vào trọng tài sẽ làm giảm tính công bằng và chính xác của phán quyết.

Thêm vào đó, trí tuệ nhân tạo còn những hạn chế do thiếu dữ liệu đầu vào, thiếu tính minh bạch trong quá trình đưa ra quyết định, khả năng đánh giá các lập luận, bằng chứng một cách khách quan. Do đó, việc lạm dụng AI sẽ dẫn tới những quyết định sai lầm trong trọng tài.

Tóm lại, tiềm năng khai thác trí tuệ nhân tạo còn rất lớn, nhưng để biến trí tuệ nhân tạo thành trở thủ đắc lực cho người hành nghề hoặc có thể thay thế người hành nghề, đó là nỗ lực kết hợp của sự cải tiến về mặt công nghệ, sự giám sát của con người và sự bổ sung các quy định pháp luật về việc ứng dụng AI.

Có thể thấy, trí tuệ nhân tạo đã, đang và sẽ có ảnh hưởng to lớn tới hoạt động trọng tài và giải quyết tranh chấp nói chung. Tuy nhiên, không phải tất cả ảnh hưởng của AI đều xấu và điều quan trọng là những người hành nghề biết cách để sử dụng trí tuệ nhân tạo một cách có lợi cho công việc của mình. Tại Việt Nam, trí tuệ nhân tạo đã đang và sẽ ngày càng phổ biến trong trọng tài, do đó cần có các điều chỉnh phù hợp về quy định pháp luật và hành vi con người để hạn chế tình trạng sử dụng AI sai mục đích.

Vấn đề đào tạo nguồn nhân lực luôn là vấn đề quan trọng và có sự ảnh hưởng tới sự phát triển trọng tài ở Việt Nam. Đây cũng là một phần việc cần làm để đảm bảo rằng AI chỉ có thể là công cụ hỗ trợ người hành nghề chứ không thể hoàn toàn thay thế người hành nghề.

Câu hỏi: *Hiện tại Chương trình đào tạo Luật sư tại Học viện Tư pháp đang được triển khai theo hai chương trình bình thường và chương trình tiên tiến – đào tạo luật sư phục vụ hội nhập quốc tế. Tôi xin được hỏi cô Huệ về thời lượng đào tạo về ADR trong các chương trình trên. Học viên có được tham gia các phiên trọng tài mô phỏng hay đi thực tế tại các tổ chức trọng tài như VIAC hay không? Các chương trình này có sự tham gia giảng dạy và chia sẻ kinh nghiệm từ các Trọng tài viên đã xét xử thực tế, các Luật sư đã tranh tụng trọng tài thực tế hay không?*

Bà Nguyễn Thị Minh Huệ: Xin cung cấp thông tin như bảng dưới đây

CHƯƠNG TRÌNH ĐÀO TẠO	**Chương trình đào tạo nghề luật sư theo hệ thống tín chỉ**	**Chương trình đào tạo nghề luật sư chất lượng cao**	**Chương trình đào tạo luật sư phục vụ hội nhập quốc tế**
Thời gian đào tạo về kỹ năng tham gia thương lượng giải quyết tranh chấp	2 buổi	2 buổi	3 buổi
Thời gian đào tạo về kỹ năng tham gia hòa giải giải quyết tranh chấp	2 buổi	2 buổi	4 buổi
Thời gian đào tạo về kỹ năng tham gia giải quyết tranh chấp bằng trọng tài	3 buổi học + 1 buổi Tọa đàm/trao đổi kinh nghiệm kỹ năng đại diện ngoài tố tụng, tham gia giải quyết tranh chấp ngoài tòa	3 buổi học ***/Học phần tự chọn 3** - Thu thập, nghiên cứu hồ sơ và chuẩn bị bản luận cứ;	5 buổi

CHƯƠNG TRÌNH ĐÀO TẠO	Chương trình đào tạo nghề luật sư theo hệ thống tín chỉ	Chương trình đào tạo nghề luật sư chất lượng cao	Chương trình đào tạo luật sư phục vụ hội nhập quốc tế
	án và cung cấp các dịch vụ pháp lý khác	- Tham gia phiên họp của HĐTT; - Trao đổi kinh nghiệm.	
Học viên có được tham gia các phiên trọng tài mô phỏng hay đi thực tế tại các tổ chức trọng tài như VIAC hay không?	Học viên được tham gia các phiên trọng tài mô phỏng	Học viên được tham gia các phiên trọng tài mô phỏng.	Học viên được tham gia các phiên trọng tài mô phỏng và đi thực tế tại VIAC
Chương trình này có sự tham gia giảng dạy và chia sẻ kinh nghiệm từ các Trọng tài viên đã xét xử thực tế, các Luật sư đã tranh tụng trọng tài thực tế hay không?	Đa phần là có. Chỉ những buổi giảng nào các trọng tài viên, luật sư không thể sắp xếp thời gian để giảng dạy thì giảng viên cơ hữu mới dạy.	Có	Có

Câu hỏi: *Tôi muốn hỏi về chi phí pháp lý trong các vụ kiện trọng tài, tôi thấy VIAC có nêu về việc bồi hoàn chi phí này và Hội đồng trọng tài của các vụ tranh chấp sẽ phân bổ chi phí này nếu có yêu cầu. Xin anh Dũng giải đáp rõ hơn về việc bồi hoàn chi phí này.*

LS. Nguyễn Mạnh Dũng: Yêu cầu bồi hoàn chi phí pháp lý là một yêu cầu về tố tụng mà các bên hoàn toàn có quyền nêu trong đơn khởi kiện, bản tự bảo vệ hay đơn kiện lại. Theo Khoản 3 Điều 34 Luật Trọng tài thương mại 2010, bên thua kiện chịu phí trọng tài trừ trường hợp các bên có thoả thuận khác hoặc quy tắc tố tụng trọng tài quy định khác hoặc Hội đồng trọng tài có sự phân bổ khác. Đây là một phần nội dung mà Hội đồng trọng tài phải xem xét trong phán quyết trọng tài theo Khoản (h) Điều 61 của Luật trọng tài thương mại 2010, Khoản 1(h) Điều 32. Quy tắc VIAC.

Trừ khi các bên có thỏa thuận về việc phân bổ chi phí pháp lý trong hợp đồng thì Hội đồng trọng tài sẽ phải tuân thủ thỏa thuận đó như bất kỳ thỏa thuận trọng tài về ngôn ngữ hay địa điểm trọng tài, vv. Nếu không có thỏa thuận và có yêu cầu về phân bổ chi phí pháp lý thì Hội đồng trọng tài phải xem xét và quyết định theo thẩm quyền như đã quy định tại Luật trọng tài thương mại và Khoản 1 Điều 36 Quy tắc VIAC Quy tắc trọng tài của VIAC.

THƯƠNG MẠI VÀ ĐẦU TƯ XUYÊN BIÊN GIỚI
TRONG BỐI CẢNH KINH TẾ BIẾN ĐỘNG: TRANH CHẤP & TRỌNG TÀI

PHIÊN D: BÀN VỀ GIAI ĐOẠN PHÁT TRIỂN SẮP TỚI CỦA THỊ TRƯỜNG ADR TẠI VIỆT NAM TRONG KỶ NGUYÊN KINH TẾ SỐ: RÀO CẢN PHÁP LÝ, SỰ THÍCH ỨNG VÀ CHUẨN BỊ NGUỒN NHÂN LỰC

Phần 2.2: Đưa nội dung ADRs vào chương trình giáo dục Đại học và sau Đại học – Một trọng tâm cho nhân lực nghề luật trong tương lai

Điều phối viên: TS. Đặng Xuân Hợp – *Giảng viên cao cấp về Đầu tư và Tranh chấp tại Trường Luật Melbourne thuộc Đại học Melbourne, Úc; Trọng tài viên VIAC*

Chuyên gia khách mời:

PGS. TS. Nguyễn Thị Quế Anh – *Hiệu trưởng Trường Đại học Luật, Đại học Quốc gia Hà Nội, Trọng tài viên VIAC*

PGS. TS. Lê Vũ Nam – *Phó Hiệu trưởng Trường Đại học Kinh tế - Luật, Đại học Quốc gia TP.HCM, Trọng tài viên VIAC*

PGS. TS. Trần Việt Dũng – *Phó Hiệu trưởng Trường Đại học Luật TP.HCM, Trọng tài viên VIAC*

NỘI DUNG THẢO LUẬN

TS. Đặng Xuân Hợp: *Theo ông/bà, thực trạng đào tạo về ADR hiện nay như thế nào, tương lai sẽ ra sao và ông/bà đã có những định hướng gì khi đối mặt với kỷ nguyên số? Làm thế nào để đào tạo về ADR có đủ sức mạnh cạnh tranh với thế giới? Cơ hội học hỏi ở đâu và các luật sư, trọng tài viên, trung tâm trọng tài, tổ chức đào tạo, và các bạn sinh viên có cơ hội gì trong việc đào tạo?*

PGS. TS. Nguyễn Thị Quế Anh: Theo tôi, ngoài những vấn đề về kỹ năng, nếu muốn áp dụng các kỹ năng đó thì cần phải nắm bắt được các kiến thức, luật hình thức trong lĩnh vực này. Trong bối cảnh cải cách pháp luật trong giai đoạn hiện nay, việc cải thiện, hoàn thiện hệ thống giải quyết tranh chấp và làm cho hệ thống hiệu quả hơn để giải quyết tranh chấp trong nhiều lĩnh vực đa dạng khác nhau, đang phát triển không ngừng cùng bối cảnh Cách mạng kỹ thuật số công nghiệp 4.0 là một vấn đề rất cấp bách. Với tư cách là những người có trách nhiệm trong các cơ sở đào tạo luật, là những người thiết kế, triển khai và giảng dạy những chương trình đào tạo luật ở các cấp độ khác nhau, chúng tôi cảm nhận được trách nhiệm của mình rất lớn.

Có 03 điều tôi nghĩ chúng ta nên làm:

Thứ nhất, khi thiết kế chương trình và xác định những nội dung và phân bổ chỉ tiêu thì đều phải xuất phát từ những nhu cầu thực tiễn – hay còn gọi là thiết kế chương trình theo chuẩn đầu ra. Xã hội có nhu cầu hay không và nhu cầu cụ thể là những chuẩn đầu ra gì, người học cần phải nắm bắt những chuẩn đầu ra gì có liên quan tới lĩnh vực này và nhiều lĩnh vực pháp luật khác nhau nữa. Khi thiết kế nhu cầu về giảng dạy, các nội dung không chỉ liên quan đến giải quyết tranh chấp bằng các phương pháp thay thế hay những nội dung khác cũng cần phải tuân thủ theo nguyên tắc và cấu trúc logic. Chúng tôi giảng dạy kiến thức như một cái cây – trước tiên là đưa vào những kiến thức cơ bản, sau đó là những kiến thức chuyên sâu trong từng lĩnh vực một.

Thứ hai, liên quan đến tính đặc thù của từng chương trình đào tạo. Trường Đại học Luật, Đại học Quốc gia Hà Nội hiện nay có 40 chương trình đào tạo và phương pháp giải quyết tranh chấp thay thế được đề cập nhiều hơn cả ở trong chương trình luật thương mại quốc tế của chúng tôi. Ngoài ra, cũng có những học phần không bắt buộc liên quan đến giải quyết tranh chấp trong kinh doanh quốc tế, đầu tư quốc tế, trọng tài thương mại quốc tế và hoà giải thương mại, v.v. Khi mở ra những học phần tự chọn như vậy có nghĩa rằng người học sẽ có khả năng tự chọn phù hợp với nhu cầu, định hướng sau này của họ.

Thứ ba, đó chính là sự liên thông, kết nối có tính hệ thống giữa các chương trình đào tạo, các bậc và loại hình đào tạo. Ở chương trình cử nhân, thạc sĩ hay tiến sĩ thì tất cả đều cần phải chú trọng vào kiến thức để tạo nền tảng cho sinh viên và hơn nữa là sự liên thông giữa các cơ sở đào tạo luật với nhau. Chúng tôi cố gắng lồng ghép việc giảng dạy kỹ năng vào trong bài giảng ở bậc đại học nhưng không thể giải quyết hết được bởi cũng cần sự củng cố của xã hội và của riêng người học nữa bởi mỗi người sẽ có một định hướng khác nhau với những nhu cầu khác nhau. Hơn nữa, tôi đồng tình với việc nên đưa vấn đề giải quyết tranh chấp vào chương trình đào tạo nhưng đưa bằng cách nào để chúng ta có được một tổng thể một cách hệ thống thì điều này phụ thuộc vào các cơ sở đào tạo và những người sử dụng lao động.

TS. Đặng Xuân Hợp: Các đồng nghiệp của tôi tại các trường Đại học ở Singapore và Úc giảng dạy ADR chia sẻ rằng ADR đối với họ không phải là một môn học tách rời mà họ kết hợp việc giảng dạy ADR trong tất cả các môn học của họ, cho nên các sinh viên của họ có thể thấm nhuần về lĩnh vực này mà không cần phải trực tiếp giảng dạy ADR. Đây cũng là một ý tưởng mà ta có thể cùng cân nhắc.

Sau khi nghe PGS. TS. Nguyễn Thị Quế Anh, PGS. TS. Lê Vũ Nam có thể chia sẻ với chương trình về kinh nghiệm và trăn trở của mình về hiện trạng đào tạo ADR cũng như những định hướng trong tương lai của trường Đại học Kinh tế Luật?

PGS. TS. Lê Vũ Nam: Liên quan đến thông tin về trường Đại học Kinh tế Luật, Đại học Quốc gia TP. HCM tổ chức đào tạo luật như thế nào và gắn với việc đào tạo các trọng tài viên, các luật sư am hiểu về trọng tài tương lai ra sao thì tôi có một số chia sẻ như sau:

Trước hết, tôi có thể khẳng định rằng để đào tạo trở thành trọng tài viên hoặc luật sư thì phải qua nhiều công đoạn. Tại cơ sở đào tạo luật của chúng tôi cũng cung cấp những kiến thức và

những kỹ năng cơ bản ban đầu và sau đó tuỳ thuộc vào nghề nghiệp mà các bạn chọn thì còn phải trải qua việc đào tạo ở các trường nghề, như Học viện Tư pháp, v.v. Với tư cách là một cơ sở đào tạo luật non trẻ, so với trường Đại học Luật, Đại học Quốc gia Hà Nội cũng như là trường Đại học Luật TP. HCM thì trường Đại học Kinh tế Luật, Đại học Quốc gia TP. HCM tới năm 2025 mới vừa tròn 25 tuổi. Tuy nhiên, trong khoảng thời gian ngắn đó cũng là cả một quá trình phấn đấu, vươn lên đáng ghi nhận. Cũng như bất kỳ cơ sở đào tạo luật nào thì chất lượng đầu ra quyết định ở việc xây dựng chương trình đào tạo và bám sát tiêu chuẩn đầu ra. Chúng tôi biết rất rõ điều đó cho nên khi xây dựng chương trình đào tạo thì chúng tôi đặc biệt chú trọng đến 2 vấn đề: Thứ nhất là kỹ năng nghề luật và thứ hai là ngoại ngữ.

Thứ nhất, đối với với kỹ năng nghề luật, chúng tôi đưa vào một số môn học tương tự như trường của cô Quế Anh với những môn học đàm phán, thương lượng và hoà giải; pháp luật về giải quyết tranh chấp trong kinh doanh thương mại và trong đó có phương thức trọng tài. Tuy nhiên, tôi có thể nói rằng đào tạo ở đây mới dừng lại ở việc cung cấp cho các em những hình dung, kiến thức ban đầu, tính ưu việt của giải quyết tranh chấp bằng trọng tài mà chưa thể cung cấp đầy đủ các kỹ năng với một số lí do và khó khăn gặp phải đó là: Hiện nay, các giảng viên tham gia giảng dạy bộ môn này chưa có kỹ năng hoặc kỹ năng rất ít bởi giảng viên là các viên chức ở các cơ sở đào tạo luật của Nhà nước thì không được làm luật sư, cho nên trải nghiệm thực tiễn không có. Chúng tôi cũng đã nghĩ tới việc mời các luật sư bên ngoài vào giảng dạy thì vướng mắc ở quy định, giảng viên phải có trình độ thạc sĩ trở lên. Do vậy, rất nhiều luật sư giỏi chú trọng việc hành nghề mà không đầu tư vào con đường học vấn không thể lên lớp. Một môn học như vậy có ít nhất 2 tín chỉ và kéo dài ít nhất 10 tuần và giảng viên phải đảm bảo giờ giấc lên lớp nên nhiều khi các luật sư cũng 'bó tay', mặc dù có tâm huyết và mong muốn giảng dạy. Chúng tôi cố bù đắp cho các em bằng các buổi nói chuyện chuyên đề với các luật sư, trọng tài viên để chia sẻ về kỹ năng, vấn đề mang tính chất thời sự.

Thứ hai, vấn đề chúng tôi quan tâm là ngoại ngữ. Hiện nay tại trường Đại học Kinh tế Luật, Đại học Quốc gia TP. HCM, chỉ có 2 chương trình: (1) Chương trình học hoàn toàn bằng tiếng Việt, và (2) Chương trình học hoàn toàn là tiếng Anh. Như vậy, khi giảng dạy bằng tiếng Anh thì chúng tôi có cơ hội được trao đổi với sinh viên quốc tế thông qua các MOU ký kết với một số các cơ sở đào tạo luật hàng đầu châu Âu và mỗi một năm, chúng tôi tiếp đón khoảng hơn 20 bạn sinh viên đến học và tương tự, cử sinh viên đi để tạo ra một môi trường quốc tế giúp các bạn tương tác, tìm hiểu, trao đổi và chia sẻ những kiến thức và kinh nghiệm với nhau. Bên cạnh đó, chúng tôi cũng đẩy mạnh việc đào tạo tiếng Anh pháp lý và đây gần như là một môn học bắt buộc, thậm chí trong đợt điều chỉnh chương trình đào tạo sắp tới thì chúng tôi sẽ nâng số tín chỉ môn học này lên. Ngoài ra, chúng tôi cũng vừa phối hợp với Đại sứ quán Hoa Kỳ tổ chức hội thảo quốc tế về giảng dạy tiếng Anh pháp lý trong bối cảnh hội nhập. Qua việc tổ chức hoạt động tổ chức giảng dạy tại trường Đại học Kinh tế Luật, Đại học Quốc gia TP. HCM, chúng tôi thấy có một số những khó khăn như sau: (1) khó khăn trong việc giảng viên không được làm luật sư, (2) việc mời các chuyên gia, luật sư, trọng tài viên tới giảng dạy còn nhiều hạn chế và (3) giáo trình giảng dạy. Về giáo trình thì hiện nay các thầy cô giảng dạy môn học này phải tự soạn giáo trình vì chưa có một giáo trình nào bài bản mang tính thống nhất, chuẩn mực với những kiến thức cơ bản trên phạm vi cả nước. Sắp tới, chúng tôi có thể

sẽ phối hợp với một số các cơ sở đào tạo luật để tiến hành biên soạn giáo trình này và có đề nghị VIAC tham gia với chúng tôi.

Thứ ba, cơ hội để các em tiếp cận với thực tiễn là chưa có. Như chúng ta đã biết, nguyên tắc giải quyết tranh chấp bằng trọng tài mang tính bảo mật nên không thể đưa các em đến dự như một phiên toà được. Còn thực tập tại các trung tâm trọng tài thì chỉ có thể tiếp nhận một số lượng nhất định, không nhiều nên cần có sự cọ sát, tiếp cận với thực tiễn hơn thông qua việc tổ chức các cuộc thi. Nếu Việt Nam chúng ta có các cuộc thi, các phiên toà giả định cho các sinh viên các cơ sở đào tạo luật thì các cuộc thi liên quan tới các phiên xét xử giả định, các tranh chấp kinh doanh thương mại tại trọng tài cũng rất cần thiết. Chúng tôi cũng kiến nghị VIAC sớm chia sẻ nền tảng VIAC e-Case để sinh viên chúng tôi có những trải nghiệm và chắc chắn chúng tôi mong có sự hợp tác chặt chẽ với VIART.

PGS. TS. Trần Việt Dũng: Cá nhân tôi thấy đào tạo về giải quyết tranh chấp ADR phải được dạy kiến thức nền tảng để sinh viên có tư duy, triết lý về ADR bởi tư duy về trọng tài là cốt lõi. Chúng tôi tại trường Đại học Luật TP. HCM nghĩ rằng giảng dạy trọng tài có rất nhiều bước khác nhau và chúng tôi mong muốn việc giảng dạy đó không chỉ để sinh viên trở thành trọng tài viên, mà tư duy và sử dụng những kiến thức về trọng tài, quy trình tố tụng trọng tài và các vấn đề phát sinh trong quá trình giải quyết tranh chấp trọng tài cũng rất quan trọng. Hiện nay, giảng dạy về trọng tài tại trường Đại học Luật TP. HCM là cả một quá trình. Đầu tiên, chúng tôi sẽ giảng dạy môn phương pháp giải quyết tranh chấp ngoài Toà án để giới thiệu phương pháp giải quyết tranh chấp và những khái niệm cơ bản. Tôi cho rằng trọng tài là một môn tố tụng với nhiều vấn đề phải giải quyết và tôi đưa vào vấn đề quan trọng trong môn luật trọng tài. Chúng tôi cố gắng không chỉ dạy luật Việt Nam mà còn dạy luật mẫu UNCITRAL, mặc dù gặp rất nhiều khó khăn bởi các giảng viên thiếu kiến thức và trải nghiệm về trọng tài - Đây cũng là thách thức lớn nhất tại trường Đại học Luật TP. HCM. Nếu chỉ giảng dạy lý thuyết thì rất khó để thuyết phục sinh viên và giải quyết những vấn đề kỹ thuật và cũng là một vấn đề chung của giảng viên tại Việt Nam nói chung khi so sánh với các giảng viên ở các quốc gia khác bởi họ có trải nghiệm thực tế về trọng tài quốc tế và có rất nhiều chuyên gia để thỉnh giảng. Giải pháp của chúng tôi về việc giảng dạy trọng tài tại trường Đại học Luật TP. HCM chính là mời các trọng tài viên, luật sư đến giảng dạy, nói chuyện với sinh viên để gần gũi với sinh viên. Điều này rất quan trọng bởi khi được nghe một người có kinh nghiệm thực tiễn trao đổi sẽ khiến sinh viên cảm thấy hưng phấn hơn nhiều. Ngoài ra, chúng tôi cũng tổ chức các cuộc thi như V-Moot phối hợp với VIAC với đề thi giống với một cuộc thi thật với những điều kiện như thật và cũng mời các trọng tài viên đến để xem và đánh giá các bạn sinh viên – Đó cũng là một cách để dạy các bạn sinh viên về trọng tài.

Liên quan tới công nghệ thì đây là điều ảnh hưởng tới cuộc sống chúng ta hàng ngày, là công cụ để chúng ta thực hiện hiệu quả hơn các vấn đề. Trọng tài cũng là một lĩnh vực sử dụng công nghệ, ví dụ như e-Case giúp nộp đơn và tài liệu điện tử một cách nhanh chóng và hiệu quả hơn thì tôi nghĩ đây là một mảng công nghệ mà sinh viên phải biết. Hiện nay, tôi mong muốn có những môn học liên quan tới công nghệ và pháp luật. Mục tiêu của tôi là giúp sinh viên hiểu được khái niệm và qua đó học hỏi nhiều hơn và biết cách sử dụng nó. Một lần nữa,

tôi cho rằng một thách thức rất lớn của các trường đại học giảng dạy về trọng tài đó là các kinh nghiệm, kiến thức thực tiễn của các giảng viên trong lĩnh vực trọng tài. Tôi rất mong trong tương lai các trọng tài viên có thể dành nhiều hơn để chia sẻ kinh nghiệm của mình với các lớp sinh viên ở các trường đại học.

TS. Đặng Xuân Hợp: *Quay lại với chuyện kỷ nguyên số, muốn dạy ADR trong kỷ nguyên số thì chúng ta có những ý tưởng gì, nên làm những gì để đáp ứng những đòi hỏi của kỷ nguyên số và định hướng của các thầy cô để chuẩn bị cho các sinh viên?*

PGS. TS. Nguyễn Thị Quế Anh: Đây là một vấn đề tác động chung, không chỉ vấn đề giải quyết tranh chấp thương mại. Chúng tôi cũng có những cách tiếp cận riêng của mình. Ví dụ: Trường Đại học Luật TP. HCM thì các anh chị đang tiếp cận những thành tựu của Cách mạng Công nghệ 4.0 là những công cụ hỗ trợ và dạy cho học sinh làm quen với những kỹ năng đó. Nhưng chúng tôi với tư cách là một cơ sở đào tạo có từ rất sớm có tính đặc thù định hướng nghiên cứu, đào tạo trong lĩnh vực này. Chúng tôi nhìn nó dưới góc độ tìm tòi, nhận diện những tác động về mặt pháp lý của những công nghệ kỹ thuật số đối với các lĩnh vực nghiên cứu, lý thuyết pháp luật.

PGS. TS. Lê Vũ Nam: Nói chung, kỷ nguyên số tác động đến mọi mặt của đời sống kinh tế - xã hội và đó là một xu hướng không thể đảo ngược cho nên chúng ta phải chuẩn bị một tâm thế để đối diện với nó một cách không bỡ ngỡ. Vì vậy, chúng tôi xác định đào tạo nghề luật cho các sinh viên cũng phải bắt đầu đưa kỷ nguyên số vào. Có một số hoạt động mà chúng tôi cũng thường xuyên tổ chức để: Thứ nhất, cho các em quen dần với thói quen, văn hóa số; Thứ hai, lường trước những vấn đề pháp lý xảy ra trong kỷ nguyên số. Chúng tôi cũng đưa ra những biện pháp phòng ngừa những tình huống phát sinh trong kỷ nguyên số, ví dụ như trách nhiệm bồi thường thiệt hại của AI trong kỷ nguyên số thông qua tổ chức các toạ đàm. Ngoài ra còn có các chính sách khuyến khích các em đăng ký các đề tài nghiên cứu khoa học sinh viên cũng như các khoá luận, báo cáo thực tập liên quan đến vấn đề kỷ nguyên số trong khuôn khổ phạm vi trong trường chúng tôi.

TS. Đặng Xuân Hợp: *Theo các thầy cô, những cơ hội gì mở ra cho sự kết hợp, phối hợp giữa giới hành nghề để có thể tham gia vào việc đào tạo và để lấp khoảng trống về trải nghiệm thực tiễn?*

PGS. TS. Trần Việt Dũng: Tôi nghĩ rằng khi học tập hay dạy luật thì cũng đều hướng tới những kiến thức thực tiễn. Trong giảng dạy và thiết kế chương trình, tôi yêu cầu các giảng viên mời những chuyên gia như các luật sư hay thẩm phán có kinh nghiệm thực tiễn tới để giảng dạy một vài buổi trong môn học đó và tôi thấy đây là một cách rất hiệu quả. Bên cạnh đó, trường Đại học Luật TP. HCM cũng ký các MOU với các tổ chức hành nghề và trung tâm trọng tài trong và ngoài nước như VIAC và chúng tôi cùng với họ tổ chức các seminar và họ sẽ cử luật sư, chuyên gia tới để nói chuyện và truyền đạt kiến thức cho sinh viên. Điều này có tính thực tiễn nhưng chưa có mang lại kết quả tuyệt đối bởi số lượng người vẫn còn hạn chế và cũng liên quan tới liệu giảng viên có mời được ai tham gia vào thời điểm đó không. Nhưng về cơ bản, trong môn học, chúng tôi muốn đưa những kiến thức thực tiễn vào trong chương trình, đặc biệt là những môn học liên quan đến kinh doanh.

PGS. TS. Lê Vũ Nam: Tôi cho rằng sự nghiệp đào tạo đội ngũ nghề luật phục vụ cho sự phát triển của đất nước mặc dù trực tiếp giao cho các cơ sở đào tạo luật nhưng là sự nghiệp chung mà tất cả chúng ta cần có sự chung tay góp sức, các nguồn lực xã hội cũng nên có sự đầu tư. Đặc biệt lưu ý về đào tạo luật như chúng ta vừa nghe là chỉ ở mức cơ bản, không phải ra phải ra trường là có thể ra làm luật sư, trọng tài viên ngay được. Tuy nhiên, nếu như chất lượng đào tạo ở đại học tốt lên, đáp ứng các yêu cầu về chuẩn đầu ra, các kiến thức, kỹ năng và thái độ thì chúng ta có cơ hội có được các chuyên gia, luật sư, trọng tài viên tài năng trong tương lai.

Trước hết, tôi cho rằng LĐLSVN cũng như là các đoàn luật sư của các tỉnh thành phố và VIAC đóng vai trò rất lớn trong việc đào tạo luật, đặc biệt liên quan đến trọng tài, luật sư. Vì vậy, chúng tôi rất mong có sự phối hợp từ việc xây dựng chương trình đào tạo cho đến việc giảng dạy, tổ chức học tập, kiến tập, hướng dẫn khoá luận, v.v. có sự tham gia của các luật sư, các trọng tài viên.

Thứ hai, riêng tại trường chúng tôi có cơ chế mời và ký hợp đồng với các chuyên gia miễn là họ có đóng góp cho nhà trường, và đó cũng là cách chúng tôi thu hút những người có kinh nghiệm thực tiễn về làm việc.

Thứ ba, chúng tôi cũng đang tổ chức một chương trình liên kết đào tạo trình độ thạc sỹ với trường ở Pháp. Có rất nhiều giáo sư người Pháp sang giảng dạy và chúng tôi cũng tận dụng thời gian đó để mời các giáo sư dạy cho các lớp cử nhân hoặc tổ chức các buổi chuyên đề - đây cũng là một hình thức khai thác các chuyên gia, nhà khoa học để góp phần đào tạo đội ngũ luật sư, trọng tài viên tốt hơn.

Như vậy, chúng tôi sẵn sàng và tiếp nhận sự hợp tác của các quý cơ quan, đơn vị, trước hết là VIAC, LĐLSVN và các đoàn luật sư trong việc cùng chung tay đào tạo nguồn nhân lực chất lượng cao trong lĩnh vực luật để phù hợp với nhu cầu phát triển kinh tế của đất nước trong quá trình hội nhập.

PGS. TS. Nguyễn Thị Quế Anh: Theo tôi, giáo dục đào tạo là sự nghiệp của toàn xã hội, của các bên liên quan và trong bối cảnh cụ thể ở đây là của các trọng tài viên và luật sư. Tôi nghĩ rằng các anh chị có thể tham gia hỗ trợ chúng tôi.

Thứ nhất, đối với đơn vị của tôi, chúng tôi rất coi trọng định hướng, những ý kiến phản biện và tư vấn chính xác pháp luật. Vì vậy, khi xây dựng những đạo luật, lý thuyết để đưa vào chương trình giảng dạy một cách vững vàng, chúng tôi mong muốn có những hội thảo, toạ đàm có sự tham gia của những người hoạt động thực tiễn.

Thứ hai là hoạt động đào tạo. Trong thiết kế chương trình đào tạo, chúng tôi không thể nào có được ý kiến của các chuyên gia trong lĩnh vực này, đặc biệt là những học phần có những nội dung về ứng dụng, nghiên cứu giải quyết tranh chấp thay thế, trọng tài thương mại quốc tế, nên chúng tôi chắc chắn sẽ cần các anh chị hỗ trợ, phản biện, tư vấn, cũng như là cung cấp chia sẻ học liệu, như các vụ việc mẫu để sinh viên, các giảng viên đọc để học tập, xây dựng giáo trình và có những hoạt động thực tế trong sinh viên. Chúng tôi cũng muốn các anh chị luật sư, trọng tài viên đến để truyền cảm hứng cho sinh viên bởi sinh viên có rất nhiều cơ

hội lựa chọn nghề nghiệp và chỉ cần 1 người có kinh nghiệm thực tiễn đến truyền cảm hứng thì cũng đã là một động lực cho việc lựa chọn nghề nghiệp cho sinh viên trong tương lai. Và đó cũng là động lực để chúng tôi tiếp tục xây dựng và hoàn thiện chương trình đào tạo cùng với những hoạt động hỗ trợ cho người đọc để phát triển theo hướng này.

NỘI DUNG HỎI ĐÁP

Câu hỏi 01 (Ls. Nguyễn Mạnh Dũng): *Hiện nay các trường đại học luật chưa dạy trọng tài như là một môn học độc lập thì khi nào các anh/chị mới đưa môn hoà giải và ADR khác vào như một môn học độc lập? Liệu luật sư chúng tôi có thể có những kiến thức đó ở đâu nếu như không từ các trường luật? Tại sao lại ta thiếu và khó tiếp cận với các công trình nghiên cứu liên quan tới ADR trong nước?*

PGS. TS. Nguyễn Thị Quế Anh: Theo như nhận xét của anh, có một thực tế chung là những nghiên cứu trong lĩnh vực luật công của chúng ta có bước phát triển đi trước so với lĩnh vực luật tư. Tuy nhiên, nói rằng chúng tôi không đưa vào giảng dạy thì không đúng bởi chúng tôi đã đưa trọng tài thương mại quốc tế vào giảng dạy trong các môn học và các chương trình đào tạo. Mặc dù tôi cũng rất đồng tình với ý kiến của anh, các phương thức giải quyết tranh chấp thay thế cũng nên trở thành phương thức giải quyết tranh chấp chính, bởi vì thế kỷ tới đúng là thế kỷ về Hòa giải theo nghĩa rộng. Nhưng trên thực tế thì chưa đáp ứng được như mong đợi. Chúng ta cũng phải nhìn nhận lại nhưng đồng thời cũng phải có nguồn lực trên thực tế để đáp ứng.

Câu hỏi 02 (Câu hỏi tại hội trường): *Các thầy/cô đã có sự thay đổi chương trình như thế nào để thích ứng với sự phát triển của AI và liệu có cách nào thúc đẩy AI hay không, hay sẽ để AI thay thế mình?*

PGS. TS. Trần Việt Dũng: Theo tôi, chúng ta phải sử dụng AI vì nó quá thông minh và hiệu quả. Tôi nghĩ rằng để AI hơn con người chúng ta thì còn mất rất lâu bởi con người rất tinh vi bởi khi hỏi những vấn đề đơn giản thì AI có thể trả lời được, nhưng với những vấn đề phức tạp hơn thì câu trả lời của AI bắt đầu rối, dài dòng và không đúng bởi AI không thể phân tích được những gì mà con người chúng ta phân tích được. Nên từ góc độ cá nhân, tôi nghĩ chúng ta nên sử dụng AI bởi nó giúp chúng ta làm việc nhanh hơn, nhưng cũng phải biết sử dụng làm sao để không bị phụ thuộc vào AI quá nhiều.

Câu hỏi 03 (Trên nền tảng trực tuyến): *Em là sinh viên luật ở Hà Nội, chuyên ngành em đang theo học là Luật Kinh tế nhưng chỉ được nghe giảng rất ngắn gọn về trọng tài quốc tế trong môn học về Tư pháp quốc tế. Em có biết trường luật TP. HCM của thầy Dũng đã tổ chức nhiều năm cuộc thi V-Moot. Như vậy thì trường của thầy có giảng dạy môn trọng tài ạ? Em chưa được học môn trọng tài thì có cách nào để được học để tham gia thi không ạ? Em cảm ơn thầy.*

PGS. TS. Trần Việt Dũng: Cuộc thi V-Moot là cuộc thi dành cho các bạn sinh viên ở toàn bộ các cơ sở đào tạo luật tại Việt Nam với nhiều đội thi cả nước tham gia. Tôi nghĩ rằng việc tham gia cuộc thi đó rất là tốt và tôi cũng khuyến khích các bạn tham gia thi moot vì nó khuyến khích các bạn tham gia trải nghiệm một cuộc thi giống như một phiên trọng tài và chúng tôi

cũng làm việc với VIAC để có bộ đề thi giống với thực tế. Ngoài ra, tôi hy vọng trong tương lai ta cũng xây dựng một cơ chế trao đổi sinh viên, quy đổi tín chỉ và hợp tác giữa các trường đại học để giúp các bạn sinh viên học tập trong lĩnh vực đó.

PGS. TS. Lê Vũ Nam: Đối với việc trao đổi sinh viên, chúng tôi đã và đang ký kết MOU với trường Đại học Luật Hà Nội và sẽ tổ chức dưới hình thức công nhận môn học để các em có cơ hội trải nghiệm môi trường học tập và sinh hoạt tại các thành phố khác.

Liên quan tới câu hỏi của Ls. Nguyễn Mạnh Dũng, đúng là môn giải quyết tranh chấp bằng trọng tài rất cần thiết trong bối cảnh toàn cầu hiện nay. Trước đây, chúng tôi có giảng dạy nhưng là lồng ghép với các môn khác, nhưng trong đợt điều chỉnh chương trình lần này thì chúng tôi sẽ đưa vào thành một môn học độc lập. Thứ hai, đối với câu hỏi tại sao có ít công trình nghiên cứu trọng tài tới vậy thì tôi nghĩ điều này gắn với bối cảnh hiện nay. Cho tới thời điểm này, đối với nhiều người, khái niệm trọng tài vẫn còn xa lạ, cho nên cách nhìn nhận và tư duy xã hội như vậy cũng sẽ tác động ít nhiều vào việc thiết kế chương trình đào tạo, cũng như là việc lựa chọn lĩnh vực nghiên cứu của người học. Nhưng chúng tôi sẽ có chính sách khuyến khích các sinh viên học tập và nghiên cứu về lĩnh vực trọng tài nhiều hơn.

PGS. TS. Nguyễn Thị Quế Anh: Đầu tiên, tôi muốn trả lời câu hỏi về AI của khán giả. Chúng tôi nhìn nhận AI là một công cụ, là một hiện tại mà chúng ta phải hết sức thận trọng và bình tĩnh và không chỉ có tác động tốt mà còn có những tác động về xã hội, đạo đức nữa. Do vậy cũng phải hết sức thận trọng bởi AI có thể đưa ra những quyết định mà con người không thể kiểm soát được. Tuy vậy, trong tất cả các lĩnh vực, chúng tôi đều khẳng định rằng AI không thể thay thế được người thầy. Vậy các chương trình đào tạo của các cơ sở đào tạo luật phải thay đổi gì? Chúng ta phải luôn luôn cập nhật và nhận diện những vấn đề mới mà công nghệ AI có thể tác động, trách nhiệm pháp lý gợi mở ra. Hiện nay nếu tìm kiếm về nghiên cứu của sinh viên hay giáo viên về AI dưới góc độ pháp lý thì rất nhiều nên cần có sự thay đổi về mặt nội dung chương trình đào tạo nhưng về bản thân khung chương trình đào tạo phải hết sức bình tĩnh và không ngay lập tức thay đổi nó được. Cuối cùng, cá nhân tôi thấy đây là một hội thảo đang tạo cảm hứng cho lĩnh vực chuyên sâu mới trong đào tạo nghề luật không chỉ đối với chúng tôi, mà còn các quý vị và các học sinh, sinh viên và chúng ta cần phải có thêm những hoạt động như thế này để tiếp tục phát triển theo hướng đó.

TS. Đặng Xuân Hợp: Nhu cầu đào tạo hiện nay rất bức bối và không chỉ đè nặng lên đôi vai của các thầy cô mà còn là sứ mệnh của tất cả chúng ta, đặc biệt trong kỷ nguyên số. Tôi nghĩ rằng trọng tài hay ADR, ta không chỉ dạy lý thuyết, kỹ thuật mà còn giảng dạy về văn hoá ứng xử ADR. Nếu chúng ta dạy văn hoá ADR cho tất cả mọi người thì con đường đó sẽ rất rộng mở và cuộc sống sẽ đẹp hơn rất nhiều.

VIAC SYMPOSIUM 2024

VIAC TRUNG TÂM TRỌNG TÀI QUỐC TẾ VIỆT NAM

Trụ sở chính Hà Nội

Tầng 6 VCCI Tower, số 9 Đào Duy Anh, phường Phương Mai, quận Đống Đa, Hà Nội

0243.574.4001

0243.574.3001

Chi nhánh tại Tp. Hồ Chí Minh

Tầng 5 Tòa nhà VCCI, số 171 Võ Thị Sáu, Quận 3, tp. Hồ Chí Minh

0283.932.1632

0283.932.0119

www.viac.vn

info@viac.org.vn